

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
НАУКОВИЙ ПАРК «КИЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність

Збірка праць
XI (XXIII) науково-практичної конференції

Київ
НТУУ «КПІ»
2015

УДК 339.9
ББК 65.5-55+65.9(4 УКР)-55
М58

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність : збірка праць XI (XXIII) наук.-практ. конф., Київ, 09-10 квітня 2015 р. / [редкол. : В. Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – К. : НТУУ «КПІ», 2015. – 160 с.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки.
Протокол № 7 від 04 березня 2015 р.

Редакційна колегія:

Герасимчук В. Г., д.е.н., професор (відповідальний редактор)
Гавриш О. А., д.т.н., професор (заступник відповідального редактора)
Войтко С. В., д.е.н., професор (заступник відповідального редактора)
Корогодова О. О., к.е.н., доцент
Кочетков В. М., д.е.н., професор
Охріменко О. О., д.е.н., професор
Савченко С. М., к.е.н., доцент
Стеченко Д. М., д.е.н., професор
Серебрєнніков Б. С., к.е.н., доцент
Сакалош Т. В., к.е.н., доцент
Клименко К. С., асистент
Воронкова І. Ю., аспірант (верстка збірника)
Дідух В. В., аспірант
Марковська О. К., аспірант
Черняк Г. М., аспірант
Яресько Р. С., аспірант.

Збірка праць XI (XXIII) науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (09 - 10 квітня 2015 р. у м. Києві) охоплюють широке коло питань, присвячених актуальним проблемам стратегії та механізмам міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промислового комплексу України.

Матеріали докладов учасників XI (XXIII) научно-практической конференции «Международное научно-техническое сотрудничество: принципы, механизмы, эффективность» (09-10 апреля 2015 г. в г. Киеве) охватывают широкий круг вопросов, посвященных актуальным проблемам стратегии и механизмам международного научно-технического сотрудничества, а также повышению конкурентоспособности промышленного комплекса Украины.

Reports of participants of the XI (XXIII) Scientific conference «International scientific and technical cooperation: principles, mechanisms, efficiency» (April 9 – 10th, 2015, Kyiv, Ukraine) omnibuses wide range of questions devoted to actual problems of strategy and mechanisms of international scientific cooperation and enhancing the competitiveness of the industrial complex of Ukraine.

© ФММ НТУУ «КПІ», 2015
© Автори матеріалів

Шановні учасники XI (XXIII) науково-практичної конференції “Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність – 2015”!

На обкладинці нинішньої збірки матеріалів зафіксовано, що в 2015 році проходить вже XI (XXIII) конференція. Безумовно, кожна наступна конференція має свої особливі ознаки порівняно з попередньою. До слів, з якими ми зверталися до вас у попередніх збірниках матеріалів конференцій, традиційно внесемо певні доповнення. Зрозуміло, що будь-яка наша дія має бути усвідомленою, раціональною, і не просто результативною, а й успішною, тобто, виконаною краще, ніж це робить хтось інший. Заявлено, що конференція – науково-практична. Отже, ми маємо розглядати проблеми науки і практики міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС) у тісному взаємозв'язку. Що стосується науки, увага учасників має зосередитися на питаннях теорії міжнародної економіки (сукупність узагальнень, які відображають існуючі відносини і зв'язки між явищами об'єктивної реальності, гіпотези, закони, закономірності), методології (система базисних принципів, методів, методик, способів їх реалізації; визначення суб'єкта, об'єкта, предмета, форми, результатів дослідження) та методичних підходів до здійснення співробітництва в інноваційній сфері (сукупність взаємопов'язаних прийомів успішного проведення певної роботи). Що стосується теорії, методології, методики в МНТС, то вони напрацьовані. Зрозуміло, що реалії життя потребують їх вдосконалення і розвитку з урахуванням викликів глобалізації. Ми є свідками зрушень, що відбуваються, наприклад, в лідируючому ешелоні світової економіки. Все настирливіше з передових позицій країни “G7” витісняють амбіційні країни “E7” завдяки зміцненню взаємозв'язків освіти і науки, інновацій та інвестицій.

Наступна складова конференції – підходи до розв'язання конкретних завдань при здійсненні експортно-імпоротної політики держави, а також суб'єктів господарювання як основи національної та світової економіки. Нас не може не турбувати ситуація, коли вітчизняний товаровиробник витісняється навіть з внутрішнього ринку конкурентами з Китаю, Німеччини, США, Польщі, Білорусі, Франції, Великої Британії, Литви, Японії, Швейцарії та інших країн. Програми імпортозаміщення навіть не виходять за двері кабінетів можновладців. Відомо, що в структурі товарного експорту переважає не наукомістка, продукція з високою часткою доданої вартості, а товари сировинного походження: металургія, хімічна та деревообробна промисловість, продукція агропромислового комплексу – пшениця, кукурудза, соя, ріпак, олія. Даний факт констатується усіма, скрізь і всюди – в стратегіях, програмах, проектах, на симпозиумах, конференціях, нарадах, в дисертаціях, монографіях, статтях. На практиці результат – прямо протилежний. Причини знаходяться, мабуть, не так в економічній, як в управлінській площині, у вмінні грамотно розробляти, приймати та реалізовувати виважені управлінські рішення.

До головних завдань, які ми ставимо перед собою, це, насамперед, – активізувати студентів, їх енергію, потенціал, амбіції. Програма-максимум: вплинути на зупинення процесу регресу інноваційності в Україні, процесу переходу від “філософії мозку” до “філософії шлунку”. Нам вкрай необхідно повернути зазначений процес у сторону прогресу, у сторону процвітання держави. У процесі виконання контрольних, курсових, випускових робіт викладачі орієнтують студентів, щоб в реферативному вигляді результати їх наукового пошуку можна було реалізовувати на практиці. І такі приклади маємо, наприклад, у тих же першокурсників, коли на реферат з проблематики стану та перспектив розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин України з бізнес-партнером дають відгуки навіть Посли деяких зарубіжних країн. Кожен з учасників конференції отримав можливість висловити свої думки, оприлюднити результати наукових пошуків на сторінках збірника матеріалів конференції.

До речі, рішення щодо проведення 27-28 травня 1993 року Першої конференції з проблем управління підприємством приймалося у 1992 році на одному із засідань кафедри управління виробництвом КПІ (нині – кафедра менеджменту). Співзасновниками тодішньої конференції стали – Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині – Національна академія державного управління при президенті України), Міжнародний інститут менеджменту “МІМ – Київ”. Конференція пройшла під назвою: “Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку”.

Мета проведення перших конференцій полягала в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблем теорії, методології, методики і практики управління основною ланкою економічної “піраміди” держави – підприємством. Саме з підприємства починається формування соціально-економічного потенціалу держави. На підприємстві впроваджуються результати НДДКР, здійснюється технологічна й організаційна підготовка виробництва, відбувається процес виготовлення продукції. Підприємство створює ланцюжок робочих місць. Працівники на підприємстві отримують можливість розкрити свої здібності, свій творчий потенціал. Для підтримання конкурентних переваг підприємства власники, керівники мають піклуватися про ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, застосовувати високопродуктивне обладнання, новітні технології для виробництва продукції, яка користується попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

З 2002 року, коли в НТУУ “КПІ” розпочалася підготовка фахівців з міжнародної економіки, організатори конференцій внесли корективи в її тематику з урахуванням спеціалізації кафедри – МНТС. Ми не повинні зосереджуватися на економічних (у поєднанні з інженерними, екологічними, соціальними) проблемах розвитку лише на рівні підприємства. Дієвими організаційними формами міжнародного науково-технічного співробітництва виступають: прикордонні території, вільні економічні зони,

транснаціональні компанії, кластери тощо. Предметом розгляду учасників конференції є актуальні питання міжнародної торгівлі, міжнародного руху факторів виробництва, світової валютно-фінансової системи, міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізації. До речі, спеціалізація кафедри (МНТС) виступає її конкурентною перевагою порівняно з аналогічними кафедрами інших університетів.

Що стосується підприємства як базового об'єкта економічного потенціалу держави, то воно розглядається з позицій відкритої системи з розгалуженими міжнародними партнерськими зв'язками. В країні накопичилось чимало проблем, пов'язаних з неефективним використанням інтелектуального потенціалу, зниженням темпів технологічного розвитку економіки, падінням рівня конкурентних переваг продукції вітчизняних товаровиробників, збільшенням "інноваційного розриву" порівняно з розвиненими країнами ("G7", "G20") та тими державами, що розвиваються пришвидшеними темпами ("E7").

Світова фінансова криза ще більше розкрила розмаїття "вузьких місць" у здійсненні соціально-економічної політики держави. Вирішувати накопичені проблеми повинні нинішні керівники і, безперечно, ті, хто прийде їм на зміну. Йдеться про випускників ВНЗ, фахівців нового покоління з креативним мисленням, з новими підходами до масштабів та методів ведення бізнесу. Ми намагаємося донести студентам, щоб свої думки вони настирливо, конструктивно висловлювали не лише в університетській аудиторії, а й в пропозиціях до бізнесових і владних структур (законодавчих та виконавчих: президенту України, Верховній Раді, Кабінету Міністрів, галузевим і регіональним органам управління).

Виходячи з висловлених позицій, члени програмного й організаційного комітету намагаються залучити до дискусій на пленарних і секційних засіданнях конференції студентів, аспірантів, молодих науковців, а також відомих педагогів і вчених як з України, так і з провідних університетів інших країн. Ми прагнемо залучати до дискусій і практиків, у тому числі із числа випускників НТУУ "КПІ".

Професорсько-викладацький склад кафедри міжнародної економіки намагається надати студентам глибокі знання з маркетингу, фінансів, управління, економіки підприємства, світової економіки для успішного поєднання економічних та інженерних знань. В організації навчального процесу підготовки фахівців з міжнародної економіки варто, на наш погляд, і надалі дотримуватися наступних принципів: математизації (використання математичного інструментарію в дослідженні економічних явищ), комп'ютеризації (застосування комп'ютерних програм), лінгвізації (знання і використання на практиці результатів досліджень зарубіжних авторів мовою оригіналу), інженеризації (інформованість про традиційні і новітні технології), економізації (досягнення високих результатів при мінімальних витратах). Конкурентні переваги в процесі підготовки фахівців мають знайти відображення в конкурентних перевагах випускників нашої спеціальності на ринку праці країни і світу.

Програмним комітетом конференції визначені такі основні тематичні напрямки її роботи: інженерно-економічне забезпечення сталого розвитку країни та світу: теорія, методологія, практика; роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; національні інноваційні системи: проблеми формування та ефективності; науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промисловості України; стан і тенденції розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва.

Прискіпливий читач міг звернути увагу на певне корегування назви першої секції порівняно з попередніми роками. Замість "інновації в системі забезпечення сталого розвитку" запропоновано дещо змінений вислів: "інженерно-економічне забезпечення сталого розвитку" з урахуванням необхідності розгляду ключових положень Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020". Зроблено зазначене уточнення з метою посилення ролі інженера, інженерної науки в прийнятті не лише виключно інженерних, а й господарських і управлінських рішень з позицій концепції сталого розвитку підприємства, регіону, країни, світу. При цьому інженерне рішення стосується усіх етапів життєвого циклу товару – від ідеї (новації) до обслуговування товару/послуги, до наслідків утилізації після їх використання (інновації). Зазначені напрямки роботи конференції є пріоритетними в науково-педагогічній діяльності професорсько-викладацького складу кафедри міжнародної економіки, відповідають стратегічним орієнтирам розвитку Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" як університету дослідницького типу в підвищенні його ролі і авторитету на вітчизняному та міжнародному ринках надання освітніх послуг.

Дозвольте побажати кожному з учасників конференції, кожному, хто тримає в руках збірник її матеріалів, бути сильним, розумним, успішним, багатим і щасливим!

З повагою,
Василь Г. Герасимчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки НТУУ "КПІ",
голова програмного комітету конференції МНТС-2015

Квітень 2015 року
м. Київ, НТУУ "КПІ", Україна

**Склад програмного комітету
XI науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"**

Голова програмного комітету:

Герасимчук В. Г. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Співголова:

Гавриш О. А. – д.т.н., професор кафедри міжнародної економіки, декан факультету менеджменту та маркетингу, НТУУ «КПІ»

Члени програмного комітету:

Войтко С. В. – д.е.н., в.о. зав. кафедри міжнародної економіки, професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Кочетков В. М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Охріменко О. О. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Стеченко Д. М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Організаційний комітет

Голова:

Войтко С. В., д.е.н., в.о. зав. кафедри міжнародної економіки, професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Співголови:

Корогодова О. О., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Савченко С. М., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Члени оргкомітету:

Співробітники кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Чайковська М. А., к.е.н., доцент

Савченко С. М., к.е.н., доцент

Корогодова О. О., к.е.н., доцент

Черненко Н. О., к.е.н., доцент

Скоробогатова Н. Є., к.е.н., доцент

Петренко К. В., к.е.н., доцент

Моїсєєнко Т. Є., к.е.н., ст. викл.

Тимошенко Н. Ю., к.е.н., ст. викл.

Грінько І. М., к.е.н., ст. викл.

Кухарук А. Д., к.е.н., ст. викл.

Іванова Т. В., к.е.н., ст. викл.

Нараєвський С. В., ст. викл.

Коновалова Н. С., асист.,

Клименко К. С., асист.

Навчально-допоміжний персонал кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Мхітарян А. А., зав. навч. лаб.

Ткачук Н. В., інженер

Сидоренко Т. М., інженер

Аспіранти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Воронкова І. Ю.

Дідух В. В.

Марковська О. К.

Черняк Г. М.

Яресько Р. С.

Сніжко Д. І.

Осталецький В. Б.

Студенти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»

Висловлюємо подяку за участь таким організаціям та установам:

Бердянський університет менеджменту і бізнесу
ВДНЗ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”
Запорізька торгово-промислова палата
Інститут економіки промисловості НАН України
Київський національний торговельно-економічний університет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський університет ринкових відносин
Львівський національний університет імені Івана Франка
Науково-дослідний економічний інституту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
Національна академія наук України
Національний університет „Києво – Могилянська академія”
Національний університет „Львівська політехніка”
Національний університет державної податкової служби України
Національний університет ДПС України
Полтавський університет економіки і торгівлі
Сумський державний університет
Український інститут науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ)
Університет економіки та права “КРОК”
Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва,
Чернігівський національний технологічний університет
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України

**СЕКЦІЯ 1. ІНЖЕНЕРНО-ЕКОНОМІЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
КРАЇНИ ТА СВІТУ: ТЕОРІЯ,
МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА**

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Белякова О.В. канд. екон. наук, доцент, в.о. зав. кафедри ГРБ
Київський національний університет культури і мистецтв, tttt66t@yandex.ru

Перспективи розвитку економічної системи України своїми орієнтирами являють позиціонування держави на рівні провідних розвинених економік не лише Європи а й світу в цілому. Для створення принципово нового інноваційного конкурентоздатного концепту інноваційного розвитку в країні є всі як природні так й інтелектуальні ресурси, бракує в певній мірі фінансової підтримки, але її залучення можливе лише за умов реалізації інноваційного підходу економічного розвитку в усіх його формах й проявах.

Проблеми, що виникають в процесі інноваційного розвитку регіонів, пов'язані не з недосконалістю розробленої теоретичної моделі, а з відсутністю механізму практичного її втілення. Тобто, необхідно в практиці інноваційного розвитку регіонів не копіювати трансформи, що були притаманні трансформаційній економіці інших країн, а здійснювати пошук своїх інституціональних форм забезпечення інноваційної активності суб'єктів. Враховуючи вищесказане, особливостями інституціональної моделі трансформаційної економіки України навіть на сьогодні є:

- по-перше, відтік капіталу, що практично не припиняється понині – неприваблива, але цілком ринкова реакція компаній на нестабільні і несприятливі умови усередині країни;

- по-друге, тиск адміністративного регулювання, що пояснювався слабкістю приватного капіталу і необхідністю зосередження засобів у руках держави для підтримки економіки і соціальної сфери в умовах ринкової і політичної невизначеності. Сьогодні саме тиск на приватний капітал породжує низку «деформ»: відродження бартеру, неплатежі, тощо. В результаті має збитки не лише приватний капітал, але й держава, яка втрачає змогу зібрати податки для виконання нормальних суспільних функцій, фінансування індустріальної політики, інноваційної і соціальної реформи тощо;

- по-третє, орієнтація системи державного регулювання на «докризисний» тип банківської системи. Держава має стимулювати та контролювати розвиток фінансово-банківського сектора за іншою моделлю, ніж у період високої інфляції першої половини 90-х років: підприємства та групи підприємств створюватимуть банки для обслуговування власних потреб у кредитних ресурсах. Такий шлях розвитку і відновлення банківської системи є більш органічним і «здоровим», аніж той, який переважав до 1998 року. На сьогодні, в період загострення нерозв'язаних проблем фази оживлення вітчизняної економіки та повторного спаду виробництва знов, на жаль, стає актуальною кризова модель кредитно-банківської системи;

- по-четверте, перехід України в категорію держав з ринковою економікою ставить питання про переорієнтацію державної політики на досягнення вивіреного балансу між підтримкою вітчизняних виробників і залученням капіталу транснаціонального бізнесу;

- по-п'яте, розвиток ринкової економіки України вимагає формування нового характеру відносин між центром, регіонами і зовнішнім світом. Інтенсифікація міжнародних зв'язків, пов'язана з тенденціями глобалізації світового господарства, обумовила появу нового класу «факторів»: це регіональні утворення та індустріальні/постіндустріальні мегаполіси.

Отже, сучасна інституціональна модель трансформаційних процесів в Україні практично не передбачає системне вдосконалення всіх складових національної економічної системи з метою створення умов для тривалого економічного росту, сприйняття і прискорення інноваційних тенденцій, що виведуть національне господарство на новий рівень світових економічних зв'язків.

Україна, розробляючи власний шлях переходу до парадигми саморозвитку регіонів, має враховувати симптоми прояву всіх визначених позитивних і негативних тенденцій і напрямків розвитку інституціональних форм трансформаційної економіки в процесі глобалізації та регіоналізації інноваційних тенденцій.

Список використаних джерел:

1. Матюшенко І. Проблемы инновационного развития Украины на современном этапе / И. Матюшенко, Е. Федоренко // Економіка, фінанси, право. – 2002. – № 3 – С. 11-12.
2. Методические подходы к выбору стратегии устойчивого развития территорий: в 2-х томах / [под общей ред. Шапаря А.Г.]. – Днепропетровск: ИППЭ НАН Украины, 1996. – 334 с.
3. Николаенко Д. В. Финансирование инновационной деятельности промышленных предприятий / Д. В. Николаенко, А. И. Воронько // «Наукові дослідження – теорія та експеримент '2007»: Матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції, 14-16 травня 2007 р. – Полтава: Вид-во «ІнтерГрафіка», 2007. – Т. 9. – С. 63-66.
4. Організація управління економічним потенціалом промислових підприємств: монографія / [В. М. Гончаров, М. В. Савченко, Д. В. Солоха та ін.]. – СПД Купріянов, 2008. – 202 с.
5. Солоха Д. В. Функціонування і розвиток інноваційного потенціалу регіональних соціально-економічних систем: теорія, методологія, практика: монографія / Д. В. Солоха. – Донецьк: ВІК, 2012. – 439 с.

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА СВІТОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТРИЛЕММИ

Бігун У. В., студентка гр. УС-41м, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
uliana_bihun@ukr.net

Включення енергетичних факторів в систему еколого-економічних оцінок - це швидкозростаюча загальносвітова тенденція сталого розвитку. Інститути ООН і міжнародні банки ведуть активну роботу з виявлення оптимальної сукупності показників, за допомогою якої стане можливим відстежувати тенденції змін у сфері використання енергетичних ресурсів. На міжнародному рівні розглядаються індикатори, що служили б основою для проведення порівнянь між країнами з метою ідентифікації їх можливостей формувати і використовувати конкурентні переваги на основі наявних ресурсів.

Вибір універсальних критеріїв, які характеризували б спроможність країн утримувати стійкі конкурентні позиції на міжнародному ринку - це одне з найважливіших завдань при визначенні майбутніх стратегій розвитку. Велике значення у вирішенні цього питання надається енергетичним індикаторами.

Законодавство України визначає енергетичну безпеку як невід'ємну складову економічної та національної безпеки й необхідну умову розвитку держави. Відповідно до прийнятої Енергетичної стратегії України на період до 2030 року, «енергетична безпека передбачає досягнення стану технічно надійного, стабільного, економічно ефективного та екологічно безпечного забезпечення енергетичними ресурсами економіки і соціальної сфери держави [1]».

Світова енергетична рада 24 листопада 2014 р. представила у Вашингтоні на Конференції сторін доповідь «Світова енергетична трилемма» (World Energy Trilemma 2014) [2]. У ній міститься щорічний рейтинг стійкості енергетики країн світу на основі трьох вимірів цього поняття: енергетичної безпеки, соціальної рівності у доступі до енергоресурсів і зниження несприятливого впливу енергетики на навколишнє середовище.

На основі аналізу 129 країн світу лідерами, що отримали найвищий показник «AAA» стали тільки три країни, а саме Швейцарія, Швеція та Велика Британія. Найгірші показники у Сенегалу (CDD), Беніні (DDD) та Зімбабве (DDD).

Згідно з вище зазначеним дослідженням Україна посіла 94 сходинку у загальному рейтингу країн світу (BCD), опустившись на дві позиції у порівнянні з 2013 роком (табл. 1). Серед трьох аспектів покращення відбулось тільки по одному показнику, а саме по енергетичній безпеці, яка відносно 2013 року піднялась на 5 сходинки у 2014 році.

Таблиця 1

Позиції України у рейтингу країн за Індексом стійкості енергетики [2]

Індикатор	2011	2012	2013	2014	Показник
Індекс стійкості енергетики	85	92	92	94	BCD
Енергетична безпека	54	60	59	54	B

У свою чергу, індикатор екологічної стійкості залишається одним з найнижчих у світі (116 позиція з 129-ти), внаслідок значних викидів у процесі вироблення електроенергії.

Варто відзначити, що розвинені країни мають більше можливостей забезпечити безпечну, доступну та екологічно чисту енергетику і збалансувати трилемму енергетичної стійкості, оскільки вони приділяють більше уваги переходу на поновлювані джерела енергії, включаючи гідро- і атомну енергетику.

Крім того, є необхідність у сталому розвитку національних економік у сфері енергоефективності як макроекономічного показника, який характеризує конкурентоспроможність продукції країни і виступає одночасно як визначаючий фактор та індикатор інноваційного розвитку країни [3, с. 80]

Починаючи з 2000 року в документах ООН саме цей показник, а також індикатор екологічної стійкості постають як рівноправні завдання розвитку економіки.

Список використаних джерел:

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №1071 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>
2. World Energy Trilemma: 2013 Energy Sustainability Index [Electronic resource] // Worldenergy [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.worldenergy.org/data/trilemma-index/>
3. Бондар-Підгурська О.В. Науково-методичні підходи до оцінки енергоефективності як фактора конкурентоспроможності промислової продукції в інноваційній моделі розвитку України / О. В. Бондар-Підгурська // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2012. - Вип. 22(2). - С. 75-83.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Бондар-Підгурська О.В., к.е.н, доцент,
Полтавський університет економіки і торгівлі,
ksyucha101@yandex.ru

В період реформування економіки України все більшої актуальності набувають питання оцінки ефективності сталого інноваційного соціально-орієнтованого розвитку.

Ефективність – це складана категорія, яка властива не всякій дії, а лише цілеспрямованій, і означає, насамперед, ступінь досягнення мети. Останнє ж, у свою чергу, передбачає отримання бажаного запланованого позитивного результату за умови підвищення продуктивності праці та мінімізації витрат. Тому можна стверджувати, що дієвість, економічність, якість, результативність і продуктивність є характеристиками ефективності, і їх ототожнення некоректне, адже кожна з характеристик відбиває лише один бік багатоаспектного поняття «ефективність».

На думку відомого американського вченого у галузі менеджменту П. Друкера, «криза, перед якою нині опинилися деякі держави, – це криза не економіки бізнесу, а управління, наслідок неефективної діяльності керівників та його структур» [1, с. 405 – 408], що дає підстави говорити про ефективність управління національною економікою в контексті корпоративного управління як макро- рівня. Отже, ефективність є складною, багатогранною категорією, яка формується під впливом сукупності зовнішніх та внутрішніх факторів, а процес її оцінювання дозволяє визначити можливість досягнення стратегічних цілей, рівень зростання ринкової вартості товариства, ступінь задоволення зацікавлених осіб (власників, топ-менеджмент, акціонерів, інвесторів, партнерів, кредиторів тощо) на мікрорівні та рівень задоволення життєво важливих інтересів суспільства і держави в цілому на макро- рівні.

Саме тому, оцінка ефективності сталого інноваційного соціально-орієнтованого розвитку має бути представлена як інтегральний показник, що характеризує всі три їх види, і тісно корелюється з успішністю реалізації Всесвітньої стратегії збалансованої еколого-соціоекономічного розвитку [1, с. 464; 2] (рис.1).

Рис. 1. Оцінка ефективності сталого інноваційного соціально-орієнтованого розвитку національної економіки (адаптовано автором на основі опрацювання літературних джерел [1; 2; 3])

Це дає підстави стверджувати, що сталий інноваційний соціально-орієнтований розвиток економіки України може бути оцінено як ефективність корпоративного управління національної економіки, тобто врахування інтересів всіх суб'єктів цього процесу, і зводиться до задоволення життєво важливих інтересів кожного з його учасників, що пов'язано з рівнем інноваційної активності економіки, станом довкілля, рівнем та якістю життя населення країни,

Таким чином, сталий інноваційний соціально-орієнтований розвиток національної економіки потребує оцінки задоволення життєво важливих інтересів соціуму, суспільства, держави як кожного окремого елементу системи, так і всіх разом.

Список використаних джерел:

1. Бондар-Підгурська О.В. Ділове адміністрування (Корпоративне управління): навч. посібник / О. В. Бондар-Підгурська, А. О. Глебова — К.: Видавництво Ліра-К, 2015. — 487 с.
2. Екологічне управління [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072012542/ekologiya/ekologichne_upravlinnya. — Заголовок з титулу екрана
3. Назарбаев Н. А. Глобальная энергоэкологическая стратегия устойчивого развития в XXI веке: монография / Н. А. Назарбаев. — Москва: Экономика, 2011. — 196 с.

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИНЦИПАХ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ

Ведута Л.Л., Тишкун В.С.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
tyshkun.vs@gmail.com

Підприємства, що функціонують на засадах сталого розвитку не можуть існувати без постійного прагнення до оновлення і розвитку. Особливість функціонування таких підприємств, у першу чергу, полягає в готовності самих підприємств в умовах підвищеного ризику, нестійкості впливу факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, самостійно знаходити і втілювати в життя такі рішення, які б дозволили отримувати очікуваний прибуток і результат за рахунок використання своїх власних ресурсів у процесі розвитку, а також сприяли б їх сталому розвитку [1, с. 23].

У таких обставинах основу розвитку підприємств повинні складати люди, творчий підхід персоналу до вирішення проблем, спрямованість на інноваційну діяльність, націленість на успіх, розуміння своїх сильних і слабких сторін, готовність до ризику, вміння керувати своєю діяльністю. З одного боку, люди є творцями організації, визначають її цілі, обирають методи досягнення поставлених цілей. З іншого боку, вони є найважливішим ресурсом в процесі досягнення цілей розвитку організації.

Сьогодні у зв'язку з необхідністю сталого розвитку суспільства, відродження економіки і прискорення соціально-економічного розвитку в Україні, підвищенням ролі людського фактора і його здатності до самовдосконалення і саморозвитку, самоменеджмент виступає важливим фактором управління.

Щодо значення поняття «самоменеджмент», то воно має певні характерні особливості [3, с. 432]:

- кожна дія повинна завершитися якимось певним результатом, маючи при цьому реальне і матеріальне вираження;

- об'єкт і суб'єкт цієї діяльності збігаються, адже дія спрямована не назовні, а на самого себе;
- в епіцентрі уваги знаходиться те, що суб'єкт може зробити сам, без допомоги інших.

Самоменеджмент становить собою впорядковане і ціленаправлене використання фахівцем спеціальних практичних прийомів і методів роботи у своїй щоденній діяльності для збільшення показників ефективності процедур і операцій, досягнення намічених цілей, що спрямоване на найповніше використання працівником своїх власних можливостей і свідоме управління своєю трудовою діяльністю [2, с. 69].

До цілей самоменеджменту можна віднести перетворення і динамічний розвиток організації або підприємства за рахунок не тільки зовнішніх, а і внутрішніх ресурсів, раціональна його організація, виявлення і використання власних можливостей, усвідомлення проблем та аналіз попереднього досвіду, економія ресурсів часу. Підвищенню ефективності самоменеджменту підприємств в контексті сталого розвитку буде сприяти вирішення наступних завдань [1, с. 247]:

- 1) розробка наукових основ забезпечення самоменеджменту підприємств;
- 2) побудова моделей та механізмів впровадження та реалізації самоменеджменту підприємств;
- 3) забезпечення підвищення рівня професійних компетенцій персоналу;
- 4) стимулювання прагнень персоналу до самовдосконалення і саморозвитку.

Структура системи самоменеджменту має складатись із наступних взаємопов'язаних елементів: самоврядування, самоорганізація, саморегуляція, саморозвиток, самоконтроль, раціоналізація мислення, планування та облік часу, постановка цілей, творче та нетрадиційне мислення [3, с. 435]. При цьому важливо, щоб вона відповідала певним вимогам, зокрема: спрямованість на результат, узгодження індивідуальних і спільних цілей, чітке розуміння своїх завдань та обов'язків, поєднання пристосовності і стабільності, швидка реакція на будь-які зміни у зовнішньому і внутрішньому середовищі, стійкість у часі і здатність до самооновлення.

Отже, для соціально-економічних систем, що прагнуть до тривалого існування на ринку, методами самоменеджменту можна забезпечити сталий розвиток, а сам самоменеджмент дає можливість реалізувати цю мету. Таким чином, він не тільки надає інструменти та розширює можливості утвердження принципів сталого розвитку на підприємствах, а і допомагає виявити траєкторії забезпечення сталого розвитку організацій та країн, в межах яких вони функціонують.

Список використаних джерел:

1. Арменский А.Е. Экономика устойчивого развития. Прорывные идеи и технологии: учеб. пособие / А.Е. Арменский, С.Э. Кочубей - М.: Соцпроект, 2009. – 424 с.
2. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента : Учеб. пособие / Н. П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К.: МАУП, 2002. – 360 с.
3. Штепа О. С. Структура та формування функції самоменеджменту / О.С. Штепа // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, В. Д. Потапової. – Т. 15. част. 2. – К., 2008. – С. 430 – 436.

ЧИ НЕОБХІДНІ БУЛИ ТАКІ КАРДИНАЛЬНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ У 2014 РОЦІ?

Войтко С. В., д.е.н., професор,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, s.voytko@kpi.ua

Соціально-політичні процеси за більш, ніж річний період ставлять запитання стосовно тієї високої ціни, яку заплатила Україна за інше майбутнє, яке зараз будується нашою працею та супротивом зовнішній агресії. Спробую відповісти на це запитання мовою цифр і рейтингів, які характеризували місце нашої країни у світовій спільноті напередодні кардинальних змін, а саме у 2013 році.

На основі даних Світового центру даних [1] Україна посідала 70 позицію з 116 країн за індексом сталого розвитку. Індекс економічного виміру був на 98 позиції, а індекс соціального виміру – 56 позиція, індекс якості життя – 85 позиція, а індекс безпеки життя на 48 позиції з 116. При цьому ВВП на душу населення у нас було у 2013 році на 109 з 185 країн, що досліджувалися, а чистий відтік прямих іноземних інвестицій, (у відсотках від ВВП) ми мали на 78 місці з 119 країн. Сальдо торговельного балансу товарів і послуг було аж на 140 місці з 149 досліджених країн. Саме це обумовило те, що імпорт товарів і послуг був досить значний: 37 з 149. Надто низькими були загальні золотовалютні резерви (за відсотками до загального зовнішнього боргу): 101 позиція з 108. Хоча за абсолютними значеннями цих резервів Україна тоді посіла 51 позицію з 169. Це при тому, що країна за територією посідає у світі 30 місце, а за населенням – 44 позицію та за абсолютним значенням ВВП маємо 55 позицію.

Маємо також значний «борговий зашморг» – обслуговування зовнішнього боргу у тому 2013 році для країни – це 8 позиція з 124, що у відсотках від ВВП становить аж 6 позицію. У той же період темп зростання ВВП посідав всього 127 позицію з 184 країн. І це при тому, що додана вартість у промисловості за абсолютними значеннями була на 51 позиції з 142 країн, а інфляція була досить низька 132 з 183 (споживчі ціни – 173 з 178 досліджених позицій). Витік валюти з України у той період обумовлюється значними обсягами імпорту товарів і послуг (у відсотках від ВВП) – 51 позиція та імпорт (у поточних цінах) 39 позиція з 154 [2].

Негативні тенденції у той же період розвитку економіки України вже характеризувала висока реальна відсоткова ставка (%) – на 12 позиції з 120, а також кількість податкових платежів – 96 місце з 188 країн, податок на прибуток (відсоток від комерційного прибутку) – 117 з 173 країн. Україна характеризувалася досить складною процедурою реєстрації прав власності: 35 місце з 184 країн.

До позитивних показників на 2013 рік можна віднести значний рівень доданої вартості у сфері сільськогосподарства, у абсолютному вимірі це 27 позиція з 142, а у відсотках від ВВП – 63 позиція. Також досить високий рівень експорту товарів і послуг, як у відсотках від ВВП – 52 позиція, так і у абсолютному вимірі – 47 позиція з 154 країн. Слід також відмітити те, що гранти технічної співпраці у абсолютному вимірі посідали 24 позицію з 134. Наповнення бюджету здійснюється у тому числі з податків, які у поточних цінах на 2013 рік мали 30 позицію з 125 країн. З іншої сторони це був досить суттєвий податковий тиск на підприємництво.

За абсолютним значенням доданої вартості наданих послуг маємо 44 місце з 146 країн. Основу цих послуг складають послуги саме інформаційно-комунікаційної сфери. За кількістю інтернет-користувачів маємо 105 позицію з 202 країн, експорт послуг інформаційно-комунікаційних технологій у відсотках від експорту послуг складає 67 позицію з 130 країн. Досить суттєвими, але не повною мірою використаними, є транзитні можливості України. Так, за перевезеннями повітряним транспортом посідаємо у 2013 році 82 місце з 143. Слід відзначити те, що експорт продовольства від загального обсягу експорту товарів становив 40 місце з 129 країн, а імпорт – всього 80 місце з 130. Експорт палива (у відсотках від експорту товарів) ми мали 73 позицію з 122 країн при тому, що імпорт палива у тому ж вимірі – 17 з 130 країн.

За рейтингом неспроможності держав світу [3] мали у 2013 році за індексом «Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму» (Political Stability and Absence of Violence / Terrorism) – 167 місце з 215 країн, за індексом «Ефективність роботи уряду» (Government Effectiveness) – 147 позиція, а за індексом «Якість державного регулювання» (Regulatory Quality) – 150.

Так, це тільки цифри, що характеризують державу Україна в світовій спільноті на певний період часу (2013 рік), який передував кардинальним змінам у країні в 2014-2015 роках, проте саме ці цифри підтверджують нагальну потребу у суттєвих змінах саме тоді та зараз. І тепер нам з Вами слід здійснювати зміни для покращення якості життя жителів України та розвитку економіки країни.

Список використаних джерел:

1. База даних Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wdc.org.ua/uk/data>
2. Офіційний сайт The World Bank. Data & Research. [Electronic Resource] – Mode of access : <http://data.worldbank.org/>
3. Foreign Policy: Рейтинг неспроможності держав світу (Failed States Index) — 2013 [Electronic Resource] – Mode of access : <http://www.foreignpolicy.com/>

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ БЮДЖЕТОТВОРЕННЯ

Заїчко І. В., ст. викладач каф. соціально-економічних дисциплін
Київський національний університет культури і мистецтв, tttt66t@yandex.ru

Геополітичні процеси, які вирують над світом протягом першої чверті ХХІ століття, певною мірою торкнулися й економічної системи України, про що досить переконливо свідчить процес бюджетотворення 2015. Дослідження основ економічної теорії дозволяє нам підсумувати, що саме регіональний рівень, показники ефективності його функціонування й формує самодостатній ефективний бюджет розвитку країни.

Бюджет України за більш ніж 20 років її існування як суверенної незалежної держави, на 2015 рік з одного боку збалансував його статті, з іншого, хоча й завдяки так званим непопулярним мірам, відповідає світовим вимогам безпечного бюджетотворення, а головне задовольняє МВФ стосовно безпеки надання масштабних довгострокових кредитів.

Отже, за сучасних умов вдалим підґрунтям безпеки бюджетотворення в Україні виступають регіони – первинні носії економічних ресурсів.

Україні нині необхідно, але вкрай складно, забезпечити прискорений розвиток технологій та високотехнологічних галузей, оскільки параметри її інноваційно-технологічного розвитку вже давно перебувають за межами граничних інтервалів.

Затверджені на законодавчому рівні стратегічні пріоритети держави так і залишаються лише на папері. Все це поглибило кризу системи державного управління інноваційної діяльності в Україні, сприяло посиленню зарегульованості інноваційних процесів з боку держави та неефективному використанню коштів державного бюджету. Слід відмітити, що ключовою причиною такого стану є відсутність правильного розуміння на всіх рівнях державної влади важливості ролі інноваційного чинника забезпечення соціально-економічного розвитку країни.

Головний зміст стратегії держави має полягати у формуванні на теренах України та її регіонів інноваційної моделі економічного розвитку, здатної забезпечити безпечність процесу бюджетотворення.

Здійснюючи політику регулювання і стимулювання інноваційного розвитку, держава змушена постійно вирішувати проблему балансу розподілу суспільних ресурсів. Причому, традиційна дилема суспільного вибору, тобто встановлення співвідношення між виробництвом продукції споживчого і виробничого призначення, перетворюється сьогодні на триаду з включенням саме науки.

На нашу думку, на сучасному етапі модель використання ресурсів доцільно доповнити вивченням економічних факторів, що мотивують поводження суб'єктів господарювання при виборі конкретних їх видів ресурсів для виробництва товарів і послуг. Це значно розширить можливості дослідження економічних проблем, пов'язаних з регулюванням ефективності національних моделей ресурсовикористання. Якщо ефективність функціонування вітчизняної моделі ресурсовикористання оцінити з позиції кількісних пропорцій використання суб'єктами різних видів виробничих ресурсів, то виявляється її суто витратний характер. Визначити домінуючі тенденції руху ресурсних потоків дозволить використання в процесі аналізу логістичних процесів вітчизняної економіки поняття дивергенції (або конвергенції).

Як відомо, під дивергенцією/конвергенцією розуміється характеристика розбіжностей/збігання векторів, тобто певних змін векторних потоків у кожній точці векторного поля. Стосовно оцінки моделей ресурсовикористання, дивергенція підкреслює відсутність спільної для порівнюваних країн тенденції розвитку ресурсозберігаючих технологій як безумовної необхідності виробничих процесів. Конвергенція, навпаки, проявляється у виникненні схожих внутрішніх або зовнішніх ознак різних моделей ресурсовикористання під впливом певних чинників.

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми сучасності: монографія / [Антонова В. А., Байдин П. Т., Бандура М. В., Белякова О. В. та ін.]. – Донецьк: СПД Купріянов, 2010. – 500 с.
2. Александров И. А. Экономический рост и окружающая среда / И. А. Александров. – Донецк: ИЭП НАНУ, 1996. – 158 с.
3. Бадрак А. Цели и приоритеты устойчивого развития Украины / А. Бадрак, Л. Шостак // Экономика Украины. – 2002. – № 10. – С. 33-38.
4. Нижник Н. Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): навч. посібник / Нижник Н. Р., Ситник Г. П., Білоус В. Т.; за заг. ред. П. В. Мельника, Н. Р. Нижник. – Ірпінь, 2000. – 246 с.
5. Солоха Д. В. Формирование и реализация инновационного потенциала в условиях устойчивого развития промышленного региона: монография. Донецк: СПД Куприянов, 2010. – 612 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Іванова Т. В., к.е.н., ст.викл. кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tetyana.v.ivanova@gmail.com

Трансформаційні процеси економіки України передбачають зміну підходів до розроблення напрямів її розвитку. Актуальними є питання щодо методів прогнозування динаміки макроекономічних показників, що сприятимуть сталому економічному зростанню в цілому.

Питання щодо значення, сутності, принципи, функції та методи прогнозування розглянуто у роботах закордонних та вітчизняних науковців, серед яких: О. Ю. Бобровська [1], К. Б. Корєєва і О. П. Ростова [2], О. О. Фурсін [3] та інші. Однак, на підставі проведеного аналізу, виявлено, що недостатньо уваги приділено виділенню певних етапів прогнозування.

Так, О. Ю. Бобровська [7] пропонує наступні етапи процесу прогнозування: формування концепції прогнозу та інформаційної бази його здійснення (формулювання загальної мети прогнозу і конкретизація окремих цілей; уточнення виду, призначення результатів прогнозування і форм наведення результатів; визначення показників і характеристик стану явища, за яким складається прогноз, уточнення одиниць їх вимірювання та методів розрахунків; визначення джерел, періоду формування, збір і систематизація інформації; встановлення умов і обмежень під час формування масивів інформації; виконання дій щодо збору інформації, її систематизація; побудова рядів динаміки; аналіз стану, тенденцій і характеру змін параметрів прогнозованих явищ та процесів; подання результатів в аналітичній і графічній формах); здійснення прогнозу й обґрунтування його достовірності (оцінка якості і достовірності визначених показників для здійснених прогнозів; визначення сценаріїв очікуваних тенденцій змін явища, яке аналізується; розрахунки показників, що прогнозуються, за всіма обраними сценаріями і моделями прогнозування; верифікація прогнозів; наведення результатів прогнозу; оформлення результатів прогнозу і пропозиції щодо їх використання у відповідних сферах діяльності).

Автори [2, с. 35] виділяють такі етапи: передсценарний (опис об'єкту прогнозування, аналіз основних елементів, побудова системи моделей прогнозування) та сценарний.

На думку О. О. Фурсіна [3, с. 99] процедура розроблення прогнозу передбачає основні етапи: обґрунтування прогнозування; опис зовнішнього середовища; розроблення прогнозної моделі, розроблення альтернативного варіанту; оцінювання достовірності, точності та обґрунтованості розробленого прогнозу; розроблення рекомендацій щодо подальшого управління процесом; формулювання задач щодо розроблення нового варіанту прогнозу.

На нашу думку, доцільно представити процес прогнозування макроекономічних показників у вигляді наступних послідовних етапів:

- 1) початковий (виявлення об'єктів та періоду прогнозу; формулювання цілей розроблення прогнозу; визначення джерел інформації; обґрунтування інструментів прогнозу);
- 2) аналітичний (формування для кожної цілі системи обґрунтованих показників; визначення групи експертів для проведення аналізу; збір та аналіз інформації для визначення стану об'єкту прогнозу);
- 3) організаційний (формування команди виконавців; обґрунтування системи основних показників для прогнозування);
- 4) прогнозний (розроблення безпосередньо прогнозу; визначення альтернативних сценаріїв прогнозу);
- 5) завершальний (моніторинг рівня результативності за варіантами прогнозу; розроблення системи контролю, стимулювання та регулювання процесу реалізації прогнозних значень).

Отже, невід'ємною частиною сталого розвитку національної економіки повинен стати комплексний прогноз, що дозволить сформувати єдину стратегію розвитку.

Список використаних джерел:

1. Бобровська О. Ю. Еволюція прогнозування розвитку соціально-економічних процесів: стан і напрямки удосконалення / О. Ю. Бобровська // Збірник наукових праць «Публічне адміністрування: теорія та практика». – 2011. – Вип. 2 (6). – Режим доступу до статті : [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boysnu.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boysnu.pdf).
2. Корєєва Е. Б. Методы социально-экономического прогнозирования / Е. Б. Корєева, Е.П. Ростова. – Самара: Изд-во Самар. гос. аэрокосм. ун-та, 2011. – 60 с.
3. Фурсін О. О. Методологія дослідження соціально-орієнтованого управління в контексті економічного прогнозування / О. О. Фурсін // Збірник наукових праць «Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії». – 2009. – Вип. 38. – С. 94-105.

ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА

Клименко К.С., асистент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ks_klimenko@mail.ru

Специфіка ситуації в економіці України призвела до значного звуження областей ринку, де ще можливо конкурувати підприємствам вітчизняного машинобудування. В умовах значних втрат ресурсів в економіці, найбільш вагомим і таким, що зберігся залишається науково-практичний потенціал, що створився при використанні та створенні складних (унікально наукоємних) виробів. У вузькому секторі конкурентоздатної продукції на ринку України, на думку експертів, саме складні наукоємні вироби можуть бути предметом конкуренції вітчизняних машинобудівних підприємств як на внутрішньому, так і на світовому ринках.

Умови конкуренції вимагають здійснювати випуск наукоємних виробів максимально ефективно. Виходячи з зазначеного вище, одним з найбільш значущих і визначних чинників забезпечення умов спроможності ринку виробів, що випускаються, є використання комплексних заходів до мінімізації витрат матеріалів та часу у виробництві.

Приведене дозволяє обґрунтувати і сформулювати актуальну проблему, яка стоїть перед вітчизняним машинобудуванням – створення конкурентоспроможного наукоємного виробу на базі розробки та впровадження новітніх технологій та сучасних інформаційних систем у виробництво.

Сучасний стан промислового виробництва обумовлюється необхідністю кардинальних змін моделі розвитку в сторону задоволення потреб споживачів за рахунок технологій, які створюють найбільшу віддачу від виробу в усьому життєвому циклі – від задуму та проектування до ремонту та утилізації. Один з найімовірніших сценаріїв даного розвитку базується на створенні холістичного ресурсозберігаючого кластеру [1], яка включає декілька підприємств, котрі розробляють та випускають складну наукоємну продукцію, при цьому здатні в необхідний період об'єднати свої інтелектуальні, фінансові та технологічні можливості для досягнення успішного комерційного результату спільної діяльності в складі віртуальних виробничих корпорацій, координуючи свої цілі в сфері виробництва нових товарів та послуг [2]. Системи інтелектуального виробництва забезпечують «стиснення» процесів розробки та створення виробів з боку матеріальних ресурсів та часу.

Поняття «холістичний кластер», як і саме уявлення про холістичний підхід повинне спиратися на сприйняття виробничої системи як єдиного цілого з динамічним розвитком, при застосуванні в процесі прийняття рішень інтуїції, бенчмаркінгу, експертних оцінок [1]. Характеристиками холістичного підходу є [2]: - інтеграція; - розгляд організації, як живого організму, на основі уявлень про системність і хаос; - взаємозв'язок і взаємодія всіх явищ і процесів один з одним.

В загальному вигляді розгляду підлягає об'єкт, що має властивості, котрі не несе жодна частина системи при будь-якому способі поділу [3, 4]. Частини кластера – підсистеми-холони - самостійний життєздатний господарський елемент, добре пристосований для спільної роботи з іншими холонами; виробничі системи динамічно організують себе для досягнення своїх цілей і самі адаптують свою структуру до змін у навколишньому світі; властивості холонів забезпечуються за рахунок інтеграції нових знань і технологій, тому такі системи відносять до виробничих, з інтегрованими знаннями, а отже, інноваційними технологіями [5].

Таким чином, холістичний кластер, що враховує перебіг життєвого циклу виробу, надає можливість ефективної оцінки нововведень, враховуючи усі стадії, від задуму та проектування до ремонту та утилізації, що надає можливість знайти та усунути проблемні аспекти при створенні наукоємних виробів.

Список використаних джерел:

1. Фіщенко О.М. Обґрунтування доцільності здійснення операцій трансферу технологій / О.М. Фіщенко / Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 255: В 9 т. – Т. VI. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. – С. 1523-1530.
2. Новиков А. М. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям / под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова/ – М.: Ассоциация „Профессиональное образование”, 1997. – 497 с.
3. Коммерциализация научно – технических разработок / А.П. Мухин, Н.В. Арзамасцев, В.П. Ващенко и др. : Уч. – практ. пособие. – М. : АМРИР, 2001. – С. 173.
4. Сільницька В.В. Система управління якістю. Стандарт підприємства: розрахунок економічної ефективності нової техніки, використання винаходів та раціоналізаторських пропозицій / В.В. Сільницька / СТП 120-2006. – ВАТ «ВІЗ».
5. Соломахо В.Л. Метрологическое обеспечение координатных измерений в машиностроении / В.Л. Соломахо / Минск: Реклама-Факсбелар, 1999.- 132 с.

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Комарніцький І. О., канд. культурологій, доц.каф.соціально-економічних дисциплін
Київський національний університет культури і мистецтв, tttt66t@yandex.ru

Сучасний стан суспільного розвитку України набуває постійних й досить часто неоднозначних, а іноді протирічних характеристик, рекомендацій, методик, теорій тощо, стосовно подальшого стану й перспектив соціально-економічних систем всіх рівнів. Отже, виникає проблема систематизації досліджень соціально-економічних систем з метою підвищення їх ефективності та адекватності.

Головна концепція системного підходу полягає в вивченні (пізнанні – аналізі) деякої системи не тільки як сукупності її частини, а і у зворотному напрямі, – визначенні основних властивостей системи як цілого, інтерпретуванні функціонування і розвитку її частин (підсистем) з погляду системи в цілому. «Навчитися» системному підходу можна тільки кардинально перебудувавши своє мислення, яке зобов'язане розглядати систему відразу і одночасно у всьому комплексі проблем і на всіх рівнях організації, у тому числі – з урахуванням аналізу зовнішнього для системи середовища.

Основні принципи теорії систем (цілісності, системності і динамічності) були виведені на основі вивчення конкретного біологічного матеріалу і за своєю сутністю носять індуктивний характер. Як відзначено у Л. Берталанфі відмітив, метод Р. Ешбі також не має чисто дедуктивного характеру.

Отже, предметом вивчення кібернетики на перевірку виявляються не «всі можливі машини», а суто кібернетична система, відкрита для інформації і замкнута для передачі ентропії, доводять вітчизняні дослідники.

Мабуть, важко знайти чисто індуктивну або дедуктивну теорію. Формулюванню загальних принципів передують аналітичне дослідження конкретного матеріалу, а сам обсяг матеріалу і напрям його обробки визначаються наявністю інших попередніх принципів тощо. Індукція і дедукція як методи дослідження знаходяться в діалектичній єдності. Їх виділення у вигляді самостійних методів швидше показує, на якій стадії вивчення об'єкту почато створення теорії.

Аналіз безлічі визначень поняття системи дозволяє зробити наступне узагальнення – система:

- являє собою організоване складне ціле; сукупність чи комбінацію предметів або частин, що утворюють комплексне єдине ціле;
- формується на основі елементів системи, яка може відрізнятися від інших систем або за діючими в них законами різного рівня, тобто рівнем розвитку, або за законами одного рівня, відмінність яких визначається лише різними умовами розвитку цих елементів;
- потребує наявності одночасно двох видів сумісності: сумісності однопорядкових елементів як необхідної умови взаємодії і сумісності окремо взятого елемента зі всіма іншими елементами цілого, тобто елемента і системи, в яку він входить.

Узагальнюючи наведені поняття, під системою будемо розуміти об'єкт будь-якої природи (або сукупність взаємодіючих об'єктів), що володіє вираженою «системною властивістю» (властивостями), тобто властивістю, якої не має жодна з частин системи при будь-якому способі декомпозиції і що не виводиться з властивостей частин. Частини системи, що мають аналогічні властивості, назовемо підсистемами.

Об'єднання декількох систем, що володіє системною властивістю, називатиме надсистемою або системою більш високого порядку (2-го, 3-го і т.д.). Елементом системи є об'єкт (частина системи) з однозначно певними відомими властивостями.

Список використаних джерел:

1. Методологічні основи управління сталим інноваційним розвитком потенціалу соціально-економічних систем регіону: монографія / [Д. В. Солоха, М. В. Бандура, М. В. Савченко, В. В. Морева. – Донецьк – «Ноулідж», 2011. – 431 с.
2. Нерсесова Е. Х. Гносеологический аспект проблемы социальных показателей / Е. Х. Нерсесова. – М.: Наука, 1981. – 158 с.
3. Овечкіна О. А. Формування статичної й динамічної структури складових інноваційного потенціалу регіональних економічних систем / О.А. Овечкіна, К. В. Іванова // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 225: Т. III. 2007. – С. 671-682.
4. Павлиха Н. Принципы пространственного менеджмента устойчивого развития / Н. Павлиха // Экономика Украины. – 2006. – № 1. – С. 40-45.
5. Солоха Д. В. Функціонування і розвиток інноваційного потенціалу регіональних соціально-економічних систем: теорія, методологія, практика: монографія / Д. В. Солоха. – Донецьк: ВІК, 2012. – 439 с.

ЗЕЛЕНИЙ НОВИЙ КУРС ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Коськовецька Н. М., студентка групи УС-21

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, natalka0511@bk.ru

Сталий розвиток – це концепція розвитку людства, головний принцип якої – задоволення потреб сучасного світу без створення загрози майбутнім поколінням. Це гармонійний, збалансований розвиток суспільства, що забезпечує неперервний прогрес цивілізації [1].

Практично кожна національна стратегія сталого розвитку (NSSD) проголошує боротьбу зі змінами клімату як найважливішу глобальну проблему і відповідальність країни. Проте в дійсності усвідомлення кліматичної кризи є на досить низькому рівні.

Традиційна модель бізнесу, яка забезпечує економічне зростання ціною деградації соціуму та навколишнього середовища, в сучасних умовах надалі не може використовуватись. Мобілізація і переорієнтація глобальної економіки на інвестиції в чисті технології є реальною можливістю боротьби з нагальними проблемами людства. Дана концепція отримала назву Зелений Новий Курс (Green New Deal). Вона представляє колосальні економічні, соціальні та екологічні вигоди, які можуть виникнути в результаті боротьби зі змінами клімату шляхом направлення інвестицій в природну інфраструктуру. До її вигод насамперед відносять забезпечення нових «зелених» робочих місць в різних галузях – від чистих технологій та енергетики до сталого сільського господарства і підприємств, що спеціалізуються на охороні природи.

Зелений Новий Курс пропонує галузі, які можуть дати найкращий економічний результат, забезпечити екологічну стійкість та зайнятість населення.

Перша з них – це стабільні міста, що включає планування, транспорт та зелене будівництво. Дана галузь має найвищий потенціал для створення нових робочих місць. На будівлі припадає 30-40% всього енергоспоживання, виділення парникових газів та утворення відходів. Застосовуючи сучасні екологічні технології будівництва, можна скоротити енергоспоживання майже на 80% порівняно з традиційними методами проектування. Пріоритетним напрямом вкладення інвестицій є також енергоефективні види транспорту з низьким рівнем викидів CO₂.

Чиста енергетика і технології – друга складова Нового Зеленого Курсу, яка передбачає інвестиції в інтелектуальні системи енергопостачання типу «smart grids», а також в інфраструктуру відновлюваних джерел енергії. Простого нарощення їх потужностей недостатньо, важливим є підвищення енергоефективності та удосконалення систем накопичення енергії.

Сільське господарство є досить чутливим сектором економіки, що страждає від втрати води, неефективних методів управління та зловживання хімікатами. Тому стале сільське господарство є не менш важливою складовою Нового Зеленого Курсу. Передбачається створення умов для виробництва органічних продуктів основним чином шляхом збільшення інвестицій в такі напрями: інфраструктура продукування органічних компонентів, зберігання та транспортування, екологічні системи забезпечення водою, адже відомо, що зрошувальне землеробство споживає 70-80% глобальних поставок прісної води [2].

Остання складова Нового Зеленого курсу - екологічна інфраструктура, яка є не менш важливою, ніж, звикла нам, матеріальна. Під екологічною інфраструктурою слід розуміти створення здорових екосистем, таких як річні системи, водосховища, ліси, океани і коралові рифи, які є джерелами засобів харчування та природних лікарських препаратів.

Стан української екології вимагає негайного розвитку подібних «зелених» проектів. Україна посідає 95 місце серед 178 країн світу за Індексом екологічної ефективності (Environmental Performance Index) та перше місце за кількістю сміття на душу населення [3].

Український ринок чистих технологій має високий інвестиційний потенціал, проте йому стоять на заваді недоліки регулювання захисту інтересів інвесторів та організації ефективного державно-приватного партнерства. Ще одна проблема - це ігнорування більшістю промислових компаній необхідності зменшення тиску на навколишнє середовище. Новий Зелений Курс, окрім покращення стану навколишнього середовища, дозволить Україні підвищити її конкурентоспроможність, адже саме екологічний складовий товару все більше приділяється увага на міжнародних ринках.

Отже, необхідно визнати, що на зміну традиційній економіці мусить прийти «зелена», механізм якої проголошує Зелений Новий Курс. Дана модель вважається такою, що здатна боротися з глобальними проблемами людства та привести до досягнення основної мети – сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. What is Sustainable Development? IISD / [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.iisd.org/sd/>
2. Global Green New Deal. Policy brief. UNEP [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.unep.org/pdf/A_Global_Green_New_Deal_Policy_Brief.pdf
3. Environmental Performance Index [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://epi.yale.edu/epi/country-rankings>

SWOT-АНАЛІЗ В ДИПЛОМНИХ РОБОТАХ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ

Кривда В. І., к.т.н., доцент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Схематичне і неповне викладення методики SWOT-аналізу в посібниках і підручниках із стратегічного управління [1 – 4] не дозволяє результативно використати цей метод при проведенні стратегічного аналізу в дипломних роботах бакалаврів і магістрів. В першу чергу, це стосується заключних етапів SWOT-аналізу і, зокрема, того як розробляються конкретні ініціативні заходи для включення їх в стратегічний план.

Пропонується наступна послідовність проведення заключної частини стратегічного аналізу з використанням підходів SWOT-аналізу:

- парні комбінації стратегічних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища;
- стратегічні цілі;
- планові показники досягнення цілей;
- ініціативні заходи (роботи, проекти, програми) для досягнення визначених стратегічних цілей.

Досягти будь-якої цілі можна різними шляхами і тому кількість ініціативних заходів, як правило, значно перевищує число стратегічних цілей. Для визначення пріоритетності ініціатив використовуються відповідні критерії, головним з яких має бути ступінь внеску ініціативи в досягнення стратегічної цілі. Схема визначення пріоритетності ініціативних заходів наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення пріоритетності ініціатив

Критерій	Питома вага критерію	Характеристика критерію	Ініціатива 1		Ініціатива 2		Ініціатива 3		Ініціатива 4	
			Бали	Бали з урахуванням ваги критерію	Бали	Бали з урахуванням ваги критерію				
Зв'язок із стратегією	0,5	Ступінь внеску ініціативи в досягнення стратегічних цілей	7	3,5	4	2				
Витрати на реалізацію ініціативи	0,1	Загальні витрати в млн. грн на реалізацію ініціативи	6	0,6	8	0,8				
Чиста теперішня вартість	0,15	Чиста теперішня вартість майбутніх грошових потоків від реалізації ініціативи за 5 років	8	1,2	9	1,35				
Термін виконання	0,15	Час, необхідних для реалізації ініціативи	9	1,35	10	1,5				
Потрібні ресурси	0,1	Чисельність потрібного персоналу для реалізації ініціативи	4	0,4	5	0,5				
Загальна оцінка в балах				7,05		6,15				

Ініціативи, які отримали найвищі загальні суми балів потребують найбільшої уваги з боку керівників і менеджерів і їх разом із бюджетом включають в стратегічний план підприємства.

Список використаних джерел:

1. Довгань Л. Є. Стратегічне управління : навч. посіб. / Л. Є Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. – К. : ЦУЛ, 2009. – 440 с.
2. Леденев Е. Е. Методика проведення SWOT-аналіза : учеб. пособ. / Е. Е. Леденев. – Перм : РМЦПК, 2012. – 15 с.
3. Балабанова Л. В. SWOT-аналіз – основа формування маркетингової стратегії / Л. В. Балабанова, І. В. Балабанова, А. В. Балабань. – К. : Знання, 2005. – 301 с.
4. Сладкевич В. П. Стратегічний менеджмент організації : підр. / В. П. Сладкевич. К. : ДП Видавничий дім «Персонал», 2008. – 496 с.

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кухарук А. Д., к.е.н., старший викладач,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
anna_kukharuk@mail.ru

Загострення політико-економічних проблем в Україні, що відбулося протягом 2013-2014 рр., справляє значний дестабілізуючий вплив на роботу підприємств усіх видів діяльності, незалежно від їх розміру, форми власності та обсягу грошового обороту. Набуває особливого значення інструментарій управління економічною стійкістю підприємства, з урахуванням необхідності пристосування підприємницьких структур до нових (кризових, складно прогнозованих) умов функціонування. Як зазначає Н. В. Коваленко у роботі [1, с. 22], «сьогодні підґрунтям конкурентоспроможності стає економічна стійкість».

З точки зору науково-методичного забезпечення процесу управління економічною стійкістю підприємства, важливо чітко визначити зміст самого об'єкту управління. Це надасть можливість сформувати таку систему управління, функціонування якої забезпечить відповідність засобів управління очікуванім, необхідним та достатнім результатам.

Вітчизняні науковці Р. В. Фещур та Х. С. Баранівська у роботі [2, с. 286] узагальнили основні наукові підходи до визначення змісту економічної стійкості підприємства. Так, виділено чотири основних підходи, стислу характеристику яких представлено нижче.

1. *Визначення змісту економічної стійкості на основі використання поняття «стійкий стан» («steady state»)*. За цим підходом економічна стійкість розглядається як рівновага підприємства в умовах динамічного середовища. При цьому підприємство перебуває у такому рівноважному стані, за якого дію усіх елементів його управлінської системи спрямовано на підтримку виконання необхідних функцій у нестабільному ринковому середовищі.

2. *Ототожнення економічної стійкості із фінансовою стійкістю, мінімізацією ризику банкрутства, високим рівнем конкурентоспроможності*. Даний підхід має багато прихильників серед сучасних західних та вітчизняних науковців. Загалом, система критеріїв та показників економічної стійкості за цим підходом походить від наукових засад аналізу фінансового стану підприємства.

3. *Трактування поняття «економічна стійкість» на засадах концепції сталого розвитку («sustainable development»)*. За даним підходом економічна стійкість підприємства в цілому розуміється як його можливість успішного функціонування в умовах збереження довкілля, раціоналізації використання відновлюваних та невідновлюваних ресурсів заради майбутнього наступних поколінь та безперервного розвитку цивілізації.

4. *Розуміння економічної стійкості через призму положень теорії стійкого економічного зростання («sustained positive economic growth»)*. За цим підходом економічно стійким вважається підприємство, котре характеризується позитивною динамікою показників діяльності, а також забезпечує постійне накопичення капіталу та економічне зростання. На основі даного підходу при визначенні рівня економічної стійкості підприємства більшою мірою враховується кількісна сторона соціально-економічних явищ та процесів.

Аналіз представлених вище наукових підходів показав, що в цілому на їх основі досягається науково обґрунтоване розуміння змісту економічної стійкості підприємства. Разом з тим, другий підхід доцільно розвинути в частині визначення економічної стійкості підприємства через постійне підвищення рівня його конкурентоспроможності. Базуючись на наукових положеннях теорії конкуренції, а також результатах, які отримано у процесі попередніх досліджень автора [3], пропонується визначати *економічну стійкість* підприємства як його здатність своєчасно протистояти факторам зовнішнього середовища, які можуть дестабілізувати впливати на його економічну рівновагу та можливість стійкого розвитку на внутрішньому та міжнародних ринках в умовах глобалізації через підтримання стабільних конкурентних переваг. Дане визначення покладає економічну стійкість в основу досягнення ним стійкої сильної конкурентної позиції на релевантному ринку.

Список використаних джерел:

1. Коваленко Н. В. Вплив підвищення економічної стійкості промислових підприємств на їх конкурентоспроможність / Н. В. Коваленко // Економічні науки. – 2010. – № 2(6). – С.22–26.
2. Фещур Р. В. Економічна стійкість підприємства – становлення понятійного базису / Р. В. Фещур, Х. С. Баранівська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – №684. – С.284–290.
3. Кухарук А. Д. Визначення факторів економічної стійкості підприємства з урахуванням глобалізаційних процесів світової економіки // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – 2014. – Вип.10. – Т. 2. – с.133–140.

ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГРАНТИ І СТИПЕНДІЇ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Кучмій К.О., студент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
karina.kuchmii95@gmail.com

Сталий розвиток — загальна концепція, що бере свій початок від 1990-х років, щодо необхідності гармонізації задоволення потреб сучасного суспільства і майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Концепція сталого розвитку з'явилася в результаті об'єднання трьох основних точок зору: економічної, соціальної і екологічної [1]. Сталий економічний розвиток є необхідною частиною подальшого розвитку світових виробничих відносин. Проте слід розмежовувати поняття економічне зростання та економічних розвиток.

Економічне зростання, за Й. Шумпетером — це збільшення обсягів виробництва і споживання одних і тих же послуг чи товарів з часом, а для наявності економічного розвитку перш за все необхідна поява чогось істотно нового, або, кажучи інакше, інновація. За Шумпетером економічний розвиток настає при наявності наступних складових:

1. Створення нового продукту чи послуги, невідомих споживачу, або нової якості товару.
2. Впровадження нового методу виробництва, ще не невідомого для певної галузі, можливо не обов'язково заснованого на науковому відкритті та може полягати, наприклад, в оновленій формі комерційного обороту товару.
3. Вихід на нові ринки, тобто ринки, на яких певна галузь промисловості в певній країні ще не була представлена, незалежно від фази життєвого циклу ринку (формування ринку, зрілість і т.ін.).
4. Відкриття нових джерел чинників виробництва, не зважаючи на те, чи існували ці джерела раніше чи їх довелося винаходити.
5. Структурні перетворення в організації певної галузі, наприклад, досягнення монополістичного типу конкуренції на ринку або ліквідація монопольної позиції [2].

Всіх цих складових можна досягти багатьма способами, таких як: стимулювання підприємництва серед населення, впроваджувати спеціальні програми, кейс-змагання, стипендії, гранти для молодого покоління, студентів вищих навчальних закладів, що забезпечує мотивацію і гарантії праці суспільства. Зазначені різновиди стимулювання наукової та інноваційної думки наразі дуже поширені серед багатьох крупних компаній світу та, зокрема, України, але проблемою є те, що про більшість з них студенти не знають.

До традиційних методів просування інформації належать:

- Реклама;
- Особистий контакт;
- PR і ін.

Особливо ефективними у випадку просування інформації про стипендії чи гранти є зв'язки з громадськістю. Через контакти зі студентськими організаціями, спілками і т.ін. можна досягти більшого охоплення аудиторії, ніж використовуючи інші засоби просування. Надаючи інформацію студентським спілкам можна бути впевненим, що інформація дійде до широкого загалу, так як PR-, чи рекламні, чи інформаційні відділи цих організацій самі оберуть найбільш ефективний метод донесення інформації: певні соціальні спільноти, використовуючи внутрішньо університетські заходи чи реклама. Також компаніям слід активно налагоджувати співпрацю з відповідними кафедрами вищих навчальних закладів України. Це дозволить знаходити найбільш відповідних кадрів, вирішувати нестандартні проблеми і сприятиме сталому розвитку підприємства.

Економічна складова забезпечення сталого розвитку країни складається зі сталого розвитку, в першу чергу, кожного підприємства, тож просування інформації про стипендії та гранти допоможе досягти стабільного інноваційного зростання підприємств, які в свою чергу збагачуватимуться і збагачуватимуть національний бюджет, що надасть країні реалізовувати державні програми, допоможе вийти з кризи, забезпечить стабільний розвиток України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Квятковська Л.А. Сталий економічний розвиток як багатофакторний процес / Л.А.Квятковська // Вісник НТУ «ХПІ». – 2011. – №25. – С.169-176;
2. Бажал Ю. М., Пісоцька Ю. А. Необхідність вивчення теорії економічного розвитку Й.Шумпетера в українських університетах / Ю.М. Бажал, Ю.А. Пісоцька // НАУКОВІ ЗАПИСКИ НАУКМА: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – 2012. – Том 136. – С.14-18.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БІОМАСИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИДУ ПАЛИВА В УМОВАХ СВІТОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ

Логвиненко Ю.М студентка ФБТ, Андрусь О.І., к.пед.н, доц. кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, yully@onine.ua

Практика сучасних міжнародних економічних відносин актуалізує проблему енергетичної незалежності країн. Це закономірно, оскільки більшість міжнародних конфліктів у сучасному світі пов'язані саме з енергетичними проблемами. А розгортання конкуренції за сировинні енергетичні ресурси та ринки їх диверсифікації значною мірою обумовили сучасну енергетичну кризу.

З розвитком науки та технологій синтетичні матеріали, отримані з природного газу та нафти, досить швидко замінили природні речовини, які традиційно використовувало людство впродовж багатьох років. Дефіцит традиційних джерел енергії (природного газу, нафти, вугілля) зумовлює зростання їх цін на світовому ринку. Дві нафтові кризи минулого століття та стрімке зростання світового парку автомобільних засобів зумовили світову спільноту розпочати активні пошуки альтернативних видів палива, зокрема біологічних на основі відновлюваної сировини.

Щорічно в світі спалюється 5 млрд. т вугілля і 3,2 млрд. т нафти. Запаси органічного палива на планеті розподілені нерівномірно. А за оцінками експертів, сучасні темпи їх споживання свідчать, що вугілля вистачить лише на 300-500 років, нафти – на 40-50 років, а газу – орієнтовно на 60 років. Отже, проблема розвитку альтернативних джерел енергетичних ресурсів набуває особливої актуальності. Одним із шляхів її розв'язання є розроблення ефективних технологій використання біомаси як альтернативного виду палива.

За прогнозами Міжнародного енергетичного агентства (МЕА), світовий попит на первинні енергоресурси до 2030 р. має зрости на 55% і досягти 17,7 млрд. т нафтового еквівалента [1]. Тому, енергетична незалежність України значною мірою повинна бути орієнтована на власні ресурсні та природно-кліматичні умови. Відтак, ефективним способом виходу України з енергетичної кризи є розроблення та впровадження у промислове виробництво технологій трансформації енергії фотосинтезу в доступний для використання в національній економіці формі – біопалива.

Водночас, сучасна екологічна загроза зумовлює розроблення технологій сучасного використання ресурсів до відновлювальних джерел, які мають екологічну та економічну перспективу. Біомаса, як один з видів альтернативної енергетики, - це сукупна маса матерії в організмах, яка перераховується на атоми карбону або в одиниці енергії та визначає міру її біологічної продуктивності [2]. Основа біомаси – органічні сполуки вуглецю, які в процесах спалювання або природного метаболізму взаємодіють з киснем виділяючи енергію. Хімічна та біологічна обробка біомаси дозволяє її трансформувати в різні агрегатні стани: твердий (деревне вугілля, брикети, гранули, солома, деревина та її відходи тощо); рідкий (метанол, етанол, біобутанол, диетиловий ефір, біодизельне паливо тощо); газоподібні (метан, біоводень, синтез-газ тощо) [3].

Отже, перевагами використання біомаси як біопалива з економічної точки зору полягають у тому, що рослинна сировина – універсальний та відтворювальний ресурс, собівартість якого можна регулювати шляхом використання відходів як сировини. Переробка вторинної сировини (відходів тваринництва, харчової промисловості тощо) дозволяє отримувати в ході їх утилізації продукти, які можуть бути використані в якості добрив і кормів. Ефективність їх використання зумовлена легкістю її отримання та швидким поновленням запасів. Екологічна перевага використання біомаси полягає в тому, що рослини поглинаючи CO₂, перешкоджають накопиченню його в атмосфері під час спалювання викопного палива. Споживання вуглекислого газу рослинами в процесі росту компенсує його емісію в атмосферу при спалюванні. Водночас, біомаса порівняно з традиційним паливом містить мало шкідливих речовин, при спалюванні утворюється значно менша кількість оксидів нітрогену. А продукти рослинної сировини легко асимілюються природними екосистемами [4].

Список використаних джерел:

1. Швед О.В. Екологічна біотехнологія: Навч. посібник: у 2 кн. Кн. II / О.В. Швед, О.Б. Миколів, О.З. Комаровська-Порохнявець, В.П. Новіков. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. -368 с.
2. Кузнецов А.Е., Градова Н.Б. Научные основы эколобиотехнологии: Учеб. пособие. – М.: Мир, 2006. - 504 с.
3. Голуб Н.Б., Боровик О.Я. Переробка біомаси: Навч. посібник. – К.: Комп'ютерпрес, 2014. – 170 с.
4. Кухар В., Кузьмінський Є., Ігнатюк О., Голуб Н. Екобіотехнологія та біоенергетика: Проблеми становлення розвитку // Вісник НАН України. – 2005. - №9.- С. 3-18.

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Моїсенко Т.Є., к.е.н.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
t_moiseenko@i.ua

Побудова ефективної системи управління підприємством є актуальною і обговорюваною проблемою серед наукового співтовариства. Саме така система дозволить підприємству уникнути впливу значної кількості ризиків, отримати конкурентні переваги, а також забезпечить можливість для удосконалення діяльності в усіх напрямках його виробничо-комерційної та господарської діяльності. Проте, для того щоб система функціонувала та спонукала підприємство до розвитку, необхідно знайти підхід до її розроблення, впровадження та удосконалення. Вітчизняні та закордонні вчені-економісти все більше схильні вважати, що саме процесний підхід є одним з домінуючих методичних підходів, що застосовуються в менеджменті і допомагає підприємцям в усьому світі побудувати якісні системи управління. Зазначене знаходить своє відображення у роботах Хаммера М., Чампі Д., Ойхмана Е.Г., Шеєра А., Брімсона Д., Андерсена Б., Робсона М., Уллаха Ф., Єліферова В.Г., Репіна В.В., Криворучко О.Н., Кондратьєва В.В., Чаадаєва Н.К. та ін..

Процесний підхід, як концепція менеджменту, повною мірою сформувався у 80-х роках минулого століття і сьогодні є домінуючим в західній системі менеджменту, він розглядає підприємство як сукупність бізнес-процесів, що спрямовані на створення цінності для споживача. Напротивагу, широковикористовуваний функціональний підхід – розподіляє підприємство на структурні підрозділи, що відповідають за виконання певної функції, а процесний підхід об'єднує зазначені функції на основі «створення цінності для споживача». Таким чином підприємство здатне забезпечити не лише виконання покладених на нього функцій, а і створити цінність для споживача, запропонувати якість.

Щоб усвідомити особливості процесного підходу до побудови системи управління підприємством, необхідно розібратися з поняттям бізнес-процесу.

На думку класиків Хаммера М. та Чампі Дж., бізнес-процес – це сукупність різних видів діяльності, в рамках якої «на вході» використовується один або декілька видів ресурсів, і в результаті цієї діяльності «на виході» створюється продукт, що має цінність для споживача [1]. Портер М. та Міллар В. вважали, що бізнес-процес – це сутність, яка визначається через точки входу і виходу, інтерфейси та організаційні пристрої, що включають пристрої споживання послуг / товарів, в якій відбувається приріст вартості виробленого товару / послуги [2,3]. Уявлення гуру менеджменту щодо бізнес-процесів можна поєднати у думку про те, що бізнес-процеси мають спрямування на трансформацію в готові вироби фізичних, інформаційних і фінансових ресурсів, які отримує підприємство на вході. Виходи одного процесу часто будуть входами для інших процесів і навпаки. Такий підхід дозволяє підвищити рівень відкритості діяльності структурних підрозділів, сприяє налагодженню інформаційно-комунікаційних зв'язків між підрозділами, дозволяє мінімізувати ризики дублювання функцій та віднайти шляхи до оптимізації діяльності. Отже, логічно визначити бізнес-процеси, як механізм об'єднання ресурсів підприємства на всіх етапах з метою створення продукції, що задовольняє потреби споживача і забезпечує досягнення цілей самого підприємства.

Таким чином, сутність процесного підходу до управління будується на розумінні того, що діяльність компанії – це сукупність бізнес-процесів. Підприємство, як і бізнес-процес, отримує на вході інформацію, матеріали, гроші і переробляє їх з використанням внутрішніх ресурсів (персонал, кошти, інше) застосовуючи технології управлінського впливу (елементи системи управління), отримуючи на виході продукт, здатний задовольнити споживача.

Принципи методології процесного підходу наступні: орієнтація на споживача процесу; орієнтація на досягнення результату процесу, а не діяльності окремого підрозділу; пріоритетність процесів, які додають вартість, поєднання постійного і проривного удосконалення на основі вимірності процесу; об'єднання персоналу в команди процесів[5].

Отже саме такий підхід є зручним та актуальним, оскільки сьогодні, питання ефективності системи управління все більше спрямоване на її прозорість, зручність, адаптивність, здатність до удосконалення. Усі перелічені критерії можливо задовольнити обравши процесний підхід за основу для побудови системи управління.

Список використаних джерел:

1. Хаммер М. Реінжинірінг корпорации: Манифест революции в бизнесе/ Майкл Хаммер, Джеймс Чампи; пер. с англ. Ю.Е.Корнилович. - М.: Манн, Иванов и Фербер, 2006. - 287с.
2. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М. Портер ; [пер. с англ. Е. Калининой]. - М. : Альпина Пабlishер, 2008. - 720 с.
3. Porter M. E., Millar V. E. How Information Gives You Competitive Advantage // Harvard Business Review, 1985, 85, (July–August), 149– 160.
4. ДСТУ ISO 9000-2001: Системи управління якістю. Основні положення та словник. – К.: Держстандарт України, 2001. – 27 с.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ

Нараєвський С.В., старший викладач,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», s.naraevsky@ukr.net

Розвиток енергетики протягом останнього десятиліття був позначений стрімким зростанням інвестицій у різні напрями, насамперед, альтернативних енергетичних технологій. Найвищий показник інвестицій був зафіксований у 2011 р. – 317 млрд дол. Протягом двох наступних років спостерігалось певне скорочення інвестицій (294 млрд дол. у 2012 р. та 268 млрд дол. у 2013 р.), але у 2014 р. тенденція змінилась на протилежну та відбулось значне зростання інвестицій у альтернативну енергетику до 310 млрд дол. І це не дивлячись на фактично двократне зниження цін на нафту протягом другої половини 2014 р., що за оцінками окремих аналітиків мало б, навпаки, сприяти скороченню інвестицій. Тож, загальносвітовий обсяг інвестицій у альтернативну енергетику протягом останнього десятиліття зріс у понад п'ять разів (з 60 млрд дол. у 2004 р.) [1].

До розвитку різних напрямів альтернативної енергетики долучаються як розвинуті країни, так і країни, що розвиваються та країни з перехідною економікою. Лідерами за обсягом інвестицій у альтернативну енергетику за підсумками 2014 р. були: Китай (обсяг інвестицій 89,5 млрд дол., зростання до попереднього року становило 32 %), США (51,8 млрд дол., 8 %), Японія (41,3 млрд дол., 12 %), Канада (9,0 млрд дол., 26 %), Бразилія (7,9 млрд дол., 88 %), Індія (7,9 млрд дол., 14 %), Південна Африка (5,5 млрд дол., 5 %). Серед країн Європи лідируючі позиції займали: Німеччина (15,3 млрд дол., 3 %), Великобританія (15,2 млрд дол., 3 %), Франція (7,0 млрд дол., 26 %), Нідерланди (6,7 млрд дол., 232 %) [2].

Активний розвиток альтернативної енергетики надає можливість країнам, що залучені у цей процес, зменшувати свою залежність від постачання традиційних енергетичних ресурсів та підвищує енергетичну безпеку країни. Іншою важливою складовою розвитку альтернативної енергетики є нарощування виробництва високотехнологічного обладнання та створення нових робочих місць з більшою доданою вартістю порівняно з традиційною енергетикою.

Економіка України, як і більшості країн Європи, є енергозалежною. З початком бойових дій на Сході України енергетична залежність української економіки лише зросла. До імпорту нафти і природного газу додався імпорт вугілля. В такій ситуації було б доцільним збільшити підтримку та прискорити розвиток альтернативної енергетики, яка у якості палива використовує місцеві ресурси (біоенергетика), або взагалі не потребує паливної складової (сонячна та вітрова енергетика).

Натомість Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) своїм рішенням знизила рівень «зелених» тарифів для сонячних електростанцій на 55 %, а для інших видів альтернативних технологій виробництва електроенергії на 50 %. Учасники ринку альтернативної енергетики України серед негативних наслідків таких дій НКРЕКП наголошують на наступному: зниження інвестиційної привабливості енергетики України у найближчому майбутньому (іноземні інвестори вклали понад 3 млрд дол. у альтернативну енергетику України і, наразі, їхня діяльність може бути збитковою), неможливості виконання взятих на себе зобов'язань стосовно доведення частки відновлювальної енергетики до 11 % у енергобалансі України до 2020 р. (таке зобов'язання взяла на себе Україна при підписанні договору про асоціацію з ЄС), подальше нарощування енергетичної залежності економіки України від постачання традиційних енергетичних ресурсів з-за кордону [3].

Доцільним було б, у разі неможливості індексувати існуючі «зелені» тарифи пропорційно зміні валютного курсу, залишити їх на попередньому рівні. Сектор альтернативної енергетики у енергобалансі України складає менше 2 % і суттєвого впливу на енергетику загалом не здійснює. Більш високі «зелені» тарифи дали б можливість протягом найближчих років розвивати альтернативну енергетику України та зменшувати енергетичну залежність. Зменшення підтримки альтернативної енергетики доцільно починати при досягненні нею частки у 15 – 25 % енергобалансу країни. У такому випадку вона може розвиватись фактично без державної підтримки, реінвестуючи отриманий раніше прибуток, що підтверджує досвід окремих країн Європи (Данії, Німеччини та ін.).

Список використаних джерел:

1. Solar power drives renewable energy investment boom in 2014 [Electronic resource] : Website The Guardian. – Access to resources : <http://www.theguardian.com/environment/2015/jan/09/solar-power-drives-renewable-energy-investment-boom-2014>.
2. Rebound in clean energy investment in 2014 beats expectations [Electronic resource] : Website Bloomberg New Energy Finance. – Access to resources : <http://about.bnef.com/press-releases/rebound-clean-energy-investment-2014-beats-expectations/>.
3. Черные дни «зеленой» энергетики [Электронный ресурс] : Сайт Энергетика Украины. – Доступ к ресурсу : <http://uaenergy.com.ua/post/21580/chernye-dni-zelenoj/>.

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Панасюк Т.П., студентка УВ-91,

Калапа Т.В., ст. викладач,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kalapa@ukr.net

Важливою галуззю лісового комплексу є целюлозно-паперова промисловість України, виробнича діяльність якої сконцентрована на механічній обробці і хімічній переробці деревини. Підприємства целюлозно-паперової промисловості виробляють целюлозу, папір, картон та вироби з них, що визначає особливу їх роль як в економіці, так і в культурному розвитку суспільства. Разом із тим, процес виготовлення картонно-паперової продукції характеризується досить високими витратами, що не забезпечує конкурентоспроможність цієї продукції на вітчизняному і міжнародному ринках.

Зокрема, для виробництва 1 т целюлози витрачається в середньому 5-6 кубів деревини [1], що визначає значний вплив сировинного фактора на розміщення промислових підприємств цієї галузі та обумовлює мінімізацію транспортних затрат. Зменшення матеріаломісткості потребує маловідходного виробництва та дешевої сировини при виробництві продукції целюлозно-паперової промисловості, а саме: використання макулатури, ганчіркової напівмаси, синтетичних волокон органічного походження, соломи, якої ресурс в Україні є достатнім. На виготовлення продукції в середньому витрачається 2000 кВт / год енергії [1], що потребує модернізації устаткування та впровадження сучасних енергозберігаючих технологій. Затрати води на виробництво 1 т целюлози становлять 350 куб.м. [1], що в свою чергу потребує використання нових водозаощадливих технологій та відновлення і розвиток малої гідроенергетики.

Водночас, значний знос виробничих засобів не забезпечує конкурентоспроможність продукції підприємств в ринкових умовах та потребує реконструкції і модернізації діючих машин, що виробляють папір і картон. Використання застарілих технологій та обладнання підприємствами галузі негативно впливає на навколишнє середовище та призводить до забруднення стічних вод шкідливими речовинами, як сульфати, хлориди, феноли, формальдегіди, метанол, фурфурол тощо. Між тим, підвищення якості картонно-паперової продукції потребує удосконалення існуючих технологічних схем її виробництва із застосуванням нових хімікатів і технологічних добавок.

Обмеженість власних ресурсів, які залишаються основним джерелом капітальних вкладень, і недосконалість інвестиційно-кредитної системи України негативно позначаються на інвестиційній активності підприємств та унеможливлює подолання технологічної відсталості й створення умов для оновлення асортименту продукції власними силами. У світовому обсязі виробництва картонно-паперової продукції частка України складає лише 0,23 %, що становить 951010 т [2].

Значну роль у забезпеченні конкурентоспроможності продукції підприємств, у тому числі і підприємств целюлозно-паперової промисловості, відіграють інноваційні розробки та технології, які є вирішальним фактором у конкурентній боротьбі. Активізація інноваційної діяльності підприємств пов'язана з проблемами, які виникають у процесі господарської діяльності, а також в зростаючих потребах ринку. Зокрема, реагуючи на вимоги ринку шведська компанія Holmen Paper розробила нестандартний новий сорт крейдованого паперу, який на дотик імітує шовк, а компанія Innventia запустила в Стокгольмі перше у світі виробництва наноцелюлози в промислових масштабах [3]. Іноземці вкладати інвестиції в умовах нестабільності українського законодавства, надзвичайно бюрократизованої процедури реєстрації СП, складному фінансовому стані більшості українських підприємств рахують недоцільним.

Ефективним способом подолання проблем конкурентоспроможності продукції целюлозно-паперової галузі є активізація інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, що надасть можливість створити в Україні власну сировинну базу картонно-паперових підприємств, розширити асортимент продукції, оновити застарілу технічну базу підприємств, забезпечити значне зростання обсягів виробництва та конкурентоспроможність картонно-паперової продукції як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

Список використаних джерел:

1. Деревообробна промисловість. [Електронний ресурс] — Назва з титульного екрану. — Режим доступу: <http://epi.cc.ua/derevoobratyivayuschaya-promyshlennost-23496.html>.
2. Офіційний сайт продовольчої і сільськогосподарської організації об'єднаних націй [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://faostat.fao.org/site/626/DesktopDefault.aspx?PageID=626#ancor>.
3. В Швеции запущен первый в мире завод по производству наноцеллюлозы [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://les.lesprom.com/news/V_Shvetsii_zapuschen_perviy_v_mire_zavod_po_proizvodstvu_nanotsellyulozi_47517.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В РАМКАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Пігуль В.В., студентка ФММ, УС-22

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, vita-pigul@yandex.ua

Однією з найсуттєвіших та значимих подій, що відбулися на політичній та економічній арені України по праву можна вважати підписання документів, які передбачають інтеграцію України в Європейський Союз. У зв'язку з цим, все більш актуальним стає питання міграції робочої сили та впливу цього процесу на країн-учасників ЄС. Передбачається значне зменшення перепон щодо міграції робочої сили, що, за прогнозами, позитивно вплине на ринок праці та розвиток економічних процесів як України, так і країн Європейського Союзу.

Не зважаючи на всі переваги інтеграції України в європейський простір, не можна залишити без належної уваги певні загрози, які мають місце бути. Українські та закордонні експерти запевняють, що можлива масова міграція трудових ресурсів з України в ЄС, що спричинить збільшення безробіття в країнах Європи, оскільки на роботу європейцям вигідніше наймати дешеву робочу силу із України.

Розглядаючи дане питання, доцільно акцентувати увагу на тенденції щодо географічної структури відтоку робочої сили з України. Так, за даними державного комітету статистики, найбільші потоки трудових мігрантів спостерігаються у наступні країни ЄС: Польща (17%), Чеська республіка (13%), Італія (14%), Іспанія (6%), Німеччина (4%). Емігрують українці переважно із західних областей нашої держави. Так першість належить Закарпатській області, значна кількість населення виїжджає також із Львівської та Тернопільської областей. Головними причинами цих процесів визначають близькість кордонів та наявність родинних зв'язків, що склалося історично.

Якщо розглядати міграцію зі сторони працевлаштування, то треба вказати на те, що в Польщу, Чехію та Угорщину їдуть переважно чоловіки, оскільки там потребують робітників у сфері будівництва. В Італії та Іспанії шукають роботу жінки, бо саме там є попит на працівниць-домогосподарок та у сільському господарстві.

Важливо підкреслити, що майже 58% української молоді бажає працювати, проходити стажування або й навчатися за кордоном. Звичайно, це спричинено низькою пропозицією робочих місць та низькою заробітною платою, яку пропонують вітчизняні роботодавці. Саме так і формується так звана проблема – «відплив умів». Зрозуміло, що молоді та амбіційні люди хочуть працювати, отримувати відповідну винагороду та мати можливість кар'єрного росту. А в Україні все рідше можна реалізувати себе.

Якщо звернутися до статистики, то побачимо, що середня заробітна плата в Україні у 2014 році була 178 євро – найнижчий показник в Європі. В той час як за аналогічний період середня заробітна плата у Польщі – 670 євро, Німеччині – 2055 євро, Чехії – 650 євро, Італії – 1925 євро. Лише на кілька порядків вищі показники мають країни-сусіди: Молдова – 190 євро, Румунія – 390 євро, Болгарія – 370 євро[1].

Позитивною стороною міграції українських студентів до Європи можна відзначити повернення висококваліфікованих спеціалістів. Проте, це питання зараз стоїть особливо гостро, оскільки повертається на батьківщину близько половини тих, хто виїжджав.

Для того, щоб стабілізувати ситуацію щодо масового виїзду економічно активної частини населення країни, державі необхідно провести заходи, які підвищать інтерес як студентів, так і старших людей до праці саме на території України. Це можуть бути різні програми, напвлені на створення умов для розвитку та подальшого працевлаштування. Такі програми мають включати в себе: можливість кар'єрного росту, належні умови праці, відповідну оплату праці, можливість переймати досвід у закордонних компаніях.

На даний час, Україна впевнено працює у напрямку євроінтеграції, в тому числі акцент ставиться на міграційну політику. Якби заходи не проводили європейські країни задля збільшення мігрантів з України, українці не будували б покидати батьківщину, якщо тут будували б гідні умови для працевлаштування.

Список використаних джерел:

1. Європейська статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/>.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ ТА ЕКСПОРТ ТЕХНОЛОГІЙ

Покрас О. С., студ. гр. УС-41м, наук. керівник д.е.н., проф. Войтко С. В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
e.pokras@gmail.com

Конкурентоспроможність країни є показником, що визначає рівень здатності певної країни до участі та реалізації своїх інтересів у конкурентній боротьбі з іншими країнами. Для кількісної оцінки було введено індекс глобальної конкурентоспроможності, що залежить від раціональності використання країною власних ресурсів. Його було створено в рамках Всесвітнього економічного форуму у 2004 році. За допомогою індексу глобальної конкурентоспроможності (ІГК) можна оцінити здатність країн забезпечувати високий рівень добробуту населення та здатність підтримувати ринкові відносини на належному рівні [1].

Високотехнологічний експорт (ВЕ) показує обсяг технологій, який країна виводить на міжнародний ринок (за рік). Цей показник дозволяє оцінити конкурентні позиції країни в аспекті високих технологій.

На рис.1 продемонстровано позиції найбільш конкурентоспроможних країн світу та України за двома вищенаведеними показниками.

Рис. 1. Індекс глобальної конкурентоспроможності – високотехнологічний експорт [1; 2]

Отже, найбільш конкурентоспроможними є наступні країни: Німеччина (ІГК = 5,49; ВЕ = 183,4 млрд дол.), США (ІГК = 5,54; ВЕ = 148,8 млрд дол.), Сингапур (ІГК = 5,65; ВЕ = 128,2 млрд дол.), Японія (ІГК = 5,47; ВЕ = 123,4 млрд дол.), Великобританія (ІГК = 5,41; ВЕ = 67,8 млрд дол.). Високі показники пояснюються наявністю державних орієнтирів на підвищення конкурентоспроможності та інвестуванням у високотехнологічні галузі економіки, підтримка їх на державному рівні (субсидії, пільги тощо).

Показники України - ІГК = 4,14; ВЕ = 2,6 млрд дол., що свідчить про недостатню реалізацію держави у конкурентному середовищі та проблеми сталого розвитку через наявні економічні проблеми (нераціональне використання ресурсів, імпортоорієнтованість тощо), політичну та соціальну нестабільність, екологічні проблеми. Також проблемними питаннями є недостатній обсяг капіталовкладень у високі технології, що унеможливорює перехід до 5-го та 6-го технологічних укладів.

Для підвищення даних показників необхідно сформувати сприятливий інвестиційний клімат та підтримувати інноваційні проекти на рівні державних програм, стимулювати національних виробників до інновацій та експорту технологій (зниження оподаткування, надання пільг, субсидій тощо).

Список використаних джерел

1. Global Competitiveness Report 2014-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/rankings>.
2. Офіційний сайт Світового банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>.

СТРАТЕГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Приймак В.М., к.е.н., доцент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Нетребчук Л.О., ст. викладач

Київський національний торговельно-економічний університет

Вихід України з затяжної системної кризи і становлення на шлях стабілізації і розвитку передбачає переосмислення як владними структурами так і кожним громадянином пріоритетів суспільного існування. Передумовою є усвідомлення того що Україна вичерпала практично усі резерви працюючих на даний момент технологій, як то технологій влади, управління, виробничих технологій тощо. Виключенням є поодинокі випадки, в яких працюють західні технології, що базуються знову ж таки на іноземному капіталі, які відпрацювали свій інноваційний ресурс і запроваджуються виключно з метою отримання швидкого прибутку з максимальним використанням національних багатств України. Водночас Україна володіє багатющими інноваційними ресурсами та інтелектуальним потенціалом (кожен рік видається близько десяти тисяч патентів на винаходи [3]). За останніми даними, чинними в Україні є понад п'ятдесят тисяч різноманітних патентів (при чому значна частина винаходів за безцінь скупляються іноземними компаніями чи нелегально вивозяться за кордон).

Будь-які зміни в суспільстві, навіть незначні, вимагають наявності необхідних передумов. Можливість реалізації інноваційних проектів передбачає наявність достатнього рівня: – наукових/науково-технічних результатів; – інноваційно-інвестиційної ділової свідомості; – високоосвічених фахівців. Аналіз та глибоке дослідження виокремлених факторів впливу на інноваційно-інвестиційну свідомість показав, що в Україні позитивна тенденція щодо створення наукових/науково-технічних результатів і за умови збереження темпів розвитку та підвищення рівня їх якості є всі підстави стверджувати про стабільність базису інноваційних проектів [1]. Такого ж рівня в бізнесколах присутня інноваційно-інвестиційна свідомість, яка підкріплена готовністю інвестувати в надризикові інноваційні проекти. Очевидно, що така готовність формується/підкріплюється на основі стійкого законодавства та державної підтримки. Водночас факторами інноваційності сучасного бізнесу також є перенасичення ринків однотипними товарами/послугами та глобалізація бізнесу, яка витісняє з ринків малі та середні підприємства і стимулює їх до пошуку нових ринків, а отже реалізацію інноваційних проектів (в цьому випадку як засіб державного регулювання може стати створення на державному рівні законодавчої бази бізнесу інновацій). Однак, для великих компаній (корпорацій, холдингів, ТНК тощо) зміна ділової свідомості в сторону інноваційних проектів не може відбутися тільки за допомогою наявності законодавчої бази. В цьому випадку необхідно (як важіль державного регулювання) розробити комплекс програм щодо реінжинірингу їх корпоративного управління та корпоративної культури фокусуючись на інноваційно-інвестиційній діяльності.

Щодо фактору забезпеченості бізнесу фахівцями з достатнім рівнем інноваційно-інвестиційної свідомості, то, на нашу думку, необхідно вжити відповідні радикальні зміни. Поділяючи вітчизняну вищу освіту на класичну і галузеву, було б доцільно відвести на долю класичної освіти саме формування фахівців з інноваційно-інвестиційною свідомістю. Для цього класичним закладам освіти необхідно зберегти свою позицію щодо лідерства в освітянській сфері, а саме: – *поглибити фундаментальну підготовку* (на даний момент є достатньо високі показники, хоча спостерігається тенденція до зниження); *набути нову якість освіти*: – підготовка технічно грамотних фахівців; – імплемувати спеціальне мислення (націленість на бізнес-інновації незалежно від сфери діяльності). Перешкодами в цьому процесі може стати: – формальний підхід до впровадження вимог Болонської декларації; – бізнес на освітянських послугах; – низькі зовнішні/внутрішні стандарти до освітянської сфери [2].

Безумовно, розглянуті фактори не вичерпують проблеми реалізації інноваційних проектів в сучасних умовах господарювання. Однак, це ще одна спроба в загальній формі окреслити перспективи підвищення рівня інновативності сучасного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність. Зі змінами та доповненнями. N1977-XII, 13.12.1991 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – URL:<http://www.rada.gov.ua>
2. Базилевич В.Д. Класична економічна університетська освіта як фактор конкурентоспроможності // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія-політологія. – № 94-96. – 2010. – С. 11-14.
3. Дрозденко В. Інновації в епоху глобалізації // Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – URL:<http://iweir.org.ua>
4. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: В 3 т. Т. 2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки / За ред. акад. НАН України В.М.Гейця, акад. НАН України В.П.Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є.Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007. – 564 с.

ПРО МОЖЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Редько К.Ю., м.н.с.,

Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва,
Національна академія наук України, katredko@gmail.com

Сьогодні все частіше обговорюють питання про механізми відновлення постраждалих регіонів Сходу від війни і взагалі виведення економіки з кризи. Зокрема, про використання для цього спеціальних економічних зон. І можна почути навіть твердження, що цей механізм не виправдав себе в умовах України. В цьому зв'язку, принципово важливо зрозуміти, чому ж він себе не виправдав?

На думку ряду фахівців, СЕЗ і ТПР України виконували радше функцію допоміжного інструмента регіональної політики, аніж роль «локомотива» місцевої економіки. По суті, українська влада «заощадила» на розвитку виробничої й соціальної інфраструктур, витратах, пов'язаних з пропагуванням своїх СЕЗ, розробленням інвестиційних пропозицій, презентацією їх, супроводом інвестиційних проектів тощо. Такий підхід істотно відрізнявся від «класичних» випадків (Китай, Польща, Туреччина та ін.) і не сприяв зростанню інвестиційної привабливості українських СЕЗ. В результаті Україна дістала інвесторів «середньої руки», повільне розгортання інвестиційних процесів, поширення тіньових і нелегальних схем діяльності.

Враховуючи, що дискусії з цього питання продовжуються, було вирішено виявити думку з цього питання уряду Автономної республіки Крим та обласних державних адміністрацій, областей, в яких були створені СЕЗ. З цією метою були направлені анкети відповідним обласним державним адміністраціям та уряду Автономної республіки Крим.

Висновки з анкетування можна зробити такі:

- одностайною є думка всіх без винятку опитаних відносно того, що прийняте у 2005 році рішення про відміну пільг для спеціальних економічних зон було неправильним;
- рішення про кардинальну зміну державної політики щодо спеціальних економічних зон приймалося не тільки без жодного економічного обґрунтування, але й без жодних консультацій з адміністраціями тих регіонів, де такі зони розташовувались, і, по суті, всупереч їх позиції в цьому питанні. Це підтверджує волюнтаристський стиль керівництва, характерний для тодішнього уряду, і в свою чергу є ще одним аргументом на користь істотного розширення прав місцевих представницьких органів, та структур виконавчої влади. У всякому разі, не викликає сумнівів, що саме вони повинні відігравати значну роль у формуванні таких зон, предметно займатися організацією підтримки їх розвитку та надавати практичну допомогу в оптимізації управління ними.

Ще задовго до трагічних подій, що відбуваються сьогодні в Україні, Центром ім. Г. М. Доброва було розроблено «Концептуальні положення створення на території Автономної Республіки Крим спеціальної (вільної) економічної зони інтенсивного інноваційного розвитку». У проекті було показано, що Крим має у своєму розпорядженні всі необхідні чинники для різкого підвищення рівня соціально-економічного розвитку, поліпшення умов життя кримчан, підвищення іміджу України на міжнародній арені. Було сформульовано принципи реформування інституційної системи АРК, обґрунтовано передумови для створення вільної економічної зони на її території, складено перелік пріоритетних для впровадження у виробництво перспективних видів продукції і технологій, оцінено інвестиційні ризики і можлива результативність кримської вільної економічної зони порівняно з іншими СЕЗам України.

Для створення на території АРК СЕЗ інтенсивного інноваційного розвитку були всі об'єктивні умови. Але гору, нажаль, узяти суб'єктивні чинники. Якби в Криму була реалізована ця ідея або хоч би розпочалися практичні кроки щодо перетворення економіки Криму на інноваційній основі, то абсолютно очевидно, що іншими були б результати «псевдо» референдуму, якби не намагалась впливати на кримчан російська влада. Анексія Криму продемонструвала крайню уразливість національної безпеки України. Чи зможуть кримчани знову ідентифікувати себе українськими громадянами, залежить зараз не стільки від інформаційного пропаганди, скільки від умов життя для людей в державі Україна. Якщо вони стануть кращі, ніж в Росії, то це вплине на вибір людей значно більше, ніж будь яка пропаганда.

Отже, чи можливо використати СЕЗ для покращення ситуації? Відповідь, звичайно, ТАК. СЕЗ це, як підтверджує світовий досвід, досить ефективний механізм. Його можна і треба використати. Але якщо до нього вдаватися, то треба врахувати наш власний сумний досвід і бути послідовними в його реалізації. Основні уроки, які треба врахувати:

1. Бути послідовними і «не міняти коней на переправі».
2. Не приймати поспішних, економічно не прорахованих рішень.
3. Чітко визначати провідні напрямки розвитку кожної з зон, налагодити чіткий контроль за ходом їх розвитку.
4. Залучати до їх розвитку достатньо передових інвесторів.
5. Спростити систему прийняття рішень з цих питань, позбавити її зайвої бюрократизації.

ENGINEERING AND ECONOMIC SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF GHANA

Redko Kateryna

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", katredko@gmail.com,

Ishmael Lamptey, student YC-43

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", ishmaeafican@gmail.com,

The economy of the Republic of Ghana has demonstrated moderate levels: in 2013, the GDP growth was 7.4% (in 2012-the 7.9%) and reached 43 billion. \$. United States. Per capita income is \$ 1694 United States. Costs of Ghana in 2013, g. (29.7 billion cedes) substantially exceeded income (20.8 billion cedes), approximately 60% of tax revenues to pay salaries to civil servants, pensions and social benefits. The budget deficit in 2013, the 10.2% of GDP. Inflation caused by rising prices for fuel and utilities, rose from 10% in January to 13% in December 2013, the currency depreciated by 17% per year [1].

Products of industrial production make up 27% of GDP. The main branch of industry is mining. The country has reserves of gold, silver, diamonds, bauxite, manganese, and iron ore.

The services sector accounts for 50% of GDP. Dynamic communications, telecommunications, tourism, restaurant and hotel business, banking, insurance, and transportation services.

Ghana's external economic relations increasingly reflect its people's efforts to overcome the legacies of colonialism. Rising imports of equipment and machines used for the development of industry and agriculture, energy and construction, transport and communications; increase the supply of fertilizers, pesticides, herbicides, seed quality, necessary for agriculture.

More and more purchased equipment and materials for scientific research, to improve education, health and so on in the export proportion of treatment products of vegetable and mineral resources, and the other finished industrial products.

According to UNCTAD, Ghana has many individual components required for the efficient and effective development of Science, technology and innovation. In Ghana, there are at least 16 research and development institutes, 7 public universities, about 40 private universities, 10 State Polytechnic, a lot of technical institutes, several agencies for technical support. Ghana's research costs represent about 0.3% of GDP, of which almost all are government bills, about \$ 49 million. or 1.1% of the budget. This is not comparable to the costs of research in South Africa, which, for example, spends 0.87% of its GDP on research.

Ghana provides its market to imports from everywhere the latest developed technologies. But the purchase and use of a new technology is limited to a very small though and the elite of society and industry. Currently, Ghana still has not reached a level of economic development that would invest the necessary resources in the development of its own technology. So, importing foreign technology into the country is dominant. But in Ghana, there are research centers involved in the development of its own technology.

Based on UNCTAD, you will notice that the politics of Ghana and the institutions of science, technology and innovation have not yet been modernized are not focused on economic growth and human development. A key feature of the institutional landscape of Ghana is a weak inverse relationship between institutions, including institutions of higher education, research and private institutions. Moreover, there are no incentives to work together, and there is little incentive mechanisms for collaboration and cooperation. The private sector does not meet the necessary requirements for the introduction of new technologies, innovation, and improve the performance. The Government could improve the tax and legal incentives for local entrepreneurship and promote innovation in private enterprises. Local private firms actually are not configured for the purchase and/or investment in innovation to improve their economic performance. The Government should encourage the adoption and adaptation of firms existing technologies. Earlier, Ghana has focused on promoting the development of the private sector and attract foreign direct investment. Currently, there is a need to focus on promoting technological innovation, as well as in the private sector.

Thus, Ghana is one of the most technologically advanced countries in Africa. The country has a research and development institutes, different universities. However, they have not yet been modernized. There are also communication problems between the agencies. Consequently, Ghana does not have the ability to produce high-tech products, and imports it.

References:

1. Международный валютный фонд [Электронный ресурс] / Годовой отчет 2014: от стабилизации к устойчивому росту. – Режим доступа : http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/ar/2014/pdf/ar14_rus.pdf

МОДЕЛЮВАННЯ ТА МОНІТОРІНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Свириденко В.Ю., ст. викл.,
Національний університет ДПС України, sviridenkov@ukr.net

В сучасних умовах, щоб бути конкурентно спроможними підприємства змушені постійно поліпшувати свою діяльність. Це вимагає розробки нових технологій і методів ведення бізнесу, впровадження нових більш ефективних методів управління і організації підприємницької діяльності. Маючи бізнес-модель підприємства, усіх її бізнес-процесів, зосереджену на конкретну мету, відкривається можливість удосконалення діяльності. Аналіз підприємства як моделі - це зручний спосіб, щоб відповісти на питання, що є необхідним і достатнім для досягнення конкретної мети. Експериментувати з підприємством неприпустимо, якщо його ресурси обмежені. В цьому відношенні моделі надають можливості уникнути ризиків. Ціленаправлені дослідження, моніторинг бізнес-процесів і як наслідок оптимізоване управління бізнес-процесами стала нормою в сучасному бізнесі. Бізнес-схеми в практиці менеджменту відомі достатньо давно, але сучасні технології дозволило вивести їх застосування на новий рівень. Певну роль в цьому питанні зіграли програмні продукти, які дозволяють формалізувати існуючі уявлення про оптимізаційні прийоми ведення бізнесу і організації виробництва: Software AG (IDS Scheer) ARIS Platform, TIBCO Business Studio, Casewise Corporate Modeler Suite, OpenText ProVision, тощо [2].

Більшість великих компаній мають власну інформаційну систему (KIC), що автоматизує основні напрямки бізнес-діяльності. Іноді це суттєво впливає на спроможність бізнесу оперативно реагувати на зміни ринку, а в окремих випадках недостатні можливості KIC компанії стримують розвиток компанії. Кожна компанія шукає свій шлях до успіху, але в наш час важливим є вміння грамотно автоматизувати свій бізнес, щоб автоматизована система стала надійною бронєю а не тягарем. Якщо говорити про середній і малий бізнес то доречно обирати CRM-системи з вбудованими можливостями управління бізнес-процесами, але варто також звернути увагу на можливості хмарних сервісів щодо моделювання, моніторингу і управління бізнес-процесами [1].

Застосування принципів управління хмарної моделі обіцяє великі вигоди, але більшість потенційних споживачів з обережністю ставляться до хмарних послуг, оцінюючи ризики, свої потреби і можливості. Стриманий підхід до інновацій можна пояснити рядом причин:

- внутрішня інертність компанії - IT формуються на основі успадкованої інфраструктури із значною вартістю IT-активів;
- залишається недовіра до хмарних сервісів і їх провайдерів, щодо їх використання в якості безпечного і гнучкого корпоративного рішення.

Один з напрямків розвитку KIC таких компаній в найближчий час залишається гібридна модель [1]. Безперечна перевага такого рішення – гнучке динамічне поєднання внутрішніх ресурсів і хмарних технологій. Лідери індустрії, такі як Microsoft і Citrix пропонують різні підходи до управління доступом у гібридному середовищі, але треба мати чітку стратегію у виборі технології.

Модель приватної хмари краще відповідає вимогам KIC, але отримати суттєву економію на інфраструктурі приватної хмари не вдасться. Перші кроки, щодо побудові бізнесу в хмарі, потребують використання технологій візуалізації і додаткових капіталовкладень. Тому економія в такому випадку буде формуватись за рахунок зниження витрат на управління. Важливу роль також має надійність системи щодо безперервності бізнесу і можливості поновлення роботи системи при виникненні позаштатних ситуацій [2].

BPM — це концепція і клас програмного забезпечення для управління бізнес-процесами і адміністративними регламентами. Застосування BPM дозволяє організувати ефективну взаємодію між менеджерами і IT-спеціалістами. Основні функції BPM — моделювання, виконання і моніторинг бізнес-процесів. Хмарні BPM-платформи включають інструменти моделювання, аналізу і моніторингу бізнес-активності і засоби управління бізнес-правилами. Цикл управління замикається, коли за допомогою BPM виявляються вузькі місця в ланцюгу управління, змінені бізнес-процеси оперативно впроваджуються і удосконалюються. Хмарні BPM-платформи можуть використовуватись в якості PaaS- або SaaS-рішень [3]. Хмарні технології - IT-інфраструктура реального часу, що динамічно оптимізує IT-ресурси, забезпечує еластичність надання сервісу за вимогою, надійно захищає IT-інфраструктуру компанії від локальних і регіональних катастроф.

Список використаних джерел:

1. Александр Савченко. KIC компании как гибридное облако [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.management.com.ua/ims/ims193.html>.
2. Александр Кочнев. Вебинар: Совершенствование бизнес-процессов и структур компании [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://company.team.ru/action/seminar/process_structure/webinar.htm.
3. Блог компании NeptAp. CRM: между небом и землёй [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://habrahabr.ru/post/245205/>.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ: ОЦІНЮВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
bs.serebrennikov@gmail.com

1. В основі управління соціально-економічними системами, регулювання діяльності об'єктів мають бути цілі, які по своїй суті є бажаними результатами (ефектами). Успішність управління / регулювання має оцінюватись за досягнутими результатами та витраченими на них ресурсами. В цілому економічна наука напружувала різноманітні методичні підходи до оцінювання результативності та ефективності, передусім на мікро- та макrorівнях. Разом з тим мало дослідженими залишаються питання виміру ефективності (результативності) функціонування галузевих ринків. Вони є складними соціально-економічними системами, що визначають ефективність економіки в цілому, і виступають об'єктами не управління, а регулювання (державного та / чи наддержавного).

2. Ефективність товарних ринків може бути оцінена через ступінь виконання ними своїх фундаментальних (регулюючої, стимулюючої, посередницької, інформаційної, сануючої, розподільчої) та спеціальних функцій. При цьому ефективність функціонування деяких ринків істотно залежить від ефективності їх регулювання та якості інституційного забезпечення. Зокрема модель організації, структура ринку електроенергії (конкурентна, технологічна), ступінь, форми і методи регулювання визначають передумови його результативності. Результативність ринку, на наш погляд, є ширшим поняттям порівняно з ефективністю, оскільки містить множину всіх результатів, які виникають в процесі функціонування ринку, зокрема і тих, що виходять за межі внутрішнього галузевого ринку (суміжні товарні ринки, зовнішні ринки, сектори національної економіки).

3. Електроенергетика України все ще характеризується відносно високим виробничим та ресурсним потенціалом (поклади вугілля, урану), має потужні транскордонні електричні зв'язки для передачі електроенергії. Разом з тим через низку причин, передусім ринково-економічного та фінансового характеру, наявні виробничі та транспортні ресурси використовуються не оптимально, зазнають подальшого істотного фізичного зносу. Це спричиняє зниження економічної ефективності виробництва, передачі та споживання електроенергії, надійності електропостачання, екологічності сектору. Через зарегульованість та непрозорість ринку електроенергії низькою є інвестиційна активність, яка не забезпечує не лише інноваційний розвиток сектору, а й просте відтворення основних засобів (свідченням чого є аварії на Вуглегірській, Луганській ТЕС та ін.). Також погіршує інвестиційний клімат відсутність чіткого бачення шляхів і наслідків трансформації ринку електроенергії у відповідності до міжнародних зобов'язань України (Третього енергетичного пакету, Договору про заснування Енергетичного співтовариства). Існуючі на ринку електроенергії істотні цінові диспропорції між генеруючими компаніями, групами споживачів не створюють економічних стимулів для підвищення енергетичної ефективності виробництва та споживання електроенергії, породжують зростання ланцюгової заборгованості та трансакційних витрат на електроенергетичному ринку. Наведені проблеми свідчать про досить низьку результативність ринку та ефективність його регулювання.

4. Оцінку результативності електроенергетичного ринку України доцільно проводити на таких рівнях: внутрішньогалузевому; міжгалузевому; макроекономічному; міжнародному. Виходячи з фундаментальних функцій ринку та з урахуванням галузевих особливостей, оцінку його результативності (статичну і динамічну) пропонується здійснювати в таких напрямках:

- масштаб (обсяг виробництва, споживання, експорту, імпорту) і структура внутрішнього ринку (конкурентна, технологічна, кількість учасників та концентрація ринку);
- інноваційно-інвестиційна активність учасників ринку (модернізація, створення нових потужностей, частка прогресивних технологій у виробництві електроенергії);
- операційні витрати та ціни на електроенергію (структура, динаміка, варіація);
- ефективність використання ресурсів (питомі витрати палива електростанціями, ККД, коефіцієнт використання встановленої потужності, технологічні втрати електроенергії) та екологічна ефективність (обсяг викидів електростанціями у CO_2 -еквіваленті на 1 кВт-год.);
- надійність енергозабезпечення (величина резервних потужностей в енергосистемі, імовірність дефіциту активної електричної потужності, величина "недопоставленої" електроенергії);
- економічна ефективність господарюючих суб'єктів ринку (рентабельність енергокомпаній);
- стимулювання енергоефективності кінцевих споживачів (питомі витрати електроенергії, енергомісткість ВВП);
- ринкова влада споживачів (кількість переходів до іншого постачальника);
- вплив на суміжні ринки та національну економіку (ВВП, держбюджет, зайнятість).

5. Перспективами подальших досліджень є визначення множини результатуючих показників ринку, їх статистичний моніторинг, розробка рекомендацій щодо корегування державного регулювання ринку електроенергії з метою покращення чи досягнення цільових параметрів його результативності.

АНАЛІЗ СТАНУ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Смірних Д. В., студентка ФММ, гр. УС-11,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
DariaSmirnykh@gmail.com

Для України галузь інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є стратегічно важливою. У час нестабільної ситуації у країні розвиток ІКТ є навіть більш актуальним, адже ризики інвестування у реальний сектор підвищуються до рівня ризиків від інвестування у технології. Так, інвестори намагаються вкладати кошти у віртуальну економіку.

Україна є значущим світовим провайдером ІТ послуг, про що свідчать міжнародні рейтинги. Так, у рейтинг The 2015 Global Outsourcing 100, який щорічно складається міжнародною асоціацією професіоналів аутсорсингу (IAOP), вперше потрапили 4 українські ІТ компанії: Eleks, Miratech, Softengi и SoftServe. Усі у категорію лідерів ринку, де не вперше представлені 5 іноземних компаній з великими офісами розробки в Україні: Luxoft, Artezio, Intetecs, TEAM International Services и Softjourn. Для порівняння, у 2014 році серед лідерів була тільки одна українська компанія SoftServe.

Для подальшого аналізу у табл. 1 були зібрані основні показники, що характеризують стан ІКТ в Україні. Незважаючи на те, що індекс розвитку ІКТ показує щорічне зростання та за останні 5 років зріс утричі, позиції України у світі знижуються з 58 місця у 2008 році до 73 у 2013 році.

Таблиця 1. Основні показники, що характеризують стан галузі ІКТ в Україні

Показник	Значення	
	Місце у світі	73
Індекс розвитку ІКТ [1]	Індекс	5,15 з 10
	с	
Зростання індексу розвитку ІКТ за 2008 – 2013 роки, %	133,08	
Експорт ІКТ послуг за 2013 рік, млн дол. [2]	5 021	
Частка експорту ІТ-послуг від ВВП країни за 2013 рік, % [2; 3]	2,83	
Частка експорту ІКТ послуг від загального експорту послуг України за 2013 рік, % [4]	22,2	
Зростання експорту ІКТ послуг за 2008 – 2013 роки, %	21462	
Середнє річне зростання експорту ІКТ послуг за 2009 – 2013 роки, % [2]	117,85	
Кількість зайнятих у ІТ сфері, осіб	200 000	
Середня річна заробітна плата ІТ спеціаліста, дол.	21 600	
Індекс ІКТ навичок 2013 [1]	Місце у світі	13
	Індекс	9,13 з 10
	с	

П'яту частину усіх експортованих послуг складають України ІКТ послуги за рахунок розвитку ІТ-аутсорсингу в Україні. Проте експорт ІКТ послуг складав менше 3 % від ВВП у 2013 році. На даний час цей показник збільшився через значне зменшення ВВП України.

Винятково високе для України щорічне зростання експорту у середньому на 117,95 % показує сфера ІКТ. Найбільше зростання за останні 5 років відбулося у 2010 році та склало 148,16 %.

Щодо соціальної сфери, то у галузі ІКТ зайнято приблизно 200 тис. осіб з середньою заробітною платою у 45 тис. грн., що у 13 разів більше середньої зарплати в Україні та у 36 – мінімальної. За рівнем навичок українські ІТ спеціалісти зберігають лідируючі позиції у світі. Варто також звернути увагу на те, що ІТ спеціалісти зі своїм високим рівнем оплати праці починають формувати фактично відсутній в Україні середній клас.

Отже, можна зробити висновок, що Україна має відносно хорошу позицію у світі та значний потенціал для розвитку галузі ІКТ, за умови грамотного управління як на рівні держави, так і компаній.

Список використаних джерел:

1. Measuring the Information Society 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/mis2014/MIS2014_without_Annex_4.pdf
2. ICT service exports (BoP, current US\$) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/BX.GSR.CCIS.CD>
3. GDP (current US\$) / World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
4. ICT service exports (% of service exports, BoP) World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/BX.GSR.CCIS.ZS/countries>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сокотенюк С.М., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
svitlana-75@ukr.net

Під економічною безпекою газорозподільних підприємств, що виступають складовою як виробничої так і соціальної інфраструктури, розуміємо здатність останніх надавати послуги обслуговуючого характеру для забезпечення нормального перебігу процесу основного виробництва і функціонування населення, в потрібних обсягах і якості з врахуванням змін в їх потребах.

Регулювання НКРЕ діяльності газорозподільних підприємств, як і приватизаційні процеси останніх років не привели до значного підвищення рівня їх економічної безпеки. Витратний метод встановлення тарифів стимулював керівництво газорозподільних підприємств не до підвищення якості та обсягу послуг, а до нарощування таких витрат. В результаті спостерігалось скорочення введення в дію нових виробничих потужностей, а практика подовження терміну дії, сприяла скороченню в майбутньому ефективності їх використання і не відповідності рівня оснащення світовому науково-технічному рівню, дефіциту інвестиційних ресурсів і не раціональному використанню останніх.

Політична нестабільність в Україні в умовах переважання єдиного постачальника газу і втрати частини територій, привела до скорочення обсягів споживання природного газу в Україні. За підсумками 2014 р., скорочення становило 7,8 млрд кубометрів — до 42,6 млрд, або 16%. У 2013 р. країна спожила 50,4 млрд кубометрів природного газу. Значне скорочення споживання сталося в промисловості — 3,9 млрд кубометрів (з 20,1 до 15,7 млрд, -22%), значно знизилась також технологічні витрати газу на його виробництво та транспортування (з 4,3 до 3,7 млрд кубометрів, -14%). Населення в 2014 році використало 15,1 млрд кубометрів (в 2013 р. — 16,8 млрд, -10%). Підприємства ТКЕ за минулий рік скоротили використання газу на 0,8 млрд кубометрів (з 8,3 до 7,0 млрд, -16%) [1]. Що є позитивним моментом для економіки України в цілому, але негативно відіб'ється на діяльності газорозподільних підприємств, через недоотримання запланованої виручки.

Так, вже в 2013 році на 15 з 24 досліджуваних газорозподільних підприємств спостерігалися збитки, причому у більшості з них (Сумигаз, Рівнегаз, Миколаївгаз, Одесагаз, Лубнигаз, Кіровоградгаз та інші) тенденція зберігалася і протягом дев'яти місяців 2014 року. Серед підприємств, що в 2013 році отримали прибутки, більшість має непокриті збитки минулих років (Уманьгаз, Дніпрогаз, Полтавагаз, Тернопільгаз, Мелітопольгаз)[2]. В той же час, затверджені НКРЕ, інвестиційні програми газорозподільних підприємств, передбачають серед інших джерел фінансування, використання прибутку на капітальні вкладення. Зрозуміло, що накопичені негативні тенденції до зниження рівня економічної безпеки газорозподільних підприємств без докорінного реформування газорозподільної галузі збережуться й в майбутньому.

Серед заходів, направлених на вирішення проблем газорозподільних підприємств і газової галузі в цілому, пропонуються підвищення цін на газ для населення з одночасною переорієнтацією датування з державного бюджету НАК «Нафтогазу України» на субсидювання малозабезпечених верств населення при сплаті за комунальні послуги; повернення переданих недержавним структурам в господарче відання газорозподільних мереж, що є державною власністю; розділення функцій постачання і транспортування газу.

Питання формування і підвищення тарифів на газ для населення досліджувалося багатьма науковцями. Так, в [3] зазначено, що тарифна політика зводиться, перш за все, до визначення і постановки головних цілей, конкретизації перспективних і найближчих задач, які необхідно вирішити для досягнення поставлених цілей; розробки методів, засобів і необхідних умов, за допомогою яких дані цілі досягаються, а всі задачі розв'язуються оптимальним чином. Враховуючи, що газорозподільні підприємства відносяться до природно монопольного сегменту ринку і відсутні альтернативні варіанти забезпечення потреб у послугах цих підприємств у короткостроковому періоді, збережеться тенденція до збільшення обсягів заборгованості за сплату комунальних послуг з боку населення, і, ймовірно посилення інфляційних процесів.

Виокремлення зі складу природномонопольних підприємств потенційно конкурентних видів діяльності є позитивним напрямом, що сприятиме, в результаті створенню конкурентного середовища і підвищенню ефективності їх діяльності. Однак, діяльність цих підприємств не обмежується транспортуванням і постачанням газу. Потенційно конкурентними видами є також обслуговування газових мереж і будівництво нових.

Список використаних джерел:

1. За даними НАК «Нафтогаз України»
2. Річна фінансова звітність підприємств [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://smida.gov.ua>.
3. Купчак В. Р. Формування тарифів на послуги газорозподільних підприємств : дис. канд. ек. наук : 08.00.04 / Купчак В.Р. – Івано-Франківськ, 2011. – 21 с.

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Солоха Д.В., д.е.н., зав. каф. економіки та менеджменту, soloxa-a@yandex.ru
Київський національний університет культури і мистецтв

Поглиблення інтеграційних процесів, яке відбувається практично у всіх сферах суспільного життя в Україні, потребує як можливо швидшого визначення пріоритетних напрямів забезпечення сталого розвитку економічної системи нашої країни в довгостроковій пролонгованій перспективі.

Досліджуючи наслідки зміни парадигмальних основ управління розвитком економік розвинених країн, слід зауважити, що в загальнометодологічному розумінні, парадигма соціально-економічного розвитку – це ключова ідея, яка полягає в основі будування теоретичної концепції національних господарсько-територіальних суб'єктів, як складних економічних комплексів; це зразок, приклад, еталон, що застосовуються для доведення певних смислових зв'язків між явищами тієї чи іншої сфери господарювання, розв'язання проблем, що виникають, формування методів та принципів дослідження. Парадигма, що реалізована в практичній діяльності, являє собою сукупність основних принципів, визначених не лише регламентуючими документами, а й сукупністю норм, цінностей, зразків поведінки.

Отже, на концептуально-методологічному рівні парадигми дозволяють розкрити закономірності розвитку різних сфер суспільної діяльності, трансформація яких здійснюється під впливом нового бачення цілей та перспектив, встановлення кардинально інших принципів розвитку (в цьому плані парадигма може характеризувати зміни в системі різновидів управління, їх стратегій та моделей).

В межах першої моноцентричної моделі прийняття рішень активізувалася фінансова підтримка державою інноваційних процесів, що досягалось за рахунок оподаткування, пільгового кредитування, субсидій тощо за умов складання оптимальних пропорцій розвитку підприємств, галузей (секторів) національної економіки; тобто, держава мала створювати сприятливі економічні умови розвитку регіональної економіки як підґрунтя економіки країни в довгостроковій пролонгованій перспективі.

У більшості розвинених країн на зміну моноцентричній парадигмі інноваційного розвитку прийшла парадигма саморозвитку, сутність якої полягала у створенні і використанні умов прийняття інноваційних рішень самими регіональними суб'єктами господарювання. Тобто, імпульс інноваційного розвитку йшов не від держави, а від суб'єктів інноваційної діяльності, які, оцінюючи ефективність інновацій, використовували принцип розмежування трансакційних витрат з метою максимізації інноваційного прибутку.

Мережа стосунків економічних суб'єктів за парадигмою саморозвитку формується за певними інституціональними правилами, тобто, удосконалюється концепція партнерських відносин між контрагентами мережних комунікацій, переходячи на більш високий рівень взаємовідповідальності за проміжні і кінцеві результати єдиного логістичного потоку товарів, інформації, фінансів, новацій тощо.

Поширеність цієї практики у сучасному діловому світі обумовила виникнення «мережного капіталізму», головною ознакою якого є створення ефективних взаємовигідних мереж стосунків (звідси поняття «мережна економіка», «економіка комунікацій», «інформаційна економіка»).

Розвинені країни перейшли від застосування схеми «міжрегіональних стосунків» до схеми міжрегіональної інтеграції, що передбачало активізацію їх ролі в процесі управління національною економікою та формуванні поліцентричного підходу до прийняття рішень в мережній економіці, що в свою чергу забезпечить їх сталий розвиток в довгостроковій пролонгованій перспективі.

Розвиток теоретичних основ управління складними соціально-економічними системами, інваріантних до специфічних особливостей галузей, підприємств, виробництв, цехів, ділянок і робочих місць покликане не виключити, а підсилити вплив «людського чинника» на вироблення дій, що управляють, за рахунок отримання адекватної інформації про наслідки ухвалюваних рішень.

Список використаних джерел:

1. Башин М. Л. Эффективность фундаментальных исследований (экономический аспект) / М. Л. Башин. – М.: «Мысль», 1974. – 255 с.
2. Бондар К. Концептуальні засади забезпечення формування в Україні моделі економічного зростання інноваційного типу / К. Бондар // Економіст. – 2006. – № 10. – С. 44-47.
3. Глобализация или устойчивое развитие / [С. Забелин, Д. Кортен, Д. Медоуз, Х. Норберг-Ходж, К. Шуберт]. – М.: СоЭС, 1998. – 85 с.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. – К: Ін-т екон. прогнозів. Фенікс, 2003. – 1008 с.
5. Кемпбелл Э. Стратегический синергизм / Э. Кемпбелл, К. Саммерс Лачс. – [2-е изд.] – СПб.: Питер, 2004. – 416 с.

ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Тишкун В.С., студентка групи УС-41м

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, tyshkun.vs@gmail.com

У міру поглиблення глобалізаційних процесів положення держави на світовій арені все більше визначається економічним розвитком, яке залежить від структури та ефективності інноваційної системи країни. Саме інноваційна система дозволяє державі зайняти певну нішу в системі міжнародного поділу праці, набути значимість і статус в системі міжнародних відносин.

Проблема ефективності створення національної інноваційної системи гостро стоїть перед Україною. Незважаючи на проголошений керівництвом курс на модернізацію економіки та інноваційний розвиток, інноваційна система в Україні ще досі не сформована.

Перехід економіки держави і регіонів до розвитку, що базується на інноваційному типі неможливий без побудови по справжньому конкурентоспроможної інноваційної системи, яка становить собою сукупність організацій, що зайняті виробництвом і реалізацією технологій і знань, а також інститутів, що взаємопов'язані між собою і опосередковують взаємодію освітніх, підприємницьких, наукових та некомерційних організацій і керуючих структур у різноманітних сферах економіки [1, с. 14].

Для того, аби створити ефективну національну інноваційну систему та її підсистеми на рівні регіонів в першу чергу необхідно [3, с. 39]:

1) стимулювати попит на інновації у всіх секторах економіки;

2) збільшити ефективність сектора прикладної науки;

3) подолати роздробленість інноваційної інфраструктури, оскільки більшість її елементів вже створені окремо, проте у сумі своїй не підтримують ланцюг інноваційного процесу протягом його строку від генерації і комерціалізації до безпосереднього впровадження інновацій.

Розширення попиту на інновації і підтримка інноваційного бізнесу і передбачають [2, с. 225]:

- розвиток середовища конкуренції в секторі інновацій та технологічної конкуренції;
- стимулювання зростання інвестицій в інновації за допомогою використання різних інструментів стимулювання: бюджетних, податкових тощо;
- сприяння організації та розвитку малого та середнього інноваційного бізнесу,
- генерація умов, що сприятимуть розвитку новітніх високотехнологічних секторів економіки;
- посилення інноваційної складової та направленості державної системи закупівель.

У свою чергу, зростання ефективності сектора прикладних досліджень та розробок необхідно здійснювати за допомогою встановлення затвердженого переліку пріоритетних їх напрямів, введення механізму незалежної експертизи та оцінювання результатів діяльності наукових організацій, формування та впровадження комплексу заходів з розширення недержавного сектора науки, організації мережі центрів громадського користування інформацією та передачі досвіду.

При цьому подальше вдосконалення інноваційної інфраструктури має відбуватися в наступних напрямках: формування фінансової інноваційної інфраструктури, створення фондів прямих інвестицій з державною участю, розширення практики утворення високотехнологічних підприємств на спільних засадах, спрощення процедур сертифікації та прискорення їх здійснення, державна підтримка створення високотехнологічних кластерів [1, с. 17].

У контексті національної інноваційної системи при побудові державної інноваційної політики край важливо на основі довгострокових технологічних прогнозів регулярно переглядати і визначати пріоритетні напрямки розвитку як фундаментальної, так і прикладної науки, техніки і технологій. Вищевказані пріоритети повинні бути пов'язані із завданнями реалізації конкурентних переваг економіки країни та вимогами національної безпеки [2, с. 227].

Отже, основною метою формування національної системи і регіональних підсистем підтримки інноваційного розвитку є модернізація економіки, тобто всебічне технологічне оновлення виробничих потужностей на основі впровадження прогресивних науково-технічних розробок, створення конкурентоспроможного національного сектора досліджень і розробок, який сприятиме еволюції та генезису економіки на інноваційний шлях розвитку, а також закладення у населення і підприємств основних понять і пріоритетів моделі інноваційної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Білозубенко В.С. Роль національної інноваційної системи у підтриманні інноваційної активності / В.С. Білозубенко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Сер. Економічні науки . – 2009 . – №4 . – С.13-20.
2. Кавтиш О.П. Теоретико-методологічні підходи до визначення національної інноваційної системи / О.П. Кавтиш, А.В. Гречко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. - 2011. - № 2. – с. 223-228.
3. Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи / Л. Федулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005. - №4. – С. 35-47.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ СВОБОДНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗОНЫ – КАК УСЛОВИЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ

Чавдар К. О., студент групи УС-11, IV курс,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
katyachavdar@mail.ru

Если мы возьмемся оценить изменения, которые произошли за последнее время в хозяйственных отношениях, то следует обратить пристальное внимание на инвестиционную сферу, которая является очень привлекательным полем деятельности для многих субъектов хозяйствования страны. Следует отметить, что в области привлечения инвестиций в экономику Украины ключевое место отводится свободным экономическим зонам. При нормальной работе этих зон, происходит ускорение экономического роста страны за счёт следующих факторов: международного товарооборота, обмена технологиями, обмена информацией, эффективного использования трудовых и природных ресурсов, интеграции экономических процессов.

В современном цивилизованном мире в данный момент существует единое экономическое пространство, при этом усиливается зависимость национальных экономик стран, возрастает конкуренция между этими странами. Такая ситуация все больше и больше заставляет искать новые пути повышения конкурентоспособности, обеспечивать благоприятный инвестиционный климат для большего привлечения иностранных инвестиций. Вот для всего этого и создают свободные экономические зоны, которые должны находиться в наиболее привлекательных регионах страны и служить механизмом для социально-экономического развития данной территории.

Главной целью свободной экономической зоны является привлечь как можно больше капитала. При этом встает вопрос об оценке привлекательности данной зоны для инвестора. Он составляет системное представление об экономических, политических, идеологических и культурных условиях в которых ему предстоит действовать и принимать решения. Чем хуже будет инвестиционный климат, тем выше будет его риск. Необходимым является то, чтобы у иностранных инвесторов не было валютных ограничений, таможенных пошлин, должен быть беспрепятственный вывоз прибыли, благоприятный режим капиталовложений, неприкосновенность его имущества [2]. Другими словами должна действовать система инвестиционных гарантий. А что от этого получит страна, которая организует на своей территории свободную экономическую зону? А получит она привлечение дополнительных иностранных инвестиций, увеличение доходов, создание дополнительных рабочих мест, повышение конкурентоспособности национального экспорта, современные технологии и методы управления. И в целом это все ведет к успешному развитию национальной экономики страны.

Самый важный элемент хозяйственного режима свободной экономической зоны – это система так называемых льгот и поощрений. Данная система нацелена, прежде всего, на стимулирование притока предпринимательского и иностранного капитала. Существуют следующие основные группы льгот, которые предоставляют инвесторам, а именно:

1. Фискальные льготы. Данный вид льгот характеризует особенность налогообложения в зоне деятельности инвестора, и касаются, прежде всего, налогооблагаемой базы по различным налогам.
2. Административные льготы. Данный вид льгот включает в себя упрощение регистрации и таможенных процедур, а также оказания различных содействующих бизнесу услуг.
3. Финансовые льготы. Данный вид льгот включает различные формы субсидий, которые предоставляются на удешевление арендной платы за пользование участками и производственными помещениями, а также бюджетные дотации и кредиты [1].

И в заключении хотелось бы отметить, что свободная экономическая зона - это область очень высокой концентрации технологических, производственных, торговых и финансовых связей. Она является очагом высокого уровня развития рыночных отношений, весомым фактором мировой экономики, ускоряет товарооборот и стимулирует внешнюю торговлю.

Список використаних джерел:

1. Воловик Н.П., Приходько С.В., Особые экономические зоны. – М.: ИЭПП, 2007. – 268 с.
2. Зименков Р.Н. Свободные экономические зоны. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2005. – 223 с.

ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ушенко Н.В., д.е.н., професор

Бердянський університет менеджменту і бізнесу, bircapmen@rambler.ru

Орієнтованість на розбудову суспільства знань, яка визначена ЮНЕСКО у доповіді «До суспільств знань» [1], висуває потребу визначення можливостей її впровадження у контексті забезпечення сталого розвитку України. В економічній площині побудова суспільства знань означає впровадження методологічних засад побудови економіки знань. Загально визнано, що до економіки знань у найширшому її змісті сьогодні відносяться чотири основні сфери: НДДКР та інновації, освіта і навчання, що сприяють формуванню людського капіталу, високотехнологічне виробництво, інформаційно-комунікаційні технології. Відповідно це зумовлює пріоритетну роль у суспільному розвитку знань, які мають специфічну особливість – короткий термін новизни та швидко застарівають. Слід зазначити, що націленість на формування «економіки знань» здійснює проекцію на пріоритети людської діяльності, що зокрема проявляються у наростанні в її структурі тенденції до гармонійного поєднання суперництва і співробітництва, кооперації, що обумовлено переходом до виробництва знаннєємних товарів у контексті їх довгострокової орієнтації на знаннєємну діяльність. Цьому також сприяє впровадження в життя ідей людиноцентризму як процесу актуалізації гуманістичних тенденцій у сучасній епосі, відходу від її раціоналістичних, прагматичних імперативів, передбачає висування особистості з її потребами та інтересами на перший рівень економічних досліджень. Додатково це підсилюється ще і в силу того, що на фоні обмеженості виробничих потужностей наявність потенціалу у знань, інноваційних ідей, компетенцій, які є базовою основою людського капіталу, стає пріоритетною передумовою інноваційного розвитку країни. Це актуалізує пошук адаптивних механізмів відтворення людського капіталу в контексті сталого розвитку національної економіки.

В умовах вільного ринку мотивація людини до відтворення її людського капіталу має реалізовуватися через розширене відтворення, яке природно поєднує економічні інтереси індивідуума та держави, що виявляється у посиленні індивідуального та суспільного інтересів. Тому за рахунок ключових факторів прогресу, закладених у самій людині, можна створити нову економічну основу сталого розвитку, який може підтримуватися протягом тривалого часу.

Вплив глобалізаційних процесів на відтворення людського капіталу в основному має два прояви: позитивний - полягає у сприянні вільному переміщенню людського капіталу, оскільки глобалізація сприяє формуванню єдиного світового ринку праці; негативний - вільне переміщення людського капіталу провокує угруповання країн, в яких акумулюється людський капітал вищої якості. Тому питання посилення та нарощування потужності людського капіталу - проблема не індивідуального рівня, а важлива проблема державного рівня. Глобалізація для нашої країни загострює потребу реалізації механізму державного регулювання відтворення людського капіталу через створення умов щодо суттєвого поліпшення якості життя, забезпечення продуктивної зайнятості населення, сприяння доступу молоді до освіти, розвитку загальної та професійної культури, медичного обслуговування, за яких з'являється відчуття кожною людиною своєї значимості для держави.

Для сучасного стану економіки країни характерна суцільна капіталізація, яка пронизує всі сфери життєзабезпечення людини. Поширення «теорії людського капіталу» зумовило посилення уваги вчених до капіталізації як передумови збільшення ринкової вартості та загалом економічного зростання, що спонукало до появи різних видів капіталів (інформаційного, інтелектуального, трудового і т.д.) та їх структурних складових (капіталу освіти, здоров'я, культури, професійної підготовки, соціально-психологічний капітал). На основі підтримки та розвитку вказаних складових людського капіталу, можливо нарощувати індивідуальні доходи його власників та сприяти економічному розвитку країни, оскільки нові знання, які дістають застосування у практичному житті: 1) підвищують індивідуальну продуктивність праці людини, що робить її здатною виконувати ту роботу, яка має більшу соціальну цінність і, відповідно, вище винагороджується; 2) розвивають у людині ділові навички та підприємливість, що, у свою чергу, наділяє її здатністю приймати обґрунтовані (раціональні) рішення; 3) підвищують чутливість до сприйняття нових наукових розробок, скорочуючи строк їх запровадження у виробництво та стимулюють розробку нових ідей; 4) розвивають інтелект та індивідуальні здібності до генерування нових технологічних ідей та раціональної організації виробництва відповідно до конкретних умов господарювання. Отже, потреба у постійному продукуванні нових знань можливе через інноваційно-орієнтоване та результативне функціонування сфер освіти і науки, що вказує на їх пріоритетне значення у розбудові економіки знань.

Список використаних джерел:

1. Building knowledge societies [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://en.unesco.org/themes/building-knowledge-societies#sthash.uv1v21uQ.dpuf>

ДО ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРИРОДООХОРОННІЙ СФЕРІ

Царик Н.Л., студентка,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
nadjacarik@rambler.ru

Один із пріоритетів зовнішньої політики України – це курс на європейську інтеграцію. Саме тому розвиток транскордонних зв'язків і співпраці для нашої держави набуває все більшого значення. Розвиток українсько-польського партнерства у природоохоронній сфері регламентований законодавчими актами України, зокрема Законом України «Про транскордонне співробітництво», міждержавними угодами. Задачею державної політики у напрямку транскордонного співробітництва у природоохоронній сфері є забезпечення необхідних умов для ефективної та плідної взаємовигідної співпраці суб'єктів і учасників, підвищення рівня збереження біорізноманіття на засадах узгодженого еколого-соціально-економічного розвитку транскордонних регіонів. Площа українсько-польського прикордоння охоплює 85018 км².

Основною формою такої співпраці виступають транскордонні біосферні резервати (ТБР) «Західне Полісся», «Розточчя», «Східні Карпати». Біосферні резервати створені на основі концепції Севільської стратегії, коли територія резервату об'єднує не тільки природо-заповідні території – ядра, а й землі співробітництва – транзитні зони, які перебувають у власності місцевих громад і не мають статусу заповідних. До основних завдань біосферних резерватів належить: підтримання біорізноманіття, забезпечення наукових досліджень, розвиток місцевих громад, відродження традиційних ремесел та народних промислів, обачне природокористування, курс на вирощування екологічно чистої сільськогосподарської продукції, збереження історико-культурної спадщини, проведення еколого-освітньої діяльності, розвиток зеленого туризму тощо.

На кордонах України та Польщі функціонує два єврорегіони: «Буг» (Україна, Польща, Білорусь), «Карпатський єврорегіон» (Україна, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія). Значний увазі в польсько-українських стосунках підлягає контроль та запобігання нелегального переміщення відходів через території обох країн. У прикордонних воєводствах основними джерелами промислових відходів є гірничодобувна промисловість, процеси очищення стічних вод, енергетика тощо. На території тільки Волинської області налічується близько 80 джерел забруднення навколишнього середовища. У межах м. Нововолинська і селища Жовтневого у Західний Буг скидають комунальні стоки і води шахт (9 млн м³/рік). Продовж останніх років суттєво виріс рівень мінералізації річки в результаті стоків зі Львова і Червонограда. Небезпечним з екологічного погляду є видобування сірки в Яворівському районі, скидання стічних вод у Сокальському районі Львівщини [1]. На території польських прикордонних воєводств працює 155 промислових підприємств, результати діяльності яких негативно впливають на довкілля. Величина промислових відходів у Люблінському та Підкарпатському воєводствах щороку становить близько 5,3 млн т, із них 80 % – відходи гірничої промисловості. Щороку близько 90% відходів промисловості переробляється, із них 6,3% знешкоджується спаленням [2].

Стан навколишнього середовища значно залежить від витрат на його охорону й покращення. В даному аспекті є суттєва різниця по дві сторони кордону. Домінуючими у структурі витрат на охорону довкілля в українсько-польському пограниччі є витрати на очисні системи й охорону вод (понад 70%). На витрати для переробки відходів виділяється 12,5% усіх асигнувань, а на охорону повітря – 6,8%. У Польщі на прикордонних територіях на очисні системи й охорону вод витрачається 74,1% природоохоронних коштів при 32% в українських областях, а також 15,8% на охорону повітря при 9,4% в українському пограниччі [2]. Негативні явища виникають унаслідок значних диспропорцій щодо рівнів охорони довкілля в українських і польських транскордонних об'єднань.

Основна увага польсько-українських двосторонніх відносин в сфері охорони довкілля спрямована на дотримання заходів двосторонньої екологічної безпеки. До позитивних аспектів розвитку польсько-українського транскордонного співробітництва в екологічній сфері відносяться: велика площа зон навколишнього середовища, яке охороняється, невисокий рівень забруднення довкілля, потенційні можливості для розвитку туризму, значна біорізноманітність флори і фауни, наявність об'єктів, занесених до списку ЮНЕСКО. Ці чинники зумовлюють низку можливостей транскордонної соціально-еколого-економічної взаємодії, а саме: комплексну співпрацю в межах транскордонних територій. Проте існують загрози, які негативно впливають на співробітництво сусідніх держав, серед них: низькі інвестиції в охорону природи та соціально-економічну сфери, високий рівень забруднення транскордонних водотоків (р. Західний Буг) тощо.

Список використаних джерел:

1. Лютак О. М. Конкурентноспроможність прикордонних регіонів в умовах реалізації євроінтеграційного курсу України / О. М. Лютак // 36. наук. пр. ЛНТУ. Серія : Економічна історія та економічна теорія. – Луцьк, 2009. – Вип. 6 (23), ч. 2. – С. 1–15.
2. Коцан Р. Особливості транскордонного польсько-українського співробітництва в екологічній сфері / Р.Коцан, Г.Копачинська – Луцьк, 2012, <https://ukrpolnauka.wordpress.com/2011/10/25/63/>

ВАРТІСНА ОЦІНКА МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ ПАСПОРТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Шнуренко О.Р., студентка ФБТ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,

oluska.07@mail.ru, ivanov@ukr.net

Для ідентифікації генотипів перспективним вважається ПЛР-аналіз, в основі якого знаходиться встановлення мікросателітних послідовностей. Головною перевагою даного варіанту ПЛР-аналізу є можливість встановлення чистоти та однорідності сорту. Використання від 15 до 20 локусів дозволить унікально ідентифікувати сорти різних сільськогосподарських культур [1].

Даний тип аналізу не вимагає значних інвестицій у розробку молекулярних систем (встановлення послідовностей ДНК, підбір праймерів), на базі яких буде проводитись аналіз. В дослідженні використовуються системи, дані по яким можна знайти в різних інформаційних базах даних та фахових статтях.

Робота по складанню паспорта може зайняти місяць-півтора замість 2-3 років польових випробувань відповідно до UPOV DUS-тесту (DUS-тест – випробування сортів овочевих культур на відмінність, однорідність та стабільність [3]) [1, 2]. Тобто паспортизація дозволить заощаджувати витрати грошових, трудових ресурсів а також час на проведення довготривалих стандартних досліджень.

Було підраховано, що вартість (за реагентами) проведення полімеразних ланцюгових реакцій на дослідження системи мікросателітних локусів одного сорту для складання молекулярно-генетичного паспорта становить близько 80 гривень (вартість виділення загальної ДНК одного зразка складає близько 7 гривень; вартість ПЛР для одного зразка – близько 3 гривень; кількість бажаних реакцій – 20; близько 13 гривень на витратні матеріали). З кожним роком вартість молекулярних методів дослідження знижується і вони стають більш автоматизованими. Це може бути спричинено удосконаленням використовуваних методик в результаті підбору більш дешевих і простих реагентів.

Навіть якщо не знати орієнтовну ціну польового випробування сорту на відмінність, однорідність та стабільність очевидно, що ціна на паспортизацію одного сорту у 80 грн буде значно нижчою.

Дані з готових молекулярно-генетичних паспортів можна використовувати фермерам з метою порівнювання сортів української та зарубіжної селекції з метою вибору оптимальніших за ціною категорією. Паспортизація сортів дозволить вирішувати таку проблему як захист сорту як інтелектуальної власності селекціонерів.

Таким чином, складання молекулярно-генетичних паспортів сортів сільськогосподарсько важливих культур дозволить швидко і достовірно ідентифікувати та перевіряти сорти на відповідність, чистоту та однорідність. Це дозволить селекціонерам та підприємцям заощадити кошти і час на проведення досліджень, та бути певними, що вони працюють саме з тим біологічним матеріалом яким їм потрібно.

Список використаних джерел:

1. Сиволап Ю.М., Кожухова Н.Э., Календарь Р.Н. Вариабельность и специфичность геномов сельскохозяйственных растений: [монография]. – Одесса: Астропринт, 2011.– 335 с.
2. Сиволап. Ю.М. Эволюция генома и маркерная селекция. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/feeo_2013_13_65.pdf.
3. Угода про співробітництво між Державною комісією України по випробуванню та охороні сортів рослин та Голландською асоціацією Плантум НЛ в галузі підготовки, використання та обопільного визнання результатів державного випробування сортів овочевих культур. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/528_016

SUSTAINABLE GROWTH POLICIES IN DEVELOPED COUNTRIES

Яншина А. М., к.е.н., доцент,

Київський університет ринкових відносин, prorector_nauka@kumr.edu.ua

A drastic deterioration in environmental performance of developed countries as well as developing ones triggered off by devastating resource usage, ecologically and socially intolerant economic behavior has turned national-level problems of greening and socializing economic growth into a global challenge of utmost importance. Nowadays the Millennium Development Goals (MDGs) and the Post-2015 Development Agenda are the key world-wide framework programs outlining general sustainable development (SD) concept implementation challenges and mechanisms. However, national governments and local authorities, financial and industrial multinationals develop and put into practice their own profound sustainable development strategies and environmental plans based on MDGs and Post-2015 Agenda but adjusted to particular economic conditions and country peculiarities.

Undoubtedly, sound SD indicators of the world leading countries are a result of integrated development strategies as well as comprehensive economic policy and step-by-step macroeconomic reforms. National SD-oriented paths of these countries embrace a variety of measures in the field of taxation, lending, energy efficiency, legislation etc. The most noteworthy of them are emphasized below.

Firstly, the development of national, sub-national and supranational sustainable plans is certainly half a battle on the way to sustainability. For instance, national SD strategies of EU member-states are reinforced with a range of supranational strategies e.g. the EU Sustainable Development Strategy, Europe's Growth Strategy – Europe 2020, Multiannual Financial Framework 2014-2020, the EU Environmental Action Plans, Roadmap to a Resource Efficient Europe; at dawn of SD concept implementation national government adopted Federal Sustainable Development Act and Federal Sustainable in Canada, National Strategy for Ecologically Sustainable Development was validated in Australia etc.

Secondly, considerable involvement of citizens (via public dialogue in particular) in SD agenda development and revision process has also contributed to the developed countries' SD leadership, the multiplication of co-joint government-business sustainable development initiatives, municipal SD projects. For instance, in Germany national SD policies are regularly discussed in a broad, internet-based dialogue and peer-reviewed in the international context by peers from Sweden, Finland, Great Britain, USA [1]. Countries of Northern Europe are also characterized by active public participation in the sustainable development concept implementation resulted in SD indicators enhancement of Scandinavian economies. In this light, it is worth mentioning that Sweden ranks at the top of the green shoppers list in Europe where the organic food market is growing by 5-7 per cent a year; Sweden also benefits from a range of the SD-related projects and programs established by non-governmental organizations such as Swedish Society for Nature Conservation, «Formas», Swedish Environment Institute, «Mistra» etc [2, c. 1].

Thirdly, municipalities have recently transformed from ordinary «executors» into initiators of SD goals due to a high extent of SD policy decentralization ensured by national governments of developed countries. Cities, municipalities and regions are crucial players when it comes to energy security: the 6000+ Sustainable Energy Action Plans being supported through the Covenant of Mayors are expected to reduce gas consumption by 58% in some of the EU's most energy-dependent countries; waste management etc [3; 4]. Side-by-side cooperation between national and local authorities in the SD field also represents an important guarantee of declared SD priorities implementation into practice.

Finally, in the world of economic advantages and profit-oriented societies, voluntary business contribution to SD is an ambiguous and complicated challenge. Nevertheless, multinationals emerged from developed countries are powerful participants of the sustainable development priorities effectuation process at all levels of international economic relations and in the majority of the world regions. The key form of such a participation is corporate social responsibility (CSR): MNCs work out and implement comprehensive corporate approaches to sustainable development challenges in the form of autonomous SD strategies, take part in the transboundary projects initiated by international economic organizations and financial institutions (UN Global Compact, UN Principles for Responsible Investment, UNEP Finance Initiative, Equator Principles and others), report on sustainable development transitional results and provide emerging markets companies with technical support and CSR information etc.

References:

1. Офіційний сайт Європейської мережі сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sd-network.eu/?k=country%20profiles&s=single%20country%20profile&country=Germany>.
2. Sustainable living in Sweden / Swedish Institute. – Stockholm : Swedish Institute Publications, 2012. – 4p.
3. Офіційний сайт Європейської асоціації місцевих органів влади з енергетичної трансформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.energy-cities.eu/>.
4. Swedish Waste Management / Swedish Waste Management and Recycling Association. – Malmö : Avfall Sverige Publications, 2013. – 35 p.

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Антонюк К.І., к.е.н., НТУУ „КПІ”, ekaterinaia@ukr.net,
Антонюк Д.А., к.т.н., доцент, Запорізька торгово-промислова палата, oasd@mail.ru

Створення ефективного інфраструктурного забезпечення бізнесу є актуальним завданням, яке відповідає потребам підприємницького сектору економіки взагалі, та його інноваційній компоненті зокрема. Незважаючи на підтримку як з боку державних (міністерства, фонди підтримки підприємництва, регіональні органи влади), так і недержавних (торгово-промислові палати, бізнес-асоціації, бізнес-інкубатори, центри підтримки підприємництва) структур, наявність численних наукових праць, нормативних актів, програмних документів, ефективність інфраструктурного забезпечення підприємництва в Україні є дуже низькою, особливо в регіонах. Відсутність державної координації інфраструктури підприємництва, законодавче невизначення цього поняття та неефективність бюджетної фінансової підтримки обумовлює необхідність вирішення цих проблем шляхом запозичення досвіду країн ЄС, що може бути корисним особливо в умовах євроінтеграційних прагнень України.

Європейська політика розвитку інфраструктури МСП здійснюється через діяльність країн-членів ЄС і програми ЄС. Заходи з підтримки малого підприємництва фінансуються з таких структурних фондів ЄС, як Соціальний фонд та Фонд регіонального розвитку.

Для розвитку кооперації і співробітництва у ЄС створено Бюро із зближення підприємств, функціонує Європейська асоціація венчурного капіталу для сприяння розвитку малих спільних фірм. Комісією ЄС організована діяльність Комітету спрощення процедур у підприємстві. Мережа інформаційних підприємницьких центрів дозволяє застосовувати єдині методики та подібні вимоги до підприємницьких проектів, підвищувати ефективність використання фінансових ресурсів. Створені ефективні мережі інформаційного обміну та пошуку партнерів: Interprise, Europartenarit, BC-Net; Європейська мережа підтримки підприємництва (Enterprise Europe Network).

У країнах ЄС-12 отримали розвиток такі форми підтримки малого та середнього бізнесу, як розроблення довготривалих програм розвитку МСП та безпосереднє залучення самих підприємців до вирішення проблем покращення інституціональної бази, фінансових і податкових умов, надання інформаційних послуг і розширення співробітництва, зміцнення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва та полегшення доступу до досліджень, інновацій і навчальних програм [1].

Загалом для здійснення державного регулювання у країнах ЄС застосовується спеціальне законодавство, розробляється система цільових програм фінансового, інформаційного, технологічного, кадрового забезпечення розвитку інфраструктури підприємництва. Вагомим значення набуває правове регулювання, зокрема розробка та запровадження юридичних моделей Європейського пулу економічних інтересів, Європейської акціонерної компанії. Це дозволяє малому та середньому підприємству різних країн ЄС, які вступають у партнерські відносини, розв'язувати суперечності національних правових систем, полегшує їх участь у міжнародних програмах ЄС.

Крім загальних аспектів розвитку інфраструктури підприємництва в країнах ЄС, доцільно, спираючись на теоретичний базис дослідження, детальніше розглянути розвиток державної інфраструктури підприємництва окремих країн [2] для обґрунтування рекомендацій щодо подолання аналогічних проблем розвитку ІІПР в Україні.

Використання французького досвіду може бути корисним під час формування механізмів прямої підтримки інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва. За прикладом Франції вагомим інструментом для полегшення доступу до фінансування може бути створення єдиного державного гарантійного механізму та інституту «кредитних посередників», які здійснюють перевірку дотримання банками прийнятих на себе зобов'язань в обмін на державну підтримку, розглядають обов'язки, в яких виявилось кожне підприємство та пропонують конкретні способи вирішення проблем.

Аналіз державної підтримки МСП в Німеччині дозволяє зробити наступні висновки: держава втручається в економічний процес в тій мірі, в якій приватний сектор не може пристосуватися до умов діяльності, що змінилися, пріоритет віддається самостійності підприємств, а не державній підтримці; надбавки і субсидії покривають, зазвичай, невелику частину потреб в інвестиційному фінансуванні.

Важливу роль для досвіду України відіграють, окрім кластерного підходу до організації діяльності МСП, спрямованість дій італійського уряду на створення сфери комерційних і виробничих послуг, які сприяють підвищенню якості та конкурентоспроможності італійської продукції, а також розвиток професійного навчання.

Список використаних джерел:

1. Государственная поддержка малого бизнеса в Эстонии [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: http://www.e-ope.ee/_download/euni_repository/file/76/MAJANDUSE_JA_ETTEVOTLUSE_materjalid.rar/MAJANDUSE_JA_ETTEVOTLUSE_ALUSED/7.5.pdf.
2. Зарубежный опыт поддержки малого и среднего предпринимательства [Електронний ресурс]. 2014. – Режим доступу: <http://www.kfpp.ru/analytics/material/foreignsupportexp.php>.

БІОТЕХНОЛОГІЯ ЯК СТИМУЛЯТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Арбузова І. А., студ., Ткаченко Т. П., к.е.н., доц.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
irina_arbuzova@i.ua

Українська промисловість є низькотехнологічною, енерго- та ресурсомісткістю у порівнянні з такою в країнах-лідерах високотехнологічної продукції. Країна не готова до економічної конкуренції в глобальних масштабах, адже в сучасному світі відбувається зміна цінностей: як продукт економіки, знання та інформація стали важливіше за матеріальну продукцію. В нашій державі наука та новатори відірвані від виробництва, в той час як інші країни створюють вільні економічні зони для інноваційної діяльності, куди залучаються державні та приватні інвестори. Відбувається створення робочих місць, нових продуктів. Великі інноваційні центри організовуються навколо університетів. Роботи ведуться узгоджено та цілеспрямовано від зародження ідеї до виходу продукції на ринок. Інновації стають відкритими, спільними та інтернаціональними.

В Україні для здійснення повноцінної інноваційної діяльності існує достатній науковий потенціал. Проте сьогоднішній стан новаторської діяльності далекий від ідеалу. Наразі зменшено обсяги державного фінансування, відсутня реальна зацікавленість та стимулювання. Це в той час, коли інновації широко визнані головним стимулятором економічного зростання і вважаються могутньою силою, що створює умови для сталого розвитку. Останні тенденції для світових лідерів інноваційних економік свідчать, що серед критичних технологій значних обертів набирає біотехнологія. Її вплив на ринок світової економіки можна оцінити за обсягами світового ринку біотехнологічної продукції. Так, у 2004 році цей ринок оцінювався у 40 млрд. дол. США, а в 2008 році – понад 2 трлн. дол. США. Цікаво, що під час кризи у 2008 році біотехнологічні сектори у США отримали рекордні інвестиції. Ці дані свідчать про те, що біотехнологія стає провідним фактором розвитку для багатьох розвинених країн.

Особливостями біотехнологічних досліджень та науково-дослідних розробок є, по-перше, те, що біотехнологічні методи належать до наукоємних. Тому розвиток біотехнології впливає на підвищення ефективності економіки. По-друге, фундаментальні дослідження можуть відразу знаходити практичне використання. Також особливістю і перевагою є те, що використання природної сировини в біотехнологічних процесах дозволяє вирішувати екологічні питання, як-то утилізація різноманітних відходів. До недоліків же можна віднести значний час циклу, що триває від ідеї до готового продукту, а також низьку частку ідей, що дійсно стануть готовим продуктом. Ці недоліки роблять інвестиції в біотехнологічну галузь малопринавливими незважаючи на те, що 1 грошова одиниця, витрачена на інвестиції в інноваційну біотехнологічну діяльність, дає десятикратний прибуток. Проте, незважаючи на це, і в нашій країні виділено довгострокові пріоритетні напрямки розвитку біотехнології, а саме:

- відновлення навколишнього середовища, очищення води, утилізація відходів;
- отримання енергоносіїв (за рахунок перероблення біомаси, яка нині в усьому світі є найвагомішим джерелом альтернативної енергії, Україна, за висновками експертів Інституту теплофізики НАНУ, може на 30–40% скоротити споживання природного газу);
- клітинні та генні технології, дослідження біологічно активних сполук, створення препаратів медичного призначення;
- біохімічні та генетичні основи продуктивності сільськогосподарських тварин та рослин.

Сучасні біотехнології – ключовий напрям технологічного розвитку, який створює принципово нові умови для досягнення інноваційних зрушень в економіці. Біотехнології дозволяють якісно й кількісно змінити сучасне виробництво, значно розширюючи його межі. Вони гарантують досягнення еколого-виробничого та соціально-економічного ефекту при застосуванні, що дозволяє суттєво підвищити якість життя населення. Методологічні здобутки й практичний досвід зарубіжних країн надають Україні можливість обрати вектор ефективного розвитку в даній галузі та покращити ситуацію в країні в цілому. Це не залишає сумнівів щодо доцільності приділення більшої уваги даній галузі науки та виробництва.

Список використаних джерел:

1. Семенихин Г. В. Инновационная деятельность в Украине. Проблемы и пути их преодоления / Г. В. Семенихин // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – № 1 (10), Том 1. – С. 221-227.
2. Гурмак В. М. Організація національних систем фінансування інноваційної діяльності / В. М. Гурмак // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2013. – № 2. – С. 150-157.
3. Вакуліч А. М. Перспективи розвитку інноваційних біотехнологій / А. М. Вакуліч // Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property. – 2014. – № 1 (10), Vol. 1. – P. 114-119.
4. Марчук Л.П. Біотехнології у контексті сучасних інноваційних змін / Л.П. Марчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2013. – № 2. – С. 21-28.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ДОСЯГНЕНЬ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Бойчук Н.Я., ст. викл., Чепурко Т.А., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
natalka149@bigmir.net, amfira2@rambler.ru

Ця тема є актуальною, тому що на сучасному етапі саме інноваційні технології забезпечують зростання динаміки економічного росту. Їх впровадження є необхідністю для запобігання занепаду національної економіки, а також для досягнення відповідного рівня розвитку країн ЄС, куди прагне вступити Україна.

У розвинених країнах збільшення ВВП забезпечується за рахунок виробництва і експорту високотехнологічної продукції. Україна займає одне з перших місць у світі за кількістю наукових кадрів, але незважаючи на це, майже не використовує свій інноваційний потенціал. Це відбувається внаслідок недостатньої платоспроможності вітчизняних домогосподарств. Вони просто не здатні створювати необхідний попит на інноваційні розробки, тому в нашій країні ринок науково-технічної продукції є не надто розвинутим. Як зазначають експерти, на 90% підприємств в Україні встановлено давно застаріле обладнання. Воно значно поступається сучасному закордонному і майже не оновлюється, чим і пояснюється низька ефективність виробництва[1].

На сучасному етапі передові країни світу збільшують рівень міжнародного співробітництва в інноваційній сфері, участь України в інноваційній кооперації з іншими державами – низько диверсифікована. Взаємодія нашої країни з іншими проявляється у виїзді вітчизняних фахівців за її межі. Подає надію новий напрямок міжнародного співробітництва України, а саме розвиток кооперації з країнами, які є лідерами у сфері науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. За сприяння досягнень сучасної освіти і науки розробки мають ефективне практичне застосування, а не існують лише в теорії [2].

Держава має підтримувати наукові дослідження, розробки та інноваційну активність, на жаль, ця підтримка існує лише на папері, на практиці вона не забезпечена. Ця проблема вимагає негайного вирішення. Існує така річ, як світові банки даних про сучасні технології та науково-технічні розробки, держава має до них доступ і має бути забезпечена інформацією про всі новинки. За перехідної економіки використання цих баз даних визначає ступінь ефективності інформаційного забезпечення. Для користування ними необхідно володіти високотехнологічними приладами, тому потрібно використовувати внутрішні можливості вітчизняного інформаційного ринку [3].

Швидкість виходу України на сучасну траєкторію інноваційного розвитку залежить, в першу чергу, від збереження потенціалу галузевих науково-дослідних, проектно-конструкторських установ, так як вони відіграють головну роль в процесі впровадження інновацій. Наша держава фінансує безліч науково-конструкторських та науково-дослідних робіт, від яких залежить наша національна безпека і оборона, що особливо актуально у наш час. Також фінансується космічна та Чорнобильська програма, розглядаються проблеми промислового та агропромислового комплексів. За останні роки фінансування цих напрямів було зменшено, що негативно вплинуло на процес впровадження інновацій. Адже вони мають стати матеріальним втіленням наукових розробок цих програм.

Витрати на науку і наукову діяльність не є єдиним фактором, що визначає шлях інноваційного розвитку. Дуже важливим є фінансування освіти. Саме за допомогою освітньої системи, по-перше, формується кадровий потенціал для наукових та інноваційних організацій, по-друге, формується належний попит на інновації шляхом підготовки фахівців, здатних сприймати технологічні чи організаційні інновації, та споживачів, здатних споживати інноваційні продукти[4].

Отже, перед Україною стала проблема впровадження інноваційних технологій у виробництво. вирішення якої стане кроком у становленні держави на шлях розвитку і наблизить її до передових країн. Це підвищить життєвий рівень і, можливо, сформує стійкий середній клас населення, необхідний для стабільного розвитку економіки.

Список використаних джерел:

1. Бурлака Володимир. Пріоритети інноваційного розвитку в українській економіці / Володимир Бурлака // Діловий вісник. – 2010. – № 12(199) . – С. 17–19.
2. Національна економіка: підручник / [Носова О.В. та ін]; за заг. редакцією доктора економічних наук, професора О.В.Носової. – К.: Центр учбової літератури, - 2013. – 510 с.
3. Соціальна економіка. Навчальний посібник / [Кол.авт. Беляєв О.О.Дибя М.І.Кириленко В.І. та ін]. – К.: КНЕУ, 2005, - 196с.
4. Перспективи інноваційного розвитку України: 3б. наук. ст. за ред. Я. А. Жаліла. К.: Альтерпрес, 2010. - 365с. - (Серія "Безпека економічних трансформацій": Вип. 21)

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЯДЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: УКРАЇНА І СВІТ

Бурлака В.Г., к.е.н., ст.н.с.,

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», burlaka@hotmail.com

Атомні реактори можна класифікувати за використанням в них охолоджувачів і уповільнювачів. Теплоносій - це плинне середовище (рідина або газ), яке використовується для відведення тепла з активної зони ядерного реактора в турбіну генератора. Уповільнювач - це носій, який знижує швидкість нейтронів так, щоб підтримувати в активній зоні реактора ядерну ланцюгову реакцію. Існує багато різних комбінацій охолоджувачів і уповільнювачів, але серед моделей реакторів, які зараз функціонують або пропонуються на ринку, можна виділити чотири можливі охолоджувачі і три уповільнювачі.

Найбільш загальними типами атомних установок є легководний ядерний реактор під тиском і легководний киплячий ядерний реактор (BWR). Ця технологія, яка спочатку використовувалася в двигунах атомних підводних човнів, в якості охолоджувача і уповільнювача використовує звичайну воду ("легку воду"). Недолік води в якості охолоджувача полягає в тому, що вода - це рідина, і якщо станеться розрив в контурі охолоджувача, вода закипить і перестане діяти як необхідно. Тому головною перевагою в дизайні реактора є можливість уникнути так званої "аварії з втратою охолоджувача". Основна відмінність між моделями PWR і BWR полягає в тому, що в BWR охолоджувальна вода доводиться до кипіння і подається безпосередньо до генератора, турбіни, де пара, створена в активній зоні реактора, приводить в дію турбіну. У моделі PWR охолоджувальна вода підтримується в рідкому стані завдяки тиску. Більшість російських моделей реакторів ВВЕР по суті можна вважати аналогом PWR. У Великобританії є один працюючий реактор типу PWR - Sizewell B, але жодного реактора типу BWR.

На деяких установках як охолоджувач і уповільнювач використовується "важка вода", найпоширенішою моделлю такого типу є Candu, розроблена в Канаді. Усі британські реактори за винятком Sizewell B охолоджуються вуглекислим газом, а як уповільнювач використовується графіт. На моделі РБМК, використаній на Чорнобильській АЕС, як уповільнювач застосовується графіт, а в якості охолоджувача - легка вода.

Стійкий інтерес викликають реактори, в яких як охолоджувач використовується газоподібний гелій, а в якості уповільнювача - графіт, - це так звані високотемпературні газоохолоджувані реактори з графітовим уповільнювачем (HTGR). Проте, незважаючи на дослідження, що ведуться в декількох країнах, включаючи Великобританію, упродовж більш ніж 50 років, досі жодної промислової установки такого типу не було побудовано, а демонстраційні установки показують незадовільні результати. Останнім часом відновився інтерес до технології HTGR як до способу виробництва водню в якості палива, яке може прийти на зміну бензину. Однією з самих передових програм є південно-африканська програма, в ході якої на основі старих німецьких технологій створюється модульний газоохолоджуваний ядерний реактор з кульовими ТВЕЛами (PBMR).

Із загального числа комерційних реакторів, що знаходяться в експлуатації в усіх країнах світу, 82% - це реактори з легководним сповільнювачем і легководним теплоносієм, 11% - це реактори з важководним сповільнювачем і важководним теплоносієм, 4 - це газоохолоджувальні реактори і 3% - це водоохолоджувальні реактори з графітовим сповільнювачем [1].

Більшість діючих реакторів були спроектовані у кінці 60-х і в 70-х рр. XX століття, і сьогодні вже не пропонуються на ринку. Поступово збільшувалася проектна потужність реакторів, що дозволяло добитися економії за рахунок масштабу. Потужність багатьох перших реакторів, що поступили в комерційну експлуатацію в 50-і роки минулого століття, не перевищувала 50 МВт.

Потужність реакторів в світі, що діють нині, складає від менш ніж 100 до 1500 МВт. За станом на 30 червня 2012 р. середня потужність реактора, що знаходився в експлуатації, складала 851 МВт.

В Україні станом на кінець 2010 р. на чотирьох діючих АЕС (Запорізька, Рівненська, Хмельницька та Южно-Українська АЕС) експлуатувалися 15 ядерних енергоблоків загальною потужністю 13,835 ГВт. Протягом останніх 5 років частка АЕС складала 47-48% від загального обсягу виробництва електроенергії в Україні, середній коефіцієнт використання встановленої потужності енергоблоків АЕС за результатами 2010 року становив 73,6% [2].

У 2010 р. строки експлуатації енергоблоків №1, 2 Рівненської АЕС загальною потужністю 0,835 ГВт були подовжені на 20 років понад 30-річний термін, передбачений вихідним проектом. У період 2012-2019 рр. спливають проектні терміни експлуатації 10 енергоблоків загальною потужністю 10 ГВт, у 2025 р. - ще одного енергоблоку потужністю 1 ГВт.

Список використаних джерел:

1. International Status and Prospects for Nuclear Power 2012 / IAEA. - Vienna, 2012. - 23 p.
2. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 1071. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

ВАЛЮТНАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В СИСТЕМЕ ПОДДЕРЖКИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В ВАЛЮТНОМ РЕГУЛИРОВАНИИ

Воробьева Е.А., к.э.н., ст.препод.,
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля
dir.ime@duerp.edu

Денежно-кредитная политика является одной из основных частей валютно-курсовой политики Национального банка, которая является основой макроэкономической политики Украины. Валютная система Украины является комплексным явлением, поэтому изучение макроэкономических процессов должно учитывать всю систему взаимовлияния и взаимосвязи. На современном этапе развития экономики Украины можно рассматривать как движение потоков ресурсов в большом количестве подсистем, в том числе системе валютно-курсового и финансового управления. Эти системы являются составляющими частями больших систем. Наличие таких больших систем характеризуется высоким уровнем неопределенности и рисковости их составляющих, отсутствием достоверной и полной информационной базы. Так в [1] подчеркивается, что даже наличие такой достоверной и полной информационной базы о движении потоков в системе, в том числе в финансовой системе страны, не позволяет построить модель валютно-курсового управления без наличия достоверной и полной информационной базы про экзогенные потоки ресурсов, их взаимосвязь и взаимодействие.

Таким образом, для обеспечения подготовки системных решений касательно валютно-курсового управления необходимым является проведение системного анализа процесса управления в условиях риска и неопределенности, что должно лежать в основе системы поддержки принятия решений в валютно-курсовом управлении.

Характеристика анализируемой системы определяет совокупность вопросов для исследования в соответствии с такой характеристикой. Наисложнейшей частью в таком системном анализе является согласование целей и способов их достижения. Система достижения целей может дополняться дополнительными целями, критериями, функциями, которые будут использоваться в процессе формирования структур целей и будут согласованы с основными структурами целей. Таким образом, система анализа целей должна состоять из следующих процедур [1]:

- формирование, уточнение и принятие критериев, в соответствии с которыми определяется правильность оценки структур целей, а также их взаимосвязей;
- формирование проблем, которые возникают в процессе достижения целей с помощью критериев анализа целей;
- формирование аналитических структур целей с помощью критериев определения путей достижения конечных и промежуточных целей;
- формирование критериев, иерархической структуры критериев анализа целей с целью оценки структуры целей;
- определение единой рациональной и эффективной структуры целей со всего разнообразия возможных структур целей на основе критериев, которые были определены;
- построение структуры функций;
- определение путей достижения целей;
- формулирование начальной и конечной схемы достижения конечной цели;
- формирование заданий, которые необходимо выполнить для достижения поставленных целей.

В основе структуры целей обязательно лежит система валютно-курсового регулирования. Структура целей, которая отображает цели валютной политики государства связана со структурой макроэкономических показателей, динамика которых отображает эффективность валютно-курсовой политики государства. Среди основных составляющих системы поддержки принятия управленческих решений, связанных с государственным валютным регулированием можно выделить [2, 3]: создание системы иерархии целей и корректировка их в процессе государственного управления с целью достижения наиболее важных на данный момент времени целей валютно-курсового регулирования; анализ состояния валютной сферы с целью исследования ее реакции на применяемые меры государственной политики; определение и при необходимости корректировка целей исследования; выбор и при необходимости замена модели объекта исследования и путей управления им; адаптация путей управления объектом исследования к изменению целей исследования.

Список использованной литературы:

1. Барсегян А.Г. Оптимізація валютно-курсового регулювання в Україні / А.Г. Барсегян // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ: ІМВ КНУ ім. Шевченка. – 2007. – № 66–2. – С. 180–184.
2. Гинявичус Р. Метод иерархической структуризации сложных составных величин / Р. Гинявичус, В. Подвезько // Искусственный интеллект. – 2011. – №2. – С. 54–58.
3. Голышев Л.К. К постановке общей задачи создания системы стратегического управления динамическим объектом высокой сложности / Л.К. Голышев // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2011. – №1. – С. 41–55.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА З МІКРОВОДОРОСТЕЙ

Гацковський Ю. В.

студент гр. БТ-41м, ФБТ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

yurimoreau@gmail.com

В умовах скорочення запасів корисних копалин, залежності країн від імпорту нафти та постійного зростання цін на енергетичну, промислову й сільськогосподарську види продукції створились реальні умови для розвитку альтернативних джерел енергії. Для України, стратегічною метою якої є інтеграція до ЄС, розвиток біоенергетики має особливо велике значення, оскільки використання відновлюваних джерел енергії не нижче середньоєвропейського рівня – одна з вимог Європейського союзу до країн-кандидатів.

Мікроводорості – одне з найбагатших джерел для виробництва біопалива, що потребує лише сонячної енергії та CO_2 . Хімічний склад біомаси варіює в залежності від виду та штаму мікроводоростей. При внесенні близько 3000 кг CO_2 , 400-500 кг нітратів і 40-50 кг фосфатів, мікроводорості здатні видати 1000 кг біомаси і 2000 кг O_2 . Така біомаса буде містити 17-71% білку, 4-40% ліпідів і 5-57% вуглеводів. Кількість отриманих рослинних олій з водоростей складає 11400-95000 л·га⁻¹, тобто в рази більше ніж з рослинних культур: кукурудза – 172 л·га⁻¹, ріпак – 1600 л·га⁻¹, пальмова олія – 5950 л·га⁻¹.

В 2007 році було встановлено формулу [1], яка дозволяє вирахувати вартість пального з водоростей, необхідну для економічно вигідного виробництва у порівнянні з нафтовим дизелем:

де: C_b – ціна пального з мікроводоростей в доларах за літр, C_n – ціна сирової нафти в доларах за барель (1 барель = 42 галони). Це рівняння допускає, що пальне з водоростей має близько 80% калорій енергії сирової нафти. На початку 2014 ціни на нафту складали близько 110 \$/барель, що означало економічну вартість палива з водоростей не більше 0.75 \$/літр. Зараз (березень 2015) після падіння цін на нафту маємо 60 \$/барель нафти і 0.4 \$/літр економічного пального з водоростей. Технологічний процес виробництва моторних палив з водоростей практично безвідходний. Після отримання дизельного палива сухі відходи біомаси водоростей зберігають усі необхідні вітаміни і цінні речовини, тому можуть бути використані, як кормові добавки в рибних господарствах та тваринницьких фермах. Крім того є можливим перетворення відходів ще в один з видів енергоносіїв – паливні брикети.

Сучасні технології дозволяють накопичувати біомасу мікроводоростей з річною продуктивністю до 10000 тон і вартістю 0.47\$/кг [2]. Приймаючи до уваги, що біомаса містить 50% олій, вартість виділених олій буде близько 0.94\$/л. Класичні технології отримання пального з олій додають 50% витрат до кінцевої продукції – тобто вартість готового пального з біореакторів може складати 1.9\$/л.

В 2014 році американська Національна лабораторія відновлюваної енергетики розробила практичну технологію, що дозволяє отримувати біопальне з мікроводоростей за ціною 4.35\$/галон (1.1\$/л), а також запропонувала технологічні рішення здатні зменшити цю суму до 0.78 \$/л [3].

Таким чином вартість біопального з мікроводоростей стрімкими темпами наближається до економічно вигідних значень, що підтверджується приклади іноземних підприємств, які успішно почали застосовувати цей вид пального. Так корпорація Euglena в Японії разом з автобудівним підприємством Isuzu запустили автобус, що їздить на пальному з водоростей, а з решток біомаси вони випускають багате вітамінами печиво [4].

За оцінками експертів до 2018 року глобальний обіг від переробки біомаси мікроводоростей може складати близько 100 мільярдів доларів. Україна маючи внутрішні проблеми з енергоносіями та платоспроможного покупця поруч (у вигляді потенційного ринку Європи) має стимулювати сільське господарство в напрямку переходу від виробництва ріпака на користь більш сучасного і економічного джерела біопалива – мікроводоростей.

Список використаних джерел:

1. Chisti, Y. Biodiesel from microalgae // *Biotechnology Advances* 25. – 2007. – p. 294-306.
2. Devendra S., Rakesh K. Production of Biofuel from Algae: An Economic and Eco-Friendly Resource // *International Journal of Science and Research V.2 I.11.* – 2013. – p. 352-357.
3. R. Davis, C. Kinchin, Process Design and Economics for the Conversion of Algal Biomass to Biofuels: Algal Biomass Fractionation to Lipid and Carbohydrate-Derived Fuel Products // *National Renewable Energy Laboratory report.* – 2014. – 110 p.
4. Nishiyama A. Biofuels from mass cultivation of algae becoming a reality // *Asian Review.* – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asia.nikkei.com/Tech-Science/Tech/Biofuels-from-mass-cultivation-of-algae-becoming-a-reality>

ЗНАТИ, ВМІТИ, ЩОБ РОБИТИ: “CDIO”

Герасимчук В.Г., д.е.н., професор

Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”

gerasymchuk.vh@i.ua, gerasimchuk@kpi.ua

1. Концепцією “CDIO”, яка розроблена в МТІ, запропоновано новий (давно забутий, старий) принцип бачення розвитку інженерної освіти: “Задумай – Спроектуй – Реалізуй – Управляй” (“Conceive – Design – Implement – Operate”). На першому етапі його здійснення (“Задумай”) увага “мислячих” спрямована на пошук життєздатних ідей (новацій). На другому етапі (“Спроектуй”) здійснюється розробка конструкторської документації та технології створення продукту. На третьому етапі (“Реалізуй”) творчі особистості втілюють плани в реальні конструкції, моделі, нові процеси і системи (інновації). На завершальному етапі (“Управляй”) розроблені проекти здаються в експлуатацію на конкретних підприємствах, перетворюючись у товар, тобто, характеризуються споживчою цінністю. Успіх навчання в технічних університетах, що узяли на озброєння принципи і стандарти CDIO, досягається переважно через практичну діяльність, орієнтовану на потреби споживача, ринку, а не на вирішення абстрактних завдань за студентською партою, лише для отримання диплома.

2. Інженерів свого часу називали “розмислами”, тобто, людей мислячих, творчих. Наприклад, у КПІ диплом можна було захистити лише на реальних проектах. Нині ця ідея починає реалізовуватися у формі стартапів. На базі університету створено інноваційне середовище екосистеми Sikorsky Challenge. Метою її Стартап Школи є навчання бажаючих (і вміючих), набуття ними практичного досвіду, ознайомлення з ефективними практиками та організація запуску високотехнологічних стартапів. На всіх етапах навчання забезпечується співпраця з бізнес-інкубатором і Науковим парком “Київська політехніка”, ефективна взаємодія з іноземними консультантами. В Донбаській державній машинобудівній академії до нещодавно навчальний процес вибудовувався за наступною щотижневою схемою: аудиторна підготовка в академії (3 дні) – освоєння інженерних знань на базі навчального центру НКМЗ (2 дні) – безпосередня робота за пультом оброблювального центру в цеху (1 зміна).

3. Вирішальну роль в економічному потенціалі індустріально-розвинених країн відіграє наявність та якість інженерних кадрів. У структурі промисловості ключові позиції займають високотехнологічні (high tech) галузі. Для них характерні низька матеріало- і трудомісткість, висока частка витрат на НДДКР. Набирають обертів soft-галузі, що здійснюють виробництво технологічних послуг (діяльність, пов'язана з використанням обчислювальної техніки та інформаційних технологій, розробка програмного забезпечення, консультування в даній області, електронна торгівля і т.д.). Інженерна підтримка економічного розвитку формує контури постіндустріальної економіки, яка базується на принципово якісних змінах у технології та управлінні виробництвом, розподілі, обміні та споживанні товарів і послуг. Інноваційний розвиток розвинених країн проявляється як у виробництві і комерційному використанні якісно нових благ, так і в освоєнні нових ринків збуту, а також нових джерел сировини. Становлення інформаційної економіки, що базується, насамперед, на інженерних знаннях, дозволяє розвиненим країнам (smart-країнам) концентрувати у своїх руках міжнародну ренту (додану вартість). Країни з розвинутою ринковою економікою домінують у світовій торгівлі, займаючи найбільш прибуткові ніші товарів глибокої переробки, послуг і об'єктів інтелектуальної власності.

4. В основі міжнародної конкурентоспроможності країни і раніше, і тепер, і завжди знаходиться: освіта, наука і кадри. Зазначені чинники з успіхом реалізуються, насамперед, у розвинених країнах. До цієї групи країн міжнародні організації відносять: США, Канаду, 28 країн ЄС, Швейцарію, Норвегію, Ісландію, Японію, Австралію, Нову Зеландію + Ізраїль, ПАР + Південну Корею, Сінгапур, Гонконг, Тайвань + Туреччину, Мексику. За нашими підрахунками, до групи розвинених країн можна віднести 44 країн з 193, що входять до складу ООН. У них мешкає близько 16% населення світу (зрозуміло, без країн БРИКС), ВВП (ПКС) на душу населення складає понад 12 тис. дол. США. Очікувана тривалість життя сягає 78-82 років. У галузевій структурі ВВП цих країн домінує сфера послуг (понад 70%). Ними виробляється 3/4 валового світового продукту. Країнам з розвинутою економікою притаманний високий рівень розвитку як матеріального, так і нематеріального виробництва. Високих стандартів досягла інфраструктура (засоби зв'язку, транспорт, оптова, роздрібна і консигнаційна торгівля, торгові дома, аукціони, товарні біржі, ярмарки і т.д.), а також сфера соціальних послуг (освіта, охорона здоров'я, фізкультура та спорт і т.п.). У розвинених країнах перетинаються глобальні потоки капіталів, формуючи світові фінансові центри. Масштаби здійснюваних операцій світовими фінансовими центрами набагато перевищують обсяги платежів у світовій торгівлі. Ключовими учасниками таких ринків є транснаціональні корпорації (ТНК) та транснаціональні банки (ТНБ), потужні фінансово-кредитні інститути (ФКІ). Близько 90% позикового капіталу міжнародних ринків розміщується усередині 34 країн ОЭСР. Можна констатувати, що в умовах глобалізаційних змін багаті країни багатіють, а бідні бідніють. Хоча домінуючу дію на світову економіку продовжує чинити економічна політика країн “G-7”, та все активніше їм починають протистояти країни групи “E7” на чолі з Китаєм.

Висновок. Розвинутою має вважатися держава, яку супроводжує успіх в усіх складових її функціонування: славні традиції – класична освіта – передова наука – потужна індустрія – розвинена економіка – якісне життя – сталий розвиток. Саме за таким сценарієм повинна розвиватися Україна!

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Грінко І.М., к.е.н., ст. викладач,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
grinko.irina2010@mail.ru

Сучасна трудова міграція стимулює соціально-економічну, регуляторну діяльність держави, спрямовану на зниження напруги на регіональних ринках праці, рух суспільства до європейських соціальних стандартів та цінностей, забезпечення його усталеного розвитку. Трудова міграція має економічну природу і повинна досліджуватися на рівні країн-учасників обміну людськими ресурсами, індивідуальному рівні (мігранта і його людського капіталу). Міграція є об'єктом статистичного аналізу і прогнозу, на жаль в Україні їх можливості обмежені через проблему недообліку міграції [4, с. 57] (система обліку і статистики міграції поділяється на державну і відомчу, кожна з яких орієнтована на різні цілі, має власну методологічну базу). Загальний коефіцієнт міграційного приросту населення (на 10000 осіб наявного населення) в Україні станом на 2010 р. становив 2,4, і з кожним роком зростав, і у 2014 р. уже склав 6,6 [3]. Міграційний приріст населення у 2010 р. – 9707 осіб, 2011 р. – 10349 осіб, 2012 р. – 45491 осіб, у 2013 р. зменшився до 19975 осіб, то в 2014 р. уже становив 25929 осіб [3]. В Україні на сьогодні міграційний приріст є недостатнім для компенсації скорочення населення, що зумовлено низькими показниками соціально-економічного розвитку, які зменшують міграційну привабливість країни. Варто зазначити, що в перспективі саме імміграція може стати реальним джерелом поповнення людського потенціалу України для цього необхідне ефективне функціонування міграційної політики, як на державному, так і на міжнародному рівні.

Для реалізації ефективного функціонування та розвитку міграційної політики на державному та міжнародному рівні потрібно сформулювати ефективний механізм регулювання міграційними процесами, імміграційний контроль з урахуванням вимог національної безпеки і потреб національних економік у використанні іноземної робочої сили [1]. Ефективна міграційна політика на міжнародному рівні повинна включати в себе інтереси національних держав, міжнародних організацій та міждержавних інституцій, оскільки їх взаємодія утворює глобальну систему регулювання міжнародною міграцією. Механізм реалізації державної міграційної політики може полягати у розробці: спеціальних міждержавних програм стимулювання рееміграції робочої сили з українським громадянством; міждержавних програм професійної підготовки реемігрантів; міждержавних програм економічної допомоги Україні (як державі з масовою еміграцією) з боку інших розвинених країн; програм інформаційної та фінансової підтримки реемігрантів; міждержавних програм першого робочого місця в Україні для осіб, які навчалися в інших країнах за спеціальними програмами; порядку визнання неформальної освіти та навичок трудових мігрантів; програм, спрямованих на сприяння продовження освіти в Україні дітьми мігрантами; порядку звільнення від сплати мита при ввезенні особистого майна трудовими мігрантами, що повертаються (не частіше, ніж раз на три роки), а також митних пільг при ввезенні трудовими мігрантами товарів виробничого призначення з метою відкриття чи розширення власного бізнесу тощо.

Міграційна політика України має охоплювати систему правових, адміністративних, організаційно-фінансових заходів та інформаційне забезпечення урядових структур і громадських об'єднань для впорядкування міграційного простору, регулювання міграційного руху населення з позицій національних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури [2, с. 49]. Державна міграційна політика повинна бути конструктивною і раціонально збалансованою, використовуючи досвід країн – традиційних експортерів та імпортерів робочої сили, формуватися з урахуванням стратегічних орієнтирів розвитку трудової міграції в Україні. Лише в такому випадку, міграційна політика держави може стати ефективним інструментом регулювання міждержавного обміну.

Список використаних джерел:

1. Баранник З. П. Інтелектуальна міграція як об'єкт статистичного дослідження [Електронний ресурс] / З. П. Баранник, І. О. Романенко // Ефективна економіка. – 2014. – №6. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3096>
2. Горбачова І. Інституційні регулятори зовнішньої міграційної політики України / І. Горбачова // Україна: аспекти праці : Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2014. – №4. – С. 46–51.
3. Демографічна ситуація в Україні [Експрес-випуск від 15.01.2015 р. № 4/0/10.2 вн.-15] [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу до матеріалів : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Кудлак В. Я. Україна в системі міжнародної міграції робочої сили / В. Я. Кудлак // Сталий розвиток економіки : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Хмельницький : ПВНЗ «УЕП», 2013. – №1. – С. 54–58.

ПРО ПРОБЛЕМИ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Грох Н. М., студентка групи ЗУС-11

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Zus-11@ukr.net

Чорна металургія України переживає сьогодні серйозну кризу, основними причинами якої є війна в Східному регіоні України, брак фінансових ресурсів, високі ціни й низька якість енергетичних та сировинних ресурсів, недостатній рівень техніко-технологічної бази тощо. Поки що українським металовиробникам вдавалося конкурувати на світовому ринку за рахунок недофінансування екологічних заходів і незначної частки заробітної плати у структурі витрат на виробництво продукції. Однак сьогодні ці можливості підвищення конкурентоспроможності продукції майже вичерпані, металургійним підприємствам необхідно шукати механізми адаптації до цін на металопродукцію, які формуються на зовнішньому ринку [1].

За останні десять років відбулися значні зміни в металургійній галузі не тільки України, але й у цілому світі. За даними World Steel Association (Worldsteel) світове виробництво сталі у 2011 р. досягло рекордного значення – 1527 мегатонн (Мт), що на 6,8% більше порівняно з попереднім роком і на 71,8% більше порівняно з 2002 р. Для України рекордним став 2005 р., коли обсяги виробництва сталі досягли 38,6 Мт. У 2012 р. спостерігається незначний спад загальних обсягів виробництва сталі у світі (1,1%) порівняно з попереднім роком. Із країн-лідерів лише шість збільшили обсяги виробництва, а саме Китай, США, Індія, Росія, Південна Корея та Туреччина. Якщо розглядати перші місяці 2015 р., то можна зробити висновок, що розподіл країн лідерів залишився той самий, але майже всі країни зменшили виробництво сталі, окрім Китаю, де спостерігається зростання на 8,6%, Японії (1,1%) та Індії (3,1%), що в цілому позначилося на загальному зростанні світового виробництва сталі майже на 2,3% [3].

На жаль, технології металургійних підприємств України значно відстають від тих, які використовують зарубіжні компанії. У розвинутих країнах весь обсяг сталі виробляється в кисневих конверторах та дугових сталеплавильних печах. Мартенівське виробництво збереглося лише в Індії (1,5%), Росії (22,1%) та Україні (40%). Виробництво в конвертерах – 55%, в електросталеплавильних печах – тільки 5%. Так, із загального обсягу виробництва сталі тільки 48% було розлите на установках безперервного лиття, у Росії – майже дві третини, у Німеччині – 98%, у світі – 92%. Знос основних фондів металургійних підприємств України у середньому на 2012 р. становив 58 % [2].

Негативна динаміка змін обсягів виробництва в Україні спостерігається з докризового періоду, а саме з 2007 р., а обсяги реалізації – з 2009 р. При цьому питома вага реалізації металургійної продукції в загальному обсязі промислової продукції України порівняно з 2005 р. зменшилась у 2 рази. Динаміка змін обсягів реалізації продукції у грошовому та натуральному вимірах мають кардинальні відмінності. А саме: обсяг реалізації у грошовому вимірі збільшився в 2 рази при спаді обсягів виробництва в натуральному вимірі на 11,6%, що свідчить про значне зростання цін на металопродукцію. Основною причиною такого результату є недостатній рівень забезпечення основними видами ресурсів. Ті фактори, які в 2005 р. були перевагами металургії України, а саме – ціни на металопродукцію, наявність рудних та енергетичних ресурсів, достатність трудових та техніко-технологічних ресурсів – сьогодні стають обмеженнями. Тобто значне зростання цін на сировину та енергетичні ресурси, їх якісні характеристики, надлишок виробничих потужностей, дисбаланс структури трудових ресурсів – усе це не дозволяє знизити собівартість продукції і забезпечити достатній рівень її конкурентоспроможності на внутрішньому та світовому ринку. Після закінчення війни на Сході України потрібно буде швидко технічно переозброювати металургійні підприємства. Лише ті підприємства, які будуть спрямовувати свої зусилля на впровадження нових ресурсо- та енергозберігаючих технологій, досягнуть найбільших результатів виробничої діяльності. У цілому спостерігається недостатній рівень забезпечення основними ресурсами виробничої діяльності металургійних підприємств України.

Список використаних джерел:

1. Сталинская Е. В. Концептуальные основы стратегического управления устойчивым развитием металлургического предприятия / Е. В. Сталинская, А. А. Охтеня // Экономика промышленности. – 2012. – № 1-2 (57-58). – С. 353-360.
2. Смирнов А. Н. Электрометаллургический комплекс Украины [Электронный ресурс] / А. Н. Смирнов // Украинская Ассоциация сталеплавателей : Информационный портал о черной и цветной металлургии. – Режим доступа : <http://uas.su/articles/raznoe/00005/00005.php>.
3. Офіційний сайт World Steel Association [Електронний ресурс] / Statistics // World Steel Association. – Режим доступу : <http://worldsteel.org>

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УЧАСНИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ – ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Довбенко В. І., к.е.н., доцент,

Національний університет „Львівська політехніка”, viadovbenko@gmail.com

В основі міжнародного технологічного обміну лежить теорія інноваційного розвитку. У сучасних умовах в економіці розвинених країн все більш чітко проявляються тенденції збільшення частки наукоємних високотехнологічних товарів та послуг у загальній структурі їх експорту. Це передбачає переміщення конкуренції насамперед у процеси формування інноваційного потенціалу розвитку, а саме наукових досліджень, розробок та поширення їх результатів у виробництво.

Перспективи стабільного економічного зростання України залежать від таких трьох основних чинників: 1) технологічного рівня (рівень інноваційної активності та ступінь розвитку ІКТ); 2) стану суспільних інститутів (законодавча база, боротьба з корупцією та ін.); 3) стану макроекономічного середовища (макроекономічна стабільність, кредитний рейтинг країни, витрати уряду та ін.). Важливу роль при цьому відіграють фактори інноваційного розвитку економіки [1].

Головним для інноваційної економіки є знання як основа стійкого та сталого розвитку соціально-економічної системи. Становлення економіки знань характеризується поглибленням двох діаметральних процесів: з одного боку, продукування фундаментальних знань концентрується у обмеженій кількості світових центрів, з іншого – прикладні дослідження набувають глобального значення [2, с.251]. Глобалізація нівелює економічні бар'єри для вільного переміщення інформації капіталів та працівників. В умовах економіки знань основним елементом глобальної конкуренції є суперництво суб'єктів господарювання за можливість використання знань та ноу-хау високоосвічених і компетентних працівників [2, с.254].

У сучасному світі технологічний розрив між багатими й бідними країнами скорочується за рахунок механізмів трансферу технологій. На даний момент часу Україна постала перед викликами сучасності. Ера інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) підвищує роль нових знань у забезпеченні конкурентоспроможності економіки і створенні умов для сталого розвитку. Однак для ефективного використання потенціалу знань важливо налагодити систему їх трансферу у конкретні вміння та технології, які на практиці дозволяють скористатися перевагами міжнародного поділу праці та взаємодії зацікавлених сторін.

У вузькому розумінні трансфер технологій – процес передачі технологій зі сфери їхнього розроблення до сфери практичного використання. Однак законодавче визначення цього поняття в Україні як «передачі технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права і обов'язки щодо технології та/або її складових» значно обмежує трактування сутності трансферу технологій і утруднює оцінки щодо передачі немайнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, зокрема, використання в інноваційних процесах ноу-хау, навичок і знань [3, с.25]. Аналіз інформації, розміщеної на офіційних сайтах різних мереж трансферу технологій в Україні, свідчить про недостатній рівень інформаційного супроводу [3, с.34], що знижує потенціал інноваційного розвитку економіки.

Ринок трансферу технологій є надзвичайно перспективним, так як темпи його зростання суттєво перевищують темпи зростання виробництва. Формування конкурентного середовища у сфері трансферу інновацій у сучасних умовах все в більшій мірі передбачає застосування відкритих моделей взаємодії учасників інноваційного процесу, що сприятиме процесам своєчасного оновлення потенціалу розвитку на перспективу.

Для вирішення проблем швидкої та успішної комерціалізації результатів НДДКР необхідно навчитися максимально повно використовувати потенціал наукових знань і нових технологій. Швидке просування наукових досягнень у сферу матеріального виробництва забезпечують науково-технологічні парки, інноваційні кластери, технополіси та інші види сучасних організаційних структур за участю університетів. Активізація інноваційних процесів можлива за умов платоспроможного попиту на результати НДДКР з боку реального сектору економіки, що вимагає стабілізації фінансової системи, забезпечення передбачуваності науково-технічної політики країни. При цьому учасники інноваційного процесу мають бути вмотивовані зосереджувати увагу на інноваціях, спроможних докорінно змінити нераціональну структуру вітчизняної економіки за рахунок переорієнтації потоків капіталу у перспективні високотехнологічні виробництва.

Список використаних джерел:

1. Федулова Л. І. Концептуальна модель інноваційної стратегії України /Л.І.Федулова // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 1. – С. 87–100.
2. Коюда В.О. Визначальні фактори розвитку економіки знань на регіональному рівні /В.О.Коюда, О.М.Костіна. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Вип.2, Т. 1. – С. 249-263.
3. Хаустов В.К. Трансфер технологій в інноваційних процесах України та Білорусі. Економіка і прогнозування. 2012. – №2. – С. 24-34.

ОТ ПРИРОДОРАЗРУШАЮЩЕГО К ПРИРОДОСБЕРЕГАЮЩЕМУ РАЗВИТИЮ: ТРЕБОВАНИЯ ЭКОЛОГИЗАЦИИ НАУКИ И ИННОВАТИКИ

Заец Р.В.

Центр исследований научно-технического потенциала и истории науки
им. Г. М. Доброва НАН Украины

1. Мировой финансово-экономический кризис, острая фаза которого пришлась на 2008–2009 годы, еще раз показал несостоятельность неоллиберальной модели развития мир-системы и пагубность реализующего её курса социально-экономической политики и богатых и бедных стран. В более широком — мировоззренческом — контексте этот кризис стал подтверждением исторической истощенности старой парадигмы развития, основы которой заложены древнегреческими философами и обоснованы мыслителями Возрождения. Несмотря на гуманистический пафос парадигмы человеческой исключительности, она сформировала модель разорительного природопользования, модель потребительского общества, самоубийственную, по своей сути. Развитие рыночной экономики подводит общество к той роковой черте эколого-экономического благополучия, переход которой означает приход постэкзуберантной поры (поры после изобилия) [1] — стремительного и практически повсеместного ухудшения условий хозяйствования и жизни людей.

2. Несмотря на то, что непрерывный экономический рост подрывает жизнепригодность среды обитания *Homo sapiens*, раскручивание молаха рынка и технологического молаха (по выражению Дж. Мандера [2]) и разжигание аппетитов потребительского общества продолжается. Но экономический рост в глобальном масштабе означает беспрецедентный рост ресурсопотребления, ускорение процессов истощения запасов невозпроизводимых георесурсов, сокращения биоразнообразия и ухудшения условий воспроизводства биоресурсов.

3. Апологеты рыночной экономики и ценностей потребительского общества непоколебимо верят в то, что экономический рост и обеспечивающие его технологические процессы должны и могут продолжаться неограниченно долго в земном пространстве и во времени, а все возникающие проблемы будут успешно разрешаться с помощью науки и новых технологий. Они не понимают или сознательно игнорируют (согласно принципу «после нас хоть потоп») очевидное — бесконечный экономический рост на планете с конечными размерами и ресурсами невозможен и неминуемо ведет к катастрофе.

4. Реакцией на экспансию *Homo sapiens* в Природе (экосистеме Земли), превратившуюся в экофобный НТП и безграничное расширение рыночной экономики, явилась парадигма природосберегающего развития, известная на Западе как новая экологическая парадигма (*new ecological paradigm*) [1,3,4]. Она представляет четко артикулированную альтернативу антропоцентристскому мировоззрению и потребительскому отношению к Природе, ставшему причиной глобального экологического кризиса.

5. Парадигма природосберегающего развития привнесла в процессы познания и инженерной практики важный методологический императив. Он заставляет переключить внимание ученых и инноваторов с поиска новых возможностей и технических средств покорения Природы на разработку теорий и практик её сохранения и бережного использования природных ресурсов [5]. Это ориентирует науку на широкое изучение экологического статус-кво современного общества, которое иначе как «глобальный экологический кризис» теперь не называется. Он по необходимости становится объектом многосторонних исследований, что предполагает разработку новых предметно-ориентированных и системных методологий, расширение практики экоиноваций.

Список використаних джерел:

1. Каттон У.Р. мл. Конец техноутопии. Исследование экологических причин коллапса западной цивилизации. Пер. с англ. Под общей ред. В.И. Постникова. — К.: Экоправо-Киев, 2006. — 255 с. 1.
2. Мандер Дж. Когда не остаётся ничего святого. Провал технологий и судьба коренных народов. Пер. с англ. В.И. Постникова. — К.: ЭкоПраво-Киев, 2007. — 336 с.
3. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Пер. з англ. — К.: Інтелсфера, 2002. — 312 с.
4. Дейли Г. Экологическая экономика и проблемы истощаемости природных ресурсов // Методы решения экологических проблем: монография / Под ред. д.э.н., проф. Л.Г. Мельника, к.э.н. Е.В. Шарупы. — Сумы: Изд-во СумГУ, 2010. с. 19–32.
5. Заец Р.В. Парадигма природосберегающего развития: ревизия тенденций и перспектив развития науки и инноватики // Проблемы и перспективы инновационного развития экономики: материалы XVII международной научно-практической конференции, Алушта, 10–15 сентября 2012 г. / Национальная академия наук Украины, Центр исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М.Доброва НАН Украины, Творческий союз НИО Крыма. — Симферополь: ИТ «АРИАЛ», 2012. — С. 104–111.

ПІДВИЩЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Калько Ю.В., студентка гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Питання підвищення експортного потенціалу в сучасній економічній науці є одною із головних передумов забезпечення реалізації із головних передумов забезпечення реалізації інноваційної моделі розвитку економіки та участі країни у міжнародному поділі праці.

Дослідженню поняття експортного потенціалу присвятили свої праці багато зарубіжних і вітчизняних науковців, зокрема М. Портер, П. Лігдерт, Е. Грайпл, К. Ріттенбрук, Д. Енгельхарт, В.В. Рокота, С.В. Фомішин, С.В. Голіней, В.В. Юхименко, Н.А. Клименко, П. Самуельсон, М. Сейфуллаєва, Р. Буттев, О. Волкодавова, В. Михайловський. Найвідомішими українськими науковцями-фахівцями з питань експортного потенціалу є Пепа Т.В., Крушницька Г.Б., Стичішин П.П., Серова Л.П., Бойко С.М., Коломієць В.В. Сучасні погляди на зазначені проблеми та рекомендації щодо їх розв'язання викладені у працях Пирець Н.М., Попова О.І., Кириченко О.М., Байрак В.М., Скорнякової І.В.

Із праць вищезазначених науковців можна зробити висновок, що експортний потенціал - це потенційна спроможність, можливість даної країни експортувати ресурси, продукти, якими володіє або виробляє [1].

Для кожної країни важливо коли її підприємства нарощують експортний потенціал, тим самим завойовуючи іноземні ринки.

Металургійний комплекс - це одна із стратегічних сфер економіки України, яка забезпечує експортний потенціал країни.

Аналізуючи показники зовнішньої торгівлі України з 2004 до 2014 р. [2] експорт товарів має середню світову тенденцію з поступовим зростанням до 2012 року. І для отримання дійсної картини експортного потенціалу металургійної галузі, важливо досліджувати галузевий експорт.

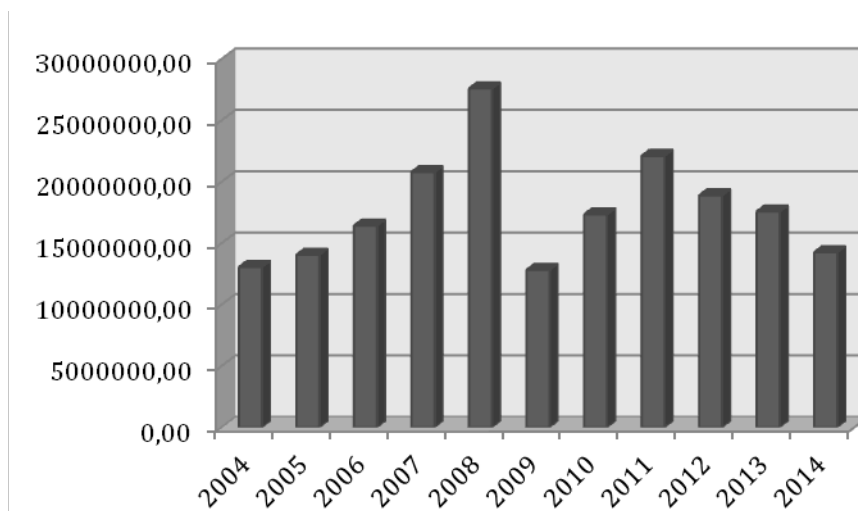

Рис.1. Експорт недорогоцінних металів та виробів з них, тис. грн. [2]

Не зважаючи на зростаючу тенденцію експорту, частка металопродукції зменшується, що підтверджує кризовий стан в галузі. Динаміка темпів приросту експорту металопродукції має нестабільний характер і за 10 років має приріст лише 35%, найбільш кризовими були 2008-2009 рр. та 2011-2012 рр.. Зважаючи на теперішнє положення металургії в Україні, підвищення експортного потенціалу не очікується.

Отже на сьогоднішній день зростає питання функціонування підприємств металургійної галузі України, а можливостей підвищення експортного потенціалу галузі все менше. Тому країна має розраховувати на зниження виробництва та експорту металопродукції і забезпечувати експортний потенціал за рахунок більш ефективного управління та функціонування діючих підприємств.

Список використаних джерел:

1. Современный экономический словарь / Сост. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. – М.: Инфра-М, 2006.– 496 с.
2. Сайт державного комітету статистики [Електронний ресурс]: – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОПАРКІВ

Мулик Л.І., студентка,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
lesyanya2110@mail.ru

Конкурентоспроможність економіки окремої держави в сучасних умовах забезпечується перш за все її науково-технічними досягненнями. Саме тому створення організаційних структур, зокрема технопарків, для реалізації інноваційних проектів у сфері науки і техніки є пріоритетним завданням країн з високим рівнем розвитку економіки. Проте діяльність таких комплексів не завжди є ефективною, так як не всі розробки в результаті є затребуваними на ринку. Невід'ємною складовою результативності технопарку є орієнтація саме на ринкові потреби, які визначаються за допомогою маркетингових досліджень.

Питання проблем і перспектив розвитку технопарків піднімала у власних працях група українських вчених, таких як Васильєва Н.В., Мазур О.А., Покотилова В.І., Туташинський В.І. та інші. Проте роль маркетингових досліджень в роботі науково-технічних комплексів є недостатньо дослідженою.

Технопарк - це територіальний міжгалузевий науково-технічний комплекс юридично та економічно самостійних, функціонально об'єднаних навколо великого центру наукових, проектно-конструкторських, технологічних, освітніх, фінансових, інформаційних та інших закладів і промислових підприємств діяльність яких скоординована в межах єдиного інноваційного процесу [1].

Основними завданнями технопарків є:

- скорочення строків розробки інноваційних проектів;
- скорочення термінів впровадження та поширення інновацій;
- підвищення ефективності інвестицій;
- інтеграція всіх стадій інноваційного процесу.

В основі технопарків закладена ідея комерціалізації наукових досліджень, академічних, університетських та інших дослідних центрів, наукова продукція яких в найкоротший термін доводиться до комерційних та промислових структур. Задля виконання головної мети технопарків - розробка фінансово вигідних проектів, які матимуть попит на ринку.

Часто вітчизняні вчені розглядають інноваційний процес користуючись наведеною схемою: «розробка — виробництво — маркетинг — продаж», коли американські дослідники користуються наступною: «фундаментальні дослідження — прикладні дослідження — розробки — дослідження ринку — конструювання — дослідне виробництво — ринкове випробування — комерційне виробництво». Спираючись на американський досвід, варто відзначити важливість маркетингових досліджень для діяльності технопарків як складової інноваційної діяльності.

На підприємствах, які займаються нововведеннями, аналіз ринку є невід'ємним елементом процесу розробки і випуску продукції на кожному із їх етапів, проте для технопарків фундаментальні дослідження мають найбільше значення саме на етапах розробки інновації та виконання науково-дослідницьких робіт. Вони повинні забезпечити отримання достовірних даних про тенденції та перспективи вітчизняного та світового ринку у тій сфері, де проводитимуться наукові дослідження та розробки, про розвиток науково-технічної діяльності провідних закордонних компаній, визначення необхідних технічних показників нової продукції. Етап виконання НДР вимагає отримання даних для обґрунтованого вибору напрямів досліджень з урахуванням досягнень науки, задля формування перспективних вимог до продукції, які відображатимуть пріоритети ринку та його платоспроможний попит.

Фундаментальні дослідження для технопарків можуть здійснюватись як традиційними маркетинговими методами, такими як моделювання, економіко-математичними методами, експеримент, експертні опитування, SWOT аналіз, SPACE аналіз, тощо, так і радикально новими - нейромаркетинг, метаморфна модель Зальтмена, eyetracking.

Результатом такого роду досліджень має стати обґрунтування доцільності провадження конструкторських, проектних, технологічних робіт технопарків. Робітники даних комплексів продукують багато інноваційних ідей, але значна їх частина не є затребуваною ринком, проте втілення кожної з них потребує значних капіталовкладень. Тому необхідно виділяти кошти на маркетингові дослідження ринку, щодо доцільності проведення науково дослідницьких робіт, а не на прикінцевих етапах проектування та комерціалізації інновації, яка не принесе користі і прибутку.

Список використаних джерел:

1. Мазур О.А. Технологічні парки. Світовий та український досвід/ О.А.Мазур, В.С.Шовкалюк. – К. – 2009. – 70 с.
2. Павлик Х. Б., Андрушків С. І. Вибір методу маркетингового дослідження для забезпечення інноваційного розвитку підприємства / Х. Б. Павлик, С. І. Андрушків // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20. – С. 135-144.

МУЛЬТИАГЕНТНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ

Омельяненко В.А., асистент кафедри економічної теорії,
Сумський державний університет, sumyvit@ua.ru

Глобалізація впливає на космічну економіку на різних рівнях. Якщо в 1980-х рр. лише кілька держав мали потенціал для будівництва та запуску супутника, то сьогодні набагато більше країн і корпоративних учасників у широкому спектрі промислових галузей задіяні в діяльності, пов'язаній з космосом, і очікується, що дана тенденція зміцниться в найближчі роки. Разом з розвитком космічної індустрії та появою нових технологій реальна індустріалізація космосу відбувається переважно за рахунок зростання кількості комерційних супутників, але це не розкриє потенціал освоєння космосу.

Альтернативний (революційний) сценарій розвитку космічної галузі передбачає через створення індустріального угруповання орієнтованого на високотехнологічну промислову діяльність, активне освоєння інопланетних ресурсів і приватне фінансування та дає можливість перейти від бюджетних дослідницьких місій до промислової колонізації космосу, подальше розширення якої не будуть стримувати залежність від обмежених державних бюджетів та технологічні проблеми.

Інноваційно-виробничі ланцюжки для розробки та експлуатації космічних систем все більше розвиваються на міжнародному рівні, незважаючи на те, що космічний сектор залишається під значним впливом стратегічних міркувань і міркувань безпеки. Багато космічних технологій є технологіями подвійного використання, тобто призначеними як для цивільних, так і для військових програм, що призводить до обмеження міжнародної торгівлі космічною продукцією та послугами. Разом з тим, останні дослідження ОЕСР, присвячені глобальним ланцюжкам доданої вартості, показують, що інноваційно-технологічні ланцюжки космічних систем набувають більш інтернаціональний характер [1].

Відкритий характер сучасного інформаційного суспільства та глобальної ринкової економіки приводить до прискорення НТП і загострення конкуренції на ринках. Це відповідно до закону ускладнення системної організації (К. Ф. Рульє) змушує шукати нові методи управління, спрямовані на створення перспективних пілотованих космічних комплексів та орбітальних станцій, що наразі є найбільш складними технічними об'єктами. При цьому можливості застосування традиційних підходів, що базуються на методах системного аналізу, імітаційного моделювання, дослідження операцій, теорії ігор і ряду інших, що стали вже класичними, виявляються досить обмеженими.

Для вирішення завдань розвитку космічної галузі ми пропонуємо використати інструментарій міжнародних інноваційних мереж та схему їх формування на основі використання мультиагентних технологій (систем) для вирішення оптимізаційних завдань визначення складу технологічного пакета проектів та оптимального профілю спеціалізації учасників ланцюжка при ієрархічній декомпозиції даного завдання. Відкритість мультиагентних систем припускає наявність розвинених механізмів самоорганізації та еволюції, що базуються на залученні ззовні і використанні знань.

На основі цього варто розглядати ситуації вибору варіантів коопераційної поведінки агентів:

- симетрична кооперація, коли існує певний набір стратегій, за умови використання яких агенти досягають своїх цілей та отримують більший ефект, ніж в ситуації, коли вони будуть діяти окремо. Критерієм досягнення консенсусу є одновекторність (узгодженість) цілей агентів.

- несиметрична кооперація, коли один з агентів може самостійно досягти своєї мети за умови наявності другого агента, а інший – лише за умови кооперації з першим.

У випадку симетричної кооперації агенти спочатку повідомляють про свої початкові індивідуальні цілі, що можуть конфліктувати, а потім намагаються дійти загальної згоди, що задовольняє умовам ефективності, стабільності, розподіленості та симетричності. В результаті формується організована структура (мережа), в якій агенти мають свої фіксовані зони відповідальності та завдання.

Цей аспект доцільно розглянути на прикладі декомпозиції завдання створення орбітальних комплексів та взаємозалежних проектів комерційних орбітальних станцій, розрахованих на тривалий строк експлуатації, що мають певну специфіку та можуть розвиватися в процесі використання (великі дослідницькі орбітальні станції, радіотелескопи, сонячні електростанції). В ході цього виникає нагальна потреба збільшення маси корисних вантажів, що виводяться на орбіту, та забезпечення їх обслуговування, а також необхідно оптимізувати затрати на запуски космічних апаратів, монтаж і обслуговування орбітальних комплексів, що можна досягти шляхом формування

Для космічної галузі також характерна проблема пошуку альтернативного палива, а вирішити завдання створення менш енергозатратних, екологічно чистих, більш продуктивних технологій означає знайти спосіб міжгалактичних подорожей, космічного туризму та зменшення вартості виведення на орбіту космічних апаратів. В результаті потенціалом володіють ті країни, що мають розробки відповідної спрямованості, що можна інтегрувати до відповідного технологічного пакета.

Список використаних джерел:

1. The Space Economy at a Glance 2014 [Електронний ресурс]. OECD, 2014. – Режим доступу: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/the-space-economy-at-a-glance-2014_9789264217294-en

THE THEORETICAL ASPECT OF NATIONAL INNOVATION SYSTEMS: PROBLEMS OF FORMATION AND EFFECTIVENESS

Redko Kateryna

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", katredko@gmail.com ,
Richard Quansah Kwame, student YC-43

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", richardquansahk@yahoo.com ,

Innovation is defined as the development and implementation of new ideas by people who over time engage in transactions with others within an institutional order. This definition focuses on four basic factors (new ideas, people, transactions, and institutional context)

Innovation is also said to be the fundamental engine of long-term growth of an economy, and is pivotal to enabling economies to grow sustainably. Modern or mechanised countries enjoy the benefits of past innovations that have sharply increased resource potency. New innovations or technologies could allow them to go even ahead, while empowering developing nations to "leapfrog" or move ahead to highly productive economies and improved living conditions.

The birth of new innovative products and services in an economy to often replace past ones are hindered by obstacles and spurs from different points of the process such as:

High required investment in innovation: in the sector of innovation there is a spill over effect which may be positive considering the spreading of innovation; this is because the value of innovation is difficult to protect. The investments in innovation are difficult because it comes in ways like intellectual property rights and creation of incentives for investment which also suffers from inherent disadvantages.

Another market failure relates to financing innovation. Information on new technologies is, by definition, scarce, and held primarily by the creator. This can lead to underinvestment in the adoption and diffusion of the new technologies, as investors may find it difficult to understand the new technology, and if they do finance it, they are likely to charge a premium. The added cost, in turn, will further reduce investment.

Also there is the problem from the legal sector of an economy; National legal systems are not harmonised, as some persuading groups with the help of the law on budgets could stop implementing most of the important clauses of the law which are aimed at support of innovation. Related to this, achieving network economies can also be a challenge for new innovations. The ruling body of an economy plays a key role as rule setters. So it has the mandate to promote or ignore the innovation system of that economy.

Obstacles to entry into innovations such as regulations favouring incumbent industry also prevent innovations. Incumbency is very powerful. The combination of capital invested technology maturity and outdated policy frameworks draw back the adoption of new technologies and business models.

Supports of specialised instruments are elements of innovation infrastructure are not very effective, as the demand for innovation is low and the rules of functioning of innovation firms are revised substantially or negatively within relatively short periods

The development of national innovation systems is a very complex issue. Enhanced competition in the modern era of globalization of the economy has increased the role of institutional innovation and the interaction between participants in the innovation process, which is becoming a key factor in the growth and competitiveness of enterprises, and develops most successfully in innovative systems where there is intensive interaction between producers and consumers of knowledge. Efforts should be aimed at the creation of scientific and technological capacity, promoting technological development of economy, formation and maintenance of business environment for innovation, creation and development of an innovative infrastructure, formation and implementation of regional innovation policy. An important area of further scientific work should become State policy in the area of innovation management based on the use of industry compliance with the principles of State regulation of national strategy for science and technology and innovation development.

References:

1. The New Climate economy. Transformation Through Innovation [E-Resource]. Access : <http://newclimateeconomy.report/innovation/>
2. Andrew H. Van de Ven Central Problems In The Management Of Innovation [E-Resource]. MANAGEMENT SCIENCE Vol. 32, No. 5, May 1986 Printed in U.S.A. Access : <http://www.d.umn.edu/~rdtaylor/p1.pdf>
3. Julian Birkinshaw Gary Hamel, Michael J. Mol Management Innovation. academy of Management Review 2008, Vol. 33, No. 4, 825–845. Access : <http://faculty.london.edu/jbirkinshaw/assets/documents/5034421969.pdf>

СТРАТЕГІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІОТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО КЛАСТЕРУ

Ткаченко Т.П., к.е.н., доцент, tatvla@ukr.net; Котик Б.Є., bogdanakotik@mail.ru
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Існують галузі діяльності, для яких постійний інноваційний розвиток є необхідною умовою існування. Зокрема, до них можна віднести біотехнології та інформаційні технології (ІТ). Так, на кожному з етапів свого розвитку біотехнологія пропонувала принципово нові підходи та розробки для вирішення багатьох наукових та прикладних (виробничих) задач замість традиційних методів – трудомістких, тривалих, високовартісних, а, отже, малоефективних.

Але на даний час важко стверджувати про позитивні тенденції в розвитку біотехнології в Україні в будь-яких аспектах, зокрема і як інноваційної системи [1]. З цього приводу варто звернутись до досвіду економічно розвинених країн, біотехнологічні підприємства яких займають провідні позиції на світовому ринку та характеризуються високими економічними показниками. Основою успіху їх було створення кластерних систем в галузі та застосування кластерних механізмів як сучасної організаційно-економічної форми управління розвитком [2]. Наймасштабніші біотехнологічні кластери функціонують у США, Великобританії, Німеччині, Франції, Швейцарії, Швеції тощо [3]. Їх створення стало причиною стрімкого економічного розвитку Південної Кореї. Отже, перебудова структури біотехнологічної галузі на кластерному принципі є не лише запорукою її ефективного економічного розвитку, але й можливості функціонування як інноваційної системи (характерна риса кластерів – їх орієнтація на інноваційний розвиток).

Можна запропонувати наступні стратегії реформування біотехнологічної галузі з метою розвитку її як високоефективної інноваційної системи:

1. Орієнтація на формування біотехнологічного кластеру. Проте, біотехнологічні підприємства в Україні малочисельні, переважно малі за масштабами виробництва, територіально та економічно відокремлені [1]. В такій ситуації важко створити єдину кластерну структуру. На нашу думку, оптимальним вирішенням проблеми є розвиток біотехнологічних підприємств у складі кластерів інших, споріднених або суміжних галузей виробництва (фармацевтичної, харчової промисловості, аграрного сектору). Лише після зміцнення економічних позицій підприємств біотехнологічного профілю та зростання масштабів виробництва з'явиться реальна можливість формування біотехнологічного кластеру. Кульмінаційним моментом існування такої кластерної системи буде входження національного суб'єкту інноваційної діяльності до інтернаціональних кластерних структур, які забезпечать взаємодію з суб'єктами інноваційної діяльності інших країн, регіонів.

2. Співпраця з науковими установами на економічних засадах, комерціалізація наукових досліджень, надання права створення підприємств на базі наукових установ. Це, з одного боку, забезпечить створення наукової бази як основи інновацій для виробничої діяльності. По-друге, це дозволить вирішити проблему реалізації вітчизняних наукових розробок (за даними Рахункової палати України, на практиці реалізується від 1 до 2 % результатів наукових досліджень галузевих академій і не більше 6 % результатів наукових досліджень, проведених інститутами Національної академії наук) та питань фінансування наукових установ. Співпраця наукових установ та виробничих підприємств забезпечить не лише їх стале функціонування в умовах ринкової економіки, але й призведе до створення інноваційної системи [3, 4].

3. Зміцнення соціально-економічних зв'язків, що передбачає: формування динамічного ринку праці, створення належної системи заохочень (у формі перспектив кар'єрного росту, належної матеріальної винагороди), створення умов мобільності трудових ресурсів з метою забезпечення обміну досвідом та знаннями, залучення до співпраці висококваліфікованих фахівців та науковців, створення креативних ініціативних команд професіоналів для вирішення певних теоретичних чи прикладних задач, взаємодія з навчальними закладами з метою пошуку молодих, активних, талановитих, зацікавлених у професійному розвитку працівників [3]. (На даний час намітилися тенденції співпраці біотехнологічних підприємств з вузами: так, корпорація «Артеріум» проводить конкурсний відбір серед студентів з можливістю наступного стажування та працевлаштування).

Втілення зазначених стратегій можливе лише за умови стабілізації економічної ситуації в Україні, тому важливим залишається загальноекономічний розвиток держави, що стане підґрунтям для розвитку окремих галузей.

Список використаних джерел:

1. Новіков В., Сидоров Ю., Швед О. Тенденції розвитку комерційної біотехнології // Вісник НАН України. – 2008. - № 2. - с. 25 – 39.
2. Костюк Р.В. Міжнародний досвід створення сучасних організаційних форм управління біотехнологічними підприємствами // Стратегія економічного розвитку України. – 2009. – Вип. 24-25. – с. 31 – 36.
3. S. Casper. Creating successful biotechnology clusters. – Електронний ресурс. Режим доступу: http://iis-db.stanford.edu/docs/190/Casper_biotech_clusters.pdf
4. Станіславик О.В., Ковтуненко К.В. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності // Праці Одеського політехнічного університету. – 2011. – Вип. 2 (36). – с. 301 – 306.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ

Кулинич О. О., аспірантка ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
elena.kulynych@gmail.com

У наш час актуальним питанням постав розвиток інформаційного суспільства, а саме зростання використання інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденному житті. У свою чергу таке активне залучення інформаційних ресурсів призвело до збільшення частки ІТ-ринку, як на національному, так і на міжнародному рівнях.

По-перше, стрімке зростання попиту на ІТ-ресурси призвело до збільшення кількості компаній та кількості фахівців у галузі інформаційно-комунікаційних технологій. За даними International Telecommunication Union, першу п'ятірку, за індексом розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у 2014 році, очолюють такі країни як: Данія (8,86), Південна Корея (8,85), Швеція (8,67), Ісландія (8,64), Велика Британія (8,50). США з індексом 8,02 займає 14 місце, а Україна, так само як і в 2013 році займає 73 місце з індексом 5,15 [1].

По-друге, збільшення попиту на ринку призводить до збільшення пропозиції та конкуренції, тому виробники інформаційних технологій досить швидко реагують на зміни смаків, вимог та тенденцій споживачів. Так, протягом 2011 – 2014 рр. спостерігаємо, що розробники ІТ-продукції адаптувались до зростаючої конкуренції, тобто вони створюють нові сервіс-орієнтовані додатки, залучають ІТ-аутсорсинг.

По-третє, ІТ-аутсорсинг на сьогоднішній день, є головною складовою розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури України. При значних недоліках та загрозах аутсорсингу, можемо зазначити, що все таки він сприяє становленню України, як країни-бренду по виконанню та розробці якісного програмного забезпечення та підготовки висококваліфікованих фахівців.

У рейтингу міжнародних ІТ-аутсорсингових компаній 2014 року, компанія Luxoft (4 філії якої діють в Україні, та займають найбільшу частку українського ІТ-ринку), зайняла 18 місце. Даний рейтинг був складений за такими показниками, як [2]: розмір компанії, зростання, глобальна присутність, відгуки замовників, індустріальні нагороди і досягнення компанії, сертифікати, управління персоналом, вплив топ-менеджерів на розвиток галузі. Дана компанія є однією з провідних компаній ІТ-аутсорсингу в Україні, вона має 40 % (від усіх працівників) українських фахівців у 4 офісах на території Києва, Одеси та Дніпропетровська. Завдяки збільшенню частки ринку, яку охоплює компанія Luxoft, сформувалась певна конкуренція на ринку праці українських ІТ-фахівців. Так, влітку 2014 року розпочалась активна кампанія по рекрутингу польськими філіями саме спеціалістів з України. Тобто, можемо зазначити, що Україна може ефективно конкурувати з провідними країнами світу в ІТ-галузі.

По-четверте, подальші дослідження ІТ-ринку полягають у побудові мережі між радами директорів та менеджментом компаній. Такий аналіз може бути ефективним для отримання та формування ефективних стратегій компаній у сфері сервіс-орієнтованих додатків. Завдяки поглибленому вивченню зв'язків між менеджментом ІТ-компаній, можливо буде прослідкувати кореляцію між продуктивністю компанії та стратегії управління (позитивна чи негативна), зробити висновки та надати економіко-математичне обґрунтування для подальшого розвитку підприємницької діяльності та ІТ-інфраструктури в цілому.

Як висновок, можемо зазначити, що розвиток ІТ-галузі займає одне з провідних місць щодо факторів впливу на світову економіку та економіку окремих країн. Так, як інформаційно-комунікаційна інфраструктура України сприяє зростанню ефективної конкурентоспроможності на міжнародному ринку, максимізації прибутку в ІТ-галузі, становленню інформаційного суспільства, можемо зазначити, що уряд отримує очевидний ряд переваг, при більш ґрунтовному інвестуванні та розвитку ІКТ. Доцільність дослідження саме інформаційно-комунікаційної інфраструктури у міжнародному аспекті дозволить визначити переваги та загрози для її розвитку, а також сформувати економіко-математичні моделі та стратегії для ефективного та якісного формування стійкого джерела прибутку та інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Informational Telecommunication Union [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.itu.int/>
2. Офіційний сайт Tadviser [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.tadviser.ru/>

ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ: СВІТОВИЙ АСПЕКТ

Манаєнко І. М., к.е.н.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, verholiyad@ukr.net

Історична ретроспектива свідчить, що країни розвиваються різними темпами с силу різного володіння сировинними, демографічними ресурсами, особливостей економіко-географічного положення тощо. Зазначене впливає на рівень економічного розвитку країн та добробут її громадян. Співвідношення доходів 20% найбагатшої частини населення Землі до 20 % найбіднішої було 30:1 в 1960 р., 45:1 в 1980 і 60:1 в 1989 (якщо ж врахувати внутрішню нерівномірність розподілу доходу в бідних країнах, то для 1988 р. цей показник рівний 140:1). Важлива і абсолютна різниця в доходах: у 1989 р. для 20 % найбагатших і найбідніших ця різниця на одну людину склала 15149 дол., а в 1960 р. була 1864 (перераховано на долари 1989 р.) [1]. Тому, виходячи із зазначених позицій щодо значної диференціації населення в рівнях життя, доцільно здійснити аналіз міжнародної міграції робочої сили, яка і є наслідком диспропорції доходів людей у різних країнах світу.

У 2013 році міграційний потік в світовій економіці склав 231,5 млн. осіб, що становить 3,2% від загальної чисельності населення земної кулі. За період 1990-2000 рр. цей показник у відсотковому співвідношенні становило в середньому 1,2%, 2000-2013 рр. - 2,2%, тобто спостерігається тенденція зростання міграції робочої сили в останні два десятиліття. Найбільше міжнародних мігрантів проживає в Європі [2], (31,3% від загальної чисельності міжнародних мігрантів в 2013 році), Азії (30,6%) та Північній Америці (22,9%), найменше - в Океанії (3, 4%) і Латинській Америці (3,7%). В Африці проживає близько 8% міжнародних мігрантів.

У 2010-2013 роках найбільш потужним є потік мігрантів з Мексики в США. У числі найбільших залишалися потоки міграції між розвиненими країнами (з Румунії в Італію і з Польщі до Великобританії). З семи основних коридорів міжнародної міграції п'ять мали країною призначення країну Азії (в тому числі посилюлися потоки з Китаю в Південну Корею і з Камбоджі в Таїланд), а два, сформовані значними потоками біженців, - країни Африки (із Судану у утворений Південний Судан і з Сомалі в Кенію). Досліджуючи ринок праці країн-реципієнтів, можна відзначити тенденцію, що в деяких із них іноземні робітники відіграють важливу роль, а для деяких навіть незамінну (Швеція – майже 30% робітників – це мігранти). Стосовно країн Близького Сходу, які наділені енергетичними ресурсами, в основному це не великі за площею територією та кількістю населення країни, для них робітники-мігранти становлять ринок праці взагалі, для прикладу, в Катарі – близько 90% робітників – це іноземці.

Грошові перекази мігрантів для окремих держав є запорукою задоволення насущних потреб і мирного співіснування їхніх рідних в країні проживання. В деяких державах грошові перекази мігрантів перевищують 20% ВВП країни, а в окремих державах, таких як Таджикистан – 60 %, Молдова – 80 % даний показник складає значну питому вагу у ВВП. В 14 країнах грошові перекази перевищують обсяги валютних резервів, а також складають принаймні половини їх резервів в 26 країнах, що розвиваються. Так, в Таджикистані грошові перекази перевищують валютні резерви в 11 разів, в Еквадорі та Судані – в 2 рази, Єгипті – 1,6 разів, Сальвадорі та Пакистані – 1,4 рази [3]. Найбільшими реципієнтами грошових переказів в 2013 р. виступали Індія (71 млрд. дол. США), Китай (60 млрд. дол.), Філіппіни (26 млрд. дол.), Мексика (22 млрд. дол.), Нігерія (21 млрд. дол.) та Єгипет (20 млрд. дол.) [4].

В сукупному ефекті – в більшості випадків країна-реципієнт отримує більше переваг, ніж втрат. А коли, втрати стають значущими, то країни впроваджують обмежувальні заходи щодо іммігрантів, використовуючи як прямі, так і опосередковані методи державної політики. В основному країнами-донорами виступають країни, що розвиваються або країни із перехідною економікою. Саме звідти в силу низького рівня економічного розвитку, а також, в деяких випадках, політичній, воєнній, міжетнічній нестабільності люди намагаються виїхати у пошуках кращих умов життя, вищого рівня заробітної плати та соціальної захищеності. Країни-донори робочої сили, які характеризуються низьким рівнем економічного розвитку, соціальною нестабільністю, значною кількістю бідного населення, в сукупності отримують переваги від такого позиціонування на світовій арені. Але це лише незначна кількість країн, які функціонують за рахунок валютних переказів робітників-мігрантів. В більшості випадків країни-донори зазнають вагомих втрат, що призводить до їх ще більшого збідніння.

Список використаних джерел:

1. Кара-Мурза С. Концепция «золотого миллиарда» и Новый мировой порядок, 1999 г.
2. World Population Policies Database [Electronic resource]. – Mode of access: http://esa.un.org/PopPolicy/about_database.aspx.
3. International Migration Outlook 2013/ OECD // [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/els/mig/imo2013.htm>
4. Стаканов Р.Д. Міграційна динаміка в посткризовому світі [Електронний ресурс] – Режим доступу: journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/.../2075

ЕКОНОМІКА, ЧАС І ГЕОМЕТРІЯ

Морозов О.Ф., докт. техн. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України,
Національний технічний університет України «КПІ»

Економічні події, разом з тим хоча і залежні від статистичних спостережень, але вони аж ніяк незалежні від можливого спостереження взагалі у часі і просторі. Отже, економічні події відбуваються лише там, де є доступні спостереженню зміни; там же, де зміни неможливо встановити шляхом спостережень, там немає ніяких змін.

Необхідно, разом з тим, тут навести ще одну важливу обставину, яка визначає масштаби розповсюдження сфери осяжності ціннісно-часових систем координат щодо економіко-інформаційних подій. В деякому сенсі таке визначення побічно може бути проілюстроване таким відомим фізичним випадком. Коли Ріман будував свою диференціальну геометрію, він припустив, що аксіоми Евкліда виконуються не тільки у «великому», але і безкінечно малому, він все ж забув додати, що «емпіричні поняття, на яких засновані метричні властивості (Mass provisions - масові положення) простору, - поняття твердого тіла і світлового променя – втрачає сенс в безкінечно малому». Цей відомий випадок дає підстави для розуміння діапазону масштабу врахування економіко-інформаційних подій в запропонованих системах ціннісно-часових координат: масштаб їх підходить для описання подій в межах економічних систем п'яти рівнів [1], а саме, квантово-, мікро-, мезо-, макро- та мега-економічних систем. Не йдучи шляхом необережних визначень слідом за Ріманом, не забудемо тут відмітити, що масштаб дії запропонованих нами систем ціннісно-часових координат не може бути дрібнішим, чим свідомість однієї творчої людини та більшим, чим межі подій світової економічної системи.

Результати дослідження. Перед тим, як викласти основні сенси результатів, я повинен встановити різницю між людьми, що часто задають питання: «Чи не є всі ці побудови нових економічних вимірів такими, які ми повністю черпаємо з нашого розуму, штучним плодом нашої забаганки?» та тими, що мають вже на це питання власні відповіді.

Люди практичні або обивателі вимагають від нас, учених-економістів, чи відверто у прямому, чи відносно прихованому вигляді досліджень та розкриття тільки способів наживи грошей. Ці люди моєї відповіді не заслуговують. Скоріш за все потрібно було б спитати їх, для чого вони накопичують багатства і чи потрібно витрачати час на їх придбання та нехтувати мистецтвом й наукою, які виключно роблять наш дух здатним посправжньому насолоджуватись життям. Вони ради збереження свого життя у будь який спосіб втрачають його справжній сенс...

До того ж наука, що створена виключно для прикладних цілей неможлива; істини плідні тільки тоді, коли між ними є внутрішній зв'язок. Якщо шукаєш тільки тих істин, від яких можна чекати безпосередніх результатів, то ланки зв'язків ланцюга губляться, вислизують і ланцюг розпадається. Люди, що з повним презирством відносяться до нових економічних теорій, тим не менше без коливань витягують із них постійні вигоди; на жаль, ми не можемо обійтись без таких людей, бо без таких людей економічний прогрес швидко б зупинився.

Але не будемо більше зупинятись на невиправних досвідах. Поряд з ними існують люди, що прагнуть виключно до пізнання природи економічних процесів, як значних соціальних явищ, які звертаються до нас із питаннями, чи можемо ми надати допомогу суспільству у більш глибокому розумінні причин кризових явищ, років і навіть десятирічч економічних невдач, у чому їх об'єктивна природа.

Щоб відповісти цим людям мені достаньно вказати на наші нові досягнення в економічній науці за останні 2014-2015 роки. Це роки появи нової теорії, що дає можливість значно глибше проникнути у причинно-наслідкову сутність й дуалізм природи соціально-економічних явищ як деградації, так і розвитку економічних систем п'яти рівнів. Але цього недостатньо.

Висновки. Наша нова економічна теорія нематеріальної потужності економічних систем [2,3] переслідує потрібну мету. Головна частина цієї мети – це теорія повинна давати знаряддя для вирішення економічних проблем. Але це ще все: теорія переслідує мету філософську, і – я наважуюсь сказати – естетичну, культурну.

Теорія повинна допомогати потрібному заглибити суспільство в розуміння природи економіки, часу і простору (геометрії).

Список використаних джерел:

1. Морозов А.Ф. Основы стратегии внедрения сбалансированных самоорганизующихся инновационных систем. Материалы международных научных чтений «Белые ночи – 2012» Проблемы безопасности XXI века и пути их решения. 5 – 8 июня 2012 года. – К.: УНО МАНЕБ, 2012. – с. 320 – 335.
2. Морозов О.Ф. Методология виміру нематеріальних активів інноваційних систем п'яти рівнів. / О.Ф. Морозов, Економіст, 2014, №9, С. 35-38.
3. Морозов О.Ф. Основы теории потужності економічних систем. / О.Ф. Морозов, Економіст, 2014, №12, С. 4-8.

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Назаркевич О. Б., аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка, oksankanaz@gmail.com

Сільське господарство, як одна з найбільш важливих галузей економіки України потребує якісних змін, спроможних забезпечити підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва. Необхідною складовою процесу забезпечення успішного, довготривалого та стійкого функціонування сільськогосподарських підприємств є інноваційний розвиток, який базується на впровадженні прогресивних техніко-технологічних, організаційно-економічних, управлінських рішень, спрямованих на поліпшення якості продукції, підвищення ефективності виробництва [2; с. 264]. Використання, популярного сьогодні, інтенсивного способу виробництва несе за собою негативні наслідки для навколишнього середовища, погіршення споживчої якості продукції.

Альтернативою інтенсивному хімічному виробництву виступають такі форми сільського господарювання, як біологічне, натуральне, біодинамічне, точне, органічне, низьковитривале землеробство. Дані системи пов'язані з екологізацією аграрної діяльності, часто їх об'єднують під назвою "органічного виробництва" або "природного землеробства". Органічне виробництво – спосіб одержання екологічно чистої продукції, який полягає у поєднанні наукових знань і законів природи. Розвиток органічного виробництва неможливий без нових технологій, які є безпечними для живих організмів і допомагають відновити біологічне різноманіття. Зарубіжний досвід розвитку органічного сільського господарства показує чималі перспективи для українського виробника. Лідери у виробництві органічної продукції - країни Європейського Союзу, починають втрачати позиції через обмеженість земель придатних для ведення органічного землеробства табл 1.

Таблиця 1

Динаміка органічних земель сільськогосподарського
призначення за країнами-лідерами, 2010-2013 рр. [1; с. 45-49]

Назва країни	2010, га	2011, га	2012, га	2013, га	Зміна площі, га 2012/2013	Зміна площі, % 2012/2013
Франція	845 442	975 141	1032941	1060756	27815	2,7
Німеччина	990 702	1 015626	1034355	1060669	26314	2,5
Італія	1 113742	1 096889	1167362	1317177	149815	12,8
Польща	521 970	609 412	661956	661956	-	-
Велика Британія	699 638	638 528	590009	567751	-22258	-3,8
Канада	703 678	841 216	833883	869239	35355	4,2
Чеська Республіка	448 202	460 498	468670	474231	5561	1,2
Україна	270 226	270 320	272850	393400	120550	44,2

Зростання вітчизняного і закордонного попиту на екологічно чисту продукцію потребує ефективного державного регулювання. Передусім в Україні необхідно сформувати чітку державну стратегію розвитку органічного виробництва у вигляді державної цільової програми, в якій передбачити цілісну систему розвитку цього стратегічного напрямку, починаючи від оздоровлення ґрунтів, також включаючи технічні регламенти, стандарти, прийняті в ЄС щодо виробництва екологічно чистих продуктів та сировини, її переробку, сертифікацію, збут, маркування та експорт [3; с. 372].

Отже, виробництво органічної продукції є тим інноваційним напрямом у аграрному секторі, який необхідно поширювати і розвивати. Оскільки попит на якісну та безпечу сільськогосподарську продукцію у світі зростає швидкими темпами, тому підтримка вітчизняного підприємця є важливим завданням держави. Складна економічна ситуація майже позбавила сільське господарство фінансової підтримки. Для держави першочерговим кроком мають стати нормативно-правові і інституційні зміни у аграрній сфері, які сприятимуть більш ефективному стимулюванню розвитку органічного виробництва.

Список використаних джерел:

1. Willer, H. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2015 / Willer, Helga and Lernoud, Julia (Eds.); FiBL-IFOAM Report. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL) and International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM). — Germany, 2015. — 306 с.
2. Кадирус І. Г. Проблеми розвитку інноваційної діяльності аграрних підприємств / І. Г. Кадирус // Інноваційний менеджмент збалансованого (сталого) природного агровиробництва: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Присвяченої 90-річчю від дня народження Ф. Т. Моргуна. – Дніпропетровськ: Вид-во "Свідлер А. Л.", 2014. - С. 264-265.
3. Кириленко І. Г. Глобалізація Ноосфери та перспективи України / І. Г. Кириленко. – Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2014. – 460 с.

ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇН В АСПЕКТІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Покрас О.С., студ. гр.УС-41м, наук. керівник д.е.н., проф. Герасимчук В. Г.,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
e.pokras@gmail.com

Конкурентоспроможність визначає здатність певної країни до участі та реалізації своїх інтересів у конкурентній боротьбі з іншими країнами і кількісно вимірюється індексом глобальної конкурентоспроможності (ІГК) [1; 2]. Концепція сталого розвитку є орієнтиром розвитку для країн світу; для кількісної оцінки даного аспекту було введено індекс сталого розвитку (ІСР), що включає в себе економічну, соціальну та екологічну зміну [3, с. 33].

На рис. 1 показано місце двадцяти країн з найвищими показниками конкурентоздатності та України у вимірі індекс сталого розвитку – індекс глобальної конкурентоспроможності.

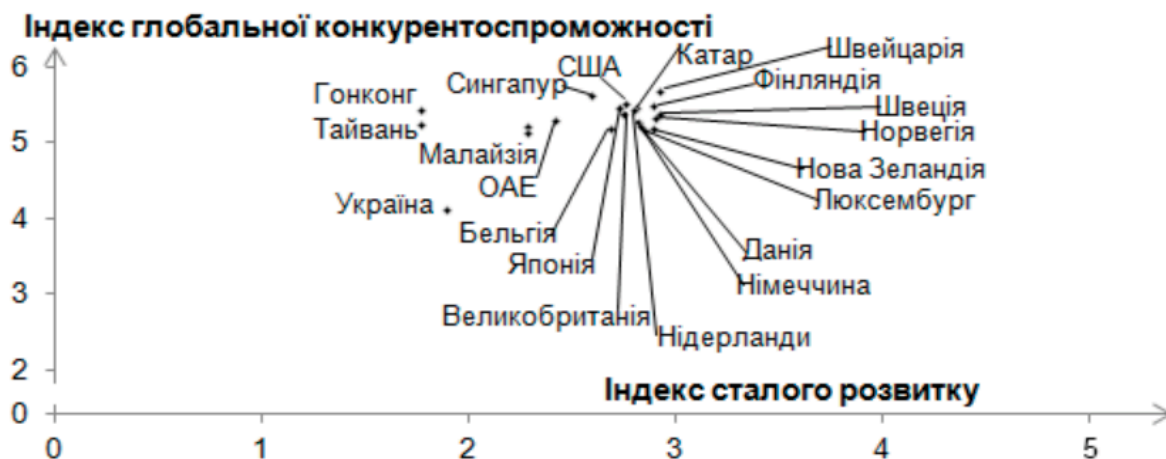

Рис. 1. Індекс сталого розвитку – індекс глобальної конкурентоспроможності [1; 4]

Країнами з максимальними показниками за двома даними вимірами є Швейцарія (ІГК = 5,7; ІСР=2,92), Фінляндія (ІГК = 5,5; ІСР = 2,89), Німеччина (ІГК = 5,49; ІСР = 2,8), Швеція (ІГК = 5,41; ІСР = 2,92), Норвегія (ІГК = 5,35; ІСР = 2,9). Високі показники пояснюються наявністю орієнтиру на сталий розвиток як на пряму політику держав, основу діючої стратегії. В тому числі, поряд з орієнтацією на високий розвиток національної економіки в даних країнах розвинена соціальна та екологічна сфери, що позитивно впливає на сталий розвиток даних країн та, відповідно, і добробут населення.

Показники України - ІГК = 4,14; ІСР = 1,88, що свідчить про недостатню реалізацію держави у конкурентному середовищі та проблеми сталого розвитку через наявні економічні проблеми: нераціональне використання ресурсів, залежність від імпортованих енергоресурсів, орієнтація на експорт сировини та імпорт високотехнологічних товарів, що є ознакою переважання 3-го та 4-го технологічних укладів, на які припадає 58 та 38 % виробленої продукції відповідно, низький показник легкості ведення бізнесу (0,77). Також проблемними сферами можна назвати політичну та соціальну нестабільність (індекс слабкості державної влади – 0,483), екологічні проблеми (екологічна якість життя – 0,303), відсутність чіткої стратегії розвитку країни, наявність високого рівня корумпованості (індекс сприйняття корупції – 0,264), низький рівень якості життя в цілому (0,669 або 85-те місце серед країн світу) [4]. Для підвищення національної конкурентоспроможності України доцільним є введення орієнтації країни на сталий розвиток на рівні державної програми, покращення умов ведення бізнесу та інвестиційного клімату шляхом зменшення оподаткування, активні програми боротьби з корупцією та стабілізація політичної та економічної ситуації в країні.

Список використаних джерел

1. Global Competitiveness Report 2014-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/rankings>.
2. Meyer-Stamer J. Systematic Competitiveness and Local Economic Development // In Shamin Bodhanya (ed.) Large Scale Systemic Change: Theories, Modelling and Practices. 2008. - [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.meyer-stamer.de/2008/Systemic+LED_SouthAfrica.pdf
3. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: [монографія] / Л. Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 273 с.
4. Офіційний сайт Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wdc.org.ua>.

СУЧАСНІ СПОСОБИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Савченко С. М., к.е.н., доц., Качараба Н. П., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
savchenko-s-n@ukr.net, Natalie.Kacharaba@gmail.com

Одним із ключових факторів які впливають на ефективність діяльності підприємства є побудова ефективного стимулу персоналу. За даними проведеним Діном Спитцером у його книзі «Супер – мотивація» сказано, що близько 50 % працівників витрачають скільки сил, щоб тільки зберегти робоче місце, і більше 80 % можуть, якщо захочуть, досягти значно більших успіхів. І ці дані стосуються зарубіжних компаній, а ситуація в українських компаніях навряд чи краща. Красиве фото, гордого працівника, що була рівносильна попаданню на обкладинку журналу Forbs давно перестала бути стимулом для працівників.

Не дивлячи на те що, мабуть, найкращою мотивацією є премія ми за часту можемо спостерігати постійно гнітючу атмосферу на фірмі, і тут ніякі грошові винагороди не врятують. Адже не завжди мотивація залежить від розміру конверта, багато працівників високооплачуваних професій страждають, через те, що їх десь не зрозуміли, чи недооцінили чи виконують не цікаві завдання. В іноземних компаніях можна знайти багато засобів щоб зробити своїх працівників щасливими. Візьмемо для прикладу, маркетингову компанію Hime & Co, яка дозволяє своїм працівникам гуляти половину робочого дня, якщо вас для цього є поважна причина. До ряду таких причин можна віднести відвідування сезонних розпродажів, а якщо у вас помер домашній улюбленець можна і на роботу не піти, щоб залікувати душевні рани.

Що ж потрібно робити, щоб працівники захотіли більше вкладати душу та силу у справу? Адже успішні компанії, співробітники яких працюють з віддачею та займають лідируючі позиції у сегменті ринку. Можна виділити декілька мотивацій для підвищення якості роти робітників:

- Організація корпоративних виїздів. Наприклад, спортивний, що буде не тільки відпочинком, а й прагнення до перемог та досягнень. Особливо модним стає футбол, картинг чи пейнтбол.
- Замість грошової премії - сертифікат. Наприклад, вечеря у ресторані, абонемент у фітнес-клуб чи який-небудь подарунковий сертифікат.
- Для особливо цінних співробітників можливість встановлення вільного графіка роботи.
- Мотивація «знаннями». Можливість відвідування додаткових тренінгів чи курсів, наприклад, вивчення іноземних мов.
- Турбота про сім'ю працівника. Наприклад, квитки у театр чи на концерт.
- Мотивація за допомогою розваг. Нікому не секрет, що офіси всесвітньовідомих компаній обладнані не просто стильно, але так, щоб співробітникам було максимально комфортно працювати і відпочивати, щоб їм хотілося приходити на роботу і не хотілося йти. У таких офісах обов'язково передбачені ігрові зони, кімнати відпочинку і розваг. 8 робочих годин були б не такими ефективними, якби співробітники не могли вчасно розслабитися, зняти напругу і просто змінити обстановку на більш приємну і неформальну.

Отже, керівництво повинно пам'ятати, що люди приходять на роботу зазвичай заради кар'єри чи грошей, але йдуть через погане керівництво та рутину. Тому створення оптимальної системи нематеріальної мотивації, являється фундаментом для розвитку підприємства.

Список використаної літератури:

1. Бондаренко О.О. Трудова мотивація: проблеми та розвиток. // Економіка та держава. № 4 - 2008. - С.64.
2. Палант Е.Я. Моделювання соціально-виробничої задоволеності працею працівників. // Економіка - 2006. - № 1. - С. 56-63.
3. Татомир І.Л. Вплив де мотиваційних факторів на формування поведінки працівників в умовах інформаційного суспільства.// Економіка та держава. № 11-2008.-С 37.

АНАЛІЗ ОБСЯГІВ СПОЖИВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ОБЛАСТЯМИ УКРАЇНИ

Сапсай К. В., студентка 4 курсу, групи УС-11

Науковий керівник: Войтко С. В., д.е.н., професор,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
kateryna_sapsai@ukr.net

Наявність успішно діючих підприємств з виробництва електроенергії, є важливою складовою впливу на енергонебезпечність країни. Саме тому основним завданням є аналіз обсягів споживання електроенергії областями України.

Зазначена проблема знайшла своє відображення у наступних наукових роботах: “Ринок електроенергії України: сучасний стан і перспективи розвитку”[1], “Проблема ресурсозбереження в Україні та шляхи її вирішення”[2], “Діагностика стану взаємовідносин суб’єктів електроенергетичного ринку України”[3].

Важливим є доцільність візуалізації обсягів споживання електроенергії по областях на карті України задля зручності сприйняття їх особами, що приймають управлінські рішення з енергетичних питань. Розглянемо споживання електроенергії по областях України та представимо їх у вигляді карти зі зростання контрасту від світлого до темного областей, що збільшують свої обсяги. Дані використані за останніми доступними на 2012 рік.

Рис. 1. Візуалізація обсягів споживання електроенергії областями України, тис кВт·год [4]

Як видно з рис. 1, областями, що використовують найменшу кількість електроенергії є м.Севастополь, Чернівецька та Тернопільська області. До найбільш енергоспоживчих областей належать Запорізька, Луганська та Донецька області, що можна пояснити наявністю значної кількості гірничодобувних, металургійних, хімічних і підприємства важкого машинобудування, котрі і споживають значну частку обсягів електроенергії.

Таким чином, нами було досліджено зміну обсягів споживання електроенергії по областях України та, на основі запропонованої візуалізації, визначено як саме на територіях розташовані найбільш та найменш енергоспоживчі області України.

Список використаних джерел:

1. Олійник Я. І. Ринок електроенергії України: сучасний стан і перспективи розвитку / Я. І. Олійник, Н. С. Косар, А. Б. Гайдук // Маркетинг та логістика в системі менеджменту / Національний університет "Львівська політехніка" – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 310–312.
2. Амосов О. Ю. Проблема ресурсозбереження в Україні та шляхи її вирішення / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 3. – С. 3–7. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Trpdu_2011_3_3.pdf
3. Колесніченко А. С. Діагностика стану взаємовідносин суб’єктів електроенергетичного ринку України / А. С. Колесніченко // Комунальне господарство міст. – 2014. – Вип. 14. – С. 36–43.
4. Звіт про результати використання палива, теплоенергії та електроенергії за 2012 рік. – К. : Державна служба статистики України. – 2012. – С. 76.

ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Сімчера О.І., аспірант, ФММ,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», olia_s@meta.ua

Сучасний стан економіки характеризується рядом негативних процесів, що мають згубний вплив на формування та ефективне використання потенціалу країни, суспільства та підприємства в цілому. Тому набуває актуальності проведення змістовного вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду задля ґрунтовного пошуку шляхів управління трудовим потенціалом як однієї з основних складових успішного функціонування підприємства. На даний момент важливе значення займає розробка та впровадження ряду заходів з метою якнайбільш повного та раціонального використання усіх компонент трудового потенціалу підприємства. Досвід зарубіжних країн показує, що саме інноваційні заходи в майбутньому розвитку і використанні трудового потенціалу є нагальними та найбільш важливими на даному етапі інтеграційних процесів.

Формування та основні принципи використання трудового потенціалу передбачає ряд заходів для створення й змістовного удосконалення компетентностей персоналу, що являється запорукою досягнення цілей та основних стратегій в діяльності підприємства та успішного його функціонування. Л. Б. Пошелюжна вважає, що система управління персоналом, яка склалася на провідних вітчизняних підприємствах, включає такі підсистеми: аналізу та планування персоналу; підбору та найму персоналу; оцінювання персоналу; організації навчання і в цілому підвищення кваліфікації працівників; атестації та ротації кадрів; мотивації персоналу; обліку співробітників підприємства; організації трудових відносин на підприємстві; створення умов праці; соціального розвитку та соціального партнерства; правового та інформаційного забезпечення процесу управління персоналом [3].

Інноваційні концепції ефективного управління і використання трудового потенціалу в розвинених країнах розглядають персонал як головний чинник забезпечення конкурентоспроможності, що направлений на перепідготовку та навчання персоналу із урахуванням впровадження нових технологій.

Аналіз наукової літератури зарубіжних країн неодноразово доводить, що в досвіді управління керівники організацій особливе значення приділяють вдосконаленню систем оцінювання різних категорій працівників. Ця процедура здійснюється з метою з'ясування відповідності персоналу, займаним посадам, чи комфортно почуває себе працівник на робочому місці та чи не перевантажений він тим рядом завдань, які на нього покладені керівництвом. В іншому випадку, працівник може бути переведений на іншу більш відповідну йому роботу. Така політика керівництва має неабиякий вплив на підвищення самооцінки персоналу. За результатами досліджень, здійснених корпорацією «Дженерал електрик», близько 90% керівників і 86% підлеглих самооцінку персоналу вважають обов'язковою складовою системи оцінки загалом [1].

Досвід розвинених країн засвідчує, що залучення персоналу в управлінні виробництвом відіграє важливу роль. В Німеччині існує система, в якій беруть участь працівники, роль яких в управлінні виробництвом є дуже важливою, та передбачає спільну участь у виробничих та наглядових радах. При цьому роботодавці повинні надавати найманому персоналу і в тому числі й раді підприємства повну інформацію, брати до уваги та враховувати пропозиції [2].

Отже, можна зробити висновок, про те що на вітчизняних підприємствах прослідковується невисокий рівень управління трудовим потенціалом у порівнянні з країнами з розвинутою економікою. Підприємствам дуже важко працювати в нинішніх несприятливих складних умовах, тому аналіз та використання досвіду зарубіжних країн щодо управління та раціонального використання трудового потенціалу є важливою умовою забезпечення успішної діяльності підприємства в нинішніх умовах.

Список використаних джерел:

1. Ісар І.В. Зарубіжний досвід стратегічного управління трудовим потенціалом [Електронний ресурс] / І.В.Ісар., І.І.Тріска. — Режим доступу до журн. : http://www.rusnauka.com/28_OINXXI_2010/Economics/72136.doc.htm
2. Онікієнко В. Трудовий потенціал за кордоном: прогресивний досвід та його використання в Україні // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 2. — С. 25-29.
3. Пошелюжна Л.Б. Особливості сучасного управління персоналом на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] / Л.Б.Пошелюжна. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_1/163.pdf.
4. Смірнов О.О. Підвищення конкурентоспроможності персоналу на основі збереження й розвитку людського потенціалу підприємств / О.О. Смірнов // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. — 2010. — № 17. — С. 31-35.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Сосєдова А.В., здобувач

кафедри управління фінансово-економічною безпекою, Університет економіки та права "КРОК",
pryshva@gmail.com

Державне регулювання конкурентоспроможної промисловості в Україні потребує не тільки підтримки стабільного розвитку, а і створення умов для суттєвого прискорення темпів його приросту, впровадження інновацій, активізації міжнародних операцій та формування конкурентоспроможних вітчизняних підприємств. Науково-технічне співробітництво як фактор підвищення рівня конкурентоспроможності промисловості України пов'язують поняття, які існують на паралельному рівні, проте мають різне значення та мету, вони взаємодіють, з одного боку з Конкуренцією, яка веде до кращого використання здібностей і знань, а з іншого — економісти, які вивчають дану проблематику та довели що, рушійною силою розвитку суспільства та науки є конкуренція.

До періоду активного розвитку і впровадження технологій, швидкої передачі інформації Нобелівський лауреат Ф.А. Фон Хайєк зазначав, що конкуренція – це процес, за допомогою якого люди одержують і передають знання. На його думку, тільки завдяки конкуренції приховане стає явним[1].

Конкуренція веде до кращого використання здібностей і знань та є стимулятором раціональності. Вона не може функціонувати серед людей позбавлених підприємницького духу. Велика частина досягнень людських благ отримана саме шляхом змагань.

Противниками конкуренції та нововведень не повинні нав'язувати іншим свою ворожість до нововведень. Збитки терплять консерватори, що чинять опір новому [1].

В умовах конкуренції розширюється також асортимент продукції, її якість стає кращою, підвищується рівень гарантійного обслуговування, саме тут на допомогу приходить науково-технічне співробітництво [2].

В доктринах міжнародних економічних організацій домінує концепція "наздоганяючого" розвитку, рекомендована постсоціалістичним країнам, а також країнам, що розвиваються. На собі в повній мірі цю концепцію відчула і Україна. Однак в останні десятиліття ця доктрина дискредитувала себе, оскільки країни третього світу внаслідок формування самодостатності західного світу відчувають зниження попиту на традиційні експортні товари, що відбувається в результаті постіндустріальної трансформації, і радикального скорочення потреби в продукції периферійних держав. Як результат, ці держави втратили можливість формування ресурсів, що поставило багато з них на межу економічної катастрофи. Найважливішим фактором господарського прогресу віднині стали технологічні зрушення, інтелект та творчі здібності людини [3].

Науково-технічні (експериментальні) розробки - науково-технічна діяльність, спрямована на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, технологій, систем та надання нових послуг, або на істотне вдосконалення тих, що вже виробляються чи введені в дію [4].

В сучасному світі підвищення рівня і потреб конкурентоспроможності загострюється не лише на державному рівні, а і в міжнародній економіці. Держава не може існувати самостійно, вона постійно взаємодіє з іншими країнами в різних галузях, на різному рівні, тому ефективно та повномасштабне входження України у світовий економічний простір можливе лише за умови застосування комплексу заходів щодо захисту внутрішнього ринку.

Список використаних джерел:

- 1.Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоздатністю організації: Підручник/ Р.А Фатхутдінов., Г.В. Осовська . - К. : Кондор, 2009. - с.468.
- 2.Курбак. Н.Р. Потенціал еластичності у формуванні конкурентоспроможності промислових підприємств: Монографія / Н.Р. Курбак., Є.В.Крикавський., Н.С.Косар. .:- Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.- с.202
- 3.Український форум. Україна — 2015: Національна стратегія розвитку / За Заг. Ред. В.М. Гейца, В.П. Семиноженка — К: 2008.- 118 с.
- 4.Про наукову і науково-технічну діяльність / Закон України № 284-XIV від 01.12.98.[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://goo.gl/b9kgWB>

ЗНАЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИДУ ПАЛИВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Сушко А.Р.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
sushkoar@yandex.ua

Різке зростання цін на паливо, енергетична криза, а також екологічні проблеми є основними рушійними силами для дослідження альтернативних джерел енергії. До того ж, багато промислових країн хотіли б скоротити свою залежність від імпорту нафти та палива. Крім того, викопне паливо є невідновлювальним енергетичним ресурсом і його залишилося не так багато.

Останнім часом міжнародні співтовариства висловлюють величезний інтерес до галузі відновлювальних джерел енергії. Особливу увагу приділяють дослідженню виробництва і використання водню, як альтернативного палива. На основі досліджень США створити так звану «водневу економіку», а Європейське співтовариство виявляють зацікавленість у вдосконаленні використання альтернативного виду палива.

Водень (H_2), як відомо, не забруднює і не виявляє загрози до навколишнього середовища, так як кінцевим продуктом згорання є вода (H_2O). Окрім того, H_2 є перспективним паливом через його високий вихід енергії (122 кДж/г), що в 2,4, 2,8 і 4 разів вище, ніж вихід енергії від метану, бензину та вугілля відповідно.

Існують різні методи отримання H_2 : реформування викопного палива, електроліз води, за допомогою біомаси. Водень може бути отриманий з відновлюваної сировини: органічні відходи, біомаса, цукри і стічні води. Тобто переваги виробництва і використання водню, як альтернативного палива, полягає не тільки в високому виході енергії, безпечності H_2 до навколишнього середовища, можливості отримання різними методами, а також в можливості утилізації біологічних відходів в процесі добування палива.

Біологічне виробництво H_2 є менш енергоємним, процеси відбуваються при температурі і тиску навколишнього середовища, а використання стічних вод і біовідходів є перспективним недорогим і простим способом.

Проаналізувавши ситуацію у світі ціна за один барель нафти на світовому ринку становить 49-59 дол. США, а ціна за 1 мільйон Btu природного газу становить 2,74 дол. США. Зараз світове споживання нафти складає 92 млн. барелів у добу. Згідно з прогнозами цей показник стабільно збільшуватиметься до 2020 року.

Щодо альтернативного виду палива, то з 1 л води можна одержати 1234, 44 л водню. При використанні лігноцелюлози, целюлози (відходів сільського господарства) можна отримати не тільки водень, а і етанол як конкурентоспроможний вид палива. Лігноцелюлоза є найбільшим наявним поновлюваним природним ресурсом. Доступність целюлозної сировини від сільського господарства та інших джерел близько 180 мільйонів тонн на рік. 1 тонна сухої маси целюлози коштує 42 дол. США, з якої в процесі збродження мікроорганізмами родів *Bacillus* та *Clostridium* можна отримати 1,3-8,5 ммоль H_2 /г і до 400 л етанолу з 1 тонни сировини.

Отже, інвестування в дослідження, вдосконалення і розробку методів отримання альтернативного виду палива є перспективним. Адже, перехід на використання інших джерел енергії дозволить зменшити екологічну забрудненість, монопольне використання викопного палива, а також невід'ємною перевагою є утилізація біологічних відходів в процесі біологічного збродження сировини. Також на світовому ринку будуть виникати нові компанії з видобутку альтернативних видів палива, і це позитивно вплине на формування нових цін на різні види палива, що призведе до збалансованого ціноутворення і до розвитку балансу світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Pallavi Sinha, Anjana Pandey An evaluative report and challenges for fermentative biohydrogen production/Nanotechnology and Molecular Biology Lab, India// International journal of hydrogen energy - №36 - 2011
2. Jeongdong Choi, Youngho Ahn Characteristics of biohydrogen fermentation from various substrates/ Department of Civil Engineering, South Korea// International journal of hydrogen energy -№39 – 2014
3. A review on development of industrial processes and emerging techniques for production of hydrogen from renewable and sustainable sources/ Rashmi Chaubey, SatanandSahu, Olusola O. James, SudipMaity// Centrallnstitute of Mining and Fuel Research, India // Renewable and Sustainable Energy Reviews - № 23 - 2013
4. Development of biohydrogen production by photobiological, fermentation and electrochemical processes: A review/ M.Y.Azwar b,d, M.A.Hussain , A.K.Abdul-Wahab// Renewable and Sustainable Energy Reviews - №31 – 2014
5. J Bartacek, J Zabranska Developments and constraints in fermentative hydrogen production/ Society of Chemical Industry and John Wiley & Sons -2007

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ

Федотова Т. А., к.е.н., доцент, Лісовська А.В.

Дніпропетровський національний університет ім.. О. Гончара, fedotova@ua.fm

На сьогоднішній день багато різноманітних наукових, філософських, а головне, економічних досліджень покладено на вивчення взаємозв'язку між економічним зростанням та людським розвитком. Вже з давнини, мислителі ставили за головну мету розвиток людини, а не тільки ріст виробництва, адже бачили в цьому майбутній розвиток країни. Аристотель вважав, що «багатство – це явно не те благо, до якого ми прагнемо, оскільки воно всього лише корисне для досягнення чогось більшого», і підкреслював необхідність відрізняти «гарне політичне рішення від поганого» з погляду того, чи сприяє воно добробуту людей [1].

Здатність зберігати та примножувати людські ресурси є однією зі складових конкурентоспроможності та успішності країни у сучасному світі.

Великий внесок в розвиток людського розвитку доклали такі спеціалісти: Г.С. Беккер, Т.В. Шульц, Дж. Мінцер, Е. Денісон та ін. Але розробка кінцевої теоретичної складової розвитку людського капіталу належить А. Сену. Українські та російські вчені також досліджували тему людського розвитку, а саме: А. Докторович, В. Автономов, О. Грішнова та ін.

Рівень життя, здоров'я людей, освіта, політичні та громадські свободи – це основні складові людського розвитку. Людський розвиток існує у тісному зв'язку з економічним зв'язком та не може існувати окремо від нього [2].

Труд та індивід - це і є людський капітал в умовах ринку. Кожна людина, яка займається розвитком та вкладає певні кошти та зусилля в своє здоров'я, культуру, освіту має бути по совісті нагороджена за це. Адже ці показники прямо впливають на доходи працівників. У свою чергу це веде до зростання суспільного багатства, тобто економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності країни [3].

В сучасній Україні існує декілька причин відставання від розвинутих країн світу, а саме: недооцінка економічної значущості людського розвитку, недостатній розвиток людського потенціалу, неспроможна інфраструктура для подальшого розвитку людини та ін. Зосередження уваги лише на матеріально-грошових індикаторах розвитку зумовлює дедалі більше негативний вплив на стан здоров'я населення та соціальне середовище, призводить до посилення майнового розшарування та суспільної нерівності, погіршення екологічної ситуації.

Україна поки що не вибрала подальший шлях розвитку. Існує два шляхи: залишатися країною периферії або намагатися вийти на світову арену. Для другого варіанту, в першу чергу, необхідно усвідомити: чому провідні країни світу вийшли вперед, чому їх продукція залишається дійсно конкурентоспроможною. Та насамперед треба усвідомити, що людський розвиток залишається одним з найголовніших джерел формування успішної конкурентоспроможної країни.

Кожен державний механізм має постійно вдосконалюватись та розвиватися, зміцнюватись, відтворюватись та ефективно працювати в соціумі. Державне втручання в сферу людського розвитку також повинно постійно зростати, змінюватись та вирішувати головні питання, такі як: зменшення стратифікації (в будь-якій сфері життя), зростання конкурентоспроможної економіки, підвищення рівня освіти в Україні, підвищення рівня медичного обслуговування та ін.

У такому контексті, зокрема, пропонується:

- привернути увагу людства на поєднання людини, технічного розвитку, духовного розвитку і навколишнього оточення шляхом розробки нової стратегії людини в світі та Україні;
- розробити стратегію розвитку, яка мала б в собі не тільки «технологічний розвиток» але і «інтелектуальний» розвиток країни;
- синхронізувати стратегії різних країн світу для майбутнього партнерства з метою розвитку усього людства;
- розробити нові показники для оцінки людського розвитку, а саме: показники відкритості, відновлюваності, адекватності, самореалізації громадян.

Впровадження чинників людського розвитку відкриє шлях до розвитку економіки, який буде побудований на розвитку кожного з членів соціуму, поширенні принципів демократії та дотримання усіх свобод громадян.

Інвестуючи у людський розвиток держава активізуватиме трудову віддачу населення, підвищення продуктивності, зміцнення конкурентоспроможності країни тощо.

Список використаних джерел:

1. Майбурд Е. М. Введение в историю экономической мысли. – М.: Дело. – 2000. – С. 16 –17.
2. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Издательство «Весь Мир». – 2010. – С. 244.
3. Мельничук Д.П., Сурікова І.Д. Демографічні та соціально-економічні індикатори людського розвитку // Вісник ЖДТУ. – 2009. –№ 3(57). – С. 333.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Черняк Г.М., асистент кафедри менеджменту
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
ani3008@rambler.ru

В умовах існування економічної кризи в Україні посилюються негативні впливи на стан економічної безпеки підприємств енергетики, у зв'язку з чим постають актуальні завдання прогнозування розвитку та вживання превентивних заходів із забезпечення економічної безпеки. Виникає необхідність у запровадженні заходів з моніторингу індикаторів економічної безпеки, обґрунтуванні їх порогових значень, оперативного реагування на дестабілізатори, що призведе до підвищення загального рівня розвитку підприємства.

Під організаційно-економічним механізмом забезпечення економічної безпеки підприємства, на думку автора, необхідно розуміти впорядковану сукупність принципів, методів, способів, інструментів, які забезпечують послідовність дій з управління економічною безпекою підприємства з метою ефективного використання наявних ресурсів в межах існуючої організаційної структури. Процес формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства енергетичної галузі характеризується довгостроковістю та інноваційною спрямованістю. Виходячи з цього, для забезпечення ефективності реалізації заходів економічної безпеки підприємства необхідним є розроблення чітко визначеної програми дій з боку вищого керівництва підприємства.

Процес формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства енергетичної галузі в умовах нестабільного економічного середовища включає наступні етапи:

1. Моніторинг навколишнього середовища підприємства та виявлення ризиків для його розвитку з використанням показників, що характеризують економічну безпеку підприємства в цілому та підсистем економічної безпеки зокрема.

2. Визначення інтегрального показника економічної безпеки енергетичного підприємства шляхом створення багаторівневої нечіткої моделі оцінювання економічної безпеки підприємства.

3. Аналіз та систематизація проблем, що супроводжують процес забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Розроблення конкретних заходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємства:

- формування стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки та процесу прийняття управлінських рішень у умовах несприятливого економічного середовища;
- формування системи заходів з розв'язання проблем забезпечення економічної безпеки підприємства.

5. Виконання планів підприємства, що включає:

- реалізацію заходів забезпечення економічної безпеки підприємства;
- визначення досягнутого рівня економічної безпеки підприємства.

Механізм забезпечення економічної безпеки потребує постійного оновлення з огляду на реальний стан аналізованого підприємства. Основною перешкодою для забезпечення економічного росту поряд з несприятливим зовнішнім середовищем стає повільний процес перетворень на рівні підприємства, тому необхідним є своєчасний моніторинг середовища господарювання та чітке визначення пріоритетів економічного зростання.

Виходячи з цього, виникає необхідність у здійсненні моніторингу параметрів для попередження негативних явищ для досягнення необхідних критеріїв економічної безпеки. Моніторинг рівня економічної безпеки акумулює широкий спектр заходів оперативного контролю, оцінки, перевірки додержання норм в роботі структурних підрозділів підприємства з метою ідентифікації внутрішніх і зовнішніх загроз та виправлення виявлених недоліків в управлінських діях керівництва.

Функціональні складові механізму забезпечення економічної безпеки наділені підсистемами моніторингу та аналізу вихідних даних для здійснення управлінських дій : періодичний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства для виявлення потенційних загроз; аналіз наявних умов, які визначають реакцію підприємства на кризові стани.

Ознакою ефективності механізму забезпечення економічної безпеки підприємства є досягнення стратегічних та тактичних цілей, що передбачають усунення загроз для системи економічної безпеки підприємства. При недосягненні необхідних результатів, застосовується коригування та переробка стратегічних або тактичних планів.

Таким чином, проведені дослідження показують, що проблема формування механізму забезпечення енергетичної безпеки підприємства перебуває в процесі розроблення, що викликає необхідність її комплексного вирішення з урахуванням сучасних тенденцій розвитку підприємств, використання нових підходів та проблем, викликаних кризовими станами економіки нашої країни. Необхідною умовою виступає імплементація позитивних аспектів досвіду країн ЄС щодо забезпечення економічної безпеки підприємства, що дозволить значно удосконалити механізми роботи енергетичної системи України.

«ЗЕЛЕНА» БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ ДО ГЕРБІЦИДІВ ГМ-КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

Шинкарчук М.В., студентка, Фесюк О.В., студентка,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
malvina.schinkar4uk@yandex.ua

Зелена» біотехнологія - це напрям біотехнології, що визначає сучасні методи ведення сільського й лісового господарства та займає 12 % світового виробництва, спрямований на розробку й створення генетично модифікованих (ГМ) рослин, стійких до біотичних і абіотичних стресів[1].

Створення сортів культурних рослин з підвищеною стійкістю до гербіцидів є нагальною вимогою нашого часу. Використання сучасних біотехнологічних методів і, зокрема, генетичної трансформації рослин дозволяє значно скоротити час отримання рослин з бажаними характеристиками [2].

На світовому ринку трансгенних культур широко представлені: картопля, рапс, бавовна, соя, цукровий буряк, кукурудза, папайя, люцерна та деякі інші рослини. Причому трансгенна соя поширена вже більше, ніж звичайна: її частка у світових посівах становить майже 80 %, а в США – майже 90 %.

У 2013 р. майже 18 млн фермерів у 28-ми країнах світу засіяли біотехнологічними культурами 175,2 млн га. Це понад 4 ріллі України. Ще в 31-й країні надано дозвіл на імпорт і використання ГМ- рослин як продуктів харчування та кормів. Посівні площі під культурами з привнесеними ознаками збільшилися у період з 1996 р. по 2013 р. (з початку комерційного впровадження трансгенних культур) у 100 разів, що є безпрецедентним у новітній історії сільського господарства [3]. За прогнозом на 2015 р., враховуючи число ліній, які перебувають на стадії розробки та на стадії прийняття, вирощуватиметься 124 лінії ГМ-культур.

Основною перевагою вирощування ГС-культур є нижчі витрати на гербіциди порівняно з традиційними технологіями ведення сільського господарства [2, 3]. Дані щодо зміни витрат гербіцидів при вирощуванні ГС-культур представлено у таблиці.

Таблиця 1

Динаміка використання гербіцидів за 1996-2010 рр. [3]

ГМ-культура	Зниження використання гербіцидів		Зміна коефіцієнту екологічного впливу КЕВ, %
	млн. кг	%	
ГС-соя	28,8	1,4	-6261,7
ГС-кукурудза	169,9	10,0	-4199,2
ГС-ріпак	14,4	18,2	-478,2

Незважаючи на повну заборону використання в Україні генно-модифікованих сортів рослин, більша частина сої в Україні вирощена із застосуванням гербіцидо-толерантної технології, а також сорти кукурудзи, які стійкі до різних шкідників.

Економічно обґрунтованим аргументом щодо легалізації ГМ-технологій в Україні є те, що їх використання має підвищити врожайність і, відповідно, збільшити валовий збір. За підрахунками фахівців, прибуток за 4 базовими СГ-культурами може становити 1,5-9,5 %. Використання гербіцидів при догляді за ними скоротиться на 4,4–7,8 %. Вплив гербіцидів на довкілля у результаті використання толерантних до гербіцидів ГМ-культур скоротиться на 15–24 %. Скорочення кількості обробок пестицидами дасть змогу заощадити від 0,78 до 1,56 млн. л. пального (це значить, що в атмосферу буде викинуто на 2,73-5,35 млн кг менше вуглекислого газу) [3].

Висновок. Щорічний прибуток на рівні фермерських господарств за визначеними перевагами застосування ГМ-культур в Україні може становити для ГМ-сої від 28 до 66 млн дол.. Вирощування 4-х генно-модифікованих базових сільськогосподарських культур в Україні за прогнозами науковців підвищить їхню врожайність; використання гербіцидів помітно скоротиться, що зменшить вплив на довкілля. Відсутність на сьогоднішній день національного реєстру ГМО-продукції на підставі аналізу перспектив розвитку ГМ-культур є необхідною підставою для створення такого реєстру та організації процесу декларування, що дасть можливість знати місце її знаходження та шляхи подальшого використання.

Список використаних джерел:

1. Л.І. Федулова Формування інноваційної системи біотехнологій: досвід зарубіжних країн, проблеми України / Л.І. Федулова, К.І. Федулова. - Science and Innovation. Т. 8, № 4. К.: - 2012.
2. А.В Рудас Отримання трансгенних рослин картоплі стійких до гербіциду БАСТА, що містять ген *sur11A1* цитохрому *P450scs* / А.В Рудас, А.М. Шаховський, Б.В. Моргун, Н.А. Матвєєва, М.В. Кучук.
3. Жукова Я. Экономические аспекты выращивания генетически модифицированных культур / Жукова Я., Король Ц., Вакуленко Н.. - Товары і ринки. - №1. - 2014. – с.40-45.

СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ ТА КОРПОРАТИВНІ ІНТЕРЕСИ

Багинський О.В., студент гр. УС-11,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
bahynskyi@gmail.com

На початку ХХ ст. розпочався стрімкий розвиток аналітичних центрів — неприбуткових організацій, покликаних досліджувати проблеми та створювати дані у вигляді публікацій, звітів. Спектр їх інтересів включає найрізноманітніші сфери; у сучасному світі аналітичні центри набули репутації сильних учасників, що можуть впливати на політичний процес, суспільну думку та медіапростір.

Як наголошує один із дослідників «фабрик думок» Ендрю Річ, крім функціонального призначення, що полягає у що створенні ідей для того, щоб впливати на процес формування політики, існує і політична сторона аналітичних центрів — як агресивних інститутів, що шукають можливості максимізувати політичний доступ, щоб робити власні ідеї впливовим [1].

Найчастіше замовниками досліджень аналітичних центрів є бізнес-структури, органи влади, наука, громадські організації. Основний механізм полягає в тому, що вищезгадані суб'єкти, маючи потребу у тому чи іншому дослідженні проблеми, замовляють аналітичну роботу, фінансуючи її при цьому. На виході аналітичний центр надає продукт (чітко визначені рішення, альтернативні рішення, конкретні рекомендації, що мають проектну форму). Механізм такої співпраці зумовлює постановку низки питань щодо фінансування. Забезпечення коштами аналітичних центрів є надзвичайно проблемним та таким, що викликає багато обговорень. В ідеалі аналітичні центри повинні уникати залежності як від державного, так і від корпоративного фінансування. Однак дуже часто, при фінансуванні корпоративним донором, аналітичний центр в принципі не може зберегти повну незалежність та переходить до відносин автономії: спонсор має право визначати повістку дня фабрики думки, тобто направляти загальну тенденцію необхідного дослідження.

Більшість «фабрик думок» приховує власних фінансових спонсорів, тим самим підриваючи довіру споживачів до власної аналітики. В одному із досліджень було проаналізовано 25 найбільших аналітичних центрів США. Результати показали, що 16 з них фінансувалися щонайменше однією нафтовою корпорацією, 12 — виробниками зброї, 10 — фінансовими корпораціями, 13 були пов'язані із сферою охорони здоров'я. Крім того, багато з центрів взагалі мають у своєму професійному складі представників із тих чи інших ТНК чи прибуткових організацій [2].

Відповідно до даних аналізу фінансової прозорості найбільших аналітичних центрів світу, хоч фінансова підзвітність і покращується, кількість прозорих організацій даного типу у 2015 році складала лише 29, 2%, у 2014 році — 20,7%, у 2013 році — 14,8% від досліджуваної кількості (Рис. 1).

Рис. 1 Рейтинг прозорості аналітичних центрів світу (побудовано автором на основі даних [3])

Тому особливу увагу варто звертати на дослідження, у яких найбільше зацікавлені транснаціональні корпорації. За різними оцінками приблизно половина бюджету «фабрик думок» забезпечується ТНК. Найчастіше сферами їх впливу стають наступні сектори: фінансовий, тютюновий, енергетичний, сектор оборони, охорони здоров'я, онлайн-піратство. Дуже часто приховуючи власних донорів, таким чином не викликаючи значної довіри, результати досліджень аналітичних центрів все одно заповнюють інформаційний простір, зумовлюють обговорення у суспільстві, що теж входить в сферу інтересів зацікавлених сторін.

Аналітичні центри без сумніву є важливими гравцями у політичному процесі будь-якої країни, вони створюють оригінальні дослідження, пропонують вирішення актуальних проблем. Однак, опираючись на їхні дослідження, потрібно простежувати та аналізувати рейтинг того чи іншого центру, критично ставитися до пропонованих результатів досліджень, особливо якщо вони зосереджуються на актуальних проблемах світу, країни тощо.

Список використаної літератури:

1. Andrew Rich. Think Tanks, Public Policy, and the Politics of Expertise. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://goo.gl/OgjqRy>
2. Who pays for think tanks? [Електронний ресурс] / FAIR. — Режим доступу: <http://fair.org/extra-online-articles/who-pays-for-think-tanks/>
3. How transparent are think tanks about who funds them — 2015. [Електронний ресурс] / Transparify.org. — Режим доступу: <http://goo.gl/vEvKQB>

АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ СУПУТНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ І ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Бараннікова А. О., студентка гр.УК-11, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
angelina_bar@ukr.net

Проблемі дослідження моделювання та оптимізації супутнього використання водних та енергетичних ресурсів відводиться значне місце в економіці багатьох країн. Дана проблема є актуальною не лише з екологічної точки зору, а й економічної. Не одна галузь не працює без енергетичного ресурсу, який потребує супутнього використання води, а водозабезпечення неможливе без подачі електроенергії. Моделювання та оптимізації супутнього використання водних і енергетичних ресурсів є актуальним не лише в країнах, визнані з дефіцитом водного ресурсу, але і по всьому світу через загострення необхідності збереження чистої води та необхідності здешевлення та скорочення використання енергетичних ресурсів.

Але в цілому не зважаючи, на зацікавленість з боку зарубіжних вчених до даного питання, його вивчення знаходиться лише в стадії розвитку. Зокрема, вони намагаються дослідити структуру та проблему водної системи, механіку оборота води в електроенергетиці, промисловості, аграрному секторі, визначити вплив антропогенного фактора на скорочення водного ресурсу а також, а також розглядають супутнє використання енергетичних ресурсів та можливості їх скорочення.

Вчені Французького Гірничого інституту розглядають проблеми, пов'язані з дефіцитом водного ресурсу на Близькому Сході. Досліджуючи дане питання, вони визначили альтернативні технології до існуючих в водно - енергетичній системі, які б змогли певним чином зекономити водний ресурс. З огляду зарубіжної статей, найбільш розповсюдженою технологією в Європі є технологія оборотного водопостачання. Оборотноє водопостачання – це багаторазове використання води в промисловості з метою запобігання нераціональному споживанню природних вод і їх забрудненню. Така технологія дозволить скоротити споживання води та створить умови для збереження водного ресурсу та підтримки екологічного фактора [1].

Реалізувати дану задачу було можливо лише при додаванні модуля води в перспективну модель енергетичної системи TIAM-FR. Сценарії, які вони розробили за допомогою даної моделі показали, якщо не впровадити альтернативні технології в існуючу водну систему до 2050 року світ матиме не лише гострий дефіцит водного ресурсу, а й збільшення енергоспоживання втричі. Міністерство енергетики США розглядають не тільки технологічний аспект альтернативних технологій, а й можливі варіанти коригування системи за рахунок державного управління [2].

Виходячи з положень основних наукових течій, що досліджують питання моделювання та оптимізації супутнього використання водних і енергетичних ресурсів можна зробити висновок, що підходити до даної задачі можна як комплексно, так і локально.

Комплексний підхід передбачає знаходження загального оптимального варіанту на основі залучення новітніх технологій щодо встановлення ліміту водозабору для галузей, чи окремих підприємств, якості води, що скидається, і також знаходження оптимуму споживання електроенергії технологіями за даними сценаріями, тобто цей підхід передбачає знаходження оптимального сценарію як з екологічної точки зору, так і з економічної, що дає змогу виявити шляхи задоволення попиту на ці водні та енергетичні ресурси. Щодо локального підходу, то на меті ставиться досягнення оптимальності для певної цілі і знехтування іншими.

Отже, досліджуючи супутнє використання водних та енергетичних ресурсів на основі праць зарубіжних вчених можна зробити висновок, що водний ресурс є вичерпним, який на даний час через антропогенний фактор наражається на загострення питання дефіциту чистої води. Вчені розробили методику загальної оцінки результативності функціонування галузевих ринків, що надала можливість зробити висновок щодо нераціонального використання води в технологіях водних систем галузей. Водна система на даний час вимагає швидкого втручання держави, щодо штучного встановлення обсягу водозабору та скиду на підприємствах, що надасть поштовх до впровадження нових технологій, які за висновками вчених не тільки зберігають якість води, поліпшуючи екологічний стан, а й надають можливість скоротити споживання електроенергії цими технологіями. Таким чином метою дослідження даної задачі є оптимізувати супутнє використання водних та енергетичних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Applied Energy., journal homepage: www.elsevier.com/locate/apenergy
2. Department of Energy: www.energy.gov

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ

Безуглий І. В., к.е.н., доцент,

Чернігівський національний технологічний університет, bezugly@dnet.com.ua

У фаховій літературі представлені структурно-логічні схеми створення рекреаційно-туристичних кластерів. Проте недостатньо висвітлені питання виявлення та розширення структурних зв'язків. Створення кластерів передбачає: аналіз перспектив його розвитку, формування переліку його учасників, формування системи ресурсного забезпечення, ініціативні заходи із законодавчого оформлення кластера, регулювання його розвитку [1, с. 66].

Проте найбільш важливою складовою у створення та подальшому регулювання розвитку кластерів відіграє структура [3, с. 136]. Структура залишається незмінною не зважаючи на постійну зміну частин самої системи. Зміна структури відбувається тільки тоді, коли все ціле піддається якісному стрибку, який є наслідком досить тривалого еволюційного процесу. Але, з іншого боку, всі компоненти системи суттєво залежать від її структури та відіграють якісну роль у формуванні внутрішніх зв'язків. Отже структура більш стійка ніж її окремі компоненти, але її не можна вважати незмінним аспектом системи. Взаємозв'язок компонентів у структурі підпорядковується діалектиці співвідношення частини та цілого. Існує значна кількість методів дослідження структурних зв'язків, але їх ефективність для регулювання розвитку кластерів незначна (табл. 1).

Таблиця 1

Методи дослідження структурних зв'язків кластерів

Найменування методу	Недоліки методу
Визначення коефіцієнтів локалізації та спеціалізації	Свідчить щодо концентрації та спеціалізації регіону, а не про наявність кластерних утворень; необхідно доповнювати аналізом типів зв'язків та визначати порогові значення.
Матриця «витрати – випуск»	Відсутність/недоступність оперативної інформації щодо взаємодії потенційних учасників кластеру; не враховуються фінансові потоки, а також обмін знаннями, людськими ресурсами. Основний аспект, який досліджується – матеріальні потоки. Для рекреаційно-туристичної сфери не актуально.
Метод експертної оцінки	Суб'єктивність оцінки, відсутність систематичного збору інформації, відсутність узагальнених даних
Метод опитування фокус-груп	Проблема неявки респондентів, необхідність використання додаткових стимулів
Метод Делфи	Суб'єктивність оцінок фахівців; трудомісткість; великі загальні витрати часу на багаторівневу експертизу; повне виключення прямої дискусії експертів
Аналіз змін	Не отримав широкого розповсюдження

З необхідність активізації інтеграційних процесів України постає завдання створення транскордонних кластерів. Складність їх створення обумовлена не відповідністю законодавств сусідніх країн, різною активністю населення, економічними умовами, традиціями, стереотипами рекреаційно-туристичної поведінки, рівнем розвитку інфраструктури.

Методологічна схема дослідження транскордонних кластерів передбачає аналіз населення та території. Населення досліджується у демографічному, економічному та соціальному вимірах [2, с. 58]. Для створення рекреаційно-туристичного кластеру необхідно враховувати особливості рекреаційно-туристичних потреб населення, що пов'язані із розмірами вікових груп, станом їх урбанізації, рівнем доходів та підприємницькою активністю.

Розгляд структурних зв'язків рекреаційно-туристичних кластерів розширить можливості регулюванню їх розвитку та сприятиме активізації інтеграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Большаков А. И. Формирование и развитие приграничных кластеров / А. И. Большаков. – Диссертация на соискание учёной степени кандидата экономических по специальности: 08.00.05 - Экономика и управление народным хозяйством (рекреация и туризм). – М.: Российский государственный университет туризма и сервиса. – 2014. – 150 с.
2. Звіт Про науково-дослідну роботу «Розроблення методичних рекомендацій щодо виявлення транскордонних кластерів та кластерних ініціатив» / за ред. Н. Мікули. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
3. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. / І. В. Безуглий, Н. П. Турло, С. М. Мархонос; за ред. Д. М. Стеченка. – К.: Знання, 2012. – 455 с.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН

Бурлак В.В., студентка гр.УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
vika_burlak@mail.ru

В даний час, в умовах глобалізації, швидкого розвитку міжнародних ринків та англійської мови як неофіційної мови світового бізнесу, міграція в світі, включаючи міграцію висококваліфікованих фахівців, різко зростає. Згідно даних UNDESA і доповіді ОЕСР, "Світ міграції в цифрах", 2013 всього в світі налічується 232 млн. міжнародних мігрантів. Статистика показує, що в 2013 році майже половина іммігрантів проживає в цілому в десятиох країнах, основними з яких є США, Росія і Німеччина [1].

«Відтік мізків» – не нове явище. Високоосвічені фахівці та вчені подорожують по світу в пошуках кращих умов праці та нових можливостей уже впродовж декількох століть. Проблема «витоку мізків» полягає в тому, що країна втрачає свої кращих працівників. Наприклад, кваліфіковані робітники в країнах, що розвиваються, таких як Індія або Пакистан, можуть бути залучені за рахунок поліпшення ставки заробітної плати та умов праці в розвинених країнах.

Країни, що розвиваються, прагнуть до розвитку економіки. Проте їх висококваліфікована робоча сила покидає економіку. Таким чином, стає важко розірвати порочне коло втрати кращих працівників. Через проблему «витоку мізків» країни, що розвиваються, несуть деякі втрати:

- зменшення податкових надходжень від оподаткування фізичних осіб;
- втрата потенційних підприємців;
- брак ключових кваліфікованих працівників [2].

Хоча країни, що розвиваються, можуть втратити своїх кращих робітників, проте цілком можливо, що є кілька переваг у міграції до інших країн:

1. Працівники можуть отримати більше досвіду і знань від роботи в інших країнах. Ці знання можуть бути використані при поверненні і створенні бізнесу на батьківщині.

2. Для деяких країн, гроші, відправлені назад у вигляді грошових переказів від трудових мігрантів, становлять значну частину ВВП і платіжного балансу.

Грошові перекази в країни, що розвиваються, оцінюються в \$ 404 млрд в 2013 році, і в порівнянні з 2012 роком спостерігається зростання на 3,5 відсотка [3].

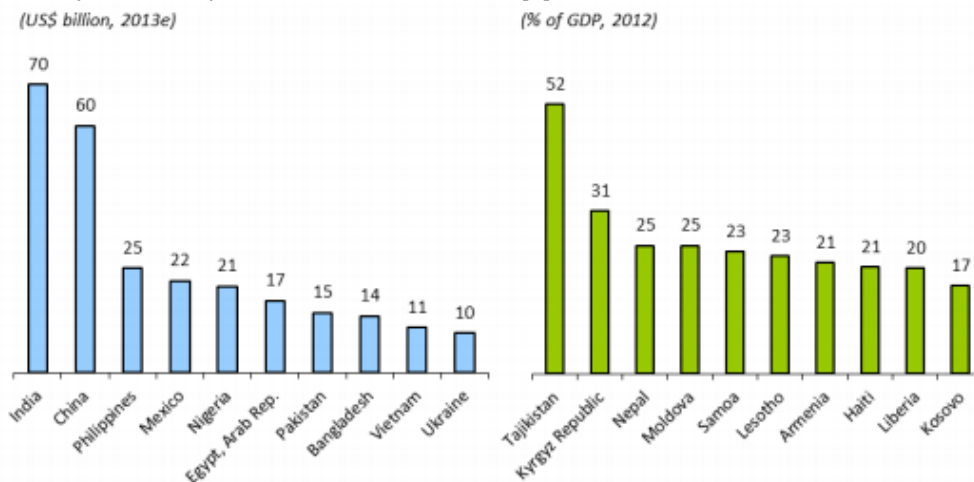

Рис. 1. Топ 10 одержувачів грошових переказів [3]

Для дуже бідних країн, як Таджикистан, грошові перекази становлять майже 50% ВВП, тому зрозуміло, що вони є дуже важливими для підвищення ВВП і рівня життя. Ці гроші можуть бути використані для зниження відносної бідності і збільшення капітальних інвестицій [4].

4. Міграція часто носить короткостроковий характер. Багато працівників, які переїжджають у країни з вищою заробітною платою, часто повертаються.

Список використаних джерел:

1. Brain Drain in the European Union: Facts & Figures [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bridgingeurope.net/uploads/8/1/7/1/8171506/wp4_rethink_edu_braindrain_nedeljkoned.pdf
2. Brain Drain Problem [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economicshelp.org/blog/glossary/brain-drain-problem/>
3. Migration and Development Brief [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1288990760745/MigrationandDevelopmentBrief22.pdf>
4. Economic Impact of Migrants and Remittances [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economicshelp.org/blog/6784/economics/economic-impact-of-migrants/>

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Воронкова І.Ю., аспірант, ФММ,

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Становлення постіндустріального суспільства супроводжується суттєвими змінами економіки. Основу політики інноваційного розвитку розвинених країн становить формування інституційного середовища, нарощування інтелектуального капіталу тощо. Визначальна мета державної інноваційної політики України це створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни [1]. При цьому набувають поширення різні форми розвитку взаємодії підприємств за рахунок підтримки більш тісних зв'язків як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі. Мережеве об'єднання територіально близьких підприємств, що характеризуються спільною діяльністю, з включенням інноваційної складової, є кластерне утворення. Відмінність таких кластерних об'єднань полягає в гнучкій структурі, яка ґрунтується на договірних засадах.

Важливою умовою створення кластерів є формування сприятливого інституційного середовища від якого залежить ефективність їх функціонування. Інституційне середовище розглядається як сукупність основоположних політичних, соціальних і юридичних правил, яка утворює базис для виробництва, обміну і розподілу [2]. Такі правила й норми носять формальний і неформальний характер. Процес їх нагромадження і використання супроводжується застосуванням інтелектуального капіталу та зниженням трансакційних витрат в інноваційній економіці, забезпечуючи підвищення ефективності її функціонування.

Ці положення перекликається з концепцією "5 І", що запропонована Войнаренком М.П.[3]. Ним відзначається, що необхідними умовами створення кластера за ознаками територіально-галузевого об'єднання як інституції є: ініціатива, інтерес, інформація, інтеграція та інновації. Перші три ознаки становлять собою взаємодію людського капіталу, тобто формують інтелектуальний капітал кластера взаємодіючих підприємств.

У фаховій літературі має місце ряд наукових розробок щодо структури інтелектуального капіталу, серед них найбільш поширеною є думка про те, що дана категорія складається з сукупності людського, організаційного та споживчого капіталів:

- *людський капітал* включає в себе знання, навички, творчі здібності, здоров'я, моральні цінності, культуру праці та якість життя;

- *організаційний капітал* – це сукупність технічного і програмного забезпечення, патентів, товарних знаків, організаційної структури;

- *споживчий (клієнтський) капітал* - це зв'язки з клієнтами, торгові марки, бренд тощо.

Усі структурні складові взаємопов'язані, проте провідну роль серед них відіграє людський капітал. Системність його характеристики визначається спроможністю людини до творчої праці та створення товарів, послуг, доданої вартості тощо.

Отже, інтелектуальний капітал є провідним фактором забезпечення конкурентоспроможності в умовах ринкових відносин, оскільки його вплив на виробничу цінність з часом зростає й становить довготривалий собою довготривалий економічний ресурс. Тому, інноваційна політика використання інтелектуального капіталу, як складової інституційного середовища кластероутворення взаємодіючих підприємств, є дієвим фактором позитивних змін економічного розвитку підвищення ефективності підприємств в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність; Закон від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

2. Davis L. Institutional Change and American Economic Growth: A First Step Towards a Theory of Institutional Innovation [Електронний ресурс] / L. Davis, D. North // The Journal of Economic History. – 1970. – Режим доступу до ресурсу: <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7521424&fileId=S0022050700078633>.

3. Войнаренко М. П. Кластери як полюси зростання конкурентоспроможності регіонів / М. П. Войнаренко // Економіст. – 2008. - №10. – С. 27-30

ПУТИ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ И ФОРМИРОВАНИЕ РАЗВЕТВЛЕННОЙ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УКРАИНЕ

Герасименко М. А., студентка 3 курса группы УС-21, ФММ,
Национальный технический университет Украины „Киевский политехнический институт”,
GerasimenkoMasha@yandex.ru

Учитывая современные условия функционирования рыночной экономики, особую актуальность приобретают вопросы регионального развития, связанные с необходимостью каждого региона государства иметь высокий уровень конкурентоспособности. Эта проблема приобретает особую остроту в связи с необходимостью включения Украины в международное экономическое сообщество как равноправного партнера. Одним из главных факторов повышения конкурентоспособности являются инновации. К сожалению, на сегодняшний день состояние и развитие инновационной системы Украины не соответствуют требованиям времени. Наблюдаются недопустимо низкие темпы технического перевооружения технологической базы, распадаются научные коллективы, которые формировались на протяжении десятилетий; значительно ослабли связи с научной и производственной сферами; практически распался отраслевой сектор прикладной науки; наблюдаются тенденции значительного сокращения НИОКР на промышленных предприятиях и т.п.

Одной из основных причин такого состояния является неразвитость системного функционирования научной и инновационной сферы на региональном уровне. На данный момент в большинстве регионов Украины, к сожалению, условия для инновационного развития не созданы, что влияет на оперативность внедрения результатов инновационных процессов в практику для быстрого реагирования на мировые научно-технологические достижения. Более того, государственные и региональные инновационные программы довольно часто не обеспечивают достижение результатов, а большая часть предприятий из-за финансово-экономических условий не имеет возможности для внедрения результатов инновационной деятельности в свою производственную практику.

По результатам анализа в 2013 году в Украине инновационной деятельностью занимались 1715 промышленных предприятий, или 16,8% от их общего количества (в 2012 г. - 1758 предприятий, или 17,4%). Наибольшее количество инновационно-активных предприятий находилось в Харьковской (182), Киеве (142), Львовской (116), Запорожской (115) областях. Общая сумма расходов на финансирование инновационной деятельности в 2013 году составила 9562,6 млн. грн., в том числе 6973,4 млн. грн. за счет собственных средств предприятий, 24,7 млн. грн. - из государственного бюджета, 1253,2 млн. грн. - за счет средств иностранных инвесторов [2]. Большая часть экономических районов Украины имеет средние или ниже среднего показатели инвестиционной привлекательности, что свидетельствует о тяжелом состоянии в инвестиционной сфере. Проведенный статистический анализ показывает, что наблюдается дифференциация регионов по уровню инновационной активности. Эти различия могут быть, конечно, объяснены эффектом агломерации, географическим положением территории, унаследованным от СССР промышленным и научно-техническим потенциалом. Однако корреляционный анализ указывает на связь между вложениями в НИОКР, соблюдением прав собственности и инновационной активностью предприятий. Иначе говоря, инновации имеют место в тех регионах, куда поступают инвестиции, т.е. где благоприятный инвестиционный климат. Это подтверждает значимость регионального управления.

Одним из направлений решения проблем ускорения инновационного развития и формирования разветвленной инновационной инфраструктуры региона является широкое распространение организационно-экономических структур, которые бы поощряли всех субъектов данной деятельности к внедрению инноваций и объединяли бы инновационную деятельность научной и производственной сферы. К таким структурам можно отнести управления (отделы) по содействию научной, научно-технической и инновационной деятельности при государственных региональных администрациях, центры коммерциализации технологий, небанковские финансовые учреждения, информационно-консалтинговые центры высоких технологий, информационные и научно-методические центры и т.д.

К другим организационным условиям инновационного развития, которые необходимо осуществить на данном этапе на региональном уровне, относятся меры по защите внутреннего рынка от поступления некачественной, но дешевой продукции; реструктуризации инновационно-перспективных предприятий, которые на данный момент являются убыточными; организации местных заказов для нужд региона на инновационную продукцию и тому подобное.

По моему мнению, необходимо предоставить регионам определенную финансовую самостоятельность, чтобы местные органы власти могли создавать необходимую экономическую основу и мотивацию для инновационного развития и могли эффективнее влиять на инновационно-инвестиционную активность субъектов хозяйствования с учетом своих особенностей региона.

Воплощение этих мер позволит сформировать разветвленную инновационную инфраструктуру в регионах, что будет способствовать функционированию научных и научно-исследовательских учреждений и предприятий, которые занимаются внедрением новейших технологий и техники; стимулировать увеличение иностранных инвестиций в научные учреждения, технологические парки и другие научно-ориентированные отрасли. Это позволит обеспечить не только эффективный инновационный процесс в регионах, но и повысить их конкурентоспособность.

Список источников:

1. Доценко О.Ю. Механизм инновационного развития региона. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/3221>
2. Инновационная деятельность промышленных предприятий в 2013 году: экспресс выпуск. Государственная служба статистики Украины. [Электронный ресурс] - Режим доступа <http://www.ukrstat.gov.ua/>

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Григор'єв Г.С., к.е.н., доцент,
Національний університет „Києво – Могилянська академія”, grygoriev@ukr.net

Метою даного дослідження є порівняльний аналіз етапів процесу глобалізації із узагальненою характеристикою залучення вищих навчальних закладів і систем вищої освіти в цілому в даний процес. Результатом такого аналізу стає подальше визначення місця країни в світовому освітньому інноваційному процесі.

Під глобальним інноваційним розривом слід розуміти значну нерівномірність інноваційного розвитку, темп і ефективність інноваційного процесу в глобальному інноваційному просторі, які різко розрізняються. Інноваційний розрив є найбільш істотним фактором диспропорцій світового розвитку [1]. Інноваційний освітній розрив, серед інших підходів, можливо виявити та оцінити за допомогою місця країни в світовій системі етапів освітньої глобалізації. Таким чином визначається «місцезнаходження» країни в світовій освітній інноваційній ієрархії та позначаються контури майбутньої стратегії виходу на нову стадію секторального (освітнього) економічного розвитку.

За основу класифікації п'яти етапів глобалізації було обрано корпоративний підхід К.де Ключера[2].

Кожному етапу відповідає та чи інша форма прояву глобалізаційних процесів в середовищі вищої освіти.

Етап 1. Вхід на ринок - вихід компаній на ринки нових країн з подібними до національних бізнес – моделями. Форма прояву в середовищі вищої освіти: офшорні програми, які включають в себе оцінку власних можливостей, досвіду і потенціалу; поєднання місії університету та цілей із запропонованими офшорними програми, які полегшують ринкову оцінку ключових співробітників і факультетів в напрямку інтернаціоналізації, поширення процесів контролю якості, захист своїх брендів, і розуміння ключової ролі розвитку стратегічних альянсів і стратегічне партнерство; транскордонні освітні заходи (міжнародні галузеві кампуси, офшорні програми, локальне партнерство, твінніг і франчайзинг)[3].

Етап входу на ринок умовно відповідає інноваційному етапові single helix, на якому практично не відбувається трансферу технологій.

Етап 2. Товарна спеціалізація - трансфер компаніями повного виробничого процесу певного продукту на єдиний, низькозатратний ринок та експорт товарів на різноманітні споживчі ринки.

Форма прояву в середовищі вищої освіти: початок формування національної освітньої системи. За основу визначення спеціалізації береться концепція «Розумної спеціалізації» (Smart Specialization) регіонального розвитку ЄС. Інструмент «Розумної спеціалізації» має також і аналітичну функцію, яка дозволяє порівняти рівень спеціалізації за критерієм інноваційного розвитку не лише регіонів, але й країн світу.

Етап товарної спеціалізації відповідає інноваційному етапові «Double helix», який проявляється у більш тісній взаємодії бізнесу, університетів та держави у формуванні інноваційної політики.

Етап 3. Дизагрегування ланцюжка цінності - компанії розпочинають дизагрегувати виробничий процес та фокусувати кожну свою діяльність в місця розміщення з найбільшими перевагами.

Форма прояву в середовищі вищої освіти: поступовий відхід від надання стандартизованої освіти та уніфікованих навчальних програм, розвиток креативних систем вищої освіти.

Етап дизагрегування ланцюжка цінності (також етапи 4 -5) відповідає інноваційному етапові «Quintuple Helix» запроваджує спіраль «природні середовища для виробництва знань» і формує фундамент інноваційної екосистеми.

Етап 4. Реінжиніринг ланцюжка цінності – збільшення використання працеінтенсивного процесу та побудова нових підприємств. Відповідає етапові «Quintuple Helix».

Етап 5. Створення нових ринків. Створення квазі – ринків; утворення картелів вищої освіти. Відповідає етапові «Quintuple Helix».

Список використаних джерел:

1. Шугуров М. Глобальный инновационный разрыв [Електронний ресурс] / М.Шугуров //Международные процессы.- Том 10, № 2(29). Май-август 2012. – Режим доступу: <http://www.intertrends.ru/twenty-ninth/03.htm>
2. de Kluyver Cornelis A. Fundamentals of global strategy,v10 [Електронний ресурс]/ Cornelis A de Kluyver. Flat World Education, Inc.- Режим доступу: http://catalog.flatworldknowledge.com/bookhub/reader/5579?e=dekluyverglobstrat_1.0-ch02_s01#
3. Lee A.M. Examining the market entry strategies of a university's international expansion into a developing country. [Електронний ресурс]/ Anthony Michael Lee.University of Southern California - Режим доступу: <http://digitallibrary.usc.edu/cdm/ref/collection/p15799coll3/id/336602>

ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ

Дзюба О.В., студентка ФБТ, Андрусь О.І. к.пед.н., доц. каф. економіки і підприємництва, Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, DzubaOla@i.ua

Динаміка суспільно-економічних зрушень, прискорення економічного та технологічного прогресу є відмінною рисою сучасного економічного світу. Сьогодні це інформаційні технології (ІТ), біотехнології та генетичні розробки. Сучасне «викопне» споживання енергетичних ресурсів детермінує низку критичних економічних проблем, зокрема, зростання попиту на енергетичні носії, енергетична залежність практично всіх промислових підприємств, виснаження природних невідновлюваних джерел палива (нафти, газу, вугілля) та забруднення довкілля.

Статистичний аналіз запасів традиційних невідновлюваних джерел енергії корпорацією British Petroleum свідчить, що світових запасів нафти вистачить орієнтовно на 53,3 роки при нинішніх обсягах видобутку та споживання, запасів природного газу вистачить на 54,8 роки, а запасів вугілля – близько на 100 років. Тому в багатьох країнах наразі актуалізується проблема пошуку альтернативних джерел енергії, використання яких сприятиме не тільки розв'язанню енергетичної кризи в країнах Європи й в Україні, зокрема, але й наблизить країни до розв'язання більш значущої проблеми – забезпечення їх енергетичної незалежності.

Тому, використання промисловими підприємствами ресурсів сонячної енергії сприятиме не тільки підвищенню їх енергетичної незалежності, але й суттєво знизить рівень забруднення довкілля. Водночас, розвиток технологій використання сонячної енергії дозволить поступову відмову від технологій промислової та постіндустріальної епох[1,2].

Соціально-економічна зацікавленість України в розвитку технологій використання сонячної енергії детермінується й енергетичною залежністю від Росії, відсутністю ефективних резервів забезпечення сучасної промисловості енергоносіями та перманентним зростанням цін на викопне паливо. Названі причини обумовлюють виняткову конкурентоспроможність альтернативних енергоносіїв. Водночас, низькі ціни на енергію викопного палива посилюють глобальну екологічну кризу, перешкоджають розробленню та впровадженню відновлюваних джерел енергії.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що сьогоднішні тарифи на електроенергію в Україні складають 0,3084 грн до 150 кВт*год (46 грн), 0,4194 грн до 800 кВт*год (332 грн). Наприклад, споживач за один місяць використав 800 кВт*год електроенергії. Він прагне зекономити і платити не 332 грн, а скажімо 100 грн. Тоді заплативши за тарифною сіткою 54 грн він отримає $54/0,4149 = 130,15$ кВт*год на місяць. З міської електромережі споживач готовий споживати $150+130,15 = 280,15$ кВт*год енергії. Тоді як сонячна електроенергія, яка необхідна для забезпечення його енергетичних потреб складає $800-280,15 = 519,85$ кВт*год на місяць. Споживання на день становить $519,85/30,5 = 17$ кВт*год. Активний сонячний день приймаємо за 8 годин і отримаємо $17/8 = 2,125$ кВт необхідної потужності для фотоелектричної системи. Необхідно буде 10 сонячних батарей по 250 Вт і з габаритами 1,5 м². Таку систему можна розмістити на сонячній стороні будинку [3]. Отже, така система енергопостачання сприятиме не тільки підвищенню енергетичної незалежності пересічного споживача, але й суттєво зекономить його енергетичні витрати.

Аналізуючи рентабельність використання сонячної фотоелектричної системи, М. Весоловські зауважує, що обчислення ефективності роботи сонячних колекторів (пристроїв, які здатні перетворювати сонячну енергію в тепло) свідчить, що сума витрат первинної енергії для будинку складає 8411 кВт*год. Водночас, річне зменшення витрат первинної енергії становить 3663 кВт*год., а період повернення вкладених коштів на первину енергію дорівнює 2-4 роки. Експлуатаційні ж терміни використання сонячних фотоелектричних систем складають близько 20-40 років. Тому, навіть при мінімальному, 20-річному, терміні їх експлуатації це дозволить суттєво заощаджувати на традиційних енергоносіях [4].

Таким чином, використання джерел альтернативної енергії і, зокрема, сонячної, актуалізує проблему їх розроблення та впровадження. Зазначимо, що сонячні системи достатньо дорогі для їх впровадження, однак енергетично незалежні та не потребують додаткових витрат при їх експлуатації. Крім того, це екологічно безпечна технологія отримання енергії та вигідна довгострокова інвестиція в енергетичну незалежність домогосподарства, прибутковість якої не падає з роками. На такі інвестиції здатна людина, яка думає про майбутнє своїх дітей з економічної, екологічної й етичної точки зору.

Список використаних джерел:

1. Щорічна статистика корпорації British Petroleum світового виробництва енергії. Режим доступу до ресурсу: <http://www.bp.com/>
2. Scheer H. The solar economy. – London: Earthscan, 2004. – 348 p.
3. Все об альтернативных источниках энергии, энерго-независимости, экодумах, электрокарах и экобюджетах. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ekopower.ru/?p=305>
4. Весоловські М. Економічний аспект монтажу сонячних систем в індивідуальних будинках. / М. Весоловські // Ринок інсталяцій. - 2005. - №2. - С.24

КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дубчак Л.В., ст.викладач,

Національний університет державної податкової служби України, dubchak_ludmila@ukr.net

Важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування і розвитку підприємства відіграє моніторинг фінансової діяльності підприємства, який є системою безперервного спостереження за процесами і тенденціями, що відбуваються у внутрішньому і зовнішньому середовищах з метою своєчасної оперативної оцінки виникаючих ситуацій [2].

Система моніторингу фінансового стану підприємства, як будь-яка інформаційна система, має базуватися на таких основних принципах: достатність, вірогідність і порівнянність інформації; наступність; ймовірність помилок; взаємоузгодженість розвитку системи як єдиного цілого [1]. Достовірна, своєчасна і зрозуміла інформація є запорукою прийняття оптимальних фінансових рішень, спрямованих на зменшення витрат фінансових ресурсів, зростання прибутку і ринкової вартості підприємства [4].

Фінансовий моніторинг відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних і фінансових рішень, і є інформаційним інструментом постійного спостереження, збору, обробки інформації про стан об'єкта з метою виявлення закономірностей його зміни і розвитку відповідності заданим параметрам.

Для розробки інвестиційних проектів, діагностики, оцінки та моніторингу фінансового стану підприємства на ринку сучасних програмних продуктів, представлено ряд спеціалізованих програм, а саме: IHEK-аналітик, IHEK-інвестор, Audit Expert, Project Expert, Sales Expert, Quick Sales [3].

Сформульованим вимогам повністю відповідає автоматизована система планування і аналізу ефективності інвестиційних проектів на базі імітаційних моделей грошових потоків – Project Expert.

За допомогою Project Expert можна проаналізувати альтернативні варіанти проекту, вибрати оптимальний шлях розвитку підприємства, визначити потреби підприємства в коштах, підібрати оптимальну схему фінансування й умови кредитування, ефективність вкладень, вибрати варіанти виробництва, прогнозувати вплив змін зовнішніх факторів засобами «what-if».

Після введення необхідних даних система обчислює фінансові показники змодельованого інвестиційного проекту, що дозволяє досліджувати вплив змін параметрів моделі на них. У світовій практиці, а також в українській, найчастіше застосовують наступні показники ефективності інвестиційних проектів, які визначають на підставі використання концепції дисконтування: чистий приведений дохід – NPV (Net present value), період окупності – PB (Payback period), внутрішня норма рентабельності – IRR (Internal rate of return), індекс прибутковості – PI (Profitability index). Дані показники можна переглянути після розрахунків в розділі «Ефективність інвестицій».

За допомогою модуля «Аналіз змін» у системі ведеться поточний моніторинг змін у проекті, відслідковується вплив поточних змін вихідних даних проекту на його результати.

Отже, саме фінансовий моніторинг, проведений за допомогою програми Project Expert, дозволяє реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища, дозволяє якісно оцінити об'єктивні можливості підприємства, підвищити ефективність його діяльності, управляти величиною і структурою капіталу, фінансовими ресурсами і конкурентними перевагами, забезпечити життєздатність та фінансову стабільність підприємства.

Таким чином, програма Project Expert може бути використана не тільки як інструмент для розробки бізнес-планів, а також для моніторингу інвестиційних проектів і фінансової діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Білик Г.Г. Моніторинг фінансового стану підприємства як інструмент управління [Електронний ресурс]. / Г.Г. Білик – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/Economy/2007_51/51-10.pdf
2. Вонсович В.О. Особливості здійснення моніторингу фінансового стану торговельного підприємства в сучасних умовах [Електронний ресурс.] / В.О. Вонсович – Режим доступу: http://asconf.com/rus/archive_view/158
3. Гаркуша Н.М., Горошанська О.О., Цуканова О.В., Сучасні інформаційні системи аналізу діяльності підприємств [Електронний ресурс]. / Н.М. Гаркуша, О.О. Горошанська, О.В. Цуканова – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO...
4. Шумник О.С., Хачатрян В.В. Система моніторингу фінансової діяльності підприємства [Електронний ресурс]. / О.С. Шумник, В.В. Хачатрян – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Economics/10_102097.doc.htm

ШЛЯХИ НАБУТТЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Іринчина А.Г., студентка
ВДНЗ КНЕУ імені Вадима Гетьмана, lrynychyna@gmail.com

Міжнародний товарообмін у фармацевтичній сфері дозволяє країнам, які беруть у ньому участь, підвищувати продуктивність усуваючи необхідність самостійно виробляти всі товари і послуги, які споживаються в них, проте, вимагає постійного моніторингу напрямків розвитку його структурних та якісних характеристик в умовах непередбачуваності розвитку потреб цільового ринку.

Національні представники фармацевтичних бізнесових кіл надто часто не можуть вийти за межі внутрішньої ефективності.[2] Вони докладають значних зусиль для ефективного забезпечення функціональних напрямів діяльності – виробництва, фінансів, маркетингу та організації; сподіваючись з допомогою внутрішньої ефективності здобути конкурентну перевагу, знижуючи витрати та ціни. Проте мета внутрішньої ефективності завузька для отримання міжнародної конкурентної переваги, набуття якої стає єдиною можливою умовою прибуткового функціонування в умовах непередбачуваності глобальних викликів [3]. Вважаємо за необхідне побудову зовнішньої конкурентної стратегії на основі факторів гнучкості в питаннях її трансформації, що досягається за умов:

- орієнтації на інноваційну складову, як пріоритетну компоненту конкурентного розвитку фармацевтичнокомпанії;
- ефективного прогнозування змін в умовах асиметрії глобального економічного розвитку;
- вихід на трендові ринки товарів та послуг країн в якості реалізатора іноземних технологій (інвестицій) в уречевленій формі;
- розвитку на основі технологічної імітації, в разі неможливості впровадження стадії диверсифікації компанії за рахунок власних нововведень;
- відмова від активного використання факторних потреб зовнішнього середовища як засобу прибуткового існування у світовому господарстві, як злочинного та утопічного в умовах ресурсної безпеки;
- цінова конкуренція виключно за рахунок високої прибутковості висококваліфікованого персоналу та провідним технологіям.

Отже, ефективне управління рівнем міжнародної конкурентоспроможності фармацевтичних компаній можливе за умов прогнозованості глобального розвитку економічної системи та врахування факторів гнучкості при формуванні інноваційних та маркетингових конкурентних стратегій суб'єктів фармацевтичного ринку.

Підвищення продуктивності праці – єдина умова ефективного росту + «проривні інновації» - вважають учасники Всесвітнього економічного форуму у Даосі [1]. І в першу чергу увага державних органів має бути привернута фундації компетентних структур по прорахунку співвідношення якості-ціни лікарських засобів представлених на національному ринку з огляду на довгострокову перспективу, а не традиційного усунення симптомів небезпеки, задля забезпечення належного рівня продуктивності праці, без гарантовано здорової робочої сили. З іншого боку, рівень «проривних», інноваціям гарантує потужне забезпечення фінансовими та науково-професійними ресурсами, яке не повинно демотивуватися засобами не виваженого регламентування цін. Світовий досвід демонструє ефективне вирішення проблеми, зокрема, засобом залучення поза урядових фінансових та страхових структур.

В рамках стратегії інноваційного розвитку фармацевтичних компаній значна роль має бути відведена, на наш погляд, соціальній відповідальності – забезпеченню максимальної доступності лікарських засобів (ЛЗ) для всіх верств населення засобом активного співробітництва з державними органами влади в галузі охорони здоров'я. Здоров'я – це важливо.

Список використаних джерел:

1. Отчет о мировой торговли Мирового экономического форума, 2013. – Электронный ресурс – режим доступа: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2011.pdf
2. «Конкурентоспроможність фармацевтичної галузі України» Г.В. Костюк, А.В.Коваленко - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2547>
3. «Огляд фармацевтичного ринку України» Презентація. Аудиторська компанія BakerTilly - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bakertilly.ua/news/id616>

МОТИВАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАРМАКО ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ З БОКУ ДЕРЖАВИ

Іринчина І.Б., к.е.н., доцент

ВДНЗ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
lrynychyna@gmail.com

В більшості провідних країн-лідерів світового ринку фармації та біотехнологій (Німеччина, Велика Британія, Швеція, США та ін.) найпотужнішим фактором, що сприяє розвитку інновацій які є єдиною передумовою панування на означених ринках «завтра» й «післязавтра» є держава, яка виступає в якості замовника й частково спонсора інноваційних досліджень. Окрім того, найновітнішим трендом стає співробітництво держав – обмін знаннями та новітніми технологіями – як гарантія зниження ризиків та максимізації очікувань й надалі розподілу світових ринків – прибутків. На думку експертів, міжнародне науково-виробниче співробітництво створює основу для значного прискорення процесів, модернізації та інноваційного оновлення. Міжнародне співробітництво з урахуванням наявних у кожній з сторін оригінальних підходів та перспективних розробок, дозволяє не поглиблювати наявну асиметрію у технологічних можливостях, а навпаки дати імпульс розвитку кожній державі й відповідно стимулювати прискорення продукування витребуваного споживачем фармацевтичного та біотехнологічного продукту.

Асиметрія інноваційного розвитку міжнародного фармацевтичного бізнесу полягає у де мотивації прямих інвестицій у процес диверсифікації та оновлення господарського портфелю з одного боку та потребою цільової аудиторії вирішення проблем безпеки здоров'ю та життєдіяльності внаслідок появи нових і нових загроз (хвороб) й в той же час існуванню сучасних державних регуляторних інструментів та методів жорсткої регламентації цін, що відповідно унеможливує відшкодування фінансових та професійних вкладень у процес винайдення новітніх рішень вирішення світових загроз здоров'ю націй й де мотивує пряме інвестування.

Світовий досвід демонструє моделі страхової системи охорони здоров'я, зокрема, впроваджені у США та Канаді, які супроводжуються веденням великих баз даних пацієнтів, призначень ліків і їх споживання, реєстрів хворих тощо. Це є першочерговим завданням при формуванні базису даних задля визначенні ефективності лікарських засобів. Другим основоположним завданням є раціональне використання накопиченої інформації для прийняття управлінських рішень про фінансування ліків, у т.ч. інноваційних.

Динаміка фармацевтичного ринку України вірогідна лише за умов мотивації інноваційного розвитку й міжнародного співробітництва з боку держави. Більш того, виходячи з сучасних умов занепаду національного ринку біотехнології та міжнародно не конкурентного функціонування національного ринку фармації, держава має покласти на себе основне навантаження по запуску інноваційного циклу у галузях з наступним рефінансуванням досліджень та розробок за рахунок ресурсів індустрії. Впровадження інноваційної моделі потребує:

- 1) вирішення кадрового питання;
- 2) створення ринку інноваційних проектів (організація чіткого взаємозв'язку науки та виробництва);
- 3) масштабне збільшення державних та приватних інвестицій в орієнтовані на імпортозаміщення сектори;
- 4) масштабна технологічна модернізація та розвиток виробництва у відповідності з міжнародними стандартами, підвищення інноваційної активності індустрії;
- 5) застосування зарубіжного науково-технічного та виробничо-технологічного потенціалу шляхом залучення прямих іноземних інвестицій у виробництво та розробку лікарських засобів.
- 6) розвиток технологічного контролю якості та регулювання ринку лікарських засобів, які б відповідали сучасним реаліям, й спонукали прискорення процесу реєстрації та гарантували надійність погодженим продуктам.

Список використаних джерел:

1. Отчет о мировой торговли Мирового экономического форума, 2013. – Электронный ресурс – режим доступа: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2011.pdf
2. «Конкурентоспроможність фармацевтичної галузі України» Г.В. Костюк, А.В.Коваленко - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2547>
3. «Огляд фармацевтичного ринку України» Презентація. Аудиторська компанія BakerTilly - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bakertilly.ua/news/id616>

РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА БЮДЖЕТНІ КОШТИ В УКРАЇНІ

Кваша Т.К.,

Український інститут науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ), tkvasha@mail.ru

У сучасних умовах технічний прогрес та інновації є ключовими факторами зростання продуктивності праці і прискорення темпів економічного зростання, а також поліпшення життя людей і вирішення екологічних проблем. Технологічні інновації необхідні для інтеграції у глобальну виробничу кооперацію на етапах створення більш високої доданої вартості, підвищення техноємності і наукоємності виробленої продукції та експорту. В свою чергу, для підвищення внеску інноваційної діяльності в економічне зростання необхідно підвищити потенціал країни щодо науково-технологічної та інноваційної діяльності, який, за висновком експертів ЮНКТАД, складається з інвестицій у ці сектори, результатів наукової, інноваційної та технологічної діяльності, що здійснюється державним сектором [1]. Приблизно за такими показниками здійснюється щорічний моніторинг реалізації інноваційної діяльності, її пріоритетних напрямів та трансферу технологій в Україні за даними головних розпорядників бюджетних коштів згідно із Законом України № 3715 [2], постановою Кабінету Міністрів України № 294 [3] та наказом Міністерства освіти і науки № 10 [4]. Аналітична довідка щодо результатів моніторингу, проект якої готується УкрІНТЕІ, щорічно направляється до Кабінету Міністрів України.

У 2013 р. фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств за рахунок усіх джерел зменшилося порівняно з 2012 р. на 1917,94 млн. грн., переважно внаслідок зменшення обсягів власних коштів, державного бюджету і кредитів (за даними Держстату). За даними розпорядників бюджетних коштів, *бюджетне фінансування* інноваційної діяльності у 2013 р. становило 86,5% відповідного обсягу 2012 року. Все фінансування здійснювалося за рахунок спеціального фонду, тобто, за рахунок зароблених самими організаціями коштів.

У розрізі стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності найбільша частка бюджетного фінансування, як і у попередньому періоді, припадає на стратегічний пріоритет "Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу" - 44,7%. Найменш профінансований пріоритет "Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища" – 2,3%.

Трансфер технологій за рахунок бюджетного фінансування у 2013 р. здійснювали організації чотирьох головних розпорядників бюджетних коштів – МОН, НАН, НАМН та НААН, якими було передано 905 технологій на суму 23351,05 тис. грн. (1018 технологій на суму 26237,21 тис. грн. у 2012 р.).

Передання технологій здійснювалось як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. На внутрішньому ринку передано 900 технологій вартістю 22900,17 тис. грн., що складає 98,1% від загального обсягу надходжень. На зовнішньому ринку передано лише 5 технологій, з яких 1 технологія є принципово новою, з обсягом надходжень 11,10 тис. грн.

Технології передавалися за всіма стратегічними пріоритетними напрямками інноваційної діяльності, крім пріоритету "Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики".

Найбільша частка надходжень від передання технологій припадає на пріоритетний напрям "Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу", за яким передано 790 технологій з обсягом надходжень 72,8% загального обсягу надходжень від передання технологій, з яких 789 технології вартістю 16985,90 тис. грн. передані на внутрішньому ринку і є новими для України.

Зазначений пріоритетний напрям мав найвищу частку у загальному обсязі фінансування інноваційної діяльності за рахунок спеціального фонду Державного бюджету, що сприяло більш активному створенню і переданню нових технологій.

Отже, головною проблемою в Україні є практична відсутність фінансування інноваційної діяльності за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету, спадна динаміка фінансування цієї діяльності за рахунок коштів підприємств та організацій України і зниження кількості створених і переданих у реальний сектор нових технологій. Також суттєвою проблемою є дуже незначна кількість принципово нових у загальній кількості створених технологій, що не сприяє міжнародному технологічному трансферу.

Список використаних джерел:

1. Технический прогресс и инновации – стержень устойчивого развития// МОСТЫ, 2014.- т.7, №8.
2. Закон України від 08.09.2011 № 3715 " Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні".
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2012 р. № 294 "Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки".
4. Наказ Міністерства освіти і науки від 11.01.2012 № 10 "Про затвердження Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій".

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Кирєєва А.Є., студентка групи УС-41м,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kireewa93@mail.ru

Постійно змінюються технології виробництва і ведення бізнесу, необхідність швидкої адаптації до динамічного ринку в умовах глобалізації та інтеграції вимагають від підприємства застосування методології управління проектами. Керівники в бізнесі повинні мати центральну, об'єднану, орієнтовану на оточення концепцію досягнення бізнесом своїх цілей. Але стратегія не зводиться тільки до планування. Вона включає в себе цілеспрямовані інтегровані рішення.

Г. Хемел і К. Прахалад [1] стверджують, що лідерство компанії не може бути заплановано, але його не можна домогтися без величезного і добре осмисленого прагнення. Це, в свою чергу, вимагає інноваційного розвитку персоналу. Однак слід зауважити, що багато керівників досі не усвідомили важливості інвестування в розвиток найважливішого інноваційного потенціалу компанії - персоналу. Але практика показує, що як немає успішних стратегій без інновацій, так немає інноваційних рішень без системи формування і розвитку персоналу, здатного створювати і реалізовувати інновації. З цього випливає, що персонал організації повинен розвиватися з орієнтацією на інновації.

Р. Шулер обґрунтував залежність, або, користуючись його термінологією, «логічний зв'язок», між конкурентною стратегією і методами УЛР, в основі якої лежить ідея про необхідність розуміння того, які типи поведінки вимагаються від працівників у різних конкурентних умовах [2]. Рольові типи поведінки пов'язані з такими факторами, як прийняття ризику, креативність, турбота про якість та ін.

Успішна реалізація інноваційних стратегій підприємств значною мірою залежить від того, яким чином в рамках системи управління персоналом будуть вирішені завдання розробки стратегічно значимих поведінкових моделей як щодо ключових посадових позицій, так і всіх співробітників, включених в інноваційні процеси, планування людських ресурсів і залучення необхідного персоналу в умовах високої динаміки ринку праці та його інфраструктури, а також формування системи управління продуктивністю персоналу.

Беручи стратегію інновацій, компанії створюють конкурентну перевагу, розробляючи продукти та послуги, відмінні від конкурентів, пропонуючи щось нове і незвичайне, тому потрібно, щоб персонал працював принципово по-іншому - ініціативно, творчо, з орієнтацією на розробку і просування нововведень. З іншого боку, наприклад, стратегія цінового лідерства, націлює компанію на формування конкурентної переваги шляхом встановлення найнижчих цін у порівнянні з конкурентами, отже, необхідно, щоб персонал працював з орієнтацією на максимальний обсяг продажів. Очевидно, що для кожної з даних стратегій необхідні різні типи рольової поведінки співробітників, характеристики яких представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Конкурентні стратегії організації і характеристики рольової поведінки співробітників

Характеристики рольових моделей поведінки співробітників	
Стратегія інновацій	Стратегія цінового лідерства
– Високий ступінь творчої поведінки. – Акцент на довгострокові аспекти розвитку. – Високий ступінь спільної, взаємозалежної поведінки. – Середній рівень орієнтації на обсяг виробництва і продажів. – Високий ступінь ризиків при виборі оптимальної моделі поведінки. – Високий ступінь невизначеності і непередбачуваності наслідків поведінки	– Періодична і передбачувана поведінка. – Акцент на короткострокові аспекти розвитку. – Автономна або індивідуальна діяльність. – Високий рівень орієнтації на обсяг виробництва і продажів. – Низький ступінь ризиків при виборі моделей поведінки. – Стабільність і передбачуваність в оцінці наслідків поведінки

Отже, різні рольові моделі вимагають застосування різних інструментів, методик і процедур відбору та найму персоналу, навчання, планування кар'єри, оцінки співробітників, у тому числі потенційних можливостей їх застосування в інтересах компанії, оцінки результативності, стимулювання.

Таким чином, стосовно до конкретних стратегій слід враховувати, що при формуванні кадрової політики необхідно відмовитися від типової функціональної спрямованості системи управління персоналом, зосередивши всю увагу на комплексному інструментарії системи управління компанією. Кадрова політика повинна охоплювати два напрямки розвитку персоналу, які забезпечують вирішення як поточних, так і стратегічних цілей розвитку.

Список використаних джерел:

1. Хемел Г., Прахалад К. Развитие персонала: стратегии, организация, решения [Текст] / Г. Хэмел, К. Прахалад – М.: Олимп-Бизнес, 2012. – 168 с.
2. Schuler, R.S. Technical and strategic human resource management effectiveness as determinants of firm performance / M.A Huselid, , R.S. Schuler // Academy of Management Journal – 2014 – p. 44.

КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Коновалова Н. С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@gmail.com

Незважаючи на вже тривале дослідження різних форм взаємодії підприємств, організацій, установ залишається болючим питання використання кластерного підходу в ході формування і регулювання інноваційної системи України [2; 5].

Ще 2007 року М.П. Войнаренко вказував на існування передумов формування нової парадигми економічного розвитку, що побудована на об'єднанні зусиль та переваг окремих галузей і територій для забезпечення економічного росту через вплив глобалізації та водночас регіоналізації з активними проявами інноваційності [1].

Формування регіональної структури виробництва відбувається головним чином завдяки створенню механізму впровадження та підтримки процесів самоорганізації економічних структур на основі узгодження інтересів систем різного рівня та обмеженого ресурсного забезпечення ззовні. Зростає кількість структур, що розглядають перспективи розвитку міжфірмового співробітництва через наявність у таких утворень більш стабільних позицій завдяки стійкій взаємодії в сферах науки, виробництва, державного управління та одночасному збереженні незалежності господарювання. Важливими перевагами взаємодії підприємств стає створення спільних банків різноманітних ресурсів, залучення малого та середнього бізнесу до діяльності великих підприємств та можливість їх забезпечення довготривалими робочими програмами, підвищення ймовірності впровадження інноваційних ідей, як фактора посилення конкурентних позицій.

Чергове реформування економіки в Україні призводить до виникнення дисбалансу системи взаємовідносин підприємств, організацій та установ, дестабілізації процесів створення відповідних інституцій, які стимулюють розвиток системи управління взаємодією підприємств та, зокрема, інноваційної складової [3].

Використання кластерного підходу при створенні об'єднань взаємодіючих підприємств в Україні зазнає перешкод через відсутність значного досвіду та широке інформування про наявні результати, зокрема, досвіду об'єднання малих, середніх та великих підприємств на основі співробітництва в інноваційній діяльності; слабо налагоджені зв'язки між підприємствами та освітньо-науковими закладами та державними установами, недостатня кваліфікація або відсутність потрібного числа фахівців з організації взаємодії; повсякчасне відкладання питань розвитку кластерних проектів на рівні державних програм та неповнота інноваційної інфраструктури, а про відсутність інвестиційної привабливості, єдиної методологічної бази на сьогодні годі й згадувати.

Значною перевагою взаємодії є можливість для бізнесу, влади та освітньо-наукових закладів співпрацювати для розвитку економіки регіону, навіть незначний український досвід засвідчує, що різні форми та розміри підприємств дозволяють поєднувати широку спеціалізацію з вищим рівнем гнучкості виробництва; використання ефекту масштабу зменшує витрати на виготовлення одиниці продукції з одночасним поширенням і впровадженням інноваційних технологій та ідей; підвищується соціальна та екологічна відповідальність підприємств, що входять в кластер. Але варто зауважити і на розширення впливу таких об'єднань окрім регіонального рівня ще і на міжнародний. За свідченням авторів [4], «регіони, в яких функціонують кластери, досягають більш високих показників у динаміці розвитку. Україна має дуже серйозний потенціал кластеризації як у високих технологіях, так і традиційних напрямках» і цим варто скористатися.

Список використаних джерел:

1. Войнаренко М.П. Кластерные модели объединения предприятий в Украине / М.П. Войнаренко // Экономическое возрождение России. – 2007. - № 4. - С. 68-82.
2. Гуменюк О.І. Кластери Як організаційна структура інноваційно-інвестиційної Моделі розвитку промисловості / Гуменюк О.І. // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 2. - С. 9-19.
3. Качала Т.М. Сучасні проблеми інституційного розвитку України / Т.М. Качала // Вісник економічної науки України. – 2009. – № 2. – С. 48-49.
4. Продіус Ю.І. Кластерна форма організації підприємств як головний напрямок регіонального розвитку / Ю.І. Продіус, А.М. Ткаченко // Економіка: реалії часу. – 2013. - №1(6). – С. 136-141
5. Ульянченко Ю. О. Інституціональні фактори інноваційного розвитку регіонів на основі кластерного підход / Ю. О. Ульянченко // Публічне управління: теорія та практика. – 2010. № 2. – С. 184-189.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ СТРУКТУРИ У НАФТОГАЗОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Корогодова О. О., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
ied.kpi.ua@gmail.com

Функціонування компаній нафтогазового комплексу включає такі етапи створення вартості продукції: пошук і видобуток, транспортування і зберігання, переробка та маркетинг, нафтохімія. Для компаній нафтогазового комплексу характерна висока капіталомісткість, тому період окупності вкладених коштів характеризується більшою тривалістю, ніж в інших галузях. Це обумовлюється високими витратами на проведення розвідувальних робіт, видобуток, транспортування та переробку сировини. Значних інвестицій потребує побудова інфраструктурної мережі та торговельного комплексу. Вагомий вплив на прийняття управлінських рішень керівництвом нафтогазових транснаціональних компаній (ТНК) здійснює високий рівень ризикованості, що пов'язаний з кліматичними, геологічними, технологічними та соціально-політичними параметрами.

Компанії, що працюють у зазначеному секторі, є інтегрованими або спеціалізованими. Інтегровані компанії містять весь комерційно-виробничий ланцюг від «свердловини» до «автозаправки», тобто займаються видобутком і переробкою нафти та газу, нафтохімією. Спеціалізовані компанії функціонують у більш вузькому середовищі (розвідка, видобуток, перероблення, збут) і мають тісний зв'язок з інтегрованими ТНК, що займають переважну частку світового нафтогазового бізнесу [1].

Прикладом вертикальної інтеграції може бути купівля і будівництво найбільшими нафтовими компаніями різних країн нафтопереробних заводів; будівництво та купівля танкерів, розвиток глобальної мережі автозаправок. У сучасному нафтогазовому бізнесі процес інтеграції не вичерпується створенням єдиного технологічного ланцюжка «від свердловини до бензоколонки», фінальна його стадія — повна інтеграція компаній у єдину фінансово-промислову структуру [1].

Сьогодні у сфері глобалізації нафтогазових транснаціональних структур продовжуються процеси монополізації виробництва. Концентрація значних фінансових, технологічних та інтелектуальних ресурсів із забезпеченням монопольного права власності обумовлює їхні провідні позиції у структурі глобальної економіки. В сучасних умовах компанії нафтогазового сектору є одними з важливих складових паливно-енергетичного комплексу світу. У зв'язку з об'єктивно обумовленим історичним розвитком зазначених структур і географічним поділом світу нафтогазові компанії з самого початку свого існування мали ознаки інтернаціоналізації та геоцентричну спрямованість. Серед всіх інших ТНК вони є найпоказовішими у глобалізаційному сенсі.

Найбільша частка прямих іноземних інвестицій спрямовується саме у нафтогазову галузь, а ТНК у зазначеній сфері є найбільшими за обсягами іноземних активів. У рейтингу ТНК США FORTUNE 500-2014, 3 компанії нафтогазового комплексу посідають одні з перших місць [2]. У рейтингу світових ТНК Fortune Global 500-2014, в першій десятці знаходяться 5 компаній, 4 з котрих займаються видобутком та переробкою нафти та газу, і 1 корпорація функціонує в галузі нафтохімії [3]. За результатами дослідження потоків ПІІ у 2014 р., революція сланцевого газу в США є головним чинником змін в енергетичному секторі. Хоча питання, що стосуються його екологічної та економічної стійкості залишаються актуальними, але вони тією чи іншою мірою формують глобальне середовище нафтогазового комплексу [4].

Важливим елементом регулювання діяльності компаній нафтогазового комплексу є державний протекціонізм, що відбивається у таких напрямках: контроль видобутку національних енергоресурсів з метою охорони довкілля та раціонального використання ресурсів; захист власних інтересів за допомогою методів прямого впливу на обсяги виробництва, охорони надр, підтримки відповідного рівня цін; стимулювання внутрішніх виробників енергетичного сектору для приймаючої країни; використання гнучкості елементів фінансової політики, що забезпечує оптимальний режим функціонування компаній нафтогазового комплексу.

Список використаних джерел:

1. Швидкий О. Стратегії нафтогазових ТНК на глобальному інвестиційному ринку / О. Швидкий, І. Дзебих. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://iejjournal.com/journals/14-15/2011_7_Dzebih-Shvidkiy.pdf
2. FORTUNE 500. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://fortune.com/fortune500>
3. Fortune Global 500. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://fortune.com/global500/>
4. World Investment Report 2014. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2014_en.pdf

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЛІДЕРІВ ПРОМИСЛОВИХ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Кугій А. А., студентка ФММ, групи УС-31

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
anna12kugii@gmail.com

З переходом до постіндустріального, а згодом, інформаційного суспільства категорії споживача та виробника розширились у межі світового ринку. При цьому забезпечення ринкових відносин відбувається між державами, урядами, та об'єднаннями міжнародного господарства – ТНК. З одного боку, ТНК підтримує суверенітет управлінських рішень країн, що розвиваються, та несуть певну соціальну відповідальність за надання екологічних негативних впливів країнам, де локалізують промислові підприємства. Але з іншого боку, вони уособлюють ефективні одиниці інформаційного суспільства, які здійснюють перетворення технологічного процесу у крупних масштабах з швидкісною комунікацією.

За даними ООН вже існує більше 77 тис. материнських ТНК, які керують потоком 10,7 трлн дол. прямих інвестицій в загальному обсязі. При цьому найбільша частка підрозділів лідерів промислових ТНК відносяться до таких країн: США, ФРН, Японія, Великобританія, Франція. До лідерів промислових ТНК належать Royal Dutch Shell, Sinopec Group, China National Petroleum, Exxon Mobil, BP, State Grid, Volkswagen, Toyota Motor, Glencore, що спеціалізуються на енергетиці, електропостачанні, машинобудуванні. За ними у наступних шкалах рейтингу додається електроніка та інформаційне забезпечення (Samsung Electronics, Apple). Країни, що мають інвестиційну привабливість для ТНК представлено у табл.1. Китай збільшує інвестиційні обороти, в той час як США характеризується в останні роки зниженням прискорення доходної бази. Якщо розглянути зміну доходу до попереднього року у відсотках згідно табл. 1, бачимо що країни осередки постіндустріального суспільства втрачають позиції на користь південної Європи та Китаю.

Таблиця 1

Лідери ТНК за версією Fortune [1]

№	Назва	Дохід (млн. дол.)	Зміна до попереднього року	Активи (млн. дол.)	Країна розташування
1	Royal Dutch Shell	459599	-4,6%	357512	Нідерланди
2	Sinopec Group	457201	6,8%	352982	Китай
3	China National Petroleum	432007	5,7%	620651	Китай
4	Exxon Mobil	407666	-9,4%	346808	США
5	BP	396217	2,0%	305690	Британія
6	State Grid	333386	11,7%	424531	Китай
7	Volkswagen	261539	5,6%	446866	ФРН
8	Toyota Motor	256454	-3,5%	402422	Японія
9	Glencore	232694	8,5%	154932	Швейцарія
10	Total	227882	-2,7%	239035	Франція

Зміни у сфері електропостачання, електроніки та інформаційного забезпечення мають більшу амплітуду 10 – 20 %, у порівнянні з основними галузями промисловості машинобудування, енергетики, що встановлена в межах до 10 %. Таким чином у найближчому майбутньому можлива швидка зміна структури провідних ТНК. Попри економічні зрушення 2015 р., оптимістичні прогнози визначені більш сприятливим для інвестування ніж за попередній 2014 р. (54 % оптимістичних оцінок проти 40 %) [2, с. 80]. Ріст інвестицій у первинний сектор привів до контролю ТНК над 90 % світового ринку кави, пшениці, залізної руди, 85 % бокситу, 80% олова та чаю, 75 % сирової нафти та каучуку [3, с. 43 - 44].

Залежно від галузі ТНК рівень концентрації капіталу становить 41 % для нафтодобувної галузі, 51 % у виробництві міді, 80 % реалізації електроніки, хімічної промисловості, 95 % фармацевтичної продукції. Транснаціональні корпорації відіграють роль вагомому суб'єкта світового ринку, що здійснює інвестиційну діяльність. У випадку розвинених країн надходження йде у обробну галузь, тоді як у країн на шляху розвитку – у добувну та НДДКР. Відбувається конкуренція на просування товарів на ринки цих країн. Утримання позицій та просування характеризується в тому числі злиттям, чи співпрацею. Так наприклад, у 2011 році HSBC Holdings PLC's US card and retail services business була куплена Capital One Financial Corporation (США) за заявлену вартість 32700 млн дол.

Список використаних джерел:

1. Fortune [Електронний ресурс] / Fortune Global 500 // – Режим доступу до ресурсу: <http://fortune.com/global500/royal-dutch-shell-2/>; 2. Корогодова О. О. Напрями інвестиційної активності транснаціональних компаній / О. О. Корогодова Я. О. Балаба, І. І. Сорокін // Бізнесінформ : Економіка, інвестиційні процеси. – 2014. - №7. – С. 77 – 81. 3. Навроцька Н. А. Розвиток інвестиційних процесів в умовах глобальної конкуренції / Н. А. Навроцька // Вісник Дніпропетровського університету : Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – Дн., 2014. - № 6. – С. 40 – 48.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Липисієнко А.П., студентка 2 курсу, гр. УС-21,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», lipisienko@bk.ru

Інноваційний розвиток є ключовим фактором підвищення ефективності діяльності підприємства, економного використання ресурсів, якості продукції, конкурентоспроможності, запобігання екологічним наслідкам індустріалізації експортного потенціалу.

Варто зазначити, що питома вага підприємств, що займалися інноваціями за 2009- 2014 рр. знаходиться в межах від 12,8 % до 17,4 % і має тенденцію до збільшення[1].

Основою ефективною реалізації інноваційної діяльності є наявність достатнього обсягу фінансового забезпечення. Фінансове забезпечення підприємств може відбуватись у трьох формах: кредитування, зовнішнє фінансування, самофінансування. На практиці з цілю забезпечення оптимального співвідношення та максимізації прибутку використовуються різні форми фінансового забезпечення одночасно.

Найбільший обсяг фінансування інноваційної діяльності спостерігався у 2011 р. і дорівнював 14333,9 млн. грн., а найменший – 7949,9 млн. грн. у 2009 році. При цьому слід зазначити, що за останні 5 років в Україні на розвиток інноваційної діяльності витрачалося в середньому 0,9 % ВВП.

Слід відмітити, що найбільшу частку (в межах від 52,9 до 65 %) у структурі джерел фінансування інноваційної діяльності протягом 2009-2014 рр. займали власні фінансові ресурси, зокрема прибуток, якому, на нашу думку, належить провідна роль у фінансовому забезпеченні інноваційних процесів.

В Україні як під час кризи, так і сьогодні держава намагається пом'якшити її наслідки, проте практично не мотивує до реалізації активної інноваційної діяльності, направляє значні ресурси та зусилля на рятування та підтримку сировинного сектору економіки попри відсутність додаткових витрат на науку, діяльність наукомістких компаній. Відповідно сьогодні в Україні серйозною проблемою є не відсутність фінансових ресурсів, а ідей для інвестування дешевих грошей, які залучаються переважно на спекулятивні ринки.

Спираючись на те, що витоком власних коштів підприємств є прибуток, що направляються на інноваційну діяльність, тоді причина незадовільного рівня інноваційної активності стає зрозумілою. Переважна частина підприємств збитково працює, а ті підприємства, що отримують прибуток, ним ризикувати не поспішають, та як інноваціям властивий високий рівень ризику. Ось чому для розвитку інноваційної діяльності доречно розвивати активно банківський сектор в долі залучення цільових інвестицій, вигідного вкладення вільних фінансових коштів підприємств, фінансування перспективних науково-технічних досягнень. Так як частка банківського сектору є занадто низькою в фінансуванні інновацій.

Вищим щаблем в ланцюгу інноваційної стратегії може стати створення спеціалізованого інноваційного банку, який з більшою ефективністю забезпечував би виконання програм науково - технічного і соціально-економічного розвитку компаній, та від реалізації цих програм одержання прибутку. Не квапляться із фінансуванням інновацій іноземні інвестори. Основними факторами, що утримують іноземних інвесторів, крім високого рівня інноваційного ризику, є: незадовільний рівень захисту з боку місцевих органів самоврядування та держави; нестабільне вітчизняне законодавство; політична нестабільність; економічна криза [2].

Отже, сьогодні в Україні важливим залишається підвищення уваги держави та суспільства в цілому до рівня інноваційної діяльності, формування інноваційної культури нації, створення умов для формування приватно-державного партнерства, а також вибору оптимальних форм та джерел фінансування при створенні інновацій та розвитку інноваційної діяльності.

Сучасна ситуація у вітчизняній економіці характеризується відсутністю повного, вичерпного розуміння суспільством необхідності структурних реформ в економіці пов'язаних з переходом на інноваційну модель розвитку, яка стримується на різних рівнях управління, відмічається пасивністю щодо популяризації та активної позиції влади, підприємців та споживачів.

Список використаних джерел:

1. Наука та інновації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / [Авт.-упоряд.: Г. О. Андрощук, І. Б. Жилияєв, Б. Г. Чижевський, М. М. Шевченко]. – К: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР

Мазур О. А., к.е.н., засл. економіст України, Пустовойт С. В., к.т.н., Бровченко Н.С.,
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, svpustovoi@gmail.com

Стратегічним пріоритетом розвитку України є підвищення її конкурентоспроможності та побудова інноваційної економіки з урахуванням спостережуваного у світі прискореного технологічного розвитку світової економіки та переходом провідних країн до економіки знань, яка заснована на безперервному отриманні й упровадженні нових знань у всі сфери діяльності суспільства.

На сьогодні в економіці України значна питома вага припадає на технології третього і четвертого технологічних укладів, а на п'ятий та шостий уклади – лише 5 %. Але технології цих технологічних укладів в десятки разів збільшують додану вартість продукції, чим можуть сприяти дальшому соціально-економічному розвитку країни. Особливістю національної економіки є те, що в переважній більшості галузей промисловості виробляється продукції набагато більше, ніж споживається в країні, спостерігається велика залежність від кон'юнктури світового ринку. В структурі експорту переважає частка сировини, полуфабрикатів та сільськогосподарської продукції, а частка наукоємної продукції становить лише 4 %.

Утвердження інноваційної моделі національної економіки можливо за умови відновлення сфери НДДКР. Для цього необхідно суттєво збільшити фінансування установ науки та освіти, при цьому має виконуватися низка законів, які регулюють наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність. Відомо, що наявний потужний науково-технічний потенціал в Україні не використовується повною мірою для модернізації національної економіки через недосконале державне регулювання інноваційної діяльності, недостатнє бюджетне фінансування науково-технічної сфери, низький попит на інновації [1, с. 4].

В Україні інноваційна сфера є пріоритетним об'єктом національної економічної політики. В законодавчому порядку встановлено, що інновації є одним з найважливіших стратегічних факторів соціально-економічного розвитку і забезпечення національної безпеки країни. Розроблено потужну нормативно-законодавчу базу, яка складається з 80 законів, понад 600 підзаконних актів Кабміну та 1000 нормативних актів міністерств і відомств. Одним з основних елементів національної інноваційної системи є інноваційна інфраструктура [2, с. 57]. В Україні функціонує 16 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційних бізнес-інкубатора, 14 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науково-технічної та економічної інформації, 15 небанкових фінансово-кредитних установ, 21 науково-впроваджувальне підприємство [3, с. 19].

На протязі більш як десятирічної діяльності технологічних парків в Україні створено стабільні виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції, які сприяють підвищенню експортного потенціалу національної економіки і зниженню її залежності від імпорту високотехнологічної продукції, забезпечують позитивний зовнішньоекономічний баланс за номенклатурою продукції технопарків. Але прийняття Податкового кодексу призвело до призупинення роботи технопарків, погіршенню умов впровадження інновацій. Для нормалізації роботи технопаркових структур необхідно вжити заходів щодо вдосконалення нормативно-законодавчої бази їхньої діяльності з метою реалізації інноваційного потенціалу технологічних парків та поновлення дієвої державної підтримки інноваційних проектів технопарків. Для стимулювання приватно-публічного партнерства в інноваційній сфері потрібно розробити нові нормативно-законодавчі акти.

Для відновлення ефективної діяльності вже існуючої мережі технопаркових структур та її подальшого розвитку необхідно удосконалити систему фінансування інноваційних розробок при створенні дослідно-промислових зразків нової техніки, запровадити нові форми кредитування інноваційних розробок з залученням механізмів приватно-публічного партнерства при їх впровадженні у промисловості. Для стимулювання приватних інвестицій в інноваційні проекти, створення пільгових умов для суб'єктів інноваційної діяльності технопаркових структур та регулювання науково-технічної інноваційної діяльності потрібно розробити нові нормативно-законодавчі акти.

З метою підвищення зацікавленості розробників до впровадження результатів науково-дослідних робіт, що виконані за кошти Держбюджету в умовах спеціального режиму технопаркових структур, необхідно розробити нормативні акти у відповідності до Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" в редакції від 02.10.2012 р. та ввести їх в дію для того, щоб затвердити за розробниками – установами, організаціями та підприємствами – майнові права інтелектуальної власності на технології та/або її складові, що створено за рахунок бюджетних коштів.

Список використаних джерел:

1. Сімсон О.Е. Правова модель приватно-публічного партнерства в інноваційній сфері : монографія / О.Е. Сімсон. – Х. : Право, 2013. – 448 с.
2. Федулова Л.І. Інноваційна економіка : підручник – К. : Либідь, 2006. – 480 с.
3. Шовкалюк В.С. Развитие инновационной инфраструктуры и системы трансфера технологий: состояние и проблемы [Текст] // Международный форум «Трансфер технологий и инновации» (Сб. научно-практических материалов). – Симферополь : Колор Принт, 2010. – С.16–24.

ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Мариніна С. В., к.е.н.

Науково-дослідний економічний інституту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України,
smaryn@meta.ua

Відсутність політики, яка реально пов'язує цілі наукової, інвестиційної і структурної політики держави, призвели до того, що технологічні зрушення в українській економіці набули явно регресивного характеру і проявилися у швидкій деградації її технологічної структури. Стрімке руйнування сучасного технологічного укладу означає фактичне руйнування технологічної основи стійкого економічного зростання [1].

Статистичні дані по Україні показують, що лише 14,2% промислових підприємств беруть участь в інноваційній діяльності і тільки 6,7% від обсягу продажів здійснюється в результаті виробництва інноваційної продукції. В цілому в країні близько 95% обсягів виробленої продукції належать до третього (60%) і четвертого (35%) укладів. Частка продукції вищих технологічних укладів в економіці країни становить: 4% для п'ятого і 0,1% – для шостого.

Інвестиційні вкладення, що визначають напрями розвитку на майбутнє передусім стратегію економічного розвитку, масово спрямовуються в технології нижчого, третього укладу – 75%, в галузі шостого укладу надходять лише 0,5% інвестицій. Фінансування наукових розробок і витрати на інновації становлять відповідно: для третього укладу – 6 і 30%, для четвертого – 69,7% і 60%, для п'ятого – 23 і 8,6% і для шостого – 0,3 і 0,4%. Зростання внутрішнього валового продукту за рахунок введення нових технологій в Україні оцінюється у 0,7%, в той час як у розвинених країнах цей показник досягає 60% і навіть 90% [2].

Для України це означає категоричну необхідність переходу до інноваційного типу економічного зростання шляхом заміни галузевого розподілу національної економіки розподілом технологічним. Але ринковий механізм робить інноваційну діяльність в країні не вигідною для бізнесу, який надає перевагу спекулятивним перевагам. Тому необхідна агресивна політика держави для забезпечення умов інноваційно-технологічного розвитку. За таких умов формування дієвої державної інноваційної стратегії інтереси ринку і потреби інноваційної економіки можуть припинити суперечити один одному.

Саме в період зміни технологічних укладів і структурної перебудови світової економіки необхідно спрямувати всі економічні та громадські зусилля на створення в національній економіці конкурентоспроможних підприємств нових укладів, що здатні зміцнити позиції держави на світовому ринку [2].

Для України тема інновацій та проривних технологій являє особливий інтерес, оскільки країна обрала шлях упровадження нових ресурсощадних екологічно чистих технологій з того часу, як проголосила модель інноваційно-економічного розвитку в 2001 році.

Реалізація інноваційної моделі потребує інтеграції України у світовий високотехнологічний конкурентний простір, в якому великого значення набувають масштаби наукових досягнень і технологічних їх упроваджень, що є джерелом стійкого економічного зростання і базою для формування привабливого інвестиційного середовища для інновацій.

В країні необхідно сформувати свою систему ефективних інструментів державного стимулювання інноваційної діяльності, яка на власному історичному та ментальному підґрунті стимулюватиме бізнесові структури до інноваційного та науково-технологічного розвитку [1; 3].

Особливостями технологічного розвитку у найближчий період повинні стати: розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей: посилення дифузії сучасних високих технологій в середньо- та низько технологічні сектори виробничої сфери; формування нових виробничих технологій, що забезпечать в рамках традиційних галузей суттєву зміну характеру виробничих процесів і властивостей готової продукції. Зростання продуктивності дедалі більше спиратиметься не на нагромадження фізичного, а перш за все людського капіталу та підвищення вкладу в економічне зростання економіки знань.

Україна, яка бере активну участь в науково-дослідних програмах та міжнародних проектах, повинна зосередити весь наявний потенціал для здійснення інноваційного прориву, який відзначатиметься стрімким розвитком високотехнологічних галузей, підвищення конкурентних позицій країни на міжнародній арені та досягненням сталого економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Новий курс реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – с. 232.
2. Україна – 2015: Національна стратегія розвитку / за заг. ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка. – К.: 2008. – с. 118.
3. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку: монографія / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, А.М. Колот, Я.М. Столярчук та ін. / за заг. ред. докторів екон. наук, професорів Д.Г. Лук'яненка та А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2011. – с. 703.

СТВОРЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВЕБ-САЙТІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Нетреба І.О., к.е.н., асистент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, iranetr@ukr.net

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин для підприємств України постійно зростає необхідність встановлення постійних зв'язків з покупцями, постачальниками, дистриб'юторами. Саме Інтернет є сьогодні досить ефективним і перспективним засобом для забезпечення цих зв'язків через електронну пошту, електронні дошки оголошень, форуми, Інтернет-конференції, Інтернет-магазини. До факторів, що сприяють використанню Інтернет у господарській діяльності підприємств можна віднести наступні [1, 2]: створення глобального інформаційного простору для забезпечення ефективної інформаційної взаємодії постачальників, споживачів, партнерів, фінансових установ, контролюючих органів; формування нормативно-правової бази в Україні щодо регулювання електронної комерції; домінування в економіці нових технологічних укладів, що базуються на впровадженні інформаційних технологій та систем і сприяють процесам виникнення і використання новітніх форм соціально-економічної діяльності; стрімкий розвиток світового ринку програмного забезпечення; удосконалення каналів передачі даних, що підвищує ефективність комунікацій у системі «покупець-веб-сайт-продавець» та у системі менеджменту підприємства; розширення вітчизняного сегменту Інтернет-користувачів. Також розвиваються різні напрями здійснення комерційних операцій через Інтернет, що, відповідно, є позитивним чинником зростання кількості підприємств, які за допомогою корпоративних веб-сайтів "входять" до мережі Інтернет, пропонуючи товари і послуги. Головна мета створення корпоративних веб-сайтів - спроба краще інформувати споживача про товар чи сервіс, показати унікальні властивості товарів, вказати на власні переваги порівняно з підприємствами-конкурентами.

Нині значне число компаній на території України надають послуги розробки «під ключ» та супроводу веб-сайтів. Як зазначено у роботах [2, 3] процедура створення корпоративного веб-сайту включає наступні етапи: формулювання ідеї і головної мети створення сайту, розробка та узгодження бізнес-плану проекту, розробка структури сайту з урахуванням дизайну; HTML-верстка, перевірка роботи сайту в реальних умовах (тестування), запуск у промислову експлуатацію.

На наш погляд, окрім вищезазначеного, не менш важливими є наступні чинники:

1. Необхідно надавати важливого значення першому етапу розробки, а саме поглибленому аналізу комплексу маркетингу компанії, формулюванню вимог до створення і наповнення сайту, а також можливості швидкого внесення коректив.

2. Структура корпоративного сайту повинна бути зручною для майбутнього користувача, а дизайн – індивідуальним.

3. Доцільною є оптимізація корпоративного веб-сайту під пошукові системи, зокрема Google, Bing і т.п., а також використання лічильників відвідування сайту.

Таким чином, створення і використання корпоративного веб-сайту надає наступні конкурентні переваги компаніям [4]: позиціонування бренду компанії в Інтернет, створення і підтримка іміджу; презентація на найвищому рівні та просування товарів і сервісу компанії через глобальну мережу; Рr-підтримка; розробка та впровадження ефективних рекламних кампаній через Інтернет з метою швидкого розширення бази клієнтів компанії; можливість налагодження якісного зворотного зв'язку з клієнтами; виявлення незадоволених потреб; залучення до співпраці партнерів, інвесторів.

Враховуючи вищезазначені положення, створення корпоративного веб-сайту відіграє провідне значення у підвищенні конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин. Використання можливостей Інтернет-мережі сприяє налагодженню прямих контактів з покупцями, виводить ці відносини на якісно новий рівень, надаючи змогу одержувати оперативну інформацію про кон'юнктуру ринку і зміни у структурі споживчого попиту.

Список використаних джерел:

1. Антонюк Д.А. Передумови та організаційно-економічний механізм функціонування електронної інфраструктури підприємництва / Д.А. Антонюк, К.І. Антонюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2012. - №1(17). - С.20–30.
2. Бронська О. Роль інформаційних систем в підвищенні ефективності управлінської діяльності / О. Бронська // ПРОМЕТЕЙ. - 2012. - 1(37). - С. 156-159.
3. Машика Ю. Електронна комерція – платіжні системи мережі Інтернет / Ю. Машика // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.- С. 344-348.
4. Офіційний сайт компанії «Vintage» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vintage.com.ua/services/web-development>.

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ УКРАЇНИ, ЯК ФАКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Новікова А.П., студентка 1 курсу, кафедра міжнародної економіки, ФММ,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», n_angelin@mail.ru

Сучасна конкуренція на світових ринках оперує фактором інноваційної діяльності. Так, кожна розвинута країна має власну інноваційну політику, яка дає змогу підприємствам збільшувати прибуток, за рахунок нових технологій, вести гідну конкурентну боротьбу, а, відповідно, займати лідируючі позиції на світовому ринку. Незважаючи на свій багатий науковий та освітній потенціал, в Україні немає достатньої можливості розвитку науково-технологічних розробок.

Не дивлячись на відсутність інноваційної політики в Україні, існує закон «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», що констатує наступні стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на 2011-2021 роки [1]: 1) освоєння та впровадження нових технологій в енергетичній сфері, освоєння альтернативних джерел енергії; 2) розвиток транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; 3) освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; 4) технологічний розвиток АПК України; 5) впровадження технологій охорони навколишнього середовища; 6) розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки тощо. Задля ефективною реалізації інноваційних проектів необхідним елементом є інвестиції. Основними джерелами фінансування інноваційної діяльності в кожній країні є [2]: 1) фінансування з Державного бюджету України; 2) власні кошти інноваційних фінансово-кредитних установ та суб'єктів інноваційної діяльності; 3) інвестиції фізичних і юридичних осіб-іноземців, тощо.

Динаміку інноваційних інвестицій в Україні можемо простежити у наступній таблиці 1.

Таблиця 1

Фінансування інноваційних проектів України [3]

Рік	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів							
		Власних млн. грн./%		вітчизняних інвесторів млн. грн./%		іноземних інвесторів млн. грн./%		інші джерела млн. грн./%	
2009	155218,6	134881,6	86,9	350,0	0,2	-	-	19987,0	12,9
2010	130157,1	84702,5	65	-	-	8522,6	6,6	36932,0	28,4
2011	152801,1	105268,4	68,9	-	-	-	-	47532,7	31,1
2012	182470,3	146611,9	80,3	-	-	-	-	35858,4	19,7
2013	104399,4	100474,8	96,2	-	-	-	-	3924,6	3,8

Як видно з наведеної таблиці, інвестування в наукові та науково-технічні роботи суттєво зменшилося на період 2013 року, що відповідно призвело до зниження інноваційних показників України в міжнародному рейтингу країн (рис. 1).

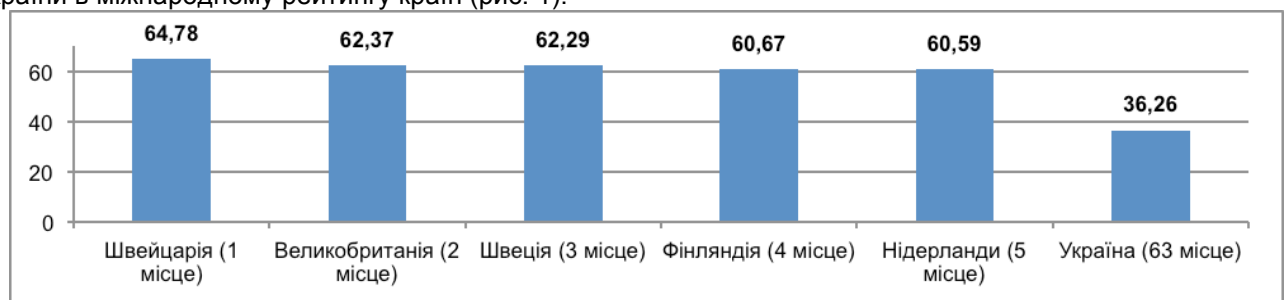

Рис. 1. Рейтинг України за рівнем інноваційних показників на 2013 рік [4]

Таким чином, зробимо висновок, що інновації – важливий фактор розвитку країни на міжнародному ринку. Ефективна інноваційна політика країни дає можливість займати лідируючі позиції серед конкурентів. Останні роки відзначилися важким становищем України в економічній сфері, тобто погані показники як інноваційного, так і економічного розвитку в цілому. Однак, перспективний стратегічний план до 2021 року може кардинально змінити позицію України у міжнародному рейтингу інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Верховна Рада України. Закон від 08,09,2011 № 3714-VI. [Електронний ресурс]: Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3717-17>
2. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент [Текст] / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с. (с. 32-33).
3. Головне управління статистики [Електронний ресурс]: Статистична інформація – Джерела фінансування інноваційної діяльності (2000-2013pp.) – Режим доступу: <http://oblstat.kiev.ukrstat.gov.ua>
4. The Global Innovation Index 2014: The Human Factor in Innovation – Економічний статистичний журнал, 2014. – 400 с. (с. 24).

ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ У ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА

Пилипчак Б.В., студент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
bogdanpilip@gmail.com

Відомо, що Україна є енергодефіцитною країною, оскільки свої потреби в паливно-енергетичних ресурсах за рахунок внутрішніх резервів покриває лише на 53 %. Велика частка енерговитрат людства пов'язана з широким використанням двигунів внутрішнього згоряння, які є джерелами механічної енергії і в своїй більшості працюють на рідких видах палива – дизпаливо та бензин.

У всьому світі підвищення цін на нафту, нестабільність та ненадійність її експортерів спричинили серйозні занепокоєння зі сторони імпортерів нафти. За різними оцінками світових запасів нафти залишилось приблизно на 30-50 років за сучасних обсягів видобутку. При цьому, зі зменшенням запасів нафти, поступово зростає її ціна, яка у недалекому майбутньому може стати на стільки високою, що використання нафти у якості сировини для виробництва палива буде взагалі нерентабельним. Обмеженість України в нафтових і газових ресурсах дає поштовх активному науковому дослідженню та вирішенню проблеми розробки та впровадження альтернативних видів палива з відновлювальних джерел енергії [1].

Україна має величезний потенціал у виробництві біопалива. За сучасними оцінками ми цілком здатні не тільки задовольнити власні потреби у біопаливі, але ще й експортувати його у інші країни Європи. За прогнозами та розрахунками незалежних експертів у 2020 році потужність виробництва біопалива в Україні може сягнути 6 млн. тонн [1,2]. Для цього буде необхідним збільшити площі під основні види культур, що застосовуються у виробництві біодизеля (ріпак і сою) до 4 млн. га з розрахунку на кожну культуру. За таких умов ріпак і соя займуть не більше 20% посівних площ, що не спричинить негативних екологічних наслідків. У якості супутнього продукту виробництва 6 млн. тон біопалива дасть сільському господарству України 13 млн. т шроту, що за вмістом білку еквівалентно 40 млн. т кормового зерна [2].

Використання рослинних масел або продуктів їх переробки в якості палива дає можливість споживати сонячну енергію, накопичену рослинами в процесі фотосинтезу, і поглинати вуглекислий газ, що виділяється в процесі згоряння таких палив. Разом з тим світовий досвід показав, що використання рослинної сировини для отримання біопалива не призводить до підвищення цін на продукти харчування, оскільки не зменшує кількість харчових ресурсів [3].

Виробництво біопалива з рослинної сировини в Україні, передбачає для неї певні економічні вигоди:

- підвищення рівня енергетичної безпеки;
- поліпшення екологічної ситуації країни;
- економічний розвиток агропромислового комплексу та сільської місцевості;
- зменшення рівня безробіття шляхом створення нових робочих місць;
- додаткові джерела фінансових надходжень до Державного бюджету України.

Україна має у своєму розпорядженні вільні потужності олійно-жирової та спиртової галузей, які за належного рівня інвестування готові вже сьогодні виробляти необхідні обсяги біопалива, яке за якісними показниками відповідає нормам директив ЄС. Це особливо цікаво з точки зору підвищення рентабельності українських спирт заводів, оскільки приблизно половина з них є збитковими. Однак, світовий досвід свідчить, що без належної підтримки держави рідкі види біопалива за ціною, скоріше за все, не зможуть конкурувати з дизпаливом та бензином, що були отримані з нафти [2]. З огляду на надто велике лобювання нафтових компаній у цьому питанні є вкрай важливим законодавче врегулювання ринку виробництва та споживання рідких біопалив разом зі створенням сприятливих умов для заохочення його виробництва. Стимулювання та державна підтримка виробників біопалива, особливо є вагомим на початкових етапах його виробництва [1,2].

Отже, виробництво та використання біопалива в Україні зростає. Але як і раніше використовується тільки частина існуючого потенціалу. Повне його використання може призвести до великої кількості позитивних змін у національній економіці. Виробництво і використання біопалива на території України дає можливість в значній мірі вирішити екологічні та енергетичні проблеми нашої держави.

Список використаної літератури:

1. Семенов В.Г. Україна без нафти: стан і перспективи розвитку виробництва та застосування екологічно чистого біодизельного палива //Наука та інновації. – 2008. – Т 4. – № 1. – С. 81–86.
2. Кравчук О.О. Соціально-економічні аспекти розвитку виробництва біопалива в Україні //Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2011. – №. 8. – С. 269-275.
3. Поліщук В.М. Тваринні та рослинні жири як сировина для виробництва біодизеля (Узагальнення досвіду) //Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування: Зб. наук. праць.– Київ. – 2010. – №. 144. – С. 198-218.

РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО РІВНЯ

Погоняй М.О., ФММ, УІ-31,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
maria.kittenish@gmail.com

Вивченням аспектів підвищення ефективності діяльності та проблем створення технологічних парків в Україні займалися такі вітчизняні вчені: В.М. Геєць, А.С. Гальчинський, А.К. Кінах, В.П. Семиноженко, О.А. Мазур, В.С. Шевкалюк, Д.В. Табачник та ін.. Рівень інноваційної діяльності технологічних парків є таким, що не відповідає всезростаючим потребам України. Одна з головних причин відставання криється не у відсутності нових ідей і сучасних технологій, а в їх повільному практичному освоєнні. Підвищити конкурентоспроможність продукції і забезпечити інтеграцію у світові ринки Україна може, в першу чергу, за рахунок свого інноваційного потенціалу, впровадження та використання на практиці високих технологій.

Роль технопарків у розвитку інноваційної системи національного рівня і доцільність їх існування на території України полягає в тому, що: вони є ефективною формою поєднання науки і виробництва, концентрацією висококваліфікованих кадрів, функціонують з використанням унікального устаткування, обчислювальних центрів, лабораторій, що дає змогу проводити дослідження і наукові експерименти на високому рівні, мають фінансовий капітал, що представлений у вигляді венчурного капіталу, інноваційна та інвестиційна діяльність технопарків базується на матеріально-технічній і виробничій базі їх учасників (учасниками технопарків можуть бути вже існуючі підприємства, які зацікавлені у співпраці з науковим центром у сфері впровадження його розробок, або у використанні інфраструктури та обладнання наукового центру), наукова і виробнича інфраструктура технопарків здатна забезпечити проведення всього комплексу робіт відповідно до проектів – від наукових досліджень до промислового випуску інноваційної продукції, маркетингових досліджень і навіть навчання персоналу

Приклад становлення технологічного ринку в Японії, Швеції, США та ін. демонструє, що основною складовою державної політики в розвинених країнах стають програми стійкого та прогресуючого розвитку і створення технопаркових структур як інноваційних центрів. Розвиток технопарків позитивно впливає на рівень розвитку регіону і може перетворити периферійні області з відносно відсталою економікою у високорозвинені регіони. Створення технопарків на регіональному рівні має сприяти розвитку малого і середнього підприємництва на базі кооперації з промисловими галузями в даному регіоні, підвищення технологічної оснащеності малого і середнього бізнесу, створення в регіонах технопарків має стати об'єднанням зусиль місцевої влади, університетів і промисловості регіонів. Крім того, розвиток технопарків сприяє забезпеченню високими технологіями у різних сферах промислового та сільськогосподарського виробництва, транспорту, зв'язку, а також виділенню додаткових робочих місць, підготовці власних фахівців, створенню інфраструктури.[1]

При формуванні засад на норм функціонування науково-технологічних парків часто не є формалізованими моделі фінансування інноваційних проектів, організаційно-економічна і виробничо-господарська моделі, не розроблена стратегія застосування можливостей технопарків та раціонального використання інфраструктури. Всі перераховані аспекти спричиняють негативні тенденції розвитку науко-технічних парків, які тісно пов'язані з високими ризиками щодо державного фінансування. Перераховані недоліки в різній мірі впливають на розвиток технопарків, але найзначущий чинник - це невизначеність державної підтримки (фінансування) та недостатня привабливість для інвесторів [2].

Одним з шляхів вирішення даної проблеми є залучення в технопарки міжнародних компаній, що володіють передовими технологіями, мають налагоджені канали збуту та володіють управлінськими процесами. Стимулами для їхнього приходу можуть бути лише податкові та митні пільги. Наявність податкових і митних преференцій дозволить підвищити інвестиційну привабливість.

Стимулювання інноваційних впроваджень в області високих технологій може здійснюватися лише за рахунок залучення фінансових коштів у сферу інноваційного підприємництва і утримання висококваліфікованих кадрів шляхом створення нових робочих місць, що відповідають високому рівню престижу та забезпечують гідну оплату праці. Ці пункти мають бути виконані за допомогою тісної взаємодії капіталу та науково-технічного центру, чия наукова діяльність і покликаний фінансувати даний капітал. Його формування включає в себе внески інвесторів у статутний капітал комерційної організації, сама конструкція якої припускає відособлення майна юридичної особи від майна його засновників, а отже, служить формуванню капіталу.

Список використаних джерел:

1. Технопарки как инструмент интенсификации развития производства. Понятие, функции и задачи технопарков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://raexpert.ru>
2. Питерская М.В. О проблемах развития научно-технологических парков в Украине / М.О. Питерская [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Руденко Л.С., студент БІ-41м, Ткаченко Т.П., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
rudenko.lesia@gmail.com

На сьогоднішній день фармацевтична галузь є найбільш перспективною та динамічною, а тому з її швидким зростанням зростає і кількість специфічних аспектів, які необхідно забезпечити для продуктивної та ефективної роботи галузі.

В той час коли більшість розвинених країн займаються розробкою та впровадженням нової техніки та технологій, інтенсивних фундаментальних досліджень в різних областях виробництва лікарських засобів, Україна потребує значного фінансування та законодавчої підтримки держави для здійснення інноваційного розвитку в цій галузі.

Так станом на 2010 р. обсяги продажу лікарських засобів вітчизняного виробництва у грошовому вираженні становили 24,5%, імпортного — 75,5%, тоді як в натуральному вираженні (в упаковках) лікарські засоби (ЛЗ) вітчизняного виробництва становлять 69%, а іноземного — 31% [1].

З 2011 р. спостерігається зменшення суб'єктів господарської діяльності у фармацевтичній промисловості, яке пов'язано з імплементацією вимог належної виробничої практики (GMP) до виробництва ЛЗ. В Україні сертифіковано на відповідність GMP тільки 21 дільницю 15 вітчизняних фармацевтичних підприємств, на яких виробляється 361 найменування вітчизняних ліків з 14 308 зареєстрованих [1].

Тобто найбільш вагомими постають наступні проблеми фармацевтичної промисловості:

- 1) нездатність забезпечувати населення основними сучасними ЛЗ;
- 2) низький рівень інновацій та технологій, які використовуються під час розробки та виробництва ЛЗ [2].

Ці проблеми зумовлені, в першу чергу, економічною демотивацією вітчизняних виробників, дефіцит кваліфікованих кадрів, недостатнім рівнем законодавчої бази, відсутністю виконання правил GMP, належного контролю якості та механізмів фінансування розробок нових ЛЗ.

Зазначені проблеми призводять до того, що за існуючого інерційного сценарію розвитку галузі, є наявні позитивні передумови її подальшого зростання. Оскільки є перспектива виробництва імунобіологічних препаратів, та препаратів органічного походження. Для яких розроблена потужна вітчизняна наукова база по створенню низки ЛЗ (противірусні, антиоксидантні та ін..) які здатні конкурувати з закордонними брендами.

Тому розвиток інноваційного промислового виробництва ЛЗ повинен базуватися на наступних заходах:

- 1) створення сучасних систем виробництва ЛЗ, які б повністю задовольняли вимоги GMP на території України, а також розробляли та впроваджували власні розробки та вихідні субстанції;
- 2) Заміна генерикових препаратів ліцензійними інноваційними препаратами, розробленими в Україні; а також заміна імпортних препаратів вітчизняними аналогами.
- 3) Перехід фармацевтичної галузі на інноваційну модель розвитку [2].

Враховуючи останню ситуацію в країні існують ризики підвищення конкурентоздатності вітчизняних виробників за рахунок послаблення гривні, в Україні в недалекому майбутньому можуть припинити своє існування як базовий виробничий сектор, який виробляє ЛЗ, так і пов'язаний з ним науково-технологічний сектор.

Тобто для впровадження інноваційного промислового виробництва ЛЗ необхідно: розроблення відповідної законодавчої бази, механізмів фінансування державою та залучення коштів інвесторів у галузь фармацевтики, заохочувати фармацевтичні підприємства до швидкого впровадження положень GMP, приділяти більше уваги підтримці наукової бази, підготовці кваліфікованих кадрів та співпраці з іноземними виробниками.

Список використаних джерел:

1. Пашков В.М. Господарсько-правова характеристика інноваційного промислового виробництва лікарських засобів/ Пашков В.М//Український медичний часопис. – 2011. – 6(86). – електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.umj.com.ua>
2. Проект « Стратегія розвитку фармацевтичної промисловості України на 2010-2020 рр.» – електронний ресурс. Режим доступу : http://oormmpu.at.ua/news/obgovorennja_proektu_strategiji_rozvitku_farmaceutichnoji_promislovosti_ukrajin_i_na_2010_2020_roki/2010-05-18-124

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

Савченко С.М., к.е.н., доцент,

Браїлко Д.С., студентка гр. УМ-22, ФММ,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Станом на сьогоднішній день суспільство перебуває в новій всесвітній трансформації – становлення постіндустріального суспільства. Експерти пророкують оновлення сфери праці: на нас чекає більш кваліфікована цікава і творча робота.

Швидкий розвиток сучасних комунікаційних технологій у поєднанні з вимогами сучасного бізнесу та умовами життя, що змінюються, є причиною переміщення робочого процесу за межі звичного для нас офісу. Суттєво трансформується і підприємство як економічний інститут. На заміну звичайних виробничих структурам приходять невеликі професійні, що працюють з новітніми комп'ютерними і телекомунікаційними технологіями.

Важливу роль відіграє потреба в новітніх послугах, що є характерним для інформаційної економіки. Роботодавці потребують працівників інформаційної сфери. Потреба у зниженні витрат на їх утримання призводить до перенесення робочого місця та самого процесу за межі офісу, тому роботодавці вдаються до використання стратегії дистанційної роботи своїх працівників. Стандартизоване та звичне «суспільство праці» змінюється «індивідуалізованим суспільством» та «суспільством ризиків» [1].

Згідно Закону України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012 р. зайнятість трактується як не заборонена законодавством діяльність осіб, яка пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб із метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно (ч.1. ст.1) [2].

За характером організації робочого часу та робочих місць розрізняють стандартну та нестандартну форми зайнятості. Усе більшої популярності в Україні набувають нестандартні форми, до яких можна віднести: неповну та повну зайнятість за умов гнучких форм організації робочого часу; зайнятість на основі цивільних договорів та на основі вторинної зайнятості; праця за викликом; надомна праця; позикова праця (лізинг персоналу, аутсорсинг персоналу); дистанційна зайнятість; незареєстрована зайнятість у неформальному секторі тощо [3].

Найбільш динамічно зростає дистанційна зайнятість, яка може бути наступних видів:

- дистанційна зайнятість, яка розподілена по кількох місцях: частково – вдома, частково – у приміщеннях, що є власністю роботодавця (на більшу частину робіт поширюється дія колективних договорів);
- робота вдома, яка складається з одноманітних, часто повторювальних операцій, які не потребують високої кваліфікації (оплачується за кінцевим результатом);
- позаштатна дистанційна робота, яка ґрунтується на роботі вдома і здійснюється позаштатними працівниками на основі контрактів з роботодавцем (комп'ютерне програмування, дизайн тощо);
- мобільна дистанційна робота, яка передбачає застосування можливостей нових технологій у традиційних формах мобільної зайнятості (робота торгових представників, інспекторів тощо);
- робота у спеціально обладнаному офісі, яка здійснюється телекомунікаційним зв'язком («телеробота» та «теледоступ»).

Переважаюча частина працюючих у неформальному секторі економіки України – це особи віком від 15 до 25 років (30,4%), а також особи віком 60-70 років (65,7%). Основним видом економічної діяльності неформального сектору економіки в Україні є сільське господарство (65,2% зайнятих у цьому секторі) [4]. Тобто, неформальний сектор економіки є переважаючим місцем прикладання праці майже для кожної другої особи з числа сільських жителів, оскільки у місті ця зайнятість не набула суттєвого поширення завдяки більш сприятливій кон'юнктури ринку праці.

Визнання законодавством України деяких форм нестандартної зайнятості – є першим кроком до вдосконалення законодавства про працю. Але першочергово державі у цьому напрямку необхідно здійснити низку законодавчих заходів для заповнення прогалів у такій не типовій трудовій діяльності. Як засвідчило дослідження цих процесів, в Україні цей вид праці є актуальним та масовим. Державна бездіяльність у цьому процесі може посилити напругу в соціально-трудовій сфері та негативно вплинути на ринок праці.

Список використаних джерел:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество; [пер. с англ. Иноземцева] – Логос, 2002. – 390 с. – (Разделяй и властвуй, с.30).
2. Закон України Про зайнятість населення : за станом на 05.07.2012 р.– Офіційний вісник України №63, 2012. – С.256. – (Бібліотека офіційний видань).
3. Гулевич О. Трансформація зайнятості у сфері послуг під впливом розвитку інформаційних технологій - Україна: аспекти праці, 2010. – С. 10–13.

АКТУАЛЬНІСТЬ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Сергієнко К.С., студент, Писаренко О.Л., студент,
Коновалова Н.С., асистент.

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
alyona_pysarenko@ukr.net

У 2013 р. в рейтингу, складеному Bloomberg, серед 50-ти найбільш інноваційних країн світу Україну розташували на 42 позиції. 41-ою виявилася Греція, 43-ою Болгарія [3]. У 2014 році Україна посіла 49-е місце, а у 2015 р. Україна 33-є місце в щорічному рейтингу The Global Innovation Index. [4]. Якщо розглядати інновацію згідно Закону «Про інноваційну діяльність», то це «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [1].

Водночас інновація - це одна з провідних складових підприємництва, яка існує у ринковій економіці. Вона є беззаперечним втіленням дуалістичності - поєднанням раціонального та ірраціонального. При цьому спостерігаємо вже давно відомий ефект супротиву змінам, інноваціям. З одного боку, рішучі зміни (інноваційні) повинні забезпечувати додатний економічний ефект, до якого тяжіють всі підприємці. А з іншого - критерієм оцінки вдалості інновації є нестандартний підхід до вирішення проблеми, або навіть знаходження рішення ще до виникнення проблеми.

Об'єкт інновації весь час вдосконалюється з плином часу, сама інновація стає більш ефективною, набуває невідомих раніше споживчих властивостей. Це забезпечує нові сфери застосування її новими споживачами, розширення не тільки масштабу, а й діапазону застосування. Останнє отримало назву дифузії, яка сприймається як інтегральний суспільний результат інновації та є позитивним саме завдяки їй. Отже, інновація розгортається комплексно та утворює нову триєдину технологічно-соціально-економічну систему суспільства, до складу якої входять галузі, які: здійснюють інновацію; поширюють нову технологію та поглиблюють її економічні переваги; виникають унаслідок розвитку нових технологій. Ще одним важливим фактором впливу на соціально-економічну систему є раціональніше використання ресурсів саме завдяки інноваціям. А ще інноваційні інвестиції забезпечують вищу за середньогалузеву віддачу, що дозволяє продовжувати удосконалення соціально-економічних систем.

Отже, функції інновацій в межах сучасної економічної системи це, в першу чергу, спрямування її на інтенсивний шлях розвитку; по-друге, забезпечення прискорення зростання продуктивності факторів виробництва; по-третє, ефективне використання ресурсів зі сприянням їх перерозподілу на перспективні напрями суспільно-економічного розвитку; по-четверте, формування перспективного та позитивного іміджу країни, підвищення її національної конкурентоспроможності та статусу в глобальних масштабах.

Наявність передумов для інноваційного типу економічного розвитку України, деякими фахівцями вважається надто оптимістичним [2] через проблеми, з якими стикається сьогодні країна, а саме: порушено структуру економічної системи; необхідність переорієнтації на інші види продукції; досить слабка інноваційна активність підприємств, навіть спостерігається скорочення чисельності інноваційно-активних підприємств; реформування освітянської галузі поки не дало рішучого поштовху на даному етапі виробництва знань, а старіння дослідницького потенціалу в інженерних галузях критичне; низький рівень взаємодії науково-дослідних організацій та установ і підприємницького середовища. Гальмування розвитку процесів активізації змін та істотне технологічне відставання від розвинених країн світу призвело до низького рівня конкурентоспроможності національної економіки. Незважаючи на супротив нововведенням, що є природним, в Україні залишається висока концентрація знань і кваліфікованих кадрів.

Але українська економіка отримала шанс зайняти своє місце в структурі міжнародного технологічного обміну. Зростає кількість інноваційних шкіл, збільшується кількість конкурсів та змагань стартапів, поширюється пропагування наукового світогляду, трансферу технологій, підприємці активніше шукають способів зв'язку з освітянами – активізація замовлень та спільних розробок, збільшення запитів на проходження студентами практики та стажування тощо.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV - режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання : аналіт. доп. / Я. А. Жаліло, К. А. Кононенко, В. М. Яблонський [та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2014. – 132 с.
3. ТОП-50 найбільш інноваційних країн світу: Україна опинилася на 42-ій позиції – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/analytics/top-50-samyh-innovatsionnyh-stran-mira-ukraina-okazalas-04022013183900>
4. Україна потрапила в Топ-50 найбільш інноваційних країн світу. – Режим доступу: <http://businessua.com/telekom/16092ukraina-potrapila-v-top-50-naibilsh-innovaciinih-krain-svit.html>

МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Синько Н.С., студентка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
synko.natalia@gmail.com

З часом, задовольняти зростаючі потреби суспільства, що розвивається, у товарах, послугах та інформації, які б володіли достатньою корисністю для споживачів, стає все складніше.

У таких умовах для підтримки конкурентоздатності підприємства особливо актуальними стають маркетингові інновації, які дозволяють привернути й утримати увагу споживачів, розширити цільову аудиторію тощо.

П. Дойль виділяє такі типи інновацій у сфері маркетингу [1]:

- нові способи ведення підприємницької діяльності, які представляють собою нові підходи до постачання вже існуючих продуктів, а також обслуговування усіх категорій споживачів;
- нові старі продукти, що представляють собою нові способи застосування продуктів, які уже знайомі споживачам;
- нові ринки, які представляють нові групи споживачів продуктів.

Маркетингові інновації найчастіше базуються на удосконаленні будь-якого характеру, що стосується процесів просування товару та збуту товару. Дані інновації пов'язані або з окремими інструментами розвитку маркетингового комплексу або всього комплексу інструментарію загалом.

Інтенсивність нововведення визначається новизною і технологічністю етапів впровадження, які забезпечують можливість отримання мінімальних ризиків.

Г. Фолксол, Р. Голдсміт та С. Браун пропонують таку класифікацію маркетингових інновацій [2]:

- перший тип інновації являє собою репозиціонування товарів і послуг у стадії зрілості, при цьому змінюється стратегія просування;
- другий тип інновації – це добре відомі споживачу марки й товари, які сприймаються як нові, оригінальні або незнайомі;
- третій тип маркетингової інновації – товари та послуги, нові для конкретного підприємства, але не для споживача;
- четвертий тип інновацій – це звичайні технологічні інновації.

Взагалі маркетингові інновації, коли вони не стосуються конкретно реклами або просування товару на ринку, часто балансують між продуктовими та технологічними інноваціями. Це не дивно, адже ці три види нововведень тісно пов'язані, адже часто маркетингові інновації тягнуть за собою необхідність удосконалення інших сфер. Так, наприклад, відомий італійський підприємець Ферреро Роше поєднав іграшку та шоколад, створивши Kinder Surprise. На рівні ідеї це є маркетинговою інновацією. До того ж дуже вдалою, адже і зараз Kinder – єдина марка шоколаду, щорічні обсяги продаж якої перевищують 1 млрд доларів. Разом із тим, випуск товару у незвичайній формі потребував значної зміни процесу виробництва, а це вже було технологічною інновацією.

В основному, в маркетингу інноваційна діяльність здійснюється по всьому циклу відносин в ланцюгу «виробник - покупець». Але, все ж, можливі обмеження, які гальмують впровадження нововведень у сфері маркетингу:

- розробка і реалізація маркетингових проектів потребує значних капіталовкладень;
- високий рівень контролю за якістю та екологічністю виробництва – маркетингова інновація може в результаті не відповідати існуючим нормам;
- глобалізація усіх процесів, у тому числі конкуренції.

Із розробкою і впровадженням маркетингових нововведень також пов'язані значні ризики. Тому при розробці інновацій також необхідно готувати способи мінімізації або компенсації збитків на випадок, якщо продукт не буде прийнятий споживачами. Неправильний вибір інновації найчастіше призводить до збитків, адже:

- витрачаються обмежені ресурси підприємства;
- безрезультатно витрачаються час і зусилля різних підрозділів;
- втрачаються інші можливості при намаганнях відшкодувати збитки, спричинені невдалою маркетинговою інновацією

Таким чином, маркетингові інновації можуть як підвищити конкурентоздатність підприємства, адже вони є інструментом утримання вже існуючих споживачів і залучення нових, так і позбавити організацію конкурентних переваг та погіршити її фінансове становище.

Список використаної літератури:

1. Гершман М. А., «Инновационный менеджмент», – М.: Маркет ДС, – 2008.
2. Веснин В. Р., «Основы менеджмента», Ин-т международного права и экономики, – М.: Триада, – 1996.

ПРИМАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЧИ ЗАКОРДОННА СТАБІЛЬНІСТЬ

Старовойт А.С., студент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
and9412@mail.ru

Все більше і більше виробники ,акцентують свою увагу на надійні, практичні і потрібні речі ,чим великі і дорогі проекти. На ті засоби ,які можуть звести людську роботу до мінімуму і виконати її швидше. Саме ці фактори підвищують і прискорюють певне виробництво і дозволяють розвиватись економіці. Це є позитивною рисою ,тому в нинішній час підприємцям потрібно вкладати свої кошти в розвиток інновацій і підтримувати національного виробника.

Але не все так просто, на практиці в нашій державі малий рівень розвитку науки і техніки ,так як чимала кількість науковців і спеціалістів перетинають кордон в пошуках більш сприятливих умов прожиття і застосування своїх наукових праць. Найчастіше з України за кордон виїжджають вчені ,математики і медики [3].Тільки з 1998 по 2003 рік з України залишило понад 700 докторів і кандидатів наук [2]. В основі цих еміграцій лежить низка факторів ,які перелічені нижче.

Так як наукова база в нашій країні є не великою ,то можна відмітити низький рівень захисту інтелектуальної власності, що негативно впливає на публікації і створення наступних творінь. Хоча рівень патентування своїх робіт винаходів зростає ,чим і користуються закордонні організації які зацікавлені в них.

Якою б поганою не здавалась ситуація в нашій країні, але все таки відбуваються спроби змінити становище в кращий бік. В даний час, ми вдаємось до того, щоб наздоганяти країни з більшим техніко-науковим потенціалом, використовуючи їхній досвід в цьому питанні, беручи до уваги вже розроблені проекти і невміло, навіть незграбно намагаємось їх втілити в життя. Це призводить до ще більших проблем, створює нову перепони для наукової діяльності і відлякує закордонних інвесторів. Після таких нововведень наші дорожочіні кадри ще з більшим запалом тікають закордон.

Можна відмітити такий окремий фактор , як недостатнє фінансування наукових праць та робіт. Сама сума коштів ,яку виділяє Державний бюджет залишилась на рівні 2003 року, що є незадовільним у наш час.

Ще одним суттєвим аспектом є більший рівень заробітної плати, де інтелектуальна праця оплачується у 10-20 разів більше. А витрати, які вкладаються в одного спеціаліста з вищою освітою становлять 20 тис. доларів США, отже кожний емігрант збагачує країну в яку він прибув, на цю суму. Близько 50% опитуваних емігрантів [1],переїхали із-за низького рівня оплати праці.

Також скорочують кадрові місця зайнятих у сфері розробки та досліджень, що є великим мінусом самій державі, так як у Світі все більше і більше приділяють цьому увагу.

У висновок хочу сказати, що наша держава несе великі збитки від еміграції науковців, приблизно 36 млрд. , не беручи до уваги той фактор скільки б вони могли винайти нового.

Список використаних джерел:

1. Бараник З. П. Інтелектуальна міграція як об'єкт статичного [Електронний ресурс] /Зоя Петрівна Бараник //Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка".– 2014. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3096>
2. Аналітична доповідь центру Разумкова . Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціалі ключові проблеми його реалізації [Електронний ресурс]/ – 2004. – Випуск 7. — Режим доступу: http://www.uceps.org/additional/analytical_report_NSD55_ukr.pdf
3. Найчастіше з України за кордон виїжджають вчені-біологи, математики й медики // Українська правда вівторок, 13 серпня 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://life.pravda.com.ua/society/2013/05/9/128164/>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Стеченко Д. М., д. е. н., професор

Національний технічний університет України «КПІ», Sdm37@Yandex.ru

Національна інноваційна система (НІС) – це порівняно новий інститут інноваційного суспільства. Він створює умови для безпосередньої взаємодії органів держави з науково-дослідними і діловими організаціями (фірмами, підприємствами, корпораціями) з метою втілення знань в таких інноваціях, які ефективні і для бізнесу, і для держави, і для всього суспільства. Існує декілька визначень НІС. У західній фаховій літературі одно з найбільш простих і ясних визначень належить Р. Нельсону: національна інноваційна система є «мережа інститутів, взаємодія яких визначає інноваційну діяльність ...інноваційних фірм» [1].

Формування НІС України знаходиться на початковому етапі. Вона покликана демонструвати шляхи активізації становлення інноваційної економіки, основу якої складає власне знання, культура, інтелектуальний і соціальний капітал.

Інноваційна система характеризується як сукупність суб'єктів і об'єктів інноваційної діяльності, які взаємодіють у процесі створення і реалізації інноваційної продукції та здійснюють свої функції у межах державної інноваційної політики [2;3]. Мета формування інноваційної системи – створення умов для виводу на ринок конкурентоспроможної інноваційної продукції в інтересах реалізації стратегічних національних пріоритетів України, в тому числі: підвищення якості життя населення, досягнення економічного зростання, розвиток фундаментальної науки, освіти, культури, забезпечення оборони і безпеки країни. При цьому основним механізмом досягнення поставлених цілей стає об'єднання зусиль держави та підприємницького сектору економіки на основі взаємовигідного партнерства.

На державному рівні формування НІС має розглядатися як складова частина державної науково-технічної і промислової політики. Така структура покликана забезпечувати реалізацію всього інноваційного ланцюжку: відтворення знань шляхом проведення фундаментальних досліджень – проведення прикладних досліджень і розробок – впровадження науково-технічних результатів у виробництво – промислове і сільськогосподарське виробництво конкурентоспроможної інноваційної продукції. Разом з тим міра використання інноваційного ядра в промисловості до цього часу залишається низькою, а частка виробництва інноваційної продукції у загальному обсязі відвантаженої продукції десятиріччями залишається незначною.

Поки що в Україні не створені умови для забезпечення ефективного функціонування інфраструктури НІС. Це зумовлено, насамперед, причиною відсутності чіткого визначення функцій, структури і форм таких організацій, як технопарки, бізнес-інкубатори, венчурні фонди, центри колективного користування і т. д. Нерідко організації, що створені як елементи інфраструктури НІС, не виконують відведену ним роль, так як функції цих елементів або нечітко, або неправильно визначені в законодавстві.

Щоб інноваційний бізнес міг успішно розвиватися мають бути створені умови для правильного обороту наукових ідей, інновацій і фінансів. Розвиток фінансової інфраструктури інноваційної діяльності в Україні є однією з важливих умов переходу країни на інноваційний шлях розвитку. Як свідчить світовий досвід, одне з центральних місць в такій фінансовій інфраструктурі відводиться венчурному фінансуванню, що найбільш активно сприяє освоєнню нових передових науково-технічних розробок, посиленню конкурентоспроможності, а також розвитку малого і середнього бізнесу. Потрібен ринок продавців і покупців, який сформує механізм ціноутворення на науково-технічні розробки та інноваційні проекти.

Одним з ефективних елементів переходу до ринку високих технологій є комерціалізація науково-інноваційної діяльності. Вона включає множини різноманітних учасників різного рівня – дослідницьких і конструкторських організацій, вузів, підприємств, держкорпорацій, банків, інших державних і приватних інвесторів, бірж, зарубіжних партнерів. Всі вони прямо чи побічно мають бути заінтересовані в високому кінцевому ефекті національних науково-дослідних програм і проектів. Їх взаємодія організовується на принципах інноваційного партнерства – при цьому важливо правильно визначити функції кожного партнера і форми їх взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Nelson R. (ed). National Innovation Systems: A Comparative Analysis. N.Y.: Oxford University Press. 1993.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність». Відомості Верховної Ради України. – Документ 40-15.- Редакція від 05.12.12 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні від 16 січня 2004 року №433-IV [Текст]. Офіційний вісник України. – 2004. - №5. –С.15-18.

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ В УКРАЇНІ

Стрельник О. О., студент ФБТ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
StrelnikOksana@yandex.ua

Мінеральні добрива – важливий елемент сучасного високоефективного сільськогосподарського виробництва, що формує конкурентоспроможність аграрної продукції.

В Україні виробництво мінеральних добрив завжди було найбільш прибутковою і фінансово-стійкою галуззю як у хімічному, так і в промисловому комплексі в цілому.

Українська промисловість мінеральних добрив орієнтована на експорт через недостатність платоспроможного попиту з боку внутрішніх споживачів. Даний фактор призводить до сильної залежності галузі від зовнішніх ринків.

Найбільший обсяг виробництва мінеральних добрив України припадає на виробництво азотних добрив – аміачної селітри та карбаміду. Так, у структурі виробництва добрив частка карбаміду становить 61%, аміачної селітри – 29% [1].

Виробниками азотних добрив в Україні є ПАТ «Концерн Стирол» (м. Горлівка), ПрАТ «Северодонецьке об'єднання Азот», м. Северодонецьк; ПАТ «ДніпроАзот» (м. Дніпродзержинськ), ПАТ «Азот» (м. Черкаси), ВАТ «Одеський портовий завод» (м. Одеса). Випуск продукції на вище зазначених підприємствах залежать від ситуації на газовому ринку, що негативно позначається на обсягах виробництва, тому вітчизняні сільськогосподарські виробники вже традиційно, порівняно з попередніми роками, відчувають дефіцит фінансових можливостей для придбання оптимальної кількості добрив, через недоотримання доходів від реалізації врожаю. Ці фактори справлятимуть свій вплив на кон'юнктуру внутрішнього ринку мінеральних добрив [2].

Політична ситуація у Донецькій і Луганській областях формує негативне сальдо хімічної промисловості України, зокрема мінеральних добрив. Зупинка виробництва найбільших в Україні азотних підприємств ПрАТ «Северодонецьке об'єднання Азот» (м. Северодонецьк) та ПАТ «Концерн Стирол» (м. Горлівка) в травні 2014 року негативно вплинула на світовий ринок азотних добрив, на якому Україна завжди була великим гравцем, Частка України в світовому експорті становить близько 8% (5 млн. тонн), з яких приблизно 5% припадає саме на ці підприємства [3].

В Україні виробництво добрив за 2014 рік знизилося на 25-30%. За даними офіційної статистики протягом 2014 року в Україні знизилося виробництво безводного аміаку на 29,5% порівняно з 2013 роком, виробництво аміачної селітри зменшилося на 26,4%, виробництво нітрату амонію – на 26,7%, а виробництво сульфату амонію скоротилося на 30,7% [4].

Крім того, дані Міністерства економічного розвитку та торгівлі України свідчать про те, що ціни на вітчизняні мінеральні добрива зростають через скорочення виробничих потужностей українських підприємств, оскільки вони майже повністю залежать від постачань російського газу. Вітчизняні аграрні виробники вже на сьогоднішній день відчувають дефіцит фінансових можливостей для придбання необхідної кількості добрив.

Отже, припинення діяльності підприємств з виробництва мінеральних добрив на Донбасі є значною загрозою для всієї економіки України.

Список використаних джерел:

1. Маслак О. Мінеральні добрива – запорука високих урожаїв [Електронний ресурс] / Олександр Маслак // АгроБізнес Сьогодні. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.agro-business.com.ua/agromarketing/960-2012-03-30-16-06-49.html>.
2. Філатов С. Ціна врожаю / Святослав Філатов. // АгроБізнес Сьогодні. – 2013. – №10. – С.14–16.
- 3/ Баталова О. А. Місце України на світовому ринку мінеральних добрив [Електронний ресурс] / О. А. Баталова, О. С. Дружиніна // Ефективна економіка. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3546>.
4. Кернасюк Ю. Ринок мінеральних добрив в Україні: стан і перспективи / Юрій Кернасюк. // АгроБізнес Сьогодні. – 2014. – №5. – С. 14–17.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Ткачова А.Є, студентка гр.УК-41м,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
alla_tkachova@ukr.net

У сучасних умовах розвитку світової економіки поняття інноваційного потенціалу набуває все більш вагомого значення. Для здійснення конкурентоспроможної діяльності підприємство має обирати інноваційно-орієнтовану стратегію розвитку. Висока інноваційна активність сприяє досягненню ефективності та стабільності на підприємстві. Впровадження нових ідей, реформування технологічної складової, створення інноваційної продукції та шляхи новативного просування її на ринку є важливим кроком щодо формування інноваційної політики підприємства.

Інноваційний потенціал підприємства – це сукупність інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку та умовозабезпечуючих чинників (процедур), які створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому [1].

Науковці притримуються такої класифікації основних підходів до формування інноваційного потенціалу: функціональний, інноваційний, маркетинговий, оптимізаційний, структурний, системний, комплексний, ситуаційний, інтеграційний, поведінковий. Дані підходи направлені на розподіл інноваційного потенціалу на складові відповідно до типу, виду діяльності, цілей та специфікації підприємства.

У структурі інноваційного потенціалу підприємства можна виокремити такі складові [2]:

- ринковий потенціал – відповідність можливостей підприємства потребам ринку;
- інтелектуальний потенціал – формування нових ідей, задумів, креативних рішень фахівцями високої підготовки, які здатні втілити їх в інновації згідно потребам ринку;
- кадровий потенціал – можливість персоналу продукувати та застосовувати нові інтелектуальні розробки, виготовляти інноваційну продукцію тощо;
- техніко-технологічний потенціал – оперативність реорганізації технологічного процесу, виробничих потужностей, ефективного вироблення нової продукції згідно потребам ринку;
- інформаційний потенціал – забезпеченість підприємства точною та доцільною у використанні інформацією, комплексом програмних та математичних засобів, застосування їх у процесі автоматизації;
- фінансовий потенціал – стан фінансової діяльності, інвестиційна привабливість;
- мотиваційний потенціал – здатність підприємства узгоджувати інтереси різних суб'єктів, що входять в інноваційний процес: постачальників, інвесторів, виробників, посередників, споживачів та формування їх мотивації;
- комунікаційний потенціал – сукупність зв'язків, які показують положення підприємства в ринковій системі, взаємодію із зовнішніми суб'єктами;
- науково-дослідний потенціал – формування резерву з результатів наукових робіт, досліджень для впровадження нових ідей та розробок в майбутньому.

Аналіз наведених вище складових, тобто, потенційні можливості, ресурсне забезпечення, відношення наявних ресурсів до поставлених цілей, взаємозв'язки між усіма ланками визначають наскільки високим є рівень формування інноваційного потенціалу.

Підприємство, що обрало інноваційний напрям розвитку своєї діяльності має бути сприятливим до інновацій та відповідати певним характеристикам:

- 1) висока забезпеченість технічними засобами та новітнім обладнанням;
- 2) наявність висококваліфікованих фахівців, здатних до генерування інноваційних ідей та вдалого їх застосування в подальшому;
- 3) сприятливі умови задля проведення наукової роботи та досліджень;
- 4) високі фінансові можливості, інвестиційна привабливість та організаційне забезпечення;
- 5) висока позиція на ринку, взаємозв'язки із зовнішнім сектором, які є запорукою просування продукції та утримання її в ринковому середовищі;
- 6) високий рівень інформаційного забезпечення.

Отже, вибір підприємством напряму, що спрямований на інноваційну діяльність визначає його новий етап розвитку, оскільки відбувається реформування вже наявної структури організації, виокремлення нових цілей та стратегії. Успішне та ефективне функціонування підприємства, зростання продуктивності визначає його інноваційну активність, яка сприяє формуванню високої позиції на ринку та налагодженню зовнішніх зв'язків.

Список використаних джерел:

1. Верба В. А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В. А. Верба, І. В. Новікова. // Проблеми науки. – 2003. – №3.
2. Гречан А. П. Інноваційний підхід до формування стратегії підприємства / А.П. Гречан. // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2003. – №3. – С. 106–109.

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ

Шеламова І.Д. к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Сьогодні в Україні певні напрямки біотехнології успішно розвиваються і в них досягнуто здобутків світового рівня. Найбільш успішними з-поміж них є технології виробництва біопалива, біодеструкції та утилізації відходів, створення пробіотиків, біофармакологічні, генно-інженерні, діагностичні розробки. Але найбільш гостро нині постає проблема надзвичайно слабкого зв'язку між фундаментальною наукою та виробництвом. Для її подолання необхідно створити пілотні проекти: хоча б один з кожного розділу програми розвитку біотехнології (створення рекомбінантів і біореакторів, отримання високоочищених білкових, ліпідних продуктів, низькомолекулярних продуктів, формуляції і ліофілізації тощо), забезпечивши їх рентабельність.

Також необхідно розробити уніфіковану систему статистичних показників для відображення та дослідження розвитку різних видів виробничих технологій відповідно стадій їхнього життєвого циклу. Особливу увагу зосередити на розробці показників та інструментах статистичного моніторингу біо- та нанотехнологій в Україні, які б відповідали міжнародним стандартам. Також є необхідність створити та впровадити у практику специфічні статистичні індикатори для комплексної характеристики діяльності малих підприємств у біотехнологічній сфері.

Для підтримки розвитку біотехнологічних виробництв можна запропонувати систему макро- та мікроекономічних заходів: створення в структурі державного бюджету (аналогічно країнам ЄС) спеціального фонду, кошти якого спрямовуватимуться на забезпечення позитивних зрушень в використанні цих технологій; підвищення долі інноваційних біотехнологій у державних закупівлях з метою державного стимулювання виробництва наукоємної та інноваційної продукції також в межах реалізації біотехнологічних складових у державних програмах з енергозбереження, інформатизації та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. На основі аналізу економіко-географічного розподілу біотехнологічних виробництв можна зробити висновок про доцільність створення біотехнологічних кластерів в Київській, Львівській, Житомирській та Харківській областях.

Відповідно досвіду промислово розвинутих країн, необхідно створити спеціальний державний фонд для фінансування біотехнологічних досліджень і розробок; розробити та реалізувати державну інноваційну політику щодо розвитку біотехнологій в Україні шляхом надання тим підприємствам, що займатимуться інноваційною діяльністю, системи преференцій та податкових пільг; визначити та сформувати джерела державного та приватного фінансування довгострокових пріоритетних напрямів розвитку біотехнології (наприклад, венчурних фондів); організувати прямий зв'язок між освітніми, науково-дослідницькими організаціями і винахідниками та відомими компаніями щодо реалізації результатів українських біотехнологічних досліджень, наприклад шляхом укладання договорів між науково-дослідними інститутами та створеними на їх базі венчурними підприємствами і фондами.

Список використаних джерел:

1. Youtie J., Iacopetta M., Graham S. Assessing the Nature of Nanotechnology: Can We Uncover an Emerging General Purpose Technology? // The Journal of Technology Transfer. 2008. Vol. 33, No 3. P. 315-329
2. Carlaw D., Lipsey R. G., Webb R. The Past, Present and Future of the GPT-Driven Modern ICT Revolution: "Blue Report".-2007. [Електронний ресурс].— Режим доступу: www.sfu.ca/rilipsey/PDFs/Blue_Report.pdf

ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ СТРУКТУРНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Яремчук Н.Т., студентка УС – 22,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

natasha_ya27@ukr.net

В умовах переходу України в європейський економічний простір та соціалізації країни особливої актуальності набирає інноваційна модель економічного розвитку. Аналізуючи досвід розвинутих країн, можна простежити, що умовою конкурентоспроможності підприємств та економічно - соціального прогресу є створення ефективного трудового потенціалу та його раціонального використання. Таким чином, в Україні постає проблема розвитку трудового потенціалу як на рівні підприємств, так і на рівні держави.

Розвиток інноваційної економіки потребує використання нових методів, підходів та моделей до формування і розвитку трудового потенціалу. Так за рівнем інноваційної активності економіка України знаходиться в межах 9-11% і поступається більшості країн Європи, де даний показник становить близько 20-40%. Україні для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності необхідно ефективно використовувати ресурси та посилити інноваційну активність, як у США, Японії, Швеції, Південній Кореї та інші. За останніми даними Всесвітнього економічного Форуму про глобальну конкурентоспроможність 2010-2011 рр., Україна посіла 89 місце серед 133 країн проти 2009-2010 рр. 82 місце. Таким чином, виникає потреба у прийнятті новітніх заходів до підвищення даного показника, а саме за рахунок інноваційного трудового потенціалу. Тобто такого важеля для соціально-економічного розвитку та посилення інноваційних процесів, який окрім базових знань в тій чи іншій галузі володів прихованими здібностями та можливостями. Частка України на світовому ринку становить 0,1%, в той час, як країни, які активно займаються впровадження новітніх технологій належать майже 80% [1]. Тому можна сказати, що запорукою високотехнологічної продукції є інтелектуальний продукт, що становить основу для розвитку економіки.

В сучасних умовах змін техніки та технологій, постійних інноваційних перетворень, стає необхідним стабільне оновлення та поглиблення знань працівників, за рахунок безперервного навчання впродовж трудової діяльності. Аналітики «Американського товариства сприяння навчанню і розвитку» виявили, що в кінці ХХ ст. зростання економіки за допомогою вкладання інвестицій у підвищення освіченості працівників склало 2,5% для порівняння за рахунок зростання населення – 0,4%, капіталу – 0,5%. Тому всі великі та середні підприємства США активно проводять програми навчання працівників, щорічно використовуючи близько 100 млрд. дол. [2]. За даними Державної служби статистики України, у 2013 році кількість працівників, які проходили професійне навчання та підвищення кваліфікації становила 1217,8 тис. осіб, що на 1,38% нижче показника минулого року [3]. За роки незалежності в Україні освіта і наука стали майже відсторонені від процесу формування інноваційної економіки. А також присутня слабо розвинута післядипломна освіта, яка не забезпечує постійне оновлення фахового рівня всіх працюючих відповідно до вимог інноваційного розвитку. Однією з основних проблем в Україні є структурний дисбаланс ринку праці, тобто претенденти не володіють тими професійними навиками, які необхідні роботодавцям. Така ситуація спричинена нестабільністю національної економіки, що не дозволяє оцінити структуру підготовки та визначити яких і скільки фахівців потребує ринок праці. Актуальною також постає проблема забезпечення кваліфікованими кадрами підприємств, яка може бути вирішена за допомогою застосування наукових підходів, закордонного досвіду при взаємоузгоджених діях держави і окремих підприємств.

Отже, для подолання проблем пов'язаних із формуванням та розвитком трудового потенціалу в умовах структурно-інноваційних перетворень необхідно об'єднати зусилля держави, підприємств та науковців. Від так на рівні держави потрібно: нарощувати освітньо-кваліфікаційний потенціал, удосконалювати чинне трудове законодавство, підвищувати якість підготовки кадрів, впроваджувати міжнародні стандарти щодо умов та охорони праці на виробництві, стимулювати працівників шляхом надання державних субсидій та пільг в оподаткуванні. Підприємства в свою чергу повинні забезпечити: систему безперервної професійної освіти і підготовки працівників, прогресивні форми організації та проведення навчання, використання передового світового досвіду, розробку на підприємствах системи мотивації та стимулювання працівників.

Список використаних джерел:

1. Овечкіна О. А. Показники оцінки наукової складової інтелектуального потенціалу вітчизняної економіки: негативні та позитивні зміни / О. А. Овечкіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/>

2. Управління трудовим потенціалом : навч. посіб. / [Васильченко В. С., Гриненко А. М., Грішнова О. А., Керб Л. П.]. – К. : КНЕУ, 2005. – 403 с.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

THE BOUNDARIES OF INNOVATION SYSTEMS IN A GLOBAL ECONOMY

Quansah Richard, student,
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"
richardquansah@yahoo.com

Innovation is said to be the fundamental engine of long-term growth of an economy, and is pivotal to enabling economies to grow sustainably. Modern or mechanised countries enjoy the benefits of past innovations that have sharply increased resource potency. New innovations or technologies could allow them to go even ahead, while empowering developing nations to "leapfrog" or move ahead to highly productive economies and improved living conditions [1].

The birth of new innovative products and services in an economy to often replace past ones are hindered by obstacles and spurs from different points of the process such as: High required investment in innovation: in the sector of innovation there is a spill over effect which may be positive considering the spreading of innovation; this is because the value of innovation is difficult to protect. The investments in innovation are difficult because it comes in ways like intellectual property rights and creation of incentives for investment which also suffers from inherent disadvantages.

"Another market failure relates to financing innovation. Information on new technologies is, by definition, scarce, and held primarily by the creator. This can lead to underinvestment in the adoption and diffusion of the new technologies, as investors may find it difficult to understand the new technology, and if they do finance it, they are likely to charge a premium. The added cost, in turn, will further reduce investment" [3].

Also there is the problem from the legal sector of an economy; National legal systems are not harmonised, as some persuading groups with the help of the law on budgets could stop implementing most of the important clauses of the law which are aimed at support of innovation. Related to this, achieving network economies can also be a challenge for new innovations. The ruling body of an economy plays a key role as rule setters. So it has the mandate to promote or ignore the innovation system of that economy. Obstacles to entry into innovations such as regulations favouring incumbent industry also prevent innovations. Incumbency is very powerful. The combination of capital invested technology maturity and out dated policy frameworks draw back the adoption of new technologies and business models [2].

Supports of specialised instruments are elements of innovation infrastructure are not very effective, as the demand for innovation is low and the rules of functioning of innovation firms are revised substantially or negatively within relatively short periods. The innovation system concept is itself flexible enough to allow us to take into account the relative importance of each of these factors

Some criteria can be identified in order to assess when and how local or global factor will prevail and how they will interact. Firstly, globalization makes easier the transmission of best-practices techniques across countries. Semiconductors, antibiotics and new materials are based upon similar are shared knowledge across the globe. This however, does not imply an automatic process of acquisition of knowledge. Since learning is neither instant nor automatic [4].

Secondly, globalization does not act only as the vehicle of best-practice techniques; it is also a vehicle for the international flow of goods and services. In order to survive in a competitive environment, firms are forced to find their own market niches where they can exploit their own competitiveness advantages. Often these niches rely heavily on endogenous capabilities. The problem that firms and nations have to face is not simple in being able to access the basic knowledge for semi-conductor, new molecules or materials but also to be able to use this knowledge to generate competitive products.

Third, there are location specific advantages which have not lost importance. Foreign direct investments by multinational corporations are increasingly sensitive to exploiting the locality specific advantages associated with certain areas or regions. Thus Cantwell stresses that globalization has made even more important the role of nation specific assets for multinational corporations.

Fourth, there is increasing evidence that the international distribution of production and of technological capabilities is becoming more sectorally differentiated. The process of international integration is leading to an increased division of labor and thus implies that each country is focusing on selected industries and relying on trade for others. Even if the manufacture of semiconductors for example, is increasingly similar across countries, this does not mean that all countries are active in semiconductor production.

References:

1. AEIC Member Chad Holliday Emphasizes Innovation for the New Climate Economy // <http://americanenergyinnovation.org/2014/10/aeic-member-chad-holliday-emphasizes-innovation-for-the-new-climate-economy/>
2. Fritsch M., Franke G. Innovation, regional knowledge spillovers and R&D cooperation // http://www.researchgate.net/publication/222830058_Innovation_regional_knowledge_spillovers_and_RD_cooperation
3. Identifying barriers to low-carbon innovation // <http://newclimateeconomy.report/innovation>
4. Archibugi D., Howells J., Michie J. Innovation systems and policy in a global economy. // <http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam032/99231521.pdf>

**СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР
ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПРОСТОРУ

Багинський О.В., студент гр. УС-11,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
bahynskyi@gmail.com

Ратифікувавши Договір про заснування Європейського Енергетичного співтовариства у 2010 році, Україна стала на шлях інтеграції національного енергетичного сектору з європейським енергетичним простором. Метою даного приєднання є залучення до засад європейської політики відповідно до регламентів ЄС, зокрема, передбачаються заходи стосовно лібералізації ринків, впровадження відповідного законодавства у таких сферах, як електроенергетична, газова, доквілля, відновлювані джерела енергії тощо. У рамках участі в даній організації ставиться за мету покращити ефективність функціонування внутрішніх національних ринків, що сприятиме стабільності, поліпшенню інвестиційної привабливості.

Це в свою чергу дасть змогу поступово вирішити низку проблем, а також уникнути загроз енергетичної безпеки. Серед головних проблем такі [1]:

- надвисока енергоємність ВВП України;
- нераціональна структура споживання паливно-енергетичних ресурсів в Україні;
- стала тенденція до зниження видобутку власних ресурсів вугілля, нафти, природного газу, що призводить до зростання енергозалежності держави;
- застарілість основних фондів вітчизняного паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), що негативно відбивається на ефективності роботи галузі.

З огляду на дану інформації та відповідно до директив ЄС вважається за доцільне провести низку актуальних перетворень у різноманітних напрямках, найголовнішими з яких є наступні.

1. Проведення диверсифікації поставок енергоресурсів. Диверсифікація дозволить зменшити енергетичну залежність України та позбутися зовнішніх важелів впливу на внутрішню політику та загальну економічну ситуацію. Крім того, дані перетворення забезпечать за рахунок механізму ринкової конкуренції формування справедливих цін на імпортовані продукти.

2. Збільшення частки альтернативної енергетики у загальному обсязі. Необхідно розробити комплексну програму стимулювання розвитку та використання відновлюваної енергії, відходів, а також необхідного законодавства для залучення інвестицій, правила приєднання відновлюваних генеруючих енергоустановок до електромереж.

3. Впровадження нової концепції функціонування електроенергетичного ринку. Необхідно на практиці здійснити перехід від моделі «єдиного покупця» до моделі «ринку двосторонніх контрактів», ринку «на добу вперед» та балансуєного ринку.

Відповідний Закон України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» вже був прийнятий 1 січня 2014 року. Передбачається, що повноцінний ринок електроенергії почне діяти у 2017 році, коли будуть здійснені тестові операції з купівлі-продажу електричної енергії та надання послуг і виконання розрахунків за електричну енергію та послуги відповідно до вимог [2].

4. Реструктуризація вертикально орієнтованих підприємств з метою відокремлення сфер діяльності. Відповідно до директиви 2003/54 ЄС якщо оператор системи передачі є частиною вертикально інтегрованого підприємства, він повинен бути незалежним, принаймні в юридичній формі, в організації і прийнятті рішень, від інших видів діяльності, не пов'язаних з передачею електроенергії [3]. Відповідний принцип повинен бути застосованим до всього ринку енергоресурсів України. Реструктуризація проводиться для того, щоб могли діяти ринкові закони конкуренції.

Однак існує і низка інших, не менш важливих перетворень, які очікується здійснити з роками. Незважаючи на те, що ряд зобов'язань вже втілюються у життя, існує великий простір реформування. Це вимагає спільних узгоджених дій як зі сторони України, так і ЄС. Інтеграція енергетичних ринків Європейського енергетичного простору з українським, використання іноземного досвіду та технологій є важливою умовою розвитку бізнесу, залучення інвестицій, науково-технічних знань та технологій.

Список використаних джерел:

1. Про відповідність Енергетичної стратегії України на період до 2030 року сучасним викликам і загрозам у сфері енергетичної безпеки. [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/470/>

2. ЗУ «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» від 24.10.2013 № 663-VII. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/663-18>

3. Директива 2003/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку електроенергії, яка скасовує Директиву 96/92/ЄС. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_571

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Богун Т.А., студентка

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
Tatiana.bogun@gmail.com

В Україні щорічно реєструється понад 20 млн. випадків інфекційних захворювань. Понад 90% випадків захворювань припадає на грип та інші гострі респіраторні захворювання. Дані показники свідчать про те, що кожного року виникає попит на противірусні та імуностимулюючі препарати. Результати анкетування показали, що практично кожен день в період загострення гострих респіраторних захворювань 60% споживачів приймають дані препарати. Встановлено, що близько 70% споживачів приймають рішення про покупку лікарських засобів самостійно і тільки на 6% споживачів впливає думка лікаря про препарат. [1]

На фармацевтичному ринку України представлені як вітчизняні так і зарубіжні противірусні препарати. Станом на 1 травня 2014 в Україні налічувалося 111 фармацевтичних підприємств, які виробляють близько 4 тис. найменувань лікарських засобів, серед яких присутні противірусні та імуностимулюючі препарати. При цьому частка українських препаратів у структурі продажів складає 33% у фінансовому вираженні. В упаковках частка українських препаратів складає 67%. [2]

Треба додати, що за останні п'ять років спостерігається зростання фармацевтичного ринку України на 15-20%. Окрім того після впровадження вимог належної виробничої практики (GMP) в Україні спостерігаються позитивні зміни у розвитку вітчизняного фармацевтичного ринку:

- зменшення кількості зарубіжних виробників, продукція яких представлена на фармацевтичному ринку;
- збільшення частки українських виробників (як в упаковках, так і в грошах);
- зменшення кількості претензій до лікарських засобів, пов'язаних з їх якістю;
- зменшення на 20% кількості українських виробників;
- удосконалення виробничих процесів на підприємствах, отже, підвищення рівня гарантії якості продукції;
- підвищення конкурентоспроможності лікарських засобів українського виробництва не тільки на внутрішньому, але й на зовнішніх ринках;
- постійний ріст виробництва та експорту вітчизняної продукції; [3]

Наведені вище показники значно впливають на конкурентоспроможність вітчизняних товарів. Останніми роками спостерігаються зміни на фармацевтичному ринку. За останні роки все більш підприємств та окремих дільниць були сертифіковані по GMP, а це призводить до того, що українські препарати відповідають по якості та ефективності європейським препаратам. [4] Саме тому український покупець може довіритись українському виробнику та обрати його товар зважаючи на те, що ціна лікарського препарату зазвичай нища, ніж аналогічного препарату випущеного закордоном. Це може призвести до того, що український товар почне конкурувати з закордонним. Адже при проведенні анкетуванні було виявлено, що найважливішим показником при виборі лікарського засобу становить ефективність і безпечність, потім ціна, лікарська форма, зручність дозування, кількість в упаковці.

Важливим фактором є також те, що українські препарати можуть гідно конкурувати з іноземними препаратами щодо ціни. Адже зарубіжні товари зазвичай дорожчі в ціні (відомий бренд), тому це може призвести до зниження попиту на даний препарат. Окрім того, імпортовані товари, зазвичай мають вищу ціну, ніж ті, що були вироблені в Україні.

Також ще одним фактором, щодо переваги саме українських препаратів є довіра до вітчизняного виробника та підтримка економіки рідної країни споживачами.

Таким чином, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних лікарських засобів найбільше залежить від подальшого впровадження вимог належної виробничої практики, яка включає дотримання європейських вимог до якості продукції.

Список використаних джерел:

1. Мнушко З. Н., Грекова И. А., Пестун И. В. Конкурентоспособность иммуностимулирующих лекарственных средств с позиции потребителей // Провизор. – 2010. - № 6.
2. Обзор фармацевтического рынка Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.bakertilly.ua/ru/news/id616>
3. Бармина А.Н. Качество лекарственных средств: перспективные изменения в организации государственного контроля // Аптека.ua. - 2014. - № 24.
4. Костюк Г. В., Коваленко А.В. Конкурентоспроможність фармацевтичної промисловості України // Ефективна економіка. – 2013. - №11.

ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ¹

Бойко О.М., к.е.н., с.н.с., пров.н.с.,

ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України", helenab@online.ua

Головним фактором стійкого економічного зростання є прогресуючий розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності, що суттєво змінює обсяг, якість виробництва, споживання та підвищує конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринках. Лише опанувавши найбільш складний шлях інноваційного розвитку, будь-яка країна може зайняти належне місце в світовій економіці. Отже фундамент інноваційної моделі економічного розвитку необхідно закладати з самого початку здійснення інституціональних перетворень і формування ринкової моделі соціально орієнтованого розвитку економіки на рівні держави і регіону.

В період економічної трансформації процеси інституціональних перетворень в господарському комплексі країни супроводжувались руйнацією складних форм науково-виробничої кооперації, що складалася протягом багатьох років. Усунення держави від проблеми використання наукових розробок в промисловості негативно позначилось, як на сфері науки, так на виробництві. Зміни, що відбулися в науковій сфері України, є наслідком проведення державної консервативної політики, в яких пріоритетність наукової та інноваційної сфери не підкріплювалася реальною підтримкою з боку держави протягом усіх років реформування економіки. Чисельність працівників основної діяльності в наукових організаціях України знизилась, у тому числі зменшилась чисельність фахівців, зайнятих науковою та науково-технічною роботою. Прослідковується чітка негативна тенденція скорочення чисельності виконавців наукових та науково-технічних робіт з науковим ступенем кандидата наук. Протягом тривалого періоду на фоні загального скорочення працівників наукових організацій України значно зменшилась їх чисельність в академічному і вузівському секторах науки. Отже стійкі негативні тенденції скорочення чисельності працівників наукових організацій, зокрема, в академічному і вузівському секторах науки, є свідченням невідповідності необхідного розвитку наукових досліджень на сучасному етапі вимогам формування розвиненого ринкового середовища та загальним тенденціям розвитку науки, що відбуваються в ринково розвинених господарських системах.

Рациональне використання існуючого науково-технічного потенціалу має стати однією з важливих передумов подолання технологічного відставання України від провідних країн Заходу. Тематично науково-технічні розробки не надто відрізняються від досліджень у країнах Заходу. Значна кількість робіт присвячена розвитку науки про життя, тобто вирішенню соціально-гуманітарних проблем - здоров'ю людини, збереженню довкілля, що є характерним для розвитку науки у країнах Західної Європи. Те саме слід сказати про розробку ресурсозберігаючих технологій та енергетики як запоруку стабільного розвитку економіки країни. Висока питома вага в загальній кількості розробок належить дослідженням у галузі інформаційних і комунікаційних технологій.

Інституціональні перетворення лише частково вплинули на науково-технічні сектори, не ліквідовано відрив науки від виробництва; фінансування відбувається, як і раніше, переважно за принципом загального фінансування наукових та науково-технічних організацій, а не пріоритетних напрямів наукових досліджень, хоча в останні роки намітилась тенденція збільшення цільового фінансування. Потребують зміни та удосконалення механізми взаємодії структур наукової сфери зі споживачами наукового продукту в підприємницькій та державній сфері економіки.

В Україні на відміну від розвинених країн ще не створено ринкових економічних умов, за яких фундаментальна наука, яка по своєму природному призначенні працює на забезпечення майбутнього країни, створює основи інноваційного економічного розвитку, отже і основи для вступу в СОТ і ЄС, могла би фінансуватися підприємницькими структурами і тому повинна максимально підтримуватись державою. В процесі інституціональних змін в економіці країни тенденція співвідношення обсягів фундаментальних досліджень, що виконуються в різних сферах економіки, буде змінюватись у відповідності до загальносвітової, тобто в напрямі зростання обсягів проведених досліджень і витрат на науково-дослідні роботи, які виконуються на підприємствах та в нових оргструктурах, що займаються інноваційною діяльністю. Проте на вітчизняних промислових підприємствах на поточному етапі ця закономірність ще не простежується.

Список використаних джерел:

1. Геец В.М. Уроки и перспективы рыночных реформ и долгосрочного экономического роста в Украине. – Экономическая теория. - №3. – 2004. – С. 3-28.
2. Жаліло Я.А., Базилук Я.Б., Белінська Я.В. та ін. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації. – К.: НІС, 2005. – 388 с.
3. Кисельов С. Україна конкурентоспроможна віднайти свою унікальність. - [Електронний ресурс]: <http://www.kandydat.com.ua>
4. Носова О.В. Институциональные противоречия переходной экономики. - Экономическая теория. - №3. – 2004. – С. 52-60.
5. Підвищення конкурентоспроможності і економіки України. - [Електронний ресурс]: <http://www.niurr.gov.ua>

¹ Публікацію підготовлено за виконання НДР "Імплементация високих технологій в економіку України", державний реєстраційний №0112U004938

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ СВІТОВОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Бойчук Н.Я., ст. викл.,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
natalka149@bigmir.net,
Горбунов А.О., студент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
Gorbunov- 1994@mail.ua

В Україні відбуваються інтенсивні ринково-орієнтовані трансформаційні процеси, спрямовані на підвищення безпеки та конкурентоспроможності вітчизняного промислового комплексу. Стратегічними напрямками розвитку країни повинні стати структурна політика, зростання продуктивності праці, розвиток ринку капіталів та ринків засобів виробництва, технічне переоснащення економіки та розвиток ринків середньострокових та довгострокових фінансових ресурсів. Все це є необхідними складовими не тільки для національної економіки, але також має велике значення для науково-технічного прогресу країн, які приймають участь у науково-технічному співробітництві [2].

Важливою та перспективною галуззю економіки, що займається відкриттями, винаходами та об'єктами промислової власності є сукупність науково-дослідних і дослідно-конструкторських організацій, які займаються науковими дослідженнями професійно. Об'єднання наукових, фінансових і матеріальних ресурсів, створення спільних науково-дослідницьких груп фахівців та організацій допомагає створити спільні програми науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт. Ефективними формами науково-технічного співробітництва є створення спільних науково-дослідних центрів для використання найкращих світових науково-технічних ідей, конструювання, маркетингових досліджень і техніко-економічних розрахунків; для покращення техніко-економічних показників роботи фірми проводити спільні експерименти в області вдосконалення та модернізації діючої техніки і технології; для більш ефективної організації виробництва і праці необхідно вивчати закордонний досвід; координування та консультування з науково-технічних питань; якісна підготовка кваліфікованого дослідницького персоналу.

Розробка та втілення в життя великих технічних проектів, обмін науково-технічною інформацією, реалізація наукових розробок, будівництво багатьох чисельних об'єктів, розвідувальні роботи в геології, підготовка якісних національних кадрів, торгівля ліцензіями тощо. Це лише деякі із напрямків міжнародної економічної співпраці, що є невід'ємною складовою міжнародного науково-технічного співробітництва. У процесі розвитку інтеграційних науково-технічних зв'язків між економічно розвиненими країнами формуються пріоритетні та перспективні напрямки світового науково-технічного прогресу. Цьому сприяє встановлення прямих науково-виробничих зв'язків між фірмами, що посідають провідні місця у розвитку відповідних напрямків світового науково-технічного прогресу. Найважливішими напрямками діяльності міжнародного науково-технічного співробітництва є автоматизація та електронізація виробничих процесів, надійність та перспективність використання атомної енергії, розширення практичного використання біотехнології та генної інженерії, космічні дослідження. Доказом економічної та політичної доцільності міжнародного науково-технічного співробітництва є участь в ньому різних країн світу [1].

Домінування природо-містких галузей, ресурсомістких технологій, виробництв, які спрямовані на використання напівфабрикатів та сировини, залежність від закордонних енергоносіїв призвели до створення неконкурентоспроможної структури національної економіки. Розробка механізмів підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу, зростання його матеріально – технічного забезпечення, можливість кредитування науково-дослідних розробок, підготовка перспективних науково-технічних спеціалістів прискорить структурні зрушення національної економіки та розширить можливості міжнародного науково-технічного співробітництва [2].

Оптимізація прийняття важливих державних рішень можлива лише у випадку якісної підготовки кадрового потенціалу науково-технічної сфери та заохочення молодих спеціалістів до участі в науковій та науково-технічній діяльності. Тобто, розвиток та збереження інтелектуального потенціалу суспільства, використання набутих знань дозволить в подальшому посилити конкурентоспроможність пріоритетних галузей промисловості та прискорити зростання національної економіки. Доцільно запровадити кредитування науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок на пільговій основі під конкретні інноваційні та науково-дослідні програми та проекти. Тому необхідно створювати комплексні програми інноваційно-технічного розвитку, до яких будуть входити найважливіші інвестиційні, науково-технічні та соціально-економічні програми.

Список використаних джерел:

1. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини / І.М. Школа, В.М.Козменко. - Чернівці: Рута, 2009. - 357 с.
2. Проблеми конкурентоспроможності економіки в умовах євроінтеграції: регіональні аспекти [Електронний ресурс]: Рекомендації Міжнародного науково-практичного семінару, 2013. - Режим доступу : http://old.niss.gov.ua/Table/23_240508/rekom.htm

ВЗАЄМОДІЯ НАУКИ ТА ВИРОБНИЦТВА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

Бондаренко Т.М. к.е.н., н.с.

Інститут Економіки та прогнозування НАН України, bondarenkotn@mail.ua

Одним із важливих завдань на шляху до побудови сучасного промислового комплексу України, спроможного адекватно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та здатного стати рушієм довгострокового економічного зростання країни на якісній основі, є розвиток науково-технічного потенціалу промислового сектору. Необхідно відзначити останні публікації українських вчених в цьому напрямі, зокрема: Л. Антонюк, І. Буднікевича, В. Геєць, М. Долішнього, М. Козоріз, І. Егоров, О. Лапка, В. Семиноженка, І. Школи.

В ході дослідження виявлено, що для підвищення ефективності інновацій доцільно більше уваги приділити взаємодії науки та виробництва. Світовий досвід показує, що розвинуті країни постійно вдосконалюють механізм співпраці науки та промислових підприємств, зокрема в таких напрямках, як стимулювання інвестиційних вкладень в інноваційну діяльність промисловості, цілеспрямоване фінансування державою інноваційних програм, використання кластерів співпраці наукових установ та промислових підприємств, утворення технологічних та інформаційних платформ та ін [3,4].

В Україні існує проблема посилення зв'язку наукових секторів НАН України з інноваційними інституціями міністерств і відомств галузевого профілю, а також безпосередньо з підприємствами, виробниками продукції. Інформаційно-управлінський зв'язок між ними досить слабкий, оскільки немає чіткого ефективного мотиваційного регулятора, який би формував комерційно-ринкову поведінку суб'єктів інноваційного процесу на шляху від виконання ідеї до практичної її реалізації. Або, навпаки, від виконання суспільної потреби в новому продукті до ідеї щодо її замовлення. Це підтверджується даними опитування, які проводив Держкомстат України протягом декількох років.

За результатами досліджень вітчизняних та зарубіжних фахівців, до основних чинників, що стримують інноваційну діяльність відносять такі: відсутність можливості для кооперації з іншими новаторами, брак інформації про нові технології або ринки збуту, несприйняття підприємцями нововведень, відсутність попиту на продукцію, недостатність фінансування інноваційних розробок [1,2]. В Україні ці проблеми також актуальні та за цих умов стає необхідним посилення коригувальної функції держави щодо активзації та поліпшення якісних показників наукового та інноваційного забезпечення промисловості.

В умовах кризового становища доцільно впровадити оперативні заходи щодо ліквідації чинників, які стримують співпрацю науки та виробництва. Як показало дослідження, українським новаторам бракує інформації про наявні інноваційні розробки та ринки збуту інноваційної продукції, відсутня можливість кооперуватися з іншими новаторами. Як підказує світова практика, для надання інформації та її обміну доцільно створити портал у мережі Інтернет, у контексті - портал з метою надання повної та системної інформації стосовно інноваційних розробок в Україні.

Список використаних джерел:

1. G.L. Sipos. The Impact of Hampering Innovation Factors on Innovation Performance – European Countries Case. University of Timisoara, Romania, 2014, 11 p.
http://www.researchgate.net/publication/261362412_THE_IMPACT_OF_HAMPERING_INNOVATION_FACTORS_ON_INNOVATION_PERFORMANCE_-_EUROPEAN_COUNTRIES_CASE
2. The material of 7th European Conference on Innovation and Entrepreneurship, 2012 Report of Dr. Carla Vivas and Dr. Fernando Lucas. School of Management and Technology Polytechnic Institute of Santarem. Portugal.
<https://books.google.com.ua/books?id=KebkaAheE54C&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
3. Time horizons and technology investments Committee on Time Horizons and Technology Investments, National Academy of Engineering, National Academy Press, Washington, D.C. 1992, 118 p.
Доступний з http://www.nap.edu/openbook.php?record_id=1943
Доступний з <http://www.cfr.org/trade/us-trade-investment-policy/p25737>
4. Industrial strategy Government and industry in partnership Progress Report. Department of Business, Innovation and Skills, London, Great Britain, - 2014, 58 p. Доступний з
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/306854/bis-14-707-industrial-strategy-progress-report.pdf

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У МІЖНАРОДНИХ ТЕНДЕРАХ

Бучер О.О.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

E-mail: bucher.sashka@gmail.com

В сучасних ринкових умовах, коли число учасників зовнішньоекономічних зв'язків постійно зростає, з'явилась потреба у ефективних методах формування контрактних зобов'язань у даній сфері. Одним із найбільш розповсюджених методів є проведення міжнародних тендерів.

Міжнародний тендер є методом міжнародної торгівлі, що собою представляє конкурентний відбір зарубіжних постачальників і підрядників через організований товарний ринок шляхом залучення пропозиції від зарубіжних і національних постачальників та підрядників, проведення конкурсу представлених проектів та укладання контракту з тим з них, пропозиції якого найповніше задовольняють потреби і вимоги імпортерів–замовників, за умови попередньо встановленої дати проведення.

Міжнародні тендери набули значного поширення під час пошуку та вибору постачальників машин і устаткування, комп'ютерів, запчастин, трубопроводів та інших промислово та соціально значущих об'єктів.

Участь у таких тендерах є складним і динамічним процесом, що насамперед ставить експортерам чіткі організаційні, науково-технічні та комерційні вимоги. Успіхом увінчуються лише ті компанії, які добре орієнтуються на ринку й здатні укластися в короткий термін підготовки тендерних проектів. Проте, не дивлячись на достатню популярність тендерів у світовій практиці торгівлі, в Україні дані заходи доки не зайняли належного місця в діяльності компаній.

Аналізуючи проблеми участі України в міжнародних тендерах, можна виділити ряд негативних факторів, що впливають на популяризацію тендерів у нашій державі. По-перше, це недосконалість нормативно-правової бази: неприйняття міжнародних правил торгівлі, які схвалені на законодавчому рівні переважною більшістю країн світу. По-друге, варто виділити невиконання необхідних умов тендерів українськими компаніями або ж їх виконання не належним чином, а також невчасність реагування на оголошені тендери. Також негативний вплив мають тенденції українських підприємств до пасивності у пошуку нових партнерів. Проте найважливішим фактором є: ігнорування нашою державою економічних законів та світової практики, як наслідок, відсутність державної ініціативи та регулювання та відсутність державної підтримки українських підприємств, які беруть участь у міжнародних ярмарках та виставках.

В перспективі, при наявності в Україні чіткої та прозорої системи державних та недержавних структур з координування виходу на зовнішній ринок вітчизняних суб'єктів торгівлі, при запровадженні єдиної автоматизованої системи інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності та налагодженні організації проведення тендерів на законодавчому рівні, українські підприємці та Україна в цілому отримали б ряд значних переваг. Участь у міжнародних тендерах сприяла б відбору найпрогресивніших техніко-технологічних рішень конкретних проблем, підвищенню конкурентоспроможності українських виробників, стимулювання виробництва та освоєнню нових ринків збуту продукції, створення іміджу країни-виробника якісних високотехнологічних товарів. Більше того, завдяки нарощуванню обсягів виробництва можливе збільшення доходів українських виробників, що дасть змогу забезпечити створення нових робочих місць та залучення додаткового капіталу у підприємства різних галузей.

Отже, можна дійти висновку, що участь українських підприємств у міжнародних спеціалізованих тендерах, сприяла б розвитку експортного потенціалу нашої країни та значному покращенню його структури, сприяла б розвитку антимонопольної політики та підвищенню конкурентоздатності вітчизняних виробників. Тому участь держави у подальших процесах оптимізації нормативно-правової бази у сфері закупівель є першочерговою вимогою

Список використаних джерел:

1. Сухадольскій Г. Тендери. Питання та відповіді. М., 2008.
2. Стровский В.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства - М.: 2006.
3. Веб-портал з питань державних закупівель [www.tender.me.gov.ua]

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ОАЕ У СФЕРІ АВІАБУДУВАННЯ

Василенко А.Т., студентка УМ-21, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
nastya.vasilenko777@gmail.com

Авіаційна галузь є стратегічно важливою і займає пріоритетне місце у розвитку народногосподарського комплексу країни. Україна входить до дев'яти найпотужніших аерокосмічних виробників світу та має повний цикл літакобудування – від їх проектування до запуску в серійне виробництво, а також спроможна виготовляти найсучаснішу ракетно-космічну техніку.

Авіаційна техніка, яка виготовляється в Україні, нині постачається до 50 країн світу, а в галузі функціонують 39 підприємств різних форм власності, на яких працює понад 38 тис. робітників.

Сучасний стан авіаційної галузі досить складний: деякі підприємства були вимушені зупинити виробництво, деякі мають значні кредиторські заборгованості; з галузі пішло багато кваліфікованих кадрів; суттєво зношені основні засоби авіабудівних підприємств; відсутня єдина закупівельна політика.

Однак, втратити Україні таку стратегічну галузь, як авіаційна, не допустимо, оскільки це перспектива розвитку держави та її статус на міжнародному ринку.

Тому для прискорення економічного розвитку вкрай важливо налагоджувати міжнародні зв'язки у сфері авіабудування. Кроком у цьому напрямку стало підписання угоди про співпрацю у сфері авіабудування між Україною та Об'єднаними Арабськими Еміратами.

«Меморандум про взаєморозуміння», підписаний президентом-генеральним конструктор ДП "Антонов" Ківом Д. С. і генеральним директором компанії "Maximus Air LLC" Мохаммедом Аль Касімі на виставці IDEX-2015 в м. Абу-Дабі, ОАЕ, підтверджує наміри обох компаній розвивати взаємовигідне співробітництво. Зокрема, розвиток отримає взаємодія з супроводу в експлуатації транспортного літака Ан-124-100 "Руслан" авіакомпанії Maximus, а також створення спільної бази технічного обслуговування літаків Ан та надання послуг із забезпечення повітряних перевезень великогабаритних і нестандартних вантажів. Компанія Maximus також зацікавлена у придбанні транспортних літаків Ан-178 у цивільному варіанті.

Меморандум слугуватиме запорукою об'єднання зусилля в просуванні літаків Ан на ринок ОАЕ, а також країн Близького Сходу та Північної Африки, враховуючи факт того, що українські літаки найкраще відповідають вимогам експлуатантів авіатехніки в цих регіонах.

В останні роки також намітилась тенденція переходу до і альтернативних варіантів та більш перспективних форм партнерства - оренда літаків та надання сервісних послуг (в т.ч. навчання обслуговуючого персоналу, пілотів, забезпечення тренувальними тренажерами та інше)

Прогресом у посиленні співпраці між країнами в значній мірі слугуватиме розробка стратегії співробітництва України з інвестиційними фондами ОАЕ та країн Близького Сходу для фінансування проектів виробництва продукції авіаційної галузі та сервісного обслуговування як на території України та і на території арабських країн; регулярне проведення міжнародних виставок української авіапромислової продукції; розробка державної програми для просування вітчизняної для втримання конкурентних позицій на світовому ринку.

У перспективі українським компаніям доцільно запропонувати надання допомоги у будівництві об'єктів авіаційної інфраструктури – доріг, аеродромів, сховищ, ангарів, модернізації ремонтної бази авіаційної техніки.

Список використаної літератури:

1. Стратегія активізації співпраці України з державами Перської затоки : аналітична доповідь / О. О. Волович, Ж. Б. Игошина, В. В. Макух, А. С. Поспєлов, Г. В. Шелест ; за ред. О. О. Воловича. – Одеса : Фенікс, 2011. – 90 с.
2. Сайт ДП «Антонов» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.antonov.com/>
3. Конкурентоспроможність авіаційної промисловості України на ринках країн, щорозвиваються в умовах глобальної конкуренції // Тюпа Д. // Вісник Економіки транспорту і промисловості. – №36, 2011. – С.90 – 95.

ТРАДИЦІЙНИЙ ТА ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Голіков К. Ю., студент, УВ-41м

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», deidera@mail.ru

Прибуткова діяльність будь-якого підприємства залежить від багатьох чинників, які так чи інакше впливають на його роботу. При цьому важливим критерієм є наявність в достатньому обсязі запасів товарів, сировини та матеріалів, а також готової продукції на складі. Отже, запорукою безперервного виробництва та, як наслідок, одним з вагомих факторів рентабельної діяльності підприємства загалом є продумана структура, ефективне та раціональне використання товарно-матеріальних запасів в організації.

Головною метою при виборі стратегії управління товарними запасами є визначення такого їх рівня, при якому буде забезпечуватися належний рівень обслуговування клієнтів при оптимальних сумарних витратах. Для досягнення цієї мети використовують традиційний та логістичний підходи.

Традиційні системи управління запасами ґрунтуються на визначенні оптимальної партії постачання, оптимального циклу поставки, оптимального страхового запасу тощо. Хоч ці системи використовують досить прості розрахунки та методи, вони є застарілими та вже не відповідають вимогам часу.

За даними Європейської логістичної асоціації, логістичні інструменти дозволяють на 25% скоротити час, необхідний для виробництва продукції, знизити загальні витрати до 30% та скоротити обсяги запасів від 30 до 70% [2].

Таким чином, на перше місце виходять проблеми ефективного управління запасами на підставі саме логістичних технологій. На відміну від традиційного підходу, коли об'єктом управління виступає продукт, логістичний підхід в якості об'єкту управління розглядає процес у формі потоку.

Сьогодні в зарубіжних розвинених країнах все більшого поширення набувають такі логістичні системи управління запасами, як QR – система швидкого реагування, AR – метод «автоматичного поповнення запасів», CR – «постійного поповнення запасів», ECR – система ефективного логістичного обслуговування клієнтів тощо.

Логістична концепція включає в себе такі положення як відмова від зайвих запасів; суворе економія часу на виконання основних і транспортно-складських операцій; відмова від виготовлення продукції, на яку немає попиту від покупців в даній ситуації; усунення простоїв та нерациональних перевезень; встановлення доброзичливих партнерських взаємовідносин з постачальниками ресурсів.

На відміну від логістичного традиційний підхід передбачає: підтримку високого коефіцієнту використання обладнання та, як наслідок, виготовлення продукції великими партіями, а для цього про всяк випадок необхідно мати максимально великий запас матеріальних ресурсів.

Як висновок, слід зазначити, що традиційний метод ідеально пристосований для умов "ринку продавця", який був в історії розвитку господарювання в країнах з плановою економікою. Однак зараз ситуація змінюється – на ринку встановлюється диктатура покупця. Попит стає непередбачуваним та мінливим, тому створення великих запасів стає недоцільним, як і сам традиційний підхід [3].

У той же час підприємство вже не може собі дозволити втратити жодного замовлення. Звідси виникає гостра необхідність в гнучких методах організації, здатних швидко відреагувати на зміну настрою споживача. Саме цим логістична концепція прийнятна для теперішніх умов «ринку покупця» [4].

Список використаних джерел:

1. Міценко Н. Г. Проблеми управління товарними запасами торговельних підприємств / Н. Г. Міценко, Н. Б. Миколів // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів – 2011. – Вип. 21.3. – С. 313-317.
2. Логістичні підходи до управління запасами на фармацевтичних підприємствах / Ю. Є. Новицька, О. В. Посилкіна, О. В. Козирева, А. Г. Хромих // Український медичний альманах. – 2013. – Т. 16, № 3. – С. 112-115.
3. Исаева А. А. Оценка эффективности инвестиций в развитие логистических систем региона / А. А. Исаева, З. А. Гиматова, Т. А. Шиндина // Вестник ГУУ. – 2010. – № 8. – С. 52-57.
4. Гончаров П. П. Экономическая эффективность логистической деятельности в молочной промышленности / П. П. Гончаров, И. А. Фёдорова // Журнал «Известия Оренбургского Государственного Аграрного Университета». – 2012. Вип № 34-1. – Т. 2. – С. 159-162.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В АВІАБУДІВНІЙ ГАЛУЗІ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Грибчук Д.В., студент гр. УЗ-11,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
dana-gribjuk@rambler.ru

Літакобудування є однією з базових галузей промисловості України, яка забезпечує державі не тільки присутність на світовому ринку високотехнологічних і наукоємних товарів і послуг, але і його обороноздатність, яка є основою незалежності кожної держави. Дана галузь забезпечує високий рівень доходів держави у вигляді податків та зборів, надає висококваліфіковані робочі місця, сприяє переходу економіки України на інноваційний шлях розвитку на основі використання перспективних технологій тощо. Тому в сучасних умовах важливо забезпечити високий рівень ефективності науково-технічного співробітництва в авіабудівній галузі у вигляді спільних програм і науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт.

Найбільш раціональними й ефективними формами цього співробітництва є [1]:

- створення спільних науково-дослідних центрів, бюро, лабораторій для використання новітніх науково-технічних ідей, конструювання, маркетингових досліджень і техніко-економічних розрахунків;
- спільні експерименти в області вдосконалення діючої техніки і технології з метою поліпшення техніко-економічних показників роботи фірми;
- спільні дослідження та вивчення закордонного досвіду в області організації виробництва і праці;
- поточна координація та консультації з питань науково-технічної політики;
- організація підготовки кваліфікованого дослідницького персоналу.

Державне підприємство «Антонов» є головною науковою організацією по авіаційній техніці в Україні. Конкурентоспроможність даного підприємства безпосередньо пов'язана з його науковим потенціалом, упровадженням інновацій і сучасних технологій. Тому інвестиції в нові проекти дають змогу розробляти та серійно випускати авіатехніку, яка не поступається кращим зарубіжним зразкам.

ДП «Антонов» щорічно проводить понад 200 наукових досліджень за такими напрямками, як аеродинаміка, міцність, матеріалознавство, конструювання, силова установка, системи літака, авіоніка, технології виробництва, інформаційні технології тощо. ДП «Антонов» постійно співпрацює з інститутами НАН України, спрямовуючи дану співпрацю на впровадження і розвиток передових авіаційних технологій. Його переконливим результатом було розв'язання багатьох наукових та інженерно-технічних проблем в авіаційній галузі країни. Нині ДП «Антонов» активно співпрацює з 20 інститутами НАН України [2].

Міжнародне науково-технічне співробітництво ДП «АНТОНОВ» відбувається в різних напрямках:

- співпраця з метою створення нової авіатехніки «АНТОНОВ» (Китай);
 - співпраця з метою модифікації існуючої техніки (Росія, Китай, Індія, Іран, США, Польща, Казахстан, Саудівська Аравія);
 - участь у закордонних літакобудівних програмах (Казахстан, Польща, Німеччина) [3].
- Пріоритетними програмами ДП «АНТОНОВ» на найближчу перспективу є такі проекти:
- програми літаків Ан-148, Ан-158, Ан-148Т та Ан-178 – нарощування темпів серійного виробництва, створення модифікацій та розроблення нових літаків Ан-148Т та Ан-178;
 - програма літака Ан-70 – завершення державних випробувань та початок серійного виробництва;
 - програми науково-технічних досліджень, розроблення нових технологій [2].

У планах ДП «Антонов» – налагодження науково-технічного співробітництва з такими країнами, як: Китай, Індія, Іран, Перу, Польща, Турція, Казахстан, Німеччина, Південна Корея, Чехія з метою проведення наукових досліджень по проектах літаків Ан-148, Ан-158, Ан-178, Ан-70 тощо.

Таким чином, науково-технічне співробітництво в авіабудівній галузі відіграє важливу роль в забезпеченні конкурентоспроможності вітчизняної техніки на міжнародному ринку. Сьогодні для ДП «Антонов» вкрай важливо втримати нинішні позиції передовика в розробках та модифікації авіатехніки, а для цього необхідно поглиблювати та розвивати науково-технічне співробітництво як з вітчизняними науковими установами, так і на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Міжнародне науково-технічне співробітництво [Електронний ресурс]: Online Библиотека – Режим доступу: <http://readbookz.com/pbooks/book-40/ru/chapter-2050/>
2. Ківа Д.С. ДП «Антонов» і розвиток співробітництва з Національною академією наук України // Вісник НАН України. – 2014. – № 5.
3. «ДП «Антонов». Військово-технічне співробітництво в авіаційній галузі [Електронний ресурс]: Центр исследований амии, конверсии и разоружения – Режим доступу: <http://www.cacds.org.ua/ru/comments/356>

ЩОДО ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Драчук Ю.З., д.е.н., проф.

Трушкіна Н.В., магістр з економіки

Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ), tek1_ier@mail.ru

Результати міжнародного дослідження у сфері інновацій, які наведено в аналітичній доповіді Міжнародної бізнес-школи та Всесвітньої організації інтелектуальної власності «Глобальний індекс інновацій 2014», Україну віднесено до країн «нових новаторів». У рейтингу 143 країн світу за Індексом інновацій Україна посідала в 2014 р. 63 місце із значенням показника 36,3 [1]. Згідно зі Стратегією сталого розвитку «Україна–2020», Україна «має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями» [2]. Разом з тим аналіз статистичних даних Державної служби статистики України показав, що кількість інноваційно активних промислових підприємств скорочується і становило в 2013 р. 16,8% загальної кількості підприємств. Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, складала в 2013 р. 13,6%. Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції впала до 3,3%. Питома вага виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП у 1996 р. складала 1,36%, у 2013 р. – 0,81%. Як зазначають провідні науковці, «інновації все ще недостатньо впливають на економіку країни, а макроекономічна ситуація та інституційне середовище, у свою чергу, стримують інноваційну активність підприємств» [3, с. 16].

В Інституті економіки промисловості НАН України приділяється значна увага науковим розробкам з удосконалення інституціонального забезпечення інноваційного розвитку вугільної промисловості, що здійснюються в межах виконання науково-дослідної роботи «Розвиток інституціонального середовища розвитку промисловості України з урахуванням галузевої специфіки».

За результатами проведених наукових досліджень:

- розроблено пропозиції щодо формування інституціонального середовища інноваційного розвитку вугільних підприємств, які полягають в розкритті складових інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємств вугільної промисловості; уточненні змісту інституціонального середовища інноваційного розвитку вугільної промисловості; визначенні напрямів удосконалення інституціонального забезпечення інноваційного розвитку вугільної промисловості;
- досліджено тенденції змін інституціонального середовища інноваційного розвитку промисловості України з урахуванням галузевої специфіки; обґрунтовано концептуальні положення щодо інституціонального забезпечення інноваційного розвитку вугільної промисловості;
- розроблено пропозиції щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком вугільного виробництва; визначено та систематизовано чинники державного регулювання інноваційного розвитку вугільної промисловості з урахуванням ринкових трансформаційних процесів в економіці України, до яких віднесено: інвестиційні чинники інноваційної діяльності підприємств; чинники, що впливають на галузеві ризики інвестування інноваційної діяльності підприємств; чинники інституціонального забезпечення венчурного фінансування інноваційного розвитку та економічної безпеки вугільних підприємств;
- систематизовано визначення змісту терміна «економічна безпека промислового підприємства», на основі аналізу та узагальнення підходів наукових шкіл, за класифікаційним ознаками; виявлено зовнішні та внутрішні чинники, що знижують рівень економічної безпеки підприємства; визначено складові елементи механізму інституціонального забезпечення економічної безпеки промислового підприємства; досліджено чинники, які впливають на ризики при реалізації інвестиційно-інноваційних проектів у вугільній промисловості, і визначено заходи щодо мінімізації їх впливу на основі створення інноваційної структури – технопарків;
- розроблено пропозиції щодо удосконалення нормативно-правової бази інноваційного розвитку вугільної промисловості з урахуванням умов функціонування вугільних підприємств у надзвичайних ситуаціях.

Визначені напрями вдосконалення інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємств вугільної промисловості сприятимуть формуванню інноваційної інфраструктури, підвищенню економічного, фінансового стимулювання та державного фінансування пріоритетних напрямів з активізації інноваційної діяльності, створенню інформаційного середовища, підвищенню наукової та нормативної підтримки інноваційної сфери гірничодобувної галузі.

Список використаних джерел:

1. Исследование INSEAD: Глобальный индекс инноваций 2014 года. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/news/2014/07/18/6841>.
2. Стратегія сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
3. Федулова Л.І. Інноваційний вектор розвитку промисловості України / Л.І. Федулова // Економіка України. – 2013. – № 4. – С. 15–23.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА РІВЕНЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Карагодова А.В., студентка III-го курсу, групи УС-21, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, topas_sh@mail.ru

Міжнародні економічні відносини в умовах економічної глобалізації мають суттєвий вплив на розвиток будь-якої країни світу. Формування ринкової економіки, яка була б життєздатною вимагає «відкритості» національного господарства, розширення зовнішньо-економічних зв'язків, активної участі в системі міжнародного поділу праці. Поліпшення взаємовідносин з розвинутими державами і розвиток країни в цілому значно залежить від розвитку науки і техніки. На сучасному етапі розвитку розробляються на стільки капіталомісткі та складні технології, що навіть країни лідери за обсягом капіталу та рівнем економічного розвитку, об'єднують свої зусилля з іншими країнами. Тому не дивно, що таку потребу має і Україна, адже після розпаду Радянського Союзу відбулося значне звуження технологічного сектору, де здійснювалась робота її підприємств. Україна потребує спрямування своїх зусиль на організацію взаємовигідного та стабільного міжнародного співробітництва з перевіреними партнерами, визначаючи появу товарів, послуг, технологій та інвестицій в національну економіку при цьому врахувати попередній досвід в сфері економічного розвитку.

Активне економічне співробітництво між підприємствами та країнами забезпечує розвиток світового господарства. До основних форм міжнародного співробітництва відносять: міжнародна торгівля, обмін технологіями, рух капіталу, міграція робочої сили, валютно-кредитні відносини.

Науково-технічне співробітництво представляє один з найефективніших типів співробітництва. Це така форма міжнародних відносин в економіці і система зв'язків в галузі перетину науки і техніки, виробництва, функціонує на базі спільних і попередньо вироблених та узгоджених намірів, що зафіксовані у міжнародних економічних угодах [1]. Результати науково-технічної діяльності, які передбачають реалізацію наукових досліджень і конструкторсько-дослідних робіт називають науково-технічними знаннями. Суть операцій пов'язаних з торгівлею знаннями в науково-технічній сфері базуються на передачі зарубіжному партнеру на платній основі результатів науково-технічної діяльності, які мають не тільки наукову цінність, але й практичну. У сфері міжнародної торгівлі використовують багато термінів, які відносяться до обміну науково-технічними знаннями, а саме: міжнародний обмін результатами науково-технічної діяльності, обмін промисловою технологією, передача технологій, міжнародний технологічний обмін. Ці терміни вважаються за своїм змістом тотожними.

Міжнародне технологічне співробітництво – це комплексний процес, який здійснюється відповідно до різних форм і за різними каналами, саме :

- внутрішньофірмовим - закордонним філіям;
- міжфірмовим – за ліцензійними, управлінськими, коопераційними та іншими довгостроковими угодами;
- зовнішньоторговельним – з експортними поставками машин , обладнання та іншої промислової продукції [2].

Відповідно до характеру угоди передача технологій на міжнародному рівні може проводитись на комерційних та некомерційних засадах. У випадку оплати науково-технічного знання покупцем передачу називають комерційною. Якщо не виникає грошових зобов'язань, то така передача вважається некомерційною.

Серед нових форм передачі технологій, за якої основними носіями є люди, в першу чергу кваліфіковані кадри та менеджери, виділяють угоди : інжинірингу, франчайзингу.

На сучасному етапі є досить гарні умови для розширення технологічного обміну. Головною формою комерційної передачі матеріалізованих технологій є експорт обладнання, машин та інших видів промислової продукції. Майже кожен контракт стосовно експорту та імпорту машин та обладнання передбачає передачу технологій.

На сучасному етапі посилення зовнішніх викликів глобального економічного розвитку Україні варто розвивати свої напрямки міжнародної співпраці, робити акцент на своїх зусиллях в сфері науково-технічного та міжнародного співробітництва з іноземними країнами, щоб в майбутньому рівень експорту високотехнологічної продукції зріс, а також для забезпечення додаткової зайнятості населення та підвищення доходів в першу чергу висококваліфікованих кадрів. Слід в активному режимі здійснювати передачу технологій у формах патентів та ліцензій, інжинірингу, франчайзингу.

Список використаних джерел:

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України № 2756-VI ; чинний [ред. від 02.12.2010] // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 45. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143-16>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 1978-XII ; чинний [ред. від 05.12.2012] // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 12. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Кирєєва А.Є., студентка групи УС-41м,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kireewa93@mail.ru

Головним вектором світового розвитку на сучасному етапі і на перспективу стає глобалізація як новий етап інтернаціоналізації виробництва і суспільного життя, який придбав ряд нових рис і характеристик. Першопричиною трансформації стає різке зростання ролі науки як нової продуктивної сили та пов'язаних з нею наукомістких галузей промисловості, які мають найвищі темпи зростання.

Головними двигунами МНТС і глобалізаційного процесу в цілому виступають ТНК провідних країн, які концентрують у своїх руках міжнародний технологічний обмін і кооперацію, створюють зарубіжні дослідні центри, формують стратегічні технологічні альянси. Все це говорить про те, що в майбутньому МНТС може стати єдиним способом реалізації великих наукових проектів з урахуванням їх зростаючої капіталомісткості.

Що стосується України, то вона знаходиться поки на периферії міжнародної технологічної інтеграції, її підприємства практично усунулися від інноваційної діяльності, а на нашу державу припадає менше 1% світового ринку високих технологій. Це свідчить про хронічне відставання, що загрожує втратою країни конкурентоспроможності, особливо небезпечному в умовах переходу передових країн світу до нового технологічного укладу. Ослаблення українських позицій визначається тим, що результати НДДКР перестали розглядатися у нас як національне надбання і часто витрачаються на шкоду економічної і технологічної безпеки країни.

У сучасних умовах завдання світового співтовариства - вироблення і реалізація програми сталого розвитку та посилення міжнародної кооперації та координації в науці, техніці та технології в інтересах всіх країн, у чому активну роль покликана грати і Україна.

Сьогодні за інноваційною діяльністю визнається роль стратегічного фактора світового виробництва і ринку, а унікальні технології і метатехнології стають більш універсальним ресурсом, аніж гроші. У практичному плані це висуває на передній план проблему вивчення та освоєння реальних механізмів перетворення нового знання в продуктивні або технологічні нововведення.

Спеціальних схем управління інноваційною діяльністю заслуговує перехідна економіка, де необхідна тісна взаємодія між приватизованими підприємствами і державними науковими установами з використанням при цьому зарубіжного досвіду створення відповідної інфраструктури у вигляді спеціалізованих наукових центрів та інноваційних фірм, наукових парків та бізнес-інкубаторів, венчурних структур, підкріплених заходами стимулювання інноваційного підприємництва та охороною інтелектуальної власності, власної державної стратегії технологічного прориву, узгодженої з фахівцями та бізнес-спільнотою.

Виходячи з наявного доробку, на перспективу в 25 років можна було б поставити завдання пріоритетного розвитку України по 12-16 макротехнологіях з 50 наявних у світі, причому до 2020 р. обмежитися 7-8, де накопичений в країні заділ близький до світового рівня або ж навіть перевищує його, будучи доведеними до конкурентоспроможного товарного рівня, могли б підняти частку країни на світовому ринку наукомісткої продукції з нинішніх 0,3% до 10-12%, давши заробити при цьому тільки з експорту 100-120 млрд. дол.

Для включення України в МНТС і виходу на світові інноваційні ринки представляється доцільним скорегувати інноваційну діяльність в Україні, розділивши, наприклад, цивільні і військові технології, виділивши з останніх критично важливі для обороноздатності країни і забезпечивши їх підтримку в рамках спеціальних державних програм, підкріплених бюджетним фінансуванням. З цивільних галузей виділити ті деякі, де є шанс вийти в число основних світових інноваторів, зосередивши на них державну підтримку в країні і на світових ринках, а для решти цивільних галузей створити сприятливий клімат для приватного капіталу та інвестицій українських та іноземних, діяльності венчурних фондів, використовуваних поки вкрай обмежено.

Що ж стосується ефективної інтеграції України у світову економіку, а в МНТС особливо, то тут також необхідна активна підтримка держави на національному та міжнародному рівнях, для чого потрібна комплексна програма науково-технічного розвитку країни, що дозволяє вирішити стратегічну для неї завдання створення ефективної конкурентоспроможної економіки, відповідає викликам глобалізації і вимогам прискореного світового науково-технічного прогресу, здатної в перспективних формах широко включитися у світову економіку як одного з провідних центрів її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Козырев А.А. Информационные технологии в экономике / А.А. Козырев. – М.: Бизнес-пресса, 2014.- 120с.
2. Родионов И.И. Рынок информационных услуг и продуктов / И.И. Родионов, Р.С. Гиляревский. – М.: МК-Периодика, 2002. - 549с.

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО – ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ

Козловський А. Г., студент,
Коновалова Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
arnes725@gmail.com

Сучасний розвиток будь-якої країни перш за все залежить від основ та процесу розгортання науково-технічного прогресу. Зароджуються дослідницькі та виробничі галузі, з'являються нові технології, виникають проекти, що несуть новизну розвитку і мають впливове значення на подальший прогрес і економіку в цілому. Починають формуватися торгово-економічні договори з різними високорозвиненими країнами та тими, що ще розвиваються. Активно розвивається світовий ринок.

З поглибленням міжнародного поділу праці все більше зростає роль міжнародного науково-технічного співробітництва, що проявляється в таких напрямках [1, 2]: координація науково-технічних досліджень; обміну технологіями, проектними матеріалами; передавання ліцензій та угод на «ноу-хау»; формування сучасної соціальної інфраструктури; проведення міжнародних конференцій, брифінгів, засідань; інші перспективні рішення, пов'язані зі вкладанням інвестицій та капітальних статків у розвиток взаємозв'язків.

У високорозвинених країнах все це врегульовується і контролюється державними органами. Такий вид співробітництва повинен ґрунтуватися на створенні стабільних, довготривалих та економічно - вигідних зв'язків, що змогли б дати взаємовигідні підстави для економічного розвитку.

Значну роль у регулюванні науково-технічних відносин займають міжнародні спілки та організації. До них належать: Організація об'єднаних націй з промислового розвитку, Конференція ООН з торгівлі та розвитку, соціальна рада ООН та багато інших.

Даними органами регулюються та за їх участю укладаються міжнародно-правові акти щодо взаємозв'язків між країнами у різних галузях економіки. Ці договори передбачають подальші відносини між сторонами, що їх підписали, а також визначають критерії розвитку торгівлі чи обміну різними об'єктами інтелектуальної власності, технологіями і проектами.

Кожна міжнародна організація шукає компроміси, але ухвалює свої проекти на вигідних для них умовах. Зараз Україна в основному співпрацює з країнами ЄС, СНД, НАТО та Американськими штатами, про що свідчить низка міжурядових угод, які саме й передбачають реалізацію засад співпраці та появу випереджаючих і проривних стратегій науково-технологічного та інноваційно-інноваційного розвитку в системній політиці державного управління [3].

Таким чином, міжнародне співробітництво у галузі науки і техніки потребує відповідної організації і правильності постановки цілей. Використання досягнень науково-технічного прогресу повинно бути не тільки для задоволення внутрішніх потреб країн, тобто перейняття досвіду задля власних цілей, а пов'язуватись з інтеграцією зусиль учених всього світу в інтересах загального прогресу. Для більшості міжнародних організацій важливими залишаються питання щодо досягнень науки, прогресуючого розвитку техніки, вибору альтернативних шляхів розвитку країн, пов'язаних з новими напрямками науки та техніки, а також зі створенням внутрішнього науково-технічного потенціалу країн, які розвиваються.

Стрімкий розвиток міжнародних відносин вимагає постійного удосконалення їх правового регулювання. Наприклад, укладення багатосторонніх договорів з використання при цьому існуючих механізмів міжнародних організацій. Зокрема, ООН дедалі більше приймається багатосторонніх договорів універсального значення, що сприяють розвитку глобальної технологічної сфери.

Отже, система регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва є складним комплексом питань. Вона може здійснюватися унаслідок укладення актів і договорів про розвиток технічної галузі чи науково-експериментальної діяльності. Все розпочинається зі створення інфраструктури організацій, що регулюються діючою моделлю керування міжнародними відносинами. Але оскільки участь в науково-технічному розвитку приймають декілька країн, то вона повинна бути не тільки дієвою, але й ефективною, узгодженою з їх законодавством. Науковий імідж України у світовій економіці як відносно молодій незалежній країні лише формується. Тому враховуючи численні договори, можна сказати, що в майбутньому є великі перспективи як на співпрацю зі світовими партнерами, так і на поліпшення складної на цей період ситуації. Водночас, перш за все, потрібно налагодити внутрішню економіку держави, створити дієву систему інституцій науково-технічного співробітництва і зробити це можна за допомогою міжнародних договорів.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні організації / А.І.Мокій, Т.П.Яхно, І.Г.Бабець - К. : Центр учб. л-ри, 2011.- 280с.
2. Мокій А.І., Федоришин Н.Ю. Передумови реалізації регіонально-секторальної моделі інтеграції України в ЄС // Режим доступу : <http://mev.lac.lviv.ua/downloads/vyklad/fedor/stat/12.pdf>
3. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем: монографія / Хвесик М.А., Степаненко А.В., Обиход Г.О. та ін. – К.: Видавництво «Наукова думка» НАН України, 2013. – 487 с.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В НЕСТАБІЛЬНОМУ РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Котелевець Є. К., студент групи УД-41м

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mr.kotelevets@mail.ru

Процес менеджменту інноваційного розвитку можна розглядати з позиції системи функціонального управління, процесу прийняття управлінських рішень та організаційної системи. З позицій функціонального підходу до управління інноваційним розвитком цей процес постає, як комплекс окремих функцій, виконання яких забезпечує реалізацію та укріплення потенціалу підприємства. Як процес прийняття управлінських рішень – управління інноваційними проектами забезпечує відповідну послідовність виконання взаємозалежних етапів. Якщо ж розглядати управління інноваційним розвитком з позиції організаційної структури, то воно представляється сукупністю взаємопов'язаних елементів, органів управління, пронизаних регламентуючою системою прав, обов'язків та відповідальності. Застосування системного підходу до менеджменту інноваційної діяльності дозволяє сформувати основні елементи її функціонального управління [1, с. 6]: 1. Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності підприємства. Здійснення аналізу зовнішнього середовища передбачає дослідження поточної кон'юнктури ринку і визначальних її факторів. Результатом проведення такого аналізу є складання прогнозу розвитку зовнішнього середовища. При аналізі факторів внутрішнього оточення підприємства виявляють сильні та слабкі сторони його діяльності, вивчають минулий досвід, ефективність функціонування підприємства, тенденції його розвитку. 2. Виявлення напрямків та варіантів інноваційного розвитку ринкових можливостей шляхом проведення системного зіставлення отриманих результатів аналізу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Результатом стає вибір цільових сегментів ринку для реалізації проектів інноваційного розвитку підприємства, розробка підходів до формування цільового ринку на базі визначених сегментів. 3. Проведення аналізу і кількісної оцінки ризику на етапах інноваційного розвитку та всього процесу в цілому. 4. Виділення пріоритетних напрямків діяльності через формування системи цілей на поточний та довгостроковий періоди, визначення пріоритетних завдань, виконання яких повинно сприяти досягненню поставлених цілей. 5. Формування організаційної структури управління інноваційним розвитком. 6. Здійснення планування виробничо-збутової та фінансової діяльності за обраними пріоритетними напрямками шляхом розробки перспективних і поточних планів, складання бюджетів інноваційних проектів. 7. Контроль за виконанням заходів, спрямованих на реалізацію потенціалу інноваційного розвитку та підготовка рішень про своєчасну зміну пріоритетів та пошук нових напрямків інноваційної діяльності.

Система управління інноваційним розвитком - це відкрита система, яка постійно взаємодіє із зовнішнім середовищем господарювання, забезпечуючи гнучкість та адаптивність підприємства до ринкових умов. Врахування зазначених функцій дає можливість зробити висновок, що процес переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку потребує створення нової системи його організаційного управління з урахуванням коригуючих дій.

Інноваційний розвиток у нестабільних ринкових умовах вітчизняної перехідної економіки характеризується специфічними особливостями, які обумовлюють формування численних моделей систем управління у кожній конкретній ситуації. Вибір моделі залежить від умов діяльності підприємства, рівня розвитку економіки, сформованості її інноваційного потенціалу.

В умовах формування інноваційної економіки постає необхідність в перегляді підходів до управління інноваціями як основної запоруки створення ефективних нововведень. Слід зазначити, що процес управління інноваційним розвитком або інноваційною діяльністю характеризується відсутністю розриву між стадіями, функціями та їх взаємозалежністю та певною паралельністю виконання.

Економічна ситуація останніх років характеризується збільшенням ступеня глобалізації та інформатизації бізнесу, посиленням конкуренції на ринках товарів та послуг, капіталу та праці. Такий розвиток ринку призводить до необхідності створення стійкої інноваційної політики, в основі якої лежить інтеграція підприємств та суб'єктів господарювання, концентрація капіталів. Як свідчить світовий досвід, альтернативи інноваційному розвитку сьогодні ще не існує, адже конкурувати на зовнішніх ринках у традиційному полі діяльності практично неможливо. Тільки принципово нові технології, що підтримуються управлінськими інноваціями, дозволять створити нове конкурентне середовище та забезпечать передумови для досягнення лідерських позицій на ринку. У свою чергу підвищення ділової активності та інновації дозволять забезпечити високі темпи економічного росту, збільшення капіталізації підприємств та масштабів виробництва.

Список використаних джерел:

1. Адаменко, О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств [Текст] / О. А. Адаменко // Наукові праці Національного ун-ту харчових технологій. – 2010. – № 35. – С. 5-10.

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Кропотова К. О., студентка,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kkrptv@mail.ru

Характерною ознакою сучасних світових процесів є глобалізація економічної діяльності та інтернаціоналізація національних економік. Проте, як показує досвід, відкритість національних ринків служить перевагою лише для розвинутих країн та тих, що інтенсивно розвиваються. Так, економіка України досить вразлива до зовнішніх шоків, що обумовлене, у більшій мірі, пріоритетністю обслуговування зовнішнього попиту. Саме за таких обставин, внутрішній ринок може розглядатися як чинник довгострокового зростання економіки.

На сьогодні, ємність внутрішнього ринку України є достатньою для нарощування власного виробництва імпортних аналогів. Одночасно постає питання вибору пріоритетних напрямів, за якого продукція з високим рівнем доданої вартості визначається як база формування імпортозамінювальних виробництв при задіянні внутрішніх чинників і регуляторів росту.

Актуальність теми обумовлена, перш за все, стійкою дефіцитністю зовнішньоторговельного балансу України та значним скороченням експортних потоків з України (рис. 1).

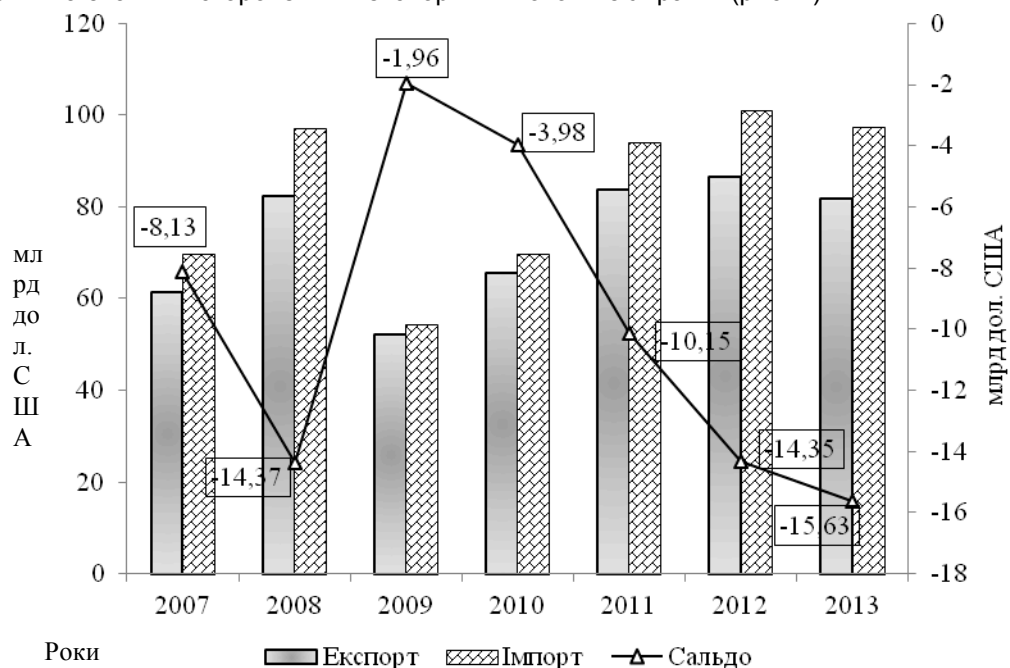

Рис. 1. Динаміка показників зовнішньої торгівлі України за 2007-2013 рр. [побудовано на основі [2; 3]]

Аналізуючи динаміку зовнішньоторговельного балансу України слід зазначити, що максимальне значення експорту спостерігалось в 2011-2012 роках. При цьому мінімальне значення імпорту – 2009 рік. У цілому за останні роки простежувалось негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, зокрема, темпи приросту від'ємного сальдо у 2011 році – 60,75 %, 2012 році становили 29,28 % і 2013 році – 8,24 %, що в абсолютному значенні рівне -10,145 млрд дол. США, -14,346 млрд дол. і -15,634 млрд дол. відповідно.

Отже, пріоритетне значення в умовах модернізації промисловості України має відводитися максимізації процесів використання ресурсного потенціалу на потреби вдосконалення та розвитку існуючої національної економічної системи за рахунок посилення направленості вітчизняних підприємств на задоволення внутрішніх потреб ринку та стимулювання процесів виробництва імпортозамінюючих товарів, що в результаті підвищить економічну стійкість країни і зменшить її імпортозалежність.

Список використаних джерел:

1. Собкевич О. В. Пріоритети політики імпортозаміщення у стратегії модернізації промисловості України (доповідь підготовлено до засідання «круглого столу»), 11 жовтня 2012 р. / О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков за ред. Я.А. Жаліла – К.: НІСД, 2012. – 71 с.
2. World Bank Group. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>
3. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Круш П.В. к.е.н., професор

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kafedra-ep@yandex.ru

Формування системи глобального регулювання світових економічних процесів розпочалося в 40-х роках минулого століття. Її становлення і розвиток здійснювався наступним чином: 1) комплексна лібералізація і вироблення міжнародних правил для міжнародної торгівлі товарами та послугами; 2) регулювання міжнародних валютних відносин, платіжних балансів країн і міжнародної заборгованості; 3) здійснення структурних реформ у світовій економіці, насамперед у країнах, що розвиваються; 4) стабілізація кон'юнктури на світових ринках сировини і продовольства; 5) регіональна міжнародна економічна інтеграція, що супроводжувалася створенням комплексних міжнаціональних або наднаціональних структур регулювання з єдиною економічною політикою; 6) створення міжнародних організацій з метою координації і вироблення єдиних правил функціонування інфраструктури [1]. Слід зазначити, що перші міжнародні організації створювались у тих сферах економічних відносин, які до середини минулого століття були найбільш інтернаціоналізовані і вимагали упорядкованості на глобальному рівні. Пізніше до них приєднувались все нові й нові сфери і відповідно нові інструменти для їх регулювання.

На думку Дж. Стігліца, на сьогодні головними міжнародними інститутами, які керують глобалізацією, є МВФ, Світовий банк і СОТ [1]. Але глобалізація та притаманні їй суперечності досягли такого рівня, що існуюча система її регулювання не відповідає новим реаліям, що потребує подальшої розробки і обґрунтування адекватної глобальної регулюючої системи. Однак в працях зарубіжних і вітчизняних вчених знаходимо різні теорії та методологічні підходи до розуміння глобального регулювання економіки. В західній науковій літературі досить поширеними є дослідження по пошуку таких глобальних саморегулюючих механізмів, які б не були пов'язані із ієрархічними міжнародними структурами та діяльністю держави.

Так, вчені інституціонального напрямку в економічній теорії вважають, що в майбутньому розподіл та ефективне використання економічних ресурсів між основними суб'єктами світової економіки буде здійснюватись через саморегулюючий механізм договірних та контрактних відносин. Інші науковці покладають великі надії на можливості саморегулювання між основними центрами прийняття світогосподарських рішень шляхом впровадження кодексів поведінки транснаціональними корпораціями та міжнародними асоціаціями підприємств. Визивають цікавість і є достатньо перспективними пропозиції по розвитку сітьових форм суспільної і господарської самоорганізації, формуванню «світового громадянського суспільства», «глобальної демократії», посилення впливу на глобальні процеси різних неурядових організацій, громадянських ініціатив та рухів.

Слід зазначити, що на становлення теорії глобального регулювання значний вплив здійснюють ієрархічні підходи. Вчені цього напрямку переносять концепції і моделі державного управління і регулювання на глобальний рівень і обґрунтовують положення про те, що провідні міжнародні організації і інституції в перспективі можуть стати прообразом майбутнього глобального уряду з необхідним набором відповідних форм і методів управління та регулювання. Важливе місце поряд з вищезазначеними підходами займає і концепція багаторівневого регулювання. Представники цієї теорії П. Герст і Г. Томсон виділяють п'ять рівнів регулювання, починаючи від світової і регіональної економіки до економік окремих країн [2]. Крім цього, необхідно враховувати ринкову парадигму глобального регулювання, домінуючу роль ринкових засад, ринкових відносин, які проявляються у координуючій ролі законів і закономірностей міжнародних ринків.

Існування моделей глобального регулювання які базуються на ієрархічних підходах, методології інституційного саморегулювання, концепції багаторівневого регулювання та ринковій парадигмі збагачують теорію регулювання і надають можливість більш комплексно підійти до розгляду цієї проблеми. Тому, не можна погодитися з авторами, які абсолютизують значення своїх підходів і теоретичних доробок і різко протиставляють вертикально-ієрархічні, горизонтально-сітьові та ринкові моделі регулювання. Задача подальших наукових розробок сучасного глобального регулювання полягає у використанні всіх наукових напрацювань і комплексному підході до розгляду цієї проблеми.

Теоретико-методологічне обґрунтування сутності суб'єктів і об'єктів глобального регулювання особливо важливе для практики господарювання, щоб в кожний даний історичний момент знайти збалансоване, співвідношення між адміністративними і саморегулюючими методами і формами в механізмі регулювання світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Стігліц Д. Глобалізація та її тягар / Д. Стігліц. – Пер. з англ. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2006. – С. 33.
2. Герст П. Сумніви в глобалізації. Міжнародна економіка і можливості керування / П. Герст, Г. Томпсон – Пер. з англ. – К. : К.І.С. – 2002. – С. 167.

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОСТАЧАННЯ ГАЗУ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ГТС УКРАЇНИ

Кузнєцова К.О., асистент каф. менеджменту,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kuznietsova.k@gmail.com

Газотранспортну систему України (ГТС) доцільно розглядати як багатофункціональну галузеву структуру, котра, підпорядковуючись стратегічним напрямом розвитку національної економіки, має забезпечувати чітко виділені їй функції і завдання. Її існування забезпечує Україні не тільки статус газової транзитної держави, а й є однією з основних складових національної безпеки. Забезпечення природним газом себе та країн Західної Європи є найголовнішими завданнями ГТС. Не дивлячись на зростання споживання енергоносіїв азійськими ринками, ЄС в перспективі інерційно зберігатиме привабливість для постачання енергоносіїв. Його поступове становлення як єдиної системи, яка діє за ринковими механізмами, дозволяє забезпечити Україні конкурентні позиції як транзитної країни при створенні необхідних умов для діяльності енергетичних компаній.

У 2013 р. Україна спожила 50,4 млрд. куб. м природного газу. З цього обсягу внутрішній видобуток склав трохи більше 17 млрд. Україна - один найбільших ринків за споживанням газу в Європі. А внутрішній видобуток газу в останні кілька років практично не зростає. British Petroleum оцінює підтверджені запаси газу в Україні в 900 млрд. куб. м. Підтверджених запасів природного газу досить для успішної роботи видобувних компаній, крім того необхідним є вкладення в розробку нових родовищ [1]. У 2010 р. був прийнятий закон «Про засади функціонування ринку природного газу» - одна з умов вступу України в Європейське енергетичне співтовариство. Головним нововведенням закону стало надання споживачам газу права самостійно вибирати постачальника.

Аналіз світової практики визначає актуальність залучення України до СПГ-проектів шляхом будівництва терміналу для приймання СПГ. Світова торгівля скрапленим природним газом (СПГ) є сьогодні дієвою альтернативою трубопровідному постачанню. З одного боку, вона дозволяє країнам-імпортерам диверсифікувати коло постачальників і тим самим зміцнити національну ЕнБ, з іншого – надає можливість країнам-експортерам постачати газ морськими шляхами, а відтак – збільшувати коло покупців їх продукції. Що стосується України, то її ситуація в питанні диверсифікації джерел постачання газу має ряд особливостей [2]. По-перше, попри наявність у сусідніх країнах (насамперед – у Росії), найбільших у світі запасів газу та розгалуженої мережі магістральних трубопроводів для його постачання до української території, російсько-українські відносини в газовій сфері були й залишаються проблемними. «Газовий» чинник використовується РФ у процесі вирішення будь-яких інших проблем двосторонніх відносин і став уже «класичним» засобом політичного тиску на Україну.

По-друге, так звані «газові війни» РФ з Україною і Білоруссю призводять до пошуку та реалізації як ЄС, так і Росією обхідних газопроводів, що оминають українську та білоруську території. За цих умов переважна більшість проектів, які розробляються в Євразії, ґрунтуються на інтересах, що можуть суперечити інтересам України як транзитера.

По-третє, серед багатьох трубопровідних проектів постачання газу, що реалізуються або пропонуються до реалізації в Євразії, фактично немає проектів, до яких Україна могла б приєднатися з метою диверсифікації джерел його поставок для власних потреб. За період незалежності в Україні пропонувалося кілька трубопровідних диверсифікаційних проектів (поставки іранського газу, «Білий потік» та ін.), однак з різних причин вони не оцінювалися потенційними партнерами серйозно. Це пояснюється значною віддаленістю джерел, складністю та високою вартістю трубопровідних проектів, відсутністю у країни власних ресурсів, браком зовнішньої політичної та економічної підтримки.

По-четверте, постачання СПГ – вже традиційний для ЄС шлях диверсифікації джерел постачання газу – не властивий країнам СНД, в т.ч. Україні, внаслідок, з одного боку, наявності розгалуженої мережі магістральних трубопроводів, з іншого – відсутності відповідних технологій та обладнання. Разом з тим, сьогодні ринок пропозицій СПГ, технологій його регазифікації є досить розвинутим, і будь-яка країна може скористатися з ним.

Проблематика ЕнБ за таких тенденцій набуває ключового значення для успішності розвитку країн. В цьому контексті, успіх тої чи іншої країни в її економічному розвитку забезпечуватиметься не тільки за рахунок прямого доступу до енергоресурсів. В умовах міжнародної нестабільності деяка частина країн, що мають ті чи інші поклади енергоресурсів, намагатимуться забезпечити енергетичну самодостатність у поєднанні з енергоефективністю та енергозаощадженням.

Список використаних джерел:

1. В 2013 році Україна спожила на 8% менше газу // Інтерфакс Україна. – 2014. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua-energy.org/post/40958>
2. Диверсифікаційні проекти в енергетичній сфері України: стан, проблеми і шляхи реалізації // Національна безпека і оборона. - №6, 2009. – Ст.18-19.

ВИРОБНИЦТВО ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ АНТИБІОТИКІВ ЯК ФАКТОР ЗРОСТАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Максименко К. О.,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
maximenkocatherine@gmail.com

Фармацевтичний ринок України є одним з небагатьох ринків, який останніми роками демонструє стабільне зростання. При цьому збільшується не тільки споживання ліків, але і їх виробництво. Серед препаратів для лікування інфекційних захворювань значне місце посідають антибіотики – специфічні продукти життєдіяльності організмів, а також їх похідні та синтетичні аналоги, що володіють високою фізіологічною активністю і вибірковістю по відношенню до бактерій, вірусів та клітин злоякісних пухлин. У 2013 році світовий ринок антибіотиків оцінювався в \$39,6 млрд., а вже у 2018 році очікується його зростання до \$41,2 млрд [1]. Оскільки попит на препарати даної групи стабільно високий, то налагодження виробництва лікарських засобів на основі антибіотиків сприятиме піднесенню вітчизняної фармацевтичної галузі та економіки в цілому.

В Україні найбільшими виробниками медичних антибіотиків є ПАТ «Фармак», ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», Корпорація «Артеріум», ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», Корпорація «Юрія-Фарм» тощо. За даними Державної служби статистики, українські підприємства в січні-серпні 2014 року збільшили виробництво лікарських препаратів, що містять пеніцилін та інші антибіотики, на 59,8% порівняно з аналогічним періодом 2013 року – до 947 тонн [2]. Однак виробництво антибіотичних препаратів у нашій країні здійснюється за неповним циклом – з використанням активних фармацевтичних інгредієнтів закордонних виробників (Індія, Китай, Франція, Німеччина). Виключення складних стадій біосинтезу та виділення антибіотику значно полегшує процес виробництва, проте водночас робить українські підприємства залежними від іноземних постачальників сировини. Відсутність власного виробництва субстанцій антибіотиків, необхідних для виготовлення лікарських засобів, зумовлена браком виробничих потужностей. Базою для такого виробництва можуть стати вітчизняні підприємства, що нині займаються біотехнологічним синтезом антибіотиків немедичного призначення, наприклад, Новоград-Волинський завод кормових добавок, ЗАТ „Запоріжбіосинтез”, Запорізький дослідний біохімічний завод концерну „Укрмедпром” та ін. Слід зазначити, що Україна має достатній науковий потенціал для розробки нових технологій отримання антибіотиків. Цим питанням займаються в Інституті мікробіології та вірусології ім. Заболотного НАН України, Інституті епідеміології та інфекційних хвороб ім. Громашевського, Національному технічному університеті України «КПІ» тощо.

Одним з ефективних шляхів піднесення економіки фармацевтичної галузі є стимулювання виробництва, орієнтованого на експорт. Загалом експорт лікарських засобів з України зріс за останні чотири роки більш ніж на чверть [3]. Цьому значно сприяє впровадження європейських стандартів якості у фармацевтичну галузь. Так, більшість вітчизняних фармпідприємств сертифіковані на відповідність стандартам GMP (належної виробничої практики). Основними напрямками експорту традиційно виступають країни пострадянського простору – Узбекистан, Росія, Казахстан, Білорусь та Молдова. Проте українські виробники випускають здебільшого препарати-генерики, а для підвищення конкурентоздатності вітчизняної продукції необхідним є створення оригінальних продуктів. Тому наразі важливим є налагодження ефективного співробітництва між державою, бізнесом та наукою з метою розробки та впровадження у виробництво нових лікарських препаратів на основі антибіотиків.

Таким чином, за наявності фінансових інвестицій та державної підтримки, можливо організувати виробництво лікарських антибіотичних препаратів за повним циклом на основі вже існуючих підприємств. Це дозволить замінити значну частину імпортованої продукції вітчизняною, відкрити нові можливості для експорту лікарських засобів, а також сприятиме розвитку національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Antibiotics: Technologies and Global Markets [Електронний ресурс] / BBC Research. – 2014. – Режим доступу: <http://www.reportlinker.com/p02158727/Antibiotics-Technologies-and-Global-Markets.html> (03.03.2015). – Назва з екрану.
2. Підсумки роботи промисловості України. Експрес-випуск Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/express/expres_u.html (05.03.2015). – Назва з екрану.
3. Промисловість і промислова політика України 2013: актуальні тренди, виклики, можливості: наук.-аналіт. доповідь / [Амоша О. І.]; за ред. В. П. Вишневецького. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2014. – 200с.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ДВОХ АСПЕКТІВ: ТОВАРУ ТА ПІДПРИЄМСТВА

Марковська О.К., аспірантка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 90alya90@ukr.net

Конкуренція є однією з характерних рис ринкової економіки, яка є «штовхачем», що призводить до дії механізму пошуку, розробки та освоєння нового товару, одним з основних елементів економіки, процесом боротьби за доходи, за місце підприємства в системі виробництва та споживання.

Оскільки конкурують між собою як товари, представлені на ринку, так і виробники, тому конкуренція та конкурентоспроможність може розглядатися в цих двох аспектах (продукція та підприємство).

Аналізуючи роботи науковців, багато з них, вважають, що базовим поняттям є конкурентоспроможність товару, а інші її аспекти є похідними. Інші дослідники констатують, що конкурентоспроможність товару та конкурентоспроможність підприємства-виробника товару співвідносяться між собою як частина та ціле. Можливість організації конкурувати на визначеному товарному ринку безпосередньо залежить від конкурентоспроможності товару та сукупності економічних методів діяльності підприємства, які надають вплив на результати конкурентної боротьби [1].

Конкурентоспроможність цих двох аспектів(товару та підприємства) – дві взаємозалежні та взаємозумовлені категорії. Споживач, як правило, враховує тільки властивості товару, які забезпечують задоволення його конкретної потреби та мають ту чи іншу зацікавленість для нього, та конкурентоспроможність підприємства-виробника в цілому його взагалі не цікавить. В багатьох випадках конкурентоспроможність підприємства-виробника є визначальним фактором конкурентоспроможності товару. Та конкурентоспроможним слід вважати товар, що володіє високими споживчими, організаційно-економічними та соціально-екологічними властивостями, яка зможе витримати на ринку у визначений важкий період суперництва та забезпечити збільшення попиту та переваги при збуті її відносно аналогічної продукції конкурентів [2].

Конкурентоспроможність товару визначає багато в чому конкурентоспроможність підприємства: фінансово-економічний стан та репутацію. Вона припускає можливість виробляти конкурентоспроможні товари, які забезпечують ринкову стійкість підприємства та сильні позиції на ринках сировини та готової продукції. Підвищення конкурентоспроможності – важливий крок до успіху підприємства на ринку його діяльності.

Але конкурентоспроможність товару не є достатньою для конкурентоспроможності підприємства в цілому, якщо у структурі реалізованої продукції на долю конкурентоспроможного товару припадає невелика виручка та незначна частка прибутку, якщо він взагалі є. Крім того, виробництво конкурентоспроможної продукції може бути ресурсомістким, високо витратним, що в умовах конкурентного ринку неминуче призводить до зниження ефективності, зменшенню прибутку, погіршує фінансове положення підприємства, потребує додаткового фінансування. І як наслідок знижується конкурентоспроможність підприємства.

Категорії конкурентоспроможності підприємства та конкурентоспроможності товару є взаємопов'язаними. Але мають ряд істотних відмінностей.

По-перше, по своїй структурі конкурентоспроможність підприємства значно складніше конкурентоспроможності товару, оскільки об'єкт її є уся виробничо-економічно діяльність підприємництва.

По-друге, конкурентоспроможність товарів оцінюється та досліджується у часовому інтервалі, який відповідає життєвому циклу товару. А в основі дослідження конкурентоспроможності підприємства лежить більш довгий відрізок часу, звісно, що відповідає періоду функціонування підприємства.

По-третє, конкурентоспроможність продукції розглядається стосовно кожного його виду, а відповідно конкурентоспроможність підприємства охоплює всю змінюючи номенклатуру продукції, що виробляється чи випускається.

По-четверте, аналіз рівня конкурентоспроможності підприємства здійснюється ним самим, а товару – прерогатива споживача.

Взагалі конкурентоспроможність виступає найважливішим механізмом системи ринкових відносин. У ринковій системі господарювання категорія конкурентоспроможності є однією з головних, оскільки в ній концентровано виражаються економічні, науково-технічні, виробничі, організаційно-управлінські, маркетингові можливості як окремого суб'єкта господарської діяльності, так і економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Блонська В.І. Вдосконалення конкурентоспроможності та підвищення ефективності діяльності підприємства внаслідок ефективного управління / В.І. Блонська, І.В. Шморгун // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип.20. – С.174 – 180.
2. Фасхiev X. Управление конкурентоспособностью товара на этапе разработки / X. Фасхiev, Н. Бублик // Проблемы теории и практики управления. – 2009. – № 8. – с.79-86

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Мяло Н. С., студентка ФММ, групи УС-11, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», ninamialo1994@bigmir.net

Галузь енергетичного машинобудування є спеціалізованим напрямом важкого машинобудування і стратегічно важливим для кожної країни, оскільки через її функціонування задовольняються потреби в устаткуванні електроенергетичного комплексу держави. Хоча енергетичне машинобудування є одним із прибуткових секторів, в Україні над ним зберігається державний контроль. При цьому світове лідерство в даній галузі займають не окремі країни, а певна група потужних ТНК.

За даними машинобудівних компаній, в 2010 р. обсяг світового ринку енергообладнання склав близько 95,6 млрд дол., що на 9,2 % менше за показник 2009 р. [1]. У кризові 2008-2009 рр. виконувалися багато замовлень, законтрактовані двома-трьома роками раніше, тому виручка компаній зростала. На падіння у 2010 р., відповідно, вплинули кризові роки, коли замовлень надходило значно менше. У наступні роки ситуація дещо стабілізувалася, проте українські підприємства зазнали падіння у виробництві в основному у зв'язку із втратою значного сегмента ринку, а саме Російської Федерації.

Конкурентна ситуація на світовому ринку є порівняно стійкою і не змінювалася протягом багатьох років, і варто відзначити зростання монополізації даного ринку окремими ТНК. При цьому провідні українські підприємства значно відстають від світових лідерів, як за виробничими, так і фінансовими можливостями, що демонструє табл. 1.

Таблиця 1

Показники діяльності провідних виробників енергетичного машинобудування за 2013 р.

Показники/ Компанія	General Electric	Hitachi	Alstom	Турбоатом*	ЗТР*
Місце в рейтингу Global 2000	7	138	493	-	-
Обсяг продажів, млрд дол.	143,3	95,7	26,6	0,022	0,339
Прибуток, млрд дол.	14,8	2,6	1	0,073	0,041
Активи, млрд дол.	656,6	104,7	41,2	0,047	0,446
Капіталізація, млрд дол.	259,6	36,2	9,1	0,043	0,525
Кількість працюючих, тис. осіб	307 000	320 725	96 000	5743	4744
Продуктивність праці, дол. / особу	466775,2	298386,5	277083,3	3795,93	71666,46
Витрати на НДДКР, млрд дол.	4,7	3,41	0,982	-	0,002
Витрати на НДДКР, у % від доходу	3,280	3,563	3,692	-	0,453
Капітальні витрати, млрд дол.	13,18	8,62	0,477	0,005	0,002

Джерело: систематизовано авторами на основі [2; 3; 4]

В Україні енергетичний машинобудівний комплекс є не дуже різноманітним, проте в окремих сферах представлений досить потужними виробниками та має значний науково-виробничий потенціал. Так, у галузі енергетичного машинобудування працюють наступні підприємства: «Хартром», «ЗТР», «Енергомашспецсталь», «Турбоатом» та інші. Незважаючи на те, що більша частина підприємств наростила обсяги експорту у 2013 р., загальний імпорт енергетичного обладнання до України, який складає 6909 млн дол. майже у 1,8 разів перевищує загальні обсяги експорту. Дана ситуація свідчить про достатній ступінь довіри до вітчизняного виробника та помірний рівень конкурентоспроможності.

Однак, подальший розвиток галузі машинобудування України потребує змін і вдосконалень, оскільки українські підприємства мають низку проблем і недоліків у своїй роботі, а саме: застарілі виробничі потужності, низькі, порівняно з виробниками-лідерами, витрати на розробку і впровадження нових технологій, втрата ринків збуту і необхідність пошуку альтернатив, нерозвиненість системи управління, нестабільна економічна та політична ситуація тощо.

Отже, для підвищення рівня конкурентоспроможності на світовому ринку підприємствам доцільно: застосовувати інноваційні технології та розробки, модернізувати продукцію і розширювати асортимент. Проте, за відсутності достатнього фінансування, дані заходи можливі лише за тісної співпраці з науково-дослідними інститутами та кооперації з іноземними підприємствами. Оскільки досвід спільних проектів вже є, наприклад, впровадження ливникової системи виробництва «Reframo» в ливарному виробництві «Турбоатома» надало можливість скоротити час заливки форми металом на 45 % [2].

Список використаних джерел:

1. Мисько Н. В. Аналіз конкурентоспроможності машинобудівних підприємств / Н. В. Мисько // Інноваційна економіка. — 2013. — С. 89-93.
2. Річна звітність / Офіційний сайт БАТ «Турбоатом» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.turboatom.com.ua/investors/reports/70/2827.html>
3. Сайт американського ділового журналу Fortune. Рейтинг Global 2000 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://fortune.com/global2000/>
4. Фінансова звітність підприємства ПАТ «Запоріжтрансформатор» / База даних Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://smida.gov.ua/db/participant/00213428>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Осталецький В.Б., аспірант

кафедра міжнародної економіки НТУУ «КПІ»

Економіка посткризового періоду потребує інноваційних підходів для розвитку перспективних галузей науки та техніки у процесі створення продукції. Варто наголосити, що ця продукція має відповідати високим стандартам якості. Процес розробки інноваційних підходів для потреб виробництва пов'язаний із збиранням, агрегацією та обробкою, аналізом значних обсягів даних різного виду. Обробка значного масиву даних, які сформовані у процесі вивчення виробничо-комерційної діяльності підприємства в сучасних умовах ускладнена без якісної та своєчасної технологічної підтримки з використанням інформаційних систем. Тому одним із ключових завдань вдосконалення функціонування підприємства є ефективне застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі організації виробничо-комерційної діяльності. Застосування інформаційних технологій в управлінні сучасним підприємством має на меті наступне:

- своєчасно та якісно здійснювати збирання, систематизацію, облік та обробку необхідної інформації на різних рівнях функціонування підприємства;
- підвищувати рівень інтенсивності процесу збору та обробки інформації;
- скорочувати необхідну кількість залученого до роботи з інформацією персоналу;
- оптимізувати структуру витрат часу та інших ресурсів, необхідних для ефективного прийняття управлінських рішень;
- забезпечувати керівників підрозділів достовірною, якісною та своєчасною інформацією;
- постійно сприяти підвищенню рівня ефективності прийняття управлінських рішень.

Оскільки інформація є одним із найважливіших ресурсів сучасного бізнесу, роль інформаційних технологій в отриманні якісної інформації постійно зростає. Критерії визначення якості інформації на даний час розробляються науковцями, але єдина система цих критеріїв поки що не сформована. Так, виділяють різноманітні види інформації, існують різні підходи до визначення принципів класифікації видів інформації за заданими критеріями. У даному дослідженні розглядається саме економічна та управлінська інформація і методи роботи з нею. Такий підхід має на меті оптимальне досягнення стратегічних цілей організації.

Стосовно економічної інформації то її характеристиками на підприємстві є наступні:

- значний обсяг даних;
- багаторазове повторення одних і тих самих циклів, операцій обробки;
- значна варіація рангів показників та рівня джерел їх отримання в структурі організації;
- значна частка здійснення логічних операцій у процесі обробки інформації.

Залежно від методики отримання інформації та її функціонального призначення можна поділити економічну інформацію підприємства на такі групи: облікова або описова інформація; прогнозна, ймовірна інформація; дискретна; випадково отримана інформація; пропагандистська інформація.

Вищесказане поступово підводить до визначення поняття інформаційних систем управління підприємством та розробки системи їх класифікації. Інформаційні системи управління підприємством мають свої характерні класифікаційні ознаки: за призначенням; за видом та режимом роботи; за типом інформаційної мови; за ступенем охоплення функцій підприємства, тощо. Слід зазначити, що у процесі проектування інформаційної системи промислового підприємства слід передбачити розробку різних режимів обробки даних і представлення необхідної інформації користувачу. Як і всі ресурси виробництва, інформація потребує виконання певних «технологічних» алгоритмів у процесі перетворення первинної вхідної сировини на готовий для споживання інформаційний продукт. Правильне закладення алгоритмів обробки інформації повинно бути здійснене на самому початку проектування інформаційної системи підприємства.

Висновок: Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах високотехнологічних галузей, де доцільно здійснювати аналіз значного обсягу економічної інформації, надає можливість значно підвищити рівень ефективності прийняття управлінських рішень. Це є важливою передумовою розробки ефективних стратегій виводу підприємств із кризового стану та виходу на нові ринки високотехнологічної продукції.

Список використаних джерел:

1. Левченко М. О. Використання інформаційних технологій в управлінні ризиками машинобудівних підприємств [Електронний ресурс] / М. О. Левченко // . – Режим доступу : file:///C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/ape_2012_4_34.pdf
2. Дзьоба О. Г. Використання інформаційних технологій як аспект підвищення конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / О. Г. Дзьоба, О. П. Романко // . – Режим доступу : file:///C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/ecfor_2014_3_27.pdf
3. Юхнов Б. Ю. Інноваційне підприємництво в машинобудівній галузі України та проблеми його державного стимулювання [Електронний ресурс] / Б. Ю. Юхнов, О. Л. Яшинов // . – Режим доступу : file:///C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/Mashbud_2013_12_28.pdf

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ НДДКР ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Павленко Т.В., к.е.н,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, koztv@mail.ru

Оцінка ефективності науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт має велике економічне і соціальне значення в суспільстві, оскільки підвищення ефективності взаємодії наукових та виробничих структурних одиниць промислового підприємства є одним із головних чинників інноваційного розвитку економіки країни.

Сучасні науковці під ефектом розуміють результат, наслідок якої-небудь дії, який вимірюється як різниця між результатами і витратами, пов'язаними з отриманням цього результату. Ефективність є результативність, тобто результат діяльності (ефект), який одержує суспільство, підприємство або окрема людина на одиницю використаних (чи застосованих) ресурсів. [3]

За характером впливу на суспільний розвиток виділяють: науково-технічний, економічний та соціальний ефекти НДДКР промислових підприємств:

– **науково-технічний ефект** – це підвищення науково-технічного рівня, поліпшення параметрів техніки і технологій;

– **економічний ефект** полягає в отриманні економічних результатів від науково-технічних розробок як в цілому для національної економіки, так і для кожного виробничого суб'єкта. Економічний ефект проектів науково-технічних розробок за відповідною системою показників має відображати інтереси економіки країни в цілому, а також регіонів, галузей, організацій і підприємств, що беруть участь у реалізації технологічних нововведень;

– **соціальний ефект** відображає зміни умов діяльності людини в суспільстві. Його прояв спостерігається у змінах характеру та умов праці, підвищенні життєвого рівня населення, розширенні можливостей духовного розвитку особистості, у змінах стану довкілля.

В літературі [2,4] описані наступні методики вимірювання результативності НДДКР.

Компанія Borg-WARNER використовує метод оцінки проектів наприкінці року залежно від досягнення поставлених цілей: якщо ціль не досягнута – проект отримував оцінку «0»; якщо є прогрес, але ціль не досягнута за термінами та виділеними коштами оцінка – «1»; якщо своєчасно виконані наукові і фінансові умови – оцінка «2»; дострокове завершення або економія наданих коштів – оцінка «3».

У компанії ALCOA Corporation виходячи із практики запропонованих дослідниками закінчених технічних рішень, один раз у квартал визначається приблизна величина прибутку, який отримає компанія в результаті впровадження нових рішень у виробництво. Дохід від розробки розраховується як величина дискontованого потоку прибутку у результаті продажу нового продукту протягом 15 років (методика «витрати-випуск»).

Компанією Mobil Oil результати НДДКР вимірюються як наукова продукція. Як прямі показники результатів НДДКР компанія використовує такі: кількість опублікованих статей, поданих на фінансування заявок, виступів на конференціях, патентних заявок і виданих патентів, отриманих наукових премій і нагород, завершених проектів, прототипів, технологій, опублікованих книг і розробленого ПЗ.

На нашу думку найбільш вагомими показниками оцінки ефективності НДДКР промислових підприємств є:

- кількість поданих заявок на отримання охоронних документів на винахід, промисловий зразок, корисну модель та інші об'єкти права інтелектуальної власності.
- кількість виданих охоронних документів об'єкти права інтелектуальної власності.
- кількість результатів науково-технічної творчості, що можуть призвести до удосконалення процесу виробництва (підвищення продуктивності праці, зниження енергоємності, тощо) і охороняються як комерційна таємниця.

Результати науково-технічної творчості можуть бути використані у власному виробництві для виготовлення продукції з унікальними характеристиками, що дозволить задовольняти потреби споживачів краще ніж конкуренти.

Отже, вимірювання та оцінка ефективності НДДКР промислових підприємств є важливою науковою проблемою і потребує подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Гольдштейн Г.Я. Стратегические аспекты управления НИОКР: монография / Гольдштейн Г.Я. – Таганрог: Изд-ва ТРТУ, 2000. – 244 с.
2. Дынкин А.А. Инновационная экономика, монография / Дынкин А.А., Иванов Н.И. – М.: Наука, 2004. – 352 с.
3. Нусинов В.Я. Экономический анализ деятельности предприятий и объединений в промышленности./ Нусинов В.Я., Турило А.М., Темченко А.Г. – Кривой Рог: Минерал, 1999. – 172 с.
4. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Федулова Л. І. – К.: Либідь, 2006.- 477 с.

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Петренко К. В., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,

pkatya@bigmir.net

Забруднення навколишнього середовища є глобальною світовою проблемою. Для ефективного використання у підприємницькій діяльності «зеленої» економіки необхідно створити відповідні умови не лише в межах окремої держави, а й у світі. Крім того, необхідним соціальним аспектом є впровадження більш чистих технологій, які відкривають нові можливості зростання у «зелених» напрямках, компенсуючи втрату робочих місць у природоємних секторах [1]. Необхідно зазначити, що на сьогодні в світі не існує однозначного вирішення питання щодо зростання екологоефективних технологій в економічній діяльності.

Стабільний розвиток енергетики в умовах зростання вартості газу стає пріоритетним завданням для надійного функціонування економіки з альтернативних джерел палива як запоруки, комунікаційної і соціальної інфраструктури країни. Для прискорення ефективності використання «зелених» технологій в умовах конкуренції за ринки збуту та обмежені ресурси необхідно знаходити джерела подальшого оновлення продукції та технологічних процесів, використовувати не лише матеріальні ресурси а й енергоефективні.

На сьогоднішній день політика «озеленення» економіки в Україні має фрагментарний та декларативний характер. В сукупності зі складною політичною ситуацією це призводить до нерівномірного розвитку регіонів, який поступово припиняється взагалі разом із зміною влади та збільшенням дефіциту Державного Бюджету. В Україні переважає імпорту первинних джерел енергії, разом з цим Україна залишається найбільшим у Європі забруднювачем атмосферного повітря. Адже обсяги забруднення парниковими газами, викиди стічних вод та утворення відходів постійно зростають, споживання енергії збільшується, а використання альтернативної енергетики зростає дуже низькими темпами та знаходиться на дуже низькому рівні, ніж в середньому для країн ЄС, що є важливим для європейського вектора нашої країни. Крім того, продуктивність ресурсів низька має тенденцію до зменшення. Податкові надходження з кожним роком зменшуються, незважаючи на ріст податкових ставок, а природоохоронні витрати потребують значного збільшення для відшкодування збитків від людського втручання в екосистему. Але разом з тим Україна має значний потенціал до екологізації промисловості, оскільки застаріле обладнання промислових підприємств і так потребує заміни, а впровадження нових ресурсозберігаючих технологій може допомогти нерентабельним нині підприємствам утриматися на плаву. Крім того, в контексті сучасної політичної ситуації вітчизняна промисловість потребує переорієнтації на європейський ринок. Тому і потрібні заходи з екологізації виробництва задля досягнення стандартів країн ЄС. Спрямованість «зеленої» політики, на імпортозаміщення пов'язана з необхідністю формування конкурентного середовища, що в подальшому забезпечить зниження цін вітчизняних товаровиробників і підвищення якості їх продукції, та надасть можливість застосувати «зелені технології», особливо в тих галузях, де є системні відставання від закордонних аналогів. За рівнем споживання природних ресурсів Україна посідає одне з перших місць у світі на одиницю ВВП. Так, на одиницю ВВП витрачається майже тонна природних ресурсів, тоді як у США – 3 кг. Загальне енергоспоживання на одиницю ВВП в Україні в 1,8 рази більше, ніж в Росії, в 3,5 рази більше, ніж в Польщі, в 8,3 рази вище, ніж у країнах Європи[2].

В контексті реалізації стратегії «зеленої» економіки в національній політиці важливим є врахування масштабу проблеми та необхідних трансформацій. Тому важливим є вибір партнера для допомоги у впровадженні екологічної політики в життя. На сьогодні практично всі економічні об'єднання, від ЄС до Австралійсько-Новозеландського економічного партнерства, містять положення або окремі домовленості про співпрацю в галузі охорони навколишнього середовища. Угоди передбачають різні підходи до екологічного співробітництва в залежності від рівня розвитку країн-членів, ступеня розвитку інтеграції, інституційної бази та інших факторів. Згідно з спостереженнями Інституту стратегічних досліджень економіка України розвивається відповідно до світових тенденцій. Тому загальносвітові кризи глибоко впливають на економіку країни, проте за показниками темпів економічного зростання та рівнем впровадження зелених технологій у виробництві Україна має значно нижчі показники, ніж середньоевропейська країна. В сучасних умовах в Україні стратегія «зеленого» зростання повинна будуватись на екологоорієнтованих напрямках економічної політики та бути адаптованою до загальноєвропейських стандартів і норм. На сьогодні вже зроблено перший крок до гармонізації вітчизняного законодавства, адже Україна затвердила такі стратегічні документи, як «Основні засади державної екологічної політики України на період до 2020 року», «Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 року».

Список використаних джерел:

1. Національна Академія наук України Інститут географії Національна доповідь України про стан виконання положень "порядку денного на ххї століття" за десятирічний період
2. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/books/2010/10nandop1.pdf>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІТАКОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пименов О. С., студент, IV курс, кафедра міжнародної економіки,
Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
Pimenov_OS@ukr.net

Українське літакобудування – одна з передових галузей економіки України. Літакобудування характеризується наукоємністю, матеріалоємністю, потребах у інноваціях та міжнародному науково-технічному співробітництві у різних формах (спільні проекти, розробка деталей, нових матеріалів для літакобудування, літаків пасажирського, транспортного та військового призначення. Дана галузь створює понад 70 тис. робочих місць, вміщує у себе понад 60 підприємств та багато конструкторських та інженерних бюро, інститутів тощо. Україна є однією з небагатьох країн, яка має повний виробничий цикл виробництва літаків, і є одним зі світових лідерів у сегменті транспортного і пасажирського літакобудування. Головними конкурентами у виробництві літаків, з одного боку, та потенційними партнерами, як у виробництві, так і в науці, створенні інноваційних технологій, матеріалів, з іншого, є Росія, США, Канада, ЄС.

Сьогодні в світі відбувається швидке зростання частки наукомістких галузей промисловості, становлення нових інноваційних ринків. Це спричинює необхідність аналізу тенденцій розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС), пошуку ефективніших шляхів розвитку науки, ефективніших НДДКР, метою яких повинно бути підвищення конкурентоспроможності ключових галузей української промисловості (таких, як літакобудування) та прибутковості даних галузей. Для цього потрібно підвищення фінансування та інвестування у науково-дослідницьку сферу, участь у міжнародних проектах цивільного призначення, МНТС із провідними країнами світу, створення технократичної моделі розвитку економіки; посилення ролі і значення державної науково-технічної, інноваційної і освітньої політик. Світові лідери пов'язують стійке довгострокове зростання перш за все з переходом на інноваційний шлях розвитку. Україна повинна використовувати свої сильні сторони та інвестувати в них, тобто ми повинні вибрати оптимальний шлях розвитку вітчизняного літакобудування та слідувати йому. На сьогоднішній день є основні три шляхи розвитку вітчизняного літакобудування.

Перший шлях – це злиття нашої галузі літакобудування з літакобудуванням іншої держави. Це може бути як спільне підприємство, так і поглинання основних авіапідприємств України ТНК, що займаються випуском літаків. Перевагами даного методу є гарантієне постійне інвестування в цю галузь та в економіку України загалом, створення нових робочих місць, ефективніше використання наших природних, людських, інтелектуальних ресурсів, можливість інноваційного розвитку даної галузі за рахунок НДДКР іноземних наукових, інженерних, конструкторських та аналітичних інституцій. Недоліками є часткова або повна втрата незалежності даної галузі, а також те, що, виходячи з сучасного політичного та економічного становища України, приватизація основних підприємств галузі може відбутися за невідповідними для України умовами, тобто ці підприємства з високою ймовірністю будуть продані за вартістю нижче реальної ринкової вартості. На мою думку, це найневгодніший для України шлях розвитку вітчизняного літакобудування.

Другий шлях – це значне фінансування та інвестування у дану галузь. Причому фінансування має відбуватися саме проектування, розробки та випробовування нових технологій у літакобудуванні, нових матеріалів, літаків чи їх елементів, розробки інноваційних технологій та їх запровадження. Інвестиції ж мають бути направлені на розробку та запровадження нового обладнання для підприємств галузі, створення торгових та сервісних центрів в інших країнах, розширення обсягів виробництва літаків. Перевагами даного шляху є створення сильного й конкурентоспроможного виробництва Україною сучасних літаків, значне збільшення обсягів виробництва, підвищення статусу України до світового лідера з випуску літаків пасажирського та транспортного призначення. Недоліками даного шляху є необхідність значного обсягу інвестування, яке має відбутися за рахунок держави шляхом урізання низки статей витрат державного бюджету. Також недоліком є часовий лаг: між інвестуванням у літакобудування України і отриманням прибутків від нової моделі галузі пройде від 3 до 7 років. На мою думку, цей шлях розвитку українського літакобудування буде оптимальним за умов стабільного економічного розвитку країни, та стабільності ринку пасажирських та транспортних літаків.

Третій шлях – це економічна кооперація та МНТС України з провідними лідерами у сфері літакобудування. Під економічною кооперацією розуміється створення і запровадження спільних проектів, підприємств з виробництва літаків для власного споживання чи реалізації на ринки інших держав, об'єднання зусиль для створення спільних торгових та сервісних центрів по всьому світі.. МНТС в свою чергу включає створення спільних інженерних та конструкторських бюро, лабораторій, об'єднання сил наукових центрів різних рівнів для досягнення спільної мети, а саме інноваційні літаки, з більшою вантажопідйомністю, безпечністю експлуатації, меншими затратами на експлуатацію за рахунок використання оптоволоконних систем контролю і безпеки та полімерно-композитних матеріалів нового покоління.. На мою думку, даний шлях не має недоліків, бо є збалансованим та може бути впроваджений в Україні вже сьогодні. Найбільш вірогідним партнером за даним шляхом розвитку літакобудування України буде Росія.

ПОТЕНЦІАЛ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ: СПІВПРАЦЯ З ЯПОНІЄЮ

Пляцко С.Р., студент гр.УС –11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
S.Plyatsko@ukr.net

Енергетичній галузі належить ключова роль у економіці будь-якої країни. Енергетика - основа сучасного господарства. Споживання електроенергії є важливим показником економічного потенціалу та рівня розвитку країни. Скорочення залежності від імпорту, зниження енергозатрат для виробництва конкурентоспроможної продукції, а також покращення екологічного стану є ключовими аспектами для розвитку будь-якої країни.

Напрямок для нашої країни є введення такої політики у галузі енергетики: енергоефективність, енергозбереження та стрімкий розвиток використання відновлюваних джерел енергії.

Якщо розглянути потенціал альтернативних джерел в Україні, то в перерахунку на умовне паливо загальний річний досяжний енергетичний потенціал становить приблизно 63млн.тонн. Частка енергії добутої за рахунок альтернативних джерел в Україні на кінець 2014 року становила приблизно 0,8%[1]. До основних та найбільш ефективних напрямів відновлюваної енергетики в Україні слід віднести: сонячну енергетику, вітроенергетику, біоенергетику, гідроенергетику та геотермальну енергетику.

Для розвитку України у сфері енергоефективності та енергозбереження одним із перспективних напрямів є співпраця з Японією. Співробітництво між цими країнами триває ще з 1997 року.

В загальному обсязі Японією було надано понад 154 млн.дол. США безоплатної допомоги. Двостороння допомога складається з безоплатної допомоги (грантова допомога та технічне співробітництво) та пільгових кредитів(позики ОДР).

Під час зустрічі, що відбулася 22.01.2015 року, між Сергієм Савчуком – головою держенергоефективності України та представниками Японського агентства міжнародного співробітництва було обговорено питання допомоги Україні у сфері енергоефективності та енергозбереження.

Дуже важливим та перспективним є співробітництво України з Японією. Так як зауважив Сергій Савчук, що питання скорочення споживання газу, а також його заміщення іншими видами палива потребує негайного вирішення. Також Голова Держенергоефективності додав, що проблема нестачі енергоресурсів наразі стосується не лише природного газу, а й ринку електроенергії. В сьогодишніх умовах економічної кризи, наша країна змушена імпортувати не лише газ, а також і електрику.Отже, можна сказати, що будь-яка допомога з боку країн-партнерів у сфері енергетики буде вагомим внеском для майбутніх поколінь[2].

Під час зустрічі було досягнуто домовленості, що Японське агентство (JICA) надаватиме Україні у сфері енергоефективності та енергозбереження технічну та можливу фінансову допомогу.

Співробітництво України з Японією є поштовхом до успішного розвитку відновлюваної енергетики та зміцнення енергетичної безпеки України.

Розглянувши енергетичний потенціал відновлюваних джерел в Україні, можна сказати, що забезпечення енергетичної безпеки в державі залежить в першу чергу від політичної волі Президента, уряду та парламенту, а також від політичної зрілості владних структур та служб всіх рівнів.

Отже, можна виділити ряд рекомендацій, які допоможуть розвинути енергетичний сектор України та зменшити енергозалежність держави:

1) провести аналіз та доопрацювання нормативно-правової бази, яке включало б стимули до енергоефективності, енергозбереження та масштабного використання ВДЕ, такі як: лізинг устаткування, преференції у оподаткуванні, субсидії, гарантії незмінності законодавчої бази зі зміною політиків;

2) забезпечити підтримку залучення інвестицій у ВДЕ з боку держави та політичних владних структур;

3) підтримувати необхідні та економічно обґрунтовані розробки у сфері ВДЕ, забезпечувати їх достатнє фінансування та умови для швидкого впровадження.

4) впровадити програми стимулювання розвитку ВДЕ та їх широкого використання серед споживачів;

5) провести аналіз роботи електростанцій України на ВДЕ у складі об'єднаної енергетичної системи України та розробити нормативні документи щодо інтегрування та участі окремих складових ВДЕ в регулюванні потужності ОЕС України.

Список використаних джерел:

1. Атлас енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України, Інституту відновлюваної енергетики Національної академії України. 2013 рік.

2. Урядовий портал органів виконавчої влади України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Редько О.В., аспірант

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
oleksandr_redko@email.ua

В «Енергетичній стратегії ЄС до 2030 року», запланована на 2020 рік частка ВДЕ складає 27% у загальному об'ємі енергоспоживання. Останні статистичні дані Deloitte за 2014 рік демонструють, що частка ВДЕ в загальному обсязі спожитої енергії в ЄС в 2012 році склала більше 14%, дивлячись на неминучий технічний розвиток існуючих технологій, немає сенсу піддавати сумніву те, чи вдасться європейським країнам досягнути заявлені цілі.

В 2012 році частки ВДЕ в загальному обсязі спожитої енергії в сусідніх до нас країнах складали: Румунії – 23%, Угорщині – 10%, Польщі та Чехії – 11%. Беручи до уваги ситуацію в якій перебуває Україна, коли необхідність зменшення споживання російського видобувного палива не повинна обговорюватись, ми зобов'язані використати європейський досвід впровадження ВДЕ спираючись на власний територіально-географічний потенціал та технічний розвиток цивілізації.

За даними інформаційного порталу, наприклад, в Донецькій області за підсумками роботи 2012 р. за рахунок ВДЕ використання складало 1398,85 тис. т умовного палива загальною вартістю 5,22 млрд. грн. [1]. Виконання заходів створення альтернативних джерел дозволило замінити використання 361,18 млн. кВт год. електроенергії із ОЕСУ, замінити 1191,49 млн. куб. м російського природного газу, 248,10 тис. т вітчизняного вугілля. Вартість заміщених ресурсів становила 5819,36 млн. грн.

За даними [2] станом на 2010 рік технічно-досяжний енергетичний потенціал використання ВДЕ складав, наприклад, 3,34 млн. тон у Донецькій області та 2,57 млн. тон у Луганській області.

Це означає, що за рахунок ВДЕ відповідно на 9,9 % і 24,2 % у Донецькій і Луганській областях можливо було суттєво замінити видобувні види палива та традиційну електроенергію шляхом комбінованого використання відновлювальних джерел енергії.

На своїй території держава Україна має потенціал до використання різноманітних енергетичних ресурсів, який через недосконалість та деформованість регіональної економіки не використовується у повному обсязі. Відтак, кожному регіону притаманні такі властивості:

- свій промисловий і цивільний комплекси, які потребують суттєвої модернізації виробництва та підвищення його енергоефективності;
- реалізація потенціалу власних мінерально-сировинних та природно-кліматичних ресурсів потребує істотні капіталовкладення.

- кадровий та науковий потенціал, що майже не використовується через відсутність робочих місць.

Враховуючи наведені властивості, першочерговим завданням постає пошук шляхів модернізації морально застарілої та фізично зношеної матеріально-технічної бази, без вирішення якого, успішне існування кожної регіональної економіки в конкурентному середовищі стає неможливим, тому зміни організаційно-економічних механізмів енергозабезпечення їх основних підприємств можуть стати локомотивом для перебудови будь-якої регіональної економіки. Це можливо виконати також шляхом комбінованого використання на кожному підприємстві джерел нетрадиційної відновлювальної енергетики в якості фундаменту для модернізації вже існуючих, та створення нових галузей промисловості і формування нової комбінованої структури виробництва [3].

Головними факторами, що сповільнюють процес еволюції вітчизняної промисловості є висока монополізованість електрогенеруючої галузі, та як наслідок неспроможність законодавчо захищати проголошені стратегії розвитку країни, але враховуючи зношеність основних фондів в секторі генерації, передачі та споживання електроенергії (приблизно 80%) це робить перспективним революційний сценарій розвитку промисловості, коли замість капіталовкладень на відновлювання застарілого та зношеного обладнання, буде створюватись нова комбінована структура енергозабезпечення, яка вже функціонує в розвинутих країнах світу, зокрема ЄС.

Список використаних джерел:

1. Рейтинг енергоефективності регіонів України [Електронний ресурс] / Ukrainian Energy Index - UEI 2012. – Режим доступу : <http://www.energy-index.com.ua/uk/ratings/2012/regions/luganska/>
2. Атлас енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України / [Н. М. Мхітарян, С. О. Кудря, В. Ф. Резцов, та ін.]. – К. : Інститут відновлюваної енергетики НАН України, 2010. – 80 с.
3. Баласанян Г. А. Ефективність перспективних інтегрованих систем енергозабезпечення на базі установок когенерації малої потужності : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. док. техн. наук. 05.14.06 – технічна теплофізика і промислова теплоенергетика / Баласанян Геннадій Альбертович; Одес. нац. політехн. ун-т. – О., 2007. – 36 с.

СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ И КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ, КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ

Редько Екатерина

Национальный технический университет Украины "Киевский политехнический институт",
katredko@gmail.com

Ли Иму, студент группы УС-43

Национальный технический университет Украины "Киевский политехнический институт",
dinnis27lym@gmail.com

Развитие науки и техники в прогрессе современного общества играет очень важную роль, особенно в процессе производства. После промышленной революции в 1840 году в КНР уже видели и понимали, что наука и техника могут повысить производство. Тогда Китайская империя закрыла все двери, которые, конечно, исключили возможность сотрудничества с многими странами, что привело к тому, что после опиумной войны Китай оказался в кабальной зависимости от великих держав, превратившись в полуколониальную, полуфеодальную страну.

По последним данным, КНР является третьим в рейтинге партнёром Украины, по объёму внешней торговли товарами (после России и ЕС). Общий товарооборот Украины и Китая за последние пять лет (с 2009-2013 гг.) увеличился на 77%. Если говорить о РФ, то товарооборот возрос всего на 28%, а с ЕС сократился на 10%. В тяжёлые времена для Украины (аннексия Крыма, война на Востоке Украины, политическая ситуация) двусторонние отношения Украины и Китая почти не изменились. Правда, в связи с аннексией Крымского полуострова остались нереализованными совместные проекты в Крыму.

Анализируя статистические отчеты, Украина, не использует возможности привлечения китайских инвестиций. На 01.01.2013 г. экономика Украины получила всего лишь 11,4 млн. долл. США прямых инвестиций из Китая. В общем объёме иностранных инвестиций в Украину на долю КНР приходится лишь 0,02%. Украиной были предприняты попытки привлечь китайские инвестиции под реализацию коммерческих проектов, но пока что еще нет примеров успешно совместно реализованных проектов, которые бы показали КНР, что Украину можно рассматривать, как надёжного партнера. Большинство проектов ограничиваются подписанием меморандумов о сотрудничестве и не доходят до фазы инвестиционных соглашений и освоения инвестиций (не говоря уже о их возврате).

Сотрудничество Украины и Китая могут быть в таких отраслях, как:

1. Внедрение технологий базирующихся на использовании возобновляемых источников энергии и энергетическом секторе в целом. Также Украина располагает крупными запасами каменного и бурого угля, которые составляют 34 млрд. тонн. В условиях современного конкурентного рынка важную роль играет сотрудничество между украинскими и китайскими компаниями в сфере энергетики. А в будущем времени следует расширить сотрудничество и реализовывать проекты.

2. В области сельского хозяйства. Украина располагает наибольшими запасами чернозема на планете (40% от мирового объёма), следовательно сельское хозяйство в Украине должно быть основой устойчивого развития страны. Украину обладает большими традициями в зерновом сегменте сельского хозяйства, так за прошлый год заняла третье место по экспорту зерна в мире. По данным Министерства сельского хозяйства Украины, в 2013-2014 г. годовая производительность зерна превысила 60 млн. тонн, а экспорт зерна – 30 млн. тонн. Большие перспективы для сельскохозяйственной сферы Украины могут быть открыты при сотрудничестве с КНР.

3. Сотрудничество в высоко технологических сферах – авиастроения, энергомашиностроения, производство оборудования необходимого для восстановления горно-металлургического комплекса. Интересы Украины и Китая заключаются в: стимулировании роста экономики, привлечении/вложении инвестиций, совместном развитии и использовании технологий, увеличении товарооборота.

4. В транспортных и логистических проектах, включая реализацию идей нового «Шелкового пути» как соединения европейской и азиатской торговли (проекты касаются развития железнодорожного транспорта).

Эксперты отмечают взаимодополняемость экономик КНР и Украины. Инвестиции Китая могут способствовать Украине в преодолении сложившихся финансовых трудностях.

Список использованных источников:

1. Инвестиционный портал InVenture [Электронный ресурс] / Инвестиционная аналитика : Инвестиционное сотрудничество Украина – Китай. — Режим доступа : <https://inventure.com.ua/analytics/investments/investicionnoe-sotrudnichestvo-ukrainy-i-kitaya>

РИЗИКИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА

Скоробогатова Н.Є., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, nskorobogatova@ukr.net

В умовах макроекономічної нестабільності перед менеджментом підприємства постають нові завдання, що принципово відрізняються від питань управління у більш-менш сталих умовах розвитку. Перед більшістю підприємств постає проблема виживання, вже не визначаючи першочерговим завдання максимізацію прибутку. Проте існує частка прогресивних суб'єктів економічної діяльності, яка орієнтована на майбутнє з врахуванням прорахунків минулих результатів та враховуючі майбутні тенденції економічного розвитку. Як відомо, у практичній діяльності виробничих підприємств необоротні активи більшою частиною складаються з засобів виробництва тривалого періоду використання. До них відносяться основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво. До необоротних активів фінансової спрямованості належать довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи тощо [1]. Аналіз статистичних даних свідчить про стрімке скорочення обсягів капітальних інвестицій підприємств, зокрема, у 2014 році було зроблено капітальних інвестицій на 24,9% менше порівняно з попереднім роком [2]. Основні засоби та нематеріальні активи визначають потенціал подальшого розвитку підприємства, безумовно враховуючи інноваційність застосовуваних на підприємстві технологій. Оскільки протягом останніх років рівень капітальних інвестицій поступово знижується, особливо помітно у 2014-2015 роках, можна очікувати на поступове скорочення обсягів виробництва та зниження конкурентоспроможності вітчизняного виробництва. Існує багато причин, які перешкоджають розвитку підприємницької діяльності останнім часом, зокрема, проведення АТО, анексія Криму, стрімке знецінення національної грошової одиниці, суттєві зміни податкового законодавства тощо. Всі вищезазначені фактори можна віднести до однієї групи – ризики здійснення підприємницької діяльності. Оскільки більша частина капітальних інвестицій традиційно здійснюється за рахунок власних коштів підприємств, то в сучасних умовах хронічної недостатності обігових коштів підприємств більш вагомим і перспективним є здійснення інвестицій в необоротні активи за рахунок використання залученого іноземного капіталу.

Як свідчить аналіз статичних даних та аналітичної інформації щодо даного питання, рівень інвестиційної привабливості України останнім часом суттєво знизився. Серед основних причин є проведення АТО на сході країни та відсутність чіткої програми економічного розвитку України. Проте вважаємо, що менеджмент вітчизняних підприємств недостатньо уваги приділяє питанню виходу на світові ринки в пошуках іноземного партнера. В даному випадку мова йде про партнера як потенційного покупця, так і як потенційного інвестора, співвласника виробництва. Доречним було б запровадити заходи управління інвестиційними ризиками. Зокрема, що стосується процесу управління ризиками, тут виділять наступні етапи: визначення (ідентифікація) ризиків, формалізований опис невизначеності, розрахунок показників ризику вкладення інвестицій, оцінка проектів за допомогою методів аналізу ризику інвестицій, визначення заходів щодо зниження інвестиційних ризиків [1]. У більшості випадків причиною невдалої практики залучення іноземних інвестицій є перші два етапи, оскільки менеджери підприємства намагаються зробити потенційний об'єкт інвестування якомога привабливішим, не приділяючи достатньої уваги можливим негативним наслідкам через ігнорування деяких видів ризику або ж оцінюване нівелювання негативних наслідків їх дії.

Тому вважаємо, що вважаємо, що необхідно детально аналізувати кожен інвестиційний проект щодо ідентифікації та оцінки ризиків і невизначеності, пов'язаних з його реалізацією. Зокрема, пропонуємо всі ризики поділити на такі групи: ризик макроекономічної нестабільності – стосується ризику інвестування в країну (ризик політичної нестабільності, невизначеності подальшого економічного розвитку, зовнішньоекономічної політики країни, монетарної політики, рівня інфляції, рівня юридичної захищеності іноземних інвестицій тощо); ризики підприємницької діяльності, що стосуються ризикованості вкладення у певне підприємство (галузевий ризик, виробничий ризик, маркетинговий ризик, комерційний ризик тощо); ризики певного інвестиційного проекту (класичні проектні ризики). Запропонований підхід до оцінки та управління ризиками іноземного інвестування в необоротні активи вітчизняних підприємств дозволить їх власникам реалізовувати більш ґрунтовну управлінську політику підприємства, що врахує наявні можливості підприємства та реальні інтеграційні процеси, що відбуваються у світовій економіці.

Список використаних джерел:

1. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент / І.А. Бланк. – К.: МП “ІТЕМ ЛТД”, 1995. – 447 с.
2. Національний положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ЗА РАХУНОК КОНСОЛІДОВАНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ

Токарчук І. В., студентка гр. УМ-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
ira.tokarchuk95@gmail.com

В умовах кризових явищ у країні та нестабільності й невпевненості у завтрашньому дні перед підприємцями гостро постає питання щодо заощадження вільних грошових резервів та мінімізації нерациональних витрат, при цьому важливо зберегти свою ринкову частку без втрати позицій та споживачів. Цими та суміжними факторами зумовлена актуальність даної роботи, метою якої є збереження (підвищення) рентабельності продукції без підвищення ціни.

Розглянемо один із інструментів збереження рентабельності, такий як інтегрування в окремі консолідовані групи закупівель. З погляду економіки консолідовані групи — це об'єднані суб'єкти підприємництва, з узгодженням їхніх дій, інтересів, спільних капіталів заради здійснення великих підприємницьких проектів, програм. Такі групи закупівель розраховуються більшою мірою на середні та малі підприємства, оскільки великі корпорації зазвичай мають добре сплановану та ефективну систему закупівель, яка включає оптові знижки та бонуси. На закупівлю та постачання товару для малих і середніх роздрібних підприємств припадає близько 60-70% його загальних витрат, тому навіть неістотні поліпшення у цьому напрямку можуть забезпечити істотні вигоди. В Україні така практика лише розвивається, в той час, коли у світі активно використовують гуртові закупки. І як показує аналіз цього питання, надання послуг з кооперації та координації закупівельної діяльності сотням підприємств на сьогоднішній день має на внутрішньому ринку реально незадоволений попит і перспективи.

Переваги консолідованих закупок полягають у наступному:

- дозволяють кожному з клієнтів істотно скоротити накладні витрати;
- спрощують контроль за виконанням замовлення;
- надають додаткові бонуси від постачальника;
- створюють додаткову конкуренцію серед постачальників;
- рівноправність партнерів – цінова прозорість для всіх учасників закупівель.

У цілому бізнес-модель об'єднаної закупівельної групи виглядає досить просто: учасники кооперації передають заявки на необхідні товари головному підприємству, де вони підсумовуються, і потім направляються виробнику, формуючи замовлення. У результаті закуповуються більші партії товару за вигіднішими цінами і бонусами, що приносить певну вигоду та економію скооперованим підприємствам.

На практиці виділяються три можливі варіанти закупівельної кооперації малих і середніх підприємств в області товарного забезпечення. Перший – розподільна система – головне підприємство збирає замовлення від інших підприємств та загальним замовленням передає постачальнику. До переваг цієї системи належить можливість впливати на умови закупівель, у тому числі за допомогою системи знижок за рахунок купівлі великої партії товару, самостійно виходити на зовнішні ринки та купувати імпорتنі товари. Недоліки у тому, що необхідно забезпечити надійність усіх членів кооперації та організувати їх взаємодію.

Другий тип – система генерального договору – головне підприємство укладає договори купівлі-продажу від імені усіх партнерів кооперації, а замовлення на поставку продукції та розрахунки можуть здійснюватись кожним партнером самостійно, в рамках укладеного договору. Така форма дозволяє мінімізувати складські площі за рахунок поставки продукції невеликими партіями, усереднювати і стабілізувати закупівельні ціни, формувати асортимент продукції.

Третій тип – система прямих поставок – учасники кооперації від власного імені замовляють за його рахунок товари, які надходять їм від виробника. Знижка формується за приналежність їх до кооперативу, який у цілому має великі обсяги закупівель.

За результатами світової практики та базуючись на інформації світової організації ОЗГ (Об'єднаних Закупівельних Груп), було виділено найбільш перспективні галузі для спільних закупівель малого та середнього бізнесу. До них належать фармацевтична галузь, ІТ (комп'ютерна) галузь, текстильна галузь, будівельна галузь, харчова та алкогольні галузі, автотракторна галузь, галузь промислових та канцелярських товарів.

Отже, система консолідованих закупівель є ефективним засобом збереження ліквідності малих та середніх підприємств та інструментом отримання додаткового прибутку в умовах нестабільної та кризової ситуації в економіці країни.

Список використаних джерел:

1. Гуртові закупки – шанс для збереження ліквідності / О. А. Дорошенко, О. О. Горчіцена, [та ін.] // Твій номер. — 2015. — № 1. — С. 12-15.

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ

Тульчинська С.О., док. ек. наук, доцент,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», tuha@ukr.net

На сучасному етапі у міжнародній стратегії розвинутих країн пріоритетне місце займають цілі науково-технічного прориву та активізації міжнародного співробітництва у цій сфері. У контексті економічної глобалізації вони стають практичними завданнями щодо створення глобально відкритих просторів науково-технологічного розвитку. Сам інноваційний процес за своєю сутністю є інтернаціональним. Тому обґрунтування стратегії розвитку зовнішньоекономічних зв'язків у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності підпорядковується вирішенню складних проблем економічного зростання на основі інновацій та підвищення конкурентоспроможності країни з урахуванням вектора глобального розвитку. Міжнародне науково-технологічне співробітництво сприяє прискореному розвитку продуктивних сил, інтенсифікації взаємозв'язків між країнами і народами, створенню ресурсної бази для забезпечення розвитку на якісно новому рівні – суспільства, що ґрунтуватиметься на економіці знань.

Наука завжди була глобальною культурою, а за умов сьогодишніх темпів інноваційного розвитку вона набула першорядного значення як авангард суспільно-технічного прогресу, залишаючись разом з тим носієм пізнання, найвищою формою інтелектуальної діяльності. Інтелектуалізація завжди вважалася прогресивною рисою людства, а ескалація цього процесу впродовж останніх десятиліть була зумовлена зростанням до переважаючих в економічному відношенні інноваційних факторів.

Фактори прискорення інтелектуалізації, з одного боку, формуються під впливом наукової діяльності і надзвичайно широкого впливу на суспільство науки як глобальної культури людства, а з іншого боку – під впливом особливих рис і відмінностей самого інтелекту, його здатності підвищувати свою силу шляхом саморозвитку.

Курс на входження України до європейського наукового простору, який являє собою концентрацію наукового потенціалу великої кількості країн із багатовіковими науковими традиціями, багатою історією національної науки, а також високим сучасним науково-технічним рівнем, пов'язується з умовами зміцнення взаємного наукового й технологічного тяжіння західноєвропейських країн і України.

Створення єдиного загальноєвропейського простору диктується не тільки наявністю спільних наукових інтересів з європейцями, але й певною ідентичністю наукового потенціалу України з науковими потенціалами європейських країн, відповідністю його організаційно-функціональної і когнітивної парадигми усталеній загальноєвропейській науковій парадигмі.

За оцінками фахівців, українська наука на одиницю фінансових витрат одержує результати, співставні з середньоєвропейським рівнем. Вітчизняна наука й технології за деякими напрямками, зокрема матеріалознавства, космонавтики, теоретичної фізики, хімії, біотехнології, математики, зварювального виробництва, захисних і зміцнювальних покриттів має визнані позиції у світі.

Але на шляху європейської науково-технічної інтеграції вітчизняної науки існують об'єктивні труднощі, які вимагають невідкладного вирішення:

- вкрай низький рівень фінансового забезпечення, що призводить до деградації наукового потенціалу, старіння технологічного інструментарію та погіршення методологічного забезпечення дослідницького процесу. Внаслідок цього, можливості українського дослідника удвічі – утричі є гіршими порівняно з умовами науковця європейського інституту;

- українська наука не має достатнього комерційного потенціалу для повноцінних ринкових відносин;

- становлення демократичних та об'єктивних форм фінансування НДДКР знаходяться у зародковому стані, оскільки лише 5 % їх фінансування здійснюються на конкурсній основі.

Метою створення єдиного загальноєвропейського науково-технологічного простору є не тільки нарощування і підвищення якості сукупного наукового потенціалу як ключового фактора інноваційного розвитку, але й підвищення рівня розвитку всієї економіки, забезпечення мобільності людських ресурсів та привабливості умов праці в усіх країнах, зміцнення постійних зв'язків між науковим співтовариством та суспільством. Незважаючи на відзначені вище несприятливі фактори, українська наука зберігає реальні можливості для забезпечення міжнародного науково-технологічного та інноваційного співробітництва і вже робить кроки на шляху до цивілізаційної інтеграції у світовий науково-технологічний простір.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГОЄМНОСТІ ВВП УКРАЇНИ ЯК ПОКАЗНИК НЕЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Яресько Р. С., аспірант

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
renata_yaresko@ukr.net

Характерною особливістю суспільного розвитку є постійно зростаючі потреби населення, промисловості і транспорту в електричній енергії. В розвинутих країнах світу електроенергетика націлена на ефективне забезпечення сталого розвитку національних економік. Такий процес орієнтований на підвищення енергетичної незалежності і рівня безпеки, як окремих підприємств енергетики, так і галузі в цілому, а також на впровадження енергозберігаючих технологій на електрогенеруючих станціях. У такому випадку постає завдання щодо розвитку та підтримки даної галузі, яка має провідну роль в економіці України.

Розвиток галузі енергетики розглядається з позиції економічного розвитку країни і зміни структури ВВП. Варто зазначити, що Україна має високий рівень енергоемності ВВП у порівнянні з іншими країнами світу. Станом на початок 2014 року енергоемність ВВП за паритетом купівельної спроможності становив 0,395 кг н е / дол США. За таким показником Україна посідає третє місце в світі поступаючись Узбекистану і Казахстану [1].

У відповідності до даних світової організації Enerdata Україна разом з Казахстаном і Узбекистаном відносяться до країн з високим рівнем енергоемності ВВП, однак за показником виробництва первинної енергії Україна і Узбекистан відносяться до країн з помірним рівнем, коли Казахстан має середній рівень. Відносно споживання первинної енергії, то ситуація склалася навпаки – Україна відноситься до країн з середнім рівнем споживання, а Узбекистан та Казахстан з помірним. Також, наприклад, доцільно розглянути такі країни як Росія та Саудівська Аравія, котрі теж мають високий рівень енергоемності ВВП, проте на від мінусу від вищезазначених країн мають високий та надвисокий рівень виробництва первинної енергії і високий рівень її споживання. З таблиці 1 видно, що Україна єдина країна зі списку зазначених країн, яка споживає первинної енергії більше аніж виробляє і має високий рівень енергоемності ВВП.

Таблиця 1 – Загальні показники первинної енергії за країнами світу станом на 2013 рік

Країна	Енергоемність ВВП, кг н е / дол США	Виробництво первинної енергії, млн т н е	Споживання первинної енергії, млн т н е
Казахстан	0,478	166	84
Узбекистан	0,398	56	47
Україна	0,395	83	116
Російська Федерація	0,331	1338	730
Саудівська Аравія	0,317	631	208

Складено автором на основі [1-3]

Високий рівень енергоемності ВВП України є показником того, що підприємства електроенергетики здійснюють неефективну виробничо-господарську та комерційну діяльність. Причинами такої ситуації є наступні: 1. моральний та фізичний знос основних виробничих засобів, які потребують модернізації й реконструкції за рахунок приватних інвестицій; 2. низький рівень інвестиційної привабливості для приватних інвестицій; 3. монополізований енергоринок й державна власність переважної більшості підприємств електроенергетики, що також стримує потік приватних інвестицій; 4. необґрунтована тарифна політика, відсутність цільової надбавки в тарифі на електроенергію для атомних електростанцій; 5. високий рівень корупції, непрозорість здійснення процесу державної закупівлі для підприємств електроенергетики тощо.

На основі чого виникає необхідність в розробленні відповідних заходів, котрі будуть спрямовані на усунення вищезазначених негативних факторів, що стримують ефективний розвиток підприємств електроенергетики і підвищують рівень енергоемності ВВП України. Такі заходи відображені у Енергетичній стратегії України до 2030 року, проте їх раціональність і дієвість потребує подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Global Energy Statistical Yearbook 2014 [E-Resource] / Energy intensity of GDP at constant purchasing power parities. Access: <https://yearbook.enerdata.net/energy-intensity-GDP-by-region.html>.
2. Global Energy Statistical Yearbook 2014 [E-Resource] / Total primary production. Access: <https://yearbook.enerdata.net/energy-intensity-GDP-by-region.html#energy-primary-production.html>.
3. Global Energy Statistical Yearbook 2014 [E-Resource] / Total energy consumption. Access : <https://yearbook.enerdata.net/energy-intensity-GDP-by-region.html#energy-consumption-data.html>

СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Агеєнко В.С. студентка гр. УС-41с

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
Veronika_Ageenko@mail.ua

Валютні відносини між країнами є невід'ємною частиною системи міжнародних економічних відносин. Сьогодні в усіх напрямках міжнародного співробітництва (торгівля, інвестиційна діяльність, виробнича та ін.) використовується валюта. Національна валюта країни має міжнародну вартість, яка відображається в валютному курсі. Валютний курс – це «ціна» грошової одиниці однієї країни, що визначена в грошовій одиниці іншої країни [1]. Питання валютного курсу сьогодні є дуже важливим для економіки України. Його валентність має неабиякий вплив на міжнародні відносини.

Попит та пропозиція мають великий вплив на паритет купівельної спроможності валютного курсу. До першої групи чинників, від яких залежить співвідношення попиту та пропозиції є ті, що пов'язані з діловою активністю, політичною та військово-політичною обстановкою в країні. До другої групи відносять[1]: ріст національного доходу, темп інфляції, платіжний баланс країни, діяльність валютних ринків та спекулятивні валютні операції, ступінь довіри до валюти та ступінь використання її в міжнародних розрахунках.

Коливання валютного курсу має значення на співвідношення експортних та імпорتنих цін, прибуток компаній та їх конкурентоспроможність. Все це посилює нестабільність валютно-кредитних та фінансових відносин, викликає негативні соціально-економічні наслідки.

При зниженні національної валюти є тенденція до подорожчання імпорту – це стимулює ріст цін у країні, скорочення ввезення товарів і як наслідок, розвиток національного виробництва.

При підвищенні курсу національної валюти – внутрішні ціни стають менш конкурентоспроможними, знижується ефективність експорту, а імпорт – розширюється. Також стимулюється залучення іноземних інвестицій. Відбувається пониження суми зовнішнього боргу, що виражена в іноземній валюті.

При негативному впливу коливання валютного курсу, виникає необхідність втручання держави у сферу міжнародних валютних відносин – для обмеження цих коливань через операції центральних банків. Існує два основних метода регулювання валютного курсу: валютна інтервенція (пряме втручання НБУ у регулювання валютного ринку) та валютний демпінг (знецінення національної валюти з метою нарощування експорту). Також є традиційні методи регулювання валютного курсу це девальвація та ревальвація.

Щодо регулювання валютного курсу в Україні, то НБУ почав активну валютну інтервенцію з жовтня 2014 року [2]. Це дало можливість банкам задовольняти потреби клієнтів та стримувати курс продажу гривні до долара в розмірі 12,95грн [2] до листопада 2014р. А вже в лютому 2015 року, курс гривні до долара досяг максимальних значень до 30грн за 1дол.

Слід також зазначити, що впродовж усього часу здійснення економічних трансформацій Україна не розробила чіткої програми реформування економіки, і здійснювала більшість реформ під тиском обставин, методом спроб та помилок. На прикладі 1999-2000 років: вихід з кризового становища України, через девальвацію національної валюти. Через те, що разом зі зростанням курсу іноземної валюти витрати на закупівлю імпорتنих товарів зросли, і як наслідок викликало попит на товари вітчизняного виробництва, які стали успішно конкурувати з іноземними. І вже в 2000-2001 роках – відбулося збільшення пропозиції іноземної валюти і це дозволило укріпити курс національної валюти до долара та забезпечити його стабільність в ці роки. При збільшенні експорту виникла наступна проблема - це надходження в Україну великої кількості іноземної валюти, яка мала певний тиск на гривню. Для уникнення цієї проблеми Національний банк активно скуповував іноземну валюту [3].

Сьогодні є необхідність забезпечення паритету купівельної спроможності національної валюти України. Є гостра дилема утримання стабільного валютного курсу та недопущення зростання цін на товари та послуги. Як вихід із кризового становища, на нашу думку, можна використати саме досвід 1999-2000 років.

Список використаних джерел:

1. Бібліотека онлайн: Савлук М.І. Гроші та кредит. Валютний курс: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/108/2755.html>
2. Офіційне інтернет - представництво. Національний банк України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
3. Лабораторія законодавчих ініціатив. Довідник «Орієнтири виборця 2002»: Економічна політика держави: : [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=11&iar_id=295&as=2

**ПРОГРАММА «МОЛОДЬ В ДІЇ» -
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЄС**

Баранова Х.О. студентка

кафедри міжнародної економіки і світових фінансів

Михайленко О.Г.

старший викладач кафедри міжнародної економіки і світових фінансів

Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Khrystyna.baranova@yandex.ua

Україна та ЄС перейшли на якісно новий рівень відносин. Угода про асоціацію передбачає поглиблене співробітництво з політичних і зовнішньополітичних питань, у сфері юстиції та внутрішніх справ і містить перелік заходів для створення зони вільної торгівлі. На додаток до нової угоди Україні дано можливість використати інструменти, що також сприятимуть інтеграції, передусім через участь в агенціях і програмах ЄС.[1]

Новітньою формою співробітництва ЄС та України є інвестування Європейським Союзом молодіжних ініціатив. Головною інвестиційною програмою світових молодіжних ініціатив є «Молодь у дії». Програма спрямована вселяти почуття активної європейської громадянськості і толерантності серед молодих європейців і залучати їх у формуванні майбутнього Союзу, підвищуючи свою участь у демократичному житті. Програма складається з п'яти розділів: 1. Молодь Європи – сприяння активній молоді через молодіжні біржі, молодіжні ініціативи та молодіжні демократичні проекти. 2: Європейська Волонтерська Служба – сприяння солідарності і толерантності завдяки добровільній діяльності за кордоном в інтересах місцевих громад. 3: Молодь у світі - сприяння взаєморозумінню, заохочуючи співробітництво з країнами-партнерами в світі. 4: Системи підтримки молоді - розробка якості систем підтримки молодіжної діяльності та молодіжних організацій. 5. Європейське співробітництво в молодіжній галузі - стимулювання розробки європейського співробітництва у молодіжній сфері.[2]

На протязі 2007-2013 років на програму «Молодь у дії» було витрачено 885 мільйонів євро, виконано 12100 проектів та залучено біля 275 тис. чоловік. За той період в Україні було виконано 1543 проекти: 829 проектів тренінгів та вебінарів, 714 проектів з молодіжного обміну. Загальна сума інвестицій на виконання українських молодіжних проектів за 2007-2013 рр. складає 15,5 мільйонів євро.[3]

У 2013 році Міністерство молоді та спорту України витратило на молодіжні проекти біля 20 млн. грн. та більш 100 державних молодіжних організацій. За допомогою використання міжнародних інвестиційних проектів (МІП) для молоді, можна скоротити використання державних коштів. Використання МІП спонукає розвитку знань молоді з менеджменту, іноземних мов, фінансів, євроінтеграції та ін. [4]

На мій погляд, зміну статусу державних молодіжних організацій на недержавні молодіжні організації, дасть змогу скоротити державні витрати, відкрити ще більш молодіжних ініціатив, залучення закордонних інвестицій, спонукання міжнародному партнерству, соціальному підприємництву, підвищення кваліфікації молоді, підвищення зацікавленості молоді в соціальній діяльності та ін.

Участь України в програмі «Молодь у дії» дуже важлива для розвитку українсько-європейських відносин. Зацікавленість молоді у підтримці всесвітнього миру через заохочення діалогу; обміні робочими матеріалами щодо молоді і know-how між неурядовими організаціями та урядовими структурами; розвитку волонтерського сектору свідчить про прийняття європейських цінностей та готовності до змін, що може посприяти підвищенню інвестиційної привабливості України.

Список використаних джерел:

1. Представництво Європейського Союзу в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
2. Youth in Action Programme [Electronic resource] Access: <http://eacea.ec.europa.eu/youth/>
3. Report Youth in Action Programme in 2013/European Commission-2013
4. Youth in Action development in Eastern Partnership Countries in 2007-2013/Report/ European Commission -2013

ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Герасименко М.О., студентка 3 курсу групи УС-21, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
GerasimenkoMasha@yandex.ru

Розвиток міжнародних відносин і активізація євроінтеграційних процесів в Україні викликають необхідність реформування системи бухгалтерського обліку та застосування методології складання інтегрованої звітності відповідно до міжнародних стандартів, щоб забезпечити прозорість, відкритість, а також можливість зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Інтегрована звітність («звітність стійкого розвитку») - це мова «стійкого» бізнесу. За допомогою неї компанії доводять інформацію щодо створення вартості і як її планується підтримувати в коротко-, середньо- та довгостроковому періодах. У традиційній системі фінансової звітності подається інформація лише стосовно фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства. На мою думку, зацікавлені користувачі потребують більш комплексної інформації про взаємозв'язок рішень суб'єктів господарювання та їх стійким розвитком. Така інформація представляється в новій звітності про стійкий розвиток.

Концепція стійкого розвитку включає три взаємодоповнюючі компоненти: економічне зростання, соціальний розвиток та охорону навколишнього середовища. Результати спільного дослідження Global Reporting Initiative, проекта звітності стійкого розвитку під патронажем Принца Уельського («A4S»), та Radley Yeldar свідчать, що найбільший попит припадає на дані про корпоративне управління: близько 70% респондентів назвали їх українськими важливими. Інформація щодо природних ресурсів виявилася цікавою для 64% інвесторів та аналітиків. Соціальна звітність займає найнижчий ступінь так званої ієрархії звітності стійкого розвитку: лише 52% вважають, що таку інформацію важливою. Причому експерти відзначають, що причина цього не відсутність значущості соціального фактору, а скоріше за все труднощі у співставленні компаній на основі такої інформації. Через неможливість їх порівняти не можна й спиратися на дані соціальної звітності. Саме тому українським важливо всебічно дослідити питання складання суб'єктами господарювання інтегрованої звітності як перспективного напрямку визначення чіткої стратегії розвитку. Інтегрована звітність включає елементи фінансової та не фінансової звітності підприємств. Не фінансова звітність є інструментом соціально відповідального бізнесу, у якому зазначається вплив компанії на суспільство, економіку та довкілля. Як правило, фінансова та не фінансова звітність подаються окремо, мають різні цілі та завдання. Для фінансової звітності є конкретно визначена мета та перелік користувачів. Не фінансова ж призначена для інформування більш широкого кола зацікавлених користувачів (органів влади, громадських організацій, працівників, експертів тощо).

У рамках інтегрованої звітності об'єднані різні її форми (фінансова звітність, менеджерські звіти, звіти про корпоративне управління, звіти з винагород працівникам). Представлення цієї інформації у сукупності дозволяє відображати здатність компанії створювати і зберігати вартість протягом довгострокового періоду. Отже, дана форма звітності є ширшою, ніж традиційна, бо відображає та вимірює окремі елементи створення вартості в організації. Важливим є те, що фінансовий результат діяльності підприємства показується в контексті соціального, економічного та екологічного середовища, у якому воно функціонує.

На більшій частині вітчизняних підприємств відсутній ефективний механізм управління через низький рівень управлінського персоналу. Керівництво підприємства, а також потенційні інвестори можуть визначати подальші дії за допомогою стандартизованого набору взаємопов'язаних фінансових показників. Для внесення хоча б якогось порядку у «хаос», що зараз існує, необхідна модель, яка би вказувала відповідальним за підготовку інформації, що саме їм слід робити, а користувачам – чого власне вони можуть очікувати; модель, яка би забезпечувала належний рівень розкриття і, можливо, найважливіше, гарантувала би прийнятний рівень порівняльності інформації.

На деяких українських компаніях вже почали застосовувати інтегровану звітність, проте на практиці механізм ще далеко не ідеальний. Наразі даний звіт складають такі компанії як «Оболонь», «Артеріум», «Нибулон», «Тетра Пак» та інші. Міжнародний досвід свідчить, що перехід на змістовну та зрозумілу інтегровану звітність у більшості компаній займає приблизно 3-5 років.

Таким чином, звітність про стійкий розвиток є самостійним напрямком бухгалтерської звітності, що спрямований на задоволення вимог та очікувань зацікавлених сторін і суспільства в цілому. Підготовка такої звітності допомагає досягти значного зниження ризиків діяльності та підвищення ефективності управління стійким розвитком організації. Тож інтегрована звітність – це новий інструмент, що найближчим часом забезпечить ефективну взаємодію компаній з фінансовими ринками та широким спектром зацікавлених користувачів. Вона дозволяє надавати актуальну інформацію про корпоративну стратегію, умови, у яких працюють компанії, а також ризики, з якими зіштовхуються суб'єкти господарювання при досягненні власних стратегічних цілей. У будь-якому випадку, виникає потреба в закріпленні понять, змісту, умов і термінів складання і подання інтегрованої звітності на законодавчому рівні в Україні.

Список використаних джерел:

1. Керівництво по звітності в області стійкого розвитку. Версія 3.0/ Sustainability Reporting Guidelines/ Version 3/0 Amsterdam^ Global Reporting Initiative. - 2006.
2. Керівництво по соціальній відповідальності. Стандарт ISO 26000 / Guidance on social responsibility/ Standard ISO 26000/ Geneva^ International Organization for Standardization. - 2010

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Грищенко Є.С., студентка ФММ, кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
jevgenia2009@ukr.net

Інтеграція України у європейський простір та світову економіку загалом безумовно стимулюють розвиток міжнародної співпраці практично в усіх сферах господарської діяльності. Усе більших масштабів набирає залучення іноземних інвестицій до української економіки, вихід вітчизняних підприємств на міжнародний ринок, виробнича кооперація тощо. Міжнародне співробітництво потребує також якісного та швидкого поширення інформації на умовах відкритості, прозорості, порівняльності та відповідності установленим стандартам.

Одним із найяскравіших прикладів інформаційного забезпечення у економічній сфері є фінансова звітність підприємств. Системи фінансової звітності дещо відрізняються у різних країнах, що може призводити до порушення принципу порівняльності. Окрім того, багато інформації може знаходитися у закритому режимі, що суперечить умовам відкритості та прозорості. Проте в умовах глобалізації усе більше країн переходять до єдиних Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

МСФЗ (International Financial Reporting Standards) беруть свій початок у 1973 році, їх розробкою займався Комітет з Міжнародних стандартів (згодом Рада з Міжнародних стандартів фінансової звітності). МСФЗ включають: Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS), стандарти бухгалтерського обліку (IAS), Тлумачення або інтерпретації.

Для України ключовим моментом у переході до МСФЗ став 2012 рік: саме тоді набули чинності зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Згідно внесених поправок публічні акціонерні товариства та фінансові установи зобов'язані подавати звіти за МСФЗ [1].

Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг було розроблено план заходів щодо запровадження МСФЗ, який передбачає чотири основні групи заходів: організаційні (проведення засідань, підготовка та перегляд законодавства, аналіз наслідків), удосконалення законодавства (розробка інструкцій, перегляд відповідних нормативно-правових актів), навчальні (внесення змін до відповідних типових програм підвищення кваліфікації працівників), розробка методичного забезпечення.

Нові стандарти передбачають ряд суттєвих відмінностей, які стосуються складу і змісту фінансових звітів, їх форми, деяких статей балансу тощо. Окрім того, МСФЗ передбачають надання проміжної фінансової звітності, що робить процес відкритим і прозорим, тоді як у П(с)БО такі стандарти відсутні. Також у МСФЗ не прописано чітких стандартів, яких необхідно точно дотримуватися; МСФЗ діють на умовах більш узагальнених принципів, які дають змогу підприємствам дещо відступати від певних вимог та приймати власні рішення щодо тих чи інших питань.

Перехід до Міжнародних стандартів фінансової звітності має ряд значних переваг. По-перше, МСФЗ сприяють відкритості та прозорості наданої інформації та ведення українського бізнесу, що у свою чергу підвищує ступінь довіри у іноземних партнерів та веде до розширення меж співпраці, притоку інвестицій, розвитку промисловості та економіки загалом, створенню нових робочих місць тощо. По-друге, нова система дає змогу порівнювати та зіставляти показники фінансової звітності не лише в межах однієї країни, а й з компаніями іноземних партнерів, ТНК тощо; відповідно до цього зникає необхідність щоразу адаптувати документацію для представлення її поза межами країни; також з'являється можливість більш об'єктивного оцінювання фінансового стану компанії [2].

Стосовно проблематики переходу до МСФЗ дослідники виділяють дві основні групи залежно від ключового фактору: проблеми об'єктивного та суб'єктивного характеру. До проблем об'єктивного характеру відносять: необхідність створення нових механізмів реалізації МСФЗ, невідповідність нормативно-правової бази, проблеми технічного забезпечення. Окрім того, у деяких випадках виділяють ще й мовну проблему, оскільки уся документація Міжнародних стандартів фінансової звітності складена англійською мовою.

До проблем суб'єктивного характеру належать: неготовність багатьох підприємств нести додаткові витрати на перехід до МСФЗ; негативне ставлення до прозорого ведення бізнесу; проблема кваліфікації кадрів тощо.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс] // ВРР. – 1999. – №40. – ст. 365. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Аналіз процесу адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів [Електронний ресурс] / Р. О. Скрипниченко // Управління розвитком. - 2014. - № 4. - С. 25-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2014_4_12.pdf

ДОЦІЛЬНІСТЬ ІНСТРУМЕНТАРІЮ РАНЖУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ З МЕТОЮ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРИ РЕІНЖИНІРИНГУ

Дідух В. В. аспірант,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
veroni4kadidux@gmail.com

В силу доцільності реалізації реінжинірингу на машинобудівних підприємствах, постає потреба у пошуку інструментів для його здійснення. Так як бізнес-процеси (БП) таких підприємств виступають об'єктами для здійснення аналізу та оптимізації зазначених змін, постає потреба у ранжуванні та оцінюванні проблем їх взаємозв'язку. Тому, для вирішення внутрішніх проблем управління доцільно використовувати інструменти, що здатні оптимізувати організаційну структуру, перерозподілити функції та ранжувати бізнес-процеси, наприклад аналіз матриці відповідальності та ландшафт бізнес-процесів. Це потребує обґрунтування взаємозв'язку матриці та ландшафту для подальшого оцінювання результативності функціонування бізнес-процесів і бізнес-системи в цілому.

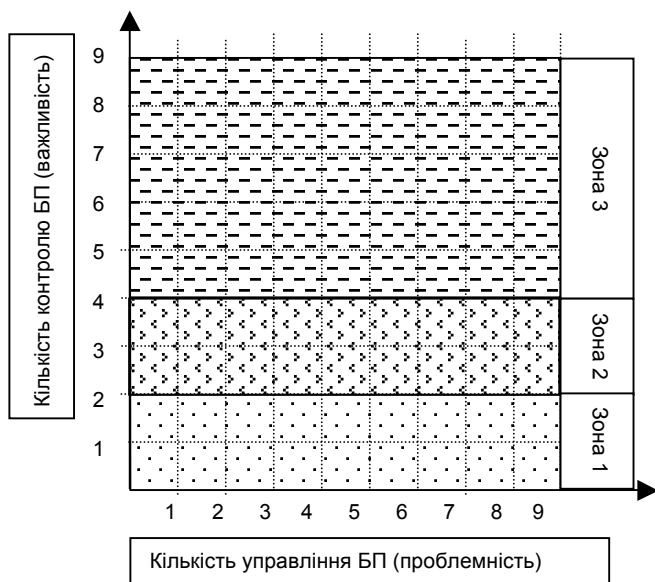
У попередніх дослідженнях [1] проаналізовано переваги та недоліки існуючих ландшафтів та здійснено спробу розробити інструментарій аналізу бізнес-процесів управління машинобудівних підприємств. Такий інструментарій передбачає виявити дублювання функцій, паралельність та послідовність бізнес-процесів за допомогою комплексу фінансових та не фінансових показників.

По-перше, використовуючи матрицю відповідальності, описуємо рольовий розподіл за операціями процесу між двома особами: власником процесу і його виконавцем. Надалі сукупність цих двох рольових розподілів надає змогу здійснити аналіз функціональних обов'язків апарату управління в розрізі двох по операціях

По-друге, дослідження матриці передбачає розрахунок комплексу коефіцієнтів. Перерахуємо ці коефіцієнти: Кдо- делегування обов'язків, Кдов- дублювання обов'язків, Кд – дублювання БП, Кпр.р- паралельності БП, Кпс.п- послідовності БП, Ка – актуалізації БП.

По-третє, аналіз функцій контролю та управління по операціям бізнес-процесів надає змогу ранжувати бізнес-процеси за трьома зонами їх важливості-проблемності. Шкала важливості-проблемності бізнес-процесів – це інструмент виокремлення бізнес-процесів, за ступенем важливості та проблемності для їх подальшої оптимізації. Зона 1 включає ті процеси, що функціонують нормально та не потребують перепроєктування. Зона 2 охоплює ті процеси, де потрібно втручання у них присутнє дублювання функціональних обов'язків. Зона 3 включає ті процеси, які потрібно кардинально перепроєктувати, тобто запроваджувати їх реінжиніринг.

Отже, запропонуємо побудувати шкалу важливості-проблемності бізнес-процесів (рис.1):

де Зона 1 – бізнес-процеси, що мають 1-2 контролюючі особи та 7-8 виконуючих осіб;
Зона 2 – бізнес-процеси, що мають 3-4 контролюючі особи та 5-6 виконуючих осіб;
Зона 3 – бізнес-процеси, що мають 5-8 контролюючих осіб та 1-4 виконуючих осіб.

Таким чином, використання запропонованого інструментарію ранжування бізнес-процесів сприятиме вибору першочергових проблемних бізнес-процесів для їх подальшого оцінювання та реінжинірингу. Також, зауважимо що взаємозв'язок матриці відповідальності та ландшафту виступають підґрунтям до обґрунтування вищезазначених бізнес-процесів. Проте, слід пам'ятати, що за принципом Парето, доцільно для кардинального перепроєктування обрати 20% від усіх бізнес-процесів [2].

Рис. 1. Шкала важливості-проблемності

бізнес-процесів (розроблено автором).

Список використаних джерел:

1. Дідух В. В. Особливості формування ландшафтів бізнес-процесів управління на прикладі підприємств машинобудування [Електронний ресурс] / В. В. Дідух // Міжнародна економіка: інтеграція науки та практики : збірник наук. праць. – К., 2014. – № 4. – Режим доступу: <http://ied.kpi.ua/publications/IE-2014.pdf>
2. Ковалев С. М. Разработка матрицы ранжирования бизнес-процессов [Электронный ресурс] / С. М. Ковалев, В. М. Ковалев // Журнал «Консультант директора». – 2005. – № 5 (232). – Режим дотупа: <http://www.betec.ru/index.php?id=6&sid=42>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З «ВІДМИВАННЯМ» ГРОШЕЙ ТА ФІНАНСУВАННЯМ ТЕРОРИЗМУ

Єршова М.О., студентка гр. УС-21, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mari.ershova.1995@mail.ru

В сучасних умовах інтеграції міжнародних фінансових ринків збільшується кількість безготівкових розрахунків та інтернет - розрахунків, що є наслідком глобалізації. В цей же час збільшується і кількість грошових потоків, що направляються на фінансування тероризму. «Відмивання» грошей стає окремим бізнесом, що приносить великі прибутки власникам, і непоправні збитки державам. 150 -500 мільярдів доларів - така сума грошових вливань, здобутих незаконним шляхом, вливається у світовий фінансовий обіг за оцінками відомих європейських і американських експертів. Міжнародний досвід має велике значення на даному етапі для України, як у розробці програми боротьби з тіньовим обігом грошей, так і у боротьбі з фінансуванням тероризму і сепаратизму. Ці проблеми постали перед нашою країною не сьогодні, над ними вже працювали такі вчені як: Коваленко В., Барановський О., Козлова С., Манько Д., П. Андрушко, Т. Качка, М. Короткевич. Але ми можемо сказати, що чіткої ефективної системи ще не розроблено, ми маємо окремі, не пов'язані між собою проекти, та цього не достатньо.

Нехтування управлінським контролем приводить до можливості шахрайства у фінансовій звітності, яке може бути здійснене через:

- внесення в журнал реєстрації фіктивних даних, особливо наприкінці звітного періоду, для маніпуляції оперативними результатами;
- невластиве регулювання та зміну суджень при оцінюванні сальдорахунків;
- упушення, або несвоечасне визнання, у фінансовій звітності подій і транзакцій, що відбулися впродовж звітного періоду;
- маскуванню, чи не розкриття фактів, які можуть вплинути на показники фінансової звітності;
- застосування комплексних транзакцій, структурованих таким чином, щоб неправдиво висвітлити фінансову позицію або діяльність підприємства (установи, організації);
- підміну записів, або строків, що стосуються важливих чи незвичних транзакцій.

Причиною шахрайського спотворення фінансової звітності може бути певний тиск на відповідальних осіб як з зовні, так і з середини підприємства (установи, організації) для отримання додаткових доходів чи вигід.

Якщо казати про країни, що мають значний досвід у боротьбі з «брудними грошима», безперечно, слід назвати США і Великобританію. Робота над проблемою відмивання грошей у США ведеться на державному рівні. Законодавчі документи мають чітку структуру, існує три основні розділи:

1. Закон по боротьбі зі зловживаннями наркотиками.
2. Закон про корумповані організації, а також ті, що знаходяться під впливом рекетирів.
3. Закон про психотропні речовини.

Правильним, на мій погляд, є бачення США щодо корупції і відмивання грошей - за законодавством США корупція і відмивання грошей напряму пов'язані, оскільки корумповані чиновники сприяють відмиванню брудних грошей. В США корупція - це не тільки зловживання службовим становищем американських чиновників, але і чиновників іноземних держав. За законодавством США відмивання грошей веде за собою карну відповідальність. В даний момент нараховується близько 1 підстав, за якими можуть притягнути до відповідальності. Однак, якщо при розгляді справи буде доведено винуватість підсудного у відмиванні грошей, але у переліку підстав даний спосіб не значиться, то список підстав можуть розширити [1].

Великобританію можна вважати найбільш взірцевим прикладом економіки, де поєднано високі темпи економічного зростання із застосуванням офшорних територій і надзвичайно ефективною боротьбою з відмиванням грошей. Високорозвинена банківська система, наявність офшорних територій змусили Великобританію стати ініціатором створення FATF і розробити законодавчу базу, норми якої вилися у Положення про протидію відмиванню грошей, яке можна брати за приклад при розробці власної системи боротьби з відмиванням грошей. Ще одним засобом протидії з «брудними грошима» є посада «інспектора по заявам про відмивання грошей», яка закріплена на законодавчому рівні, що показує наскільки важливою є боротьба з відмиванням грошей у Великобританії. Фахівець, який займає дану посаду повинен мати настільки високий службовий статус, щоб не бути залежним у прийнятті відповідальних рішень. Ця вимога зумовлена тим, що працівник повинен мати доступ до всіх операцій і даних клієнтів банку.

Так, ми можемо зробити висновок, що такі країни як США та Великобританія досягли немалих результатів щодо боротьби з «відмиванням» грошей та фінансування тероризму. Ця проблема стоїть в пріоритетних напрямках розвитку економічної політики та закріплена на законодавчому рівні. На мій погляд, Україна повинна застосовувати досвід саме цих країн для розроблення політики боротьби з даною проблемою.

Список використаних джерел:

1. Козлова С. Опыт борьбы с отмыыванием преступных доходов в мировой практике. [Електронний ресурс] / С. Козлова. – Режим доступу : <http://www.bankir.ru/analytics/antilegal/404/29351>

PROBLEMS DISPLAYING SOCIAL RESPONSIBILITY IN ACCOUNTING

Ershova M.

The National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"
mari.ershova.1995@mail.ru

Nowadays the problem of business social responsibility is relevant, because it is one of the most important and high-scoring methods to approach the international market, but most employers don't understand that the concept of social responsibility should be implemented in the most important resources of the company - employees (SVR).

Today social and economic problems necessitate rethinking approaches to social conditions and the objectives of the operation of enterprises. Thus, it should be noted that the level of social responsibility domestic enterprises shows rather practice their activities. Domestic service for employees protection report that "despite the large number of companies that position themselves as socially responsible, remain a number of problems which everyone knows, but prefer not to remember" [1]. For example:

- According to the State Statistics Committee within last 15 years, number of employees in conditions not meeting sanitary and hygienic standards increases every year
- at many enterprises up to 80 percent of machines, other equipment and vehicles do not comply with safety requirements;
- in Ukraine each fifth employee receives wage below the subsistence minimum;

In 2013 labor law violations were identified by the Labour Inspection and trade unions at 95% of inspected companies.

That is the consequences emanating from the activities of a large number of enterprises in Ukraine and the world in the future could lead to global issues as economic and environmental, and social nature. In this case, employers should take responsibility and implement the concept of social responsibility that will help to avoid many negative effects.

Social Responsibility shall be expressed in a system of measures to balance the interests, on one hand, companies and be connected with the activities and objectives of its development, and the other hand - to address the diverse needs of society. So the company can't be limited by responsibility for their actions only to the owners, it must also take responsibility to employees, customers and suppliers of goods and services to other competing companies, the government of the country and society as a whole.

Implementations of the collective agreements provisions are the part of the enterprises' social responsibility. A wide range of operations related to the implementation of the collective agreements provisions requires the construction of the accounting system that provides timely and complete reflection of operations in accounting, ordering information in the sections that meets the information needs of each employee on the results and reward of his work. In addition, a variety of practices adopted in payments as the part of the social package, is the need for the development of methods of your display.

For the purposes of accounting and social responsibility of enterprises, social responsibility can be defined as the system of measures for implementation by management of obligations to various social groups and society as a whole, in particular, these include the implementation of socio-economic programs, improving ecological production, completeness and timeliness of tax, the provisions of the collective agreement and others.

There is an urgent problem to develop a system of accounting that all stakeholders have been regularly informed about certain aspects of the enterprise. The problem of form and content of statements is remained open, and the ability of perception and interpretation of user information. So review and approaches are also required to reporting in terms of ensuring its completeness and accuracy and adequacy of the information contained in the report forms for decision making.

In my opinion, accounting for enterprises social responsibility enterprises should provide systematic description of the management decisions impact on the environment and society: environmental pollution, depletion of non-renewable resources, changes in social security of the population, the impact on the health and lives, in their educational level.

References:

1. Development of the theory and methodology of accounting and analysis in terms of transformation of social consciousness // IV Monograph Zhyhley, I.V. Zamula, A.V. Oleinik, M.N. Shyhun; under Society. ed. [and preface.] F.F. Butyntsy. - Exactly: ZSTU, 2008. - 319 p.

РИЗИК ЛІКВІДНОСТІ У БОРГОВОМУ ПОРТФЕЛІ УКРАЇНИ

Зелінська О.О., студентка гр. УС-41м, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
olgazelinska_1@ukr.net

Валовий зовнішній борг країни на певну дату – це сукупний обсяг заборгованості за всіма існуючими, зобов'язаннями, не враховуючи умовні, що мають бути погашені боржником у вигляді основної суми та/або відсотків у визначений час у майбутньому, і які є залученими зобов'язаннями резидентів даної країни перед нерезидентами [1].

Зовнішній борг є досить неоднозначним явищем для економіки держави. Його стрімке накопичення є свідченням недостатності внутрішніх ресурсів для ефективного ведення господарської діяльності та вчасного здійснення соціальних виплат, проте кореляційно-регресійний аналіз свідчить, що отримання позики стимулює ріст майже всіх основних показників макроекономічної стабільності, а саме – ВВП, прямих іноземних інвестицій, торговельного обороту та золотовалютних резервів. Тобто саме накопичення зовнішньої заборгованості, за своєю сутністю не є негативним явищем для економіки, проблеми становить неправильне управління ним.

Особливу загрозу для конкурентоспроможності країни становить ризик ліквідності.

Ризиком ліквідності – ризик нестачі ліквідних активів для вчасного виконання вимог за одержаними зобов'язаннями, в тому числі і через обмеження доступу до ринку капіталу, чи співставлення у часовому вимірі декількох значних у грошовому еквіваленті платежів.

З рис. 1 можна помітити нерівномірність здійснення майбутніх платежів з обслуговування та погашення зовнішньої заборгованості.

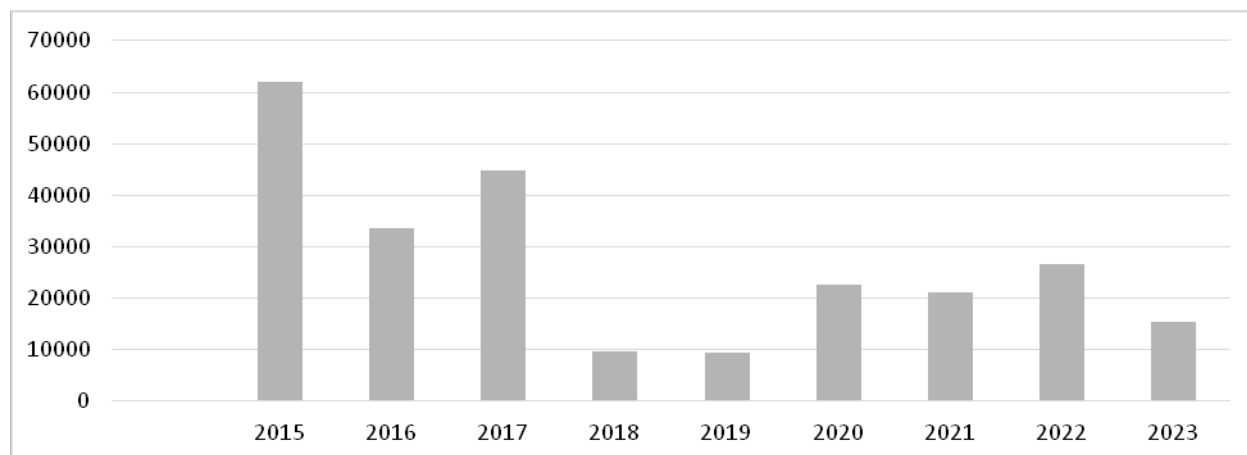

Рисунок 1. Динаміка витрат на погашення та обслуговування державного зовнішнього боргу 2014-2023 рр. (систематизовано автором на основі [2])

Найбільша кількість виплат припадає на 2015 рік, а саме 61920,66 млн. грн. Це пов'язано з погашенням облігацій зовнішньої державної позики 2013 року у сумі 26 млрд. грн та кредиту Міжнародного Валютного Фонду у суму 8 млрд. грн.

Важкими для макроекономічної стабільності роками можуть також виявитися:

- 1) 2017 рік;
- 2) 2020-2023 рр.

Мінімальним ризик ліквідності є у:

- 1) 2016 році;
- 2) 2018-2019 рр.

Політика управління зовнішнім боргом має спрямовуватися на мінімізацію ризиків пікових навантажень на економіку. Перш за все це має виявлятися у скороченні державних виплат, з метою повного акумулювання необхідних коштів. У даний період часу варто збільшити вимоги до проектів, що потребують державного фінансування та приділяти увагу лише тим, що мають високий рівень прибутковості, або стратегічне значення для держави.

Список використаних джерел:

1. Косова Т.Д. Центральний банк і грошово-кредитна політика // Т.Д. Косова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

МЕЖДУНАРОДНОЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ: УЧАСТИЕ В РАМОЧНЫХ ПРОГРАММАХ ЕС

Зинченко Н. С., младший научный сотрудник

Центр исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М.Доброва НАН Украины, zinchenko2014n@gmail.com

Научно-техническое сотрудничество Украины с Евросоюзом, составляющая которого - участие в рамочных программах (РП), является важным элементом общего механизма интеграции нашего государства в Европейское научное пространство, налаживание и расширение научного, образовательного, политического и экономического взаимопонимания. Рамочные Программы ЕС являются одним из основных инструментов финансирования исследовательских проектов в Европе.

Украина получила право участвовать в РП ЕС с 1994 года, в конкурсах под названием COPERNICUS, которая и стала первой программой, открытой для участия украинских ученых. Динамика участия ученых Украины в Европейских рамочных программах, свидетельствует о прогрессе в получении грантов на проведение исследований.

В Шестой Рамочной программе ЕС в целом профинансировано 91 проект с участием 96 научных коллективов из Украины. Объем финансирования отобранных проектов со стороны ЕС составляет 6 млн. евро. Конечно, этого мало, и такие результаты можно рассматривать лишь как первый шаг к более активному участию наших ученых в проектах рамочных программ. Для участия в РП 7 было подано 273 проекта с участием украинских команд. из которых: 60 университетов МОН, 46 научно-исследовательских институтов НАНУ, 37 научных центров и частных организаций. Из них финансовую поддержку получили 150 проектов.

Основными лидерами по количеству научных проектов Украины в РП 6 являются три тематических приоритета: *на первом месте* «Устойчивое развитие: энергетические системы, наземный транспорт, глобальные изменения и экосистемы» (21 проект), *на втором* «Международное сотрудничество» (17 проектов) и *на третьем месте* «Технологии информационного общества» (9 проектов).

Из 150 проектов в 15 проектах (10%) Украина выступает координатором по следующим тематическим приоритетам РП 7: Люди - 8 проектов и возможности - 7 проектов. Это свидетельствует, что Украина конкурентоспособные результаты исследований, а также об уровне восприятия европейской научной общественностью возможностей и квалификации украинских ученых, способностью их к участию в исследованиях, составляющих общеевропейский интерес.

Украина выиграла 12 (67%) научных проектов по тематическому приоритету «Люди», в 8 из которых выступает координатором. Участники программы «Люди» представляют институты НАН Украины (4 проекта), Национальные университеты (5 проектов), а также частные организации (3 проекта). Срок выполнения проектов, в которых украинские ученые выступают координаторами составляет 1 год, с годовым финансированием 15 тыс. EUR. Вместе с тем украинские ученые принимают участие в проектах, которые выполняются 4 года и финансирование которых составляет более 1 млн. EUR. Приоритетными областями науки для Украины есть физика, математика, экономика, химия и астрономия. А в более узком направлении тематическими приоритетами являются нанотехнологии, информатика, технологии, химия.

Украина выиграла 36 (24%) научных проектов по тематическому приоритету «Возможности», в 7 из которых выступает координатором. Из которых 5 проектов возглавляют ученые из институтов НАН Украины, 2 проекта ученые из Национальных университетов. Приоритетными областями науки для Украины материаловедение, биомедицина, физика и транспорт (*продолжительность выполнения проектов 2-3 года*).

На всех этапах 6-ой и 7-ой Рамочных программ украинские ученые сталкивались со следующими трудностями: сложность подготовки необходимых форм, что в значительной мере связано с нехваткой опыта в украинских ученых; несоответствие внутреннего законодательства Украины правилам участия в европейских программах. Участие в европейских программах, кроме очевидных финансовых перспектив, дает: возможность получения независимой экспертизы относительно уровня, проводимых исследований в Украине; доступ к использованию уникального исследовательского и технологического оборудования.

Список использованных источников:

1. A re-launched, updated Technology Platforms service on Cordis. Cordis focus, 2006, № 262, P. 31.
2. Commission launches public consultation on European Institute of Technology. Cordis focus, 2005, № 259, P. 12.
3. Commission proposes two-tier structure for EIT. Cordis focus, № 259, P. 1-2.
4. Official site of the EUREKA initiative [E-Resource]. Access: www.eureka.be

АНАЛІЗ ТА МЕТОДИ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ

Кавун В.А., студентка гр. УЗ-41м, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
kavun-92@mail.ru

На сьогоднішній день стан фінансового ринку України зазнав кризового явища. Особливо відчутними для суспільства стали негаразди на фінансово-грошовому і валютному ринках. Сучасний погляд на визначення валютного ринку висвітлює вітчизняний вчений-економіст В. В. Білоцерківець. Валютний ринок – це складова сфери обміну національної й міжнародної економіки, в якій здійснюється торгівля національними і наднаціональними грошовими одиницями та валютними цінностями, що обслуговують міжнародні платіжні операції [1, С. 243].

Найбільшими фінансовими центрами, де здійснюються валютні операції, є Лондон, Нью-Йорк, Токіо, Сінгапур, Гонконг, Франкфурт-на-Майні. Вже багато років лідером серед всіх валютних ринків світу є Лондонський валютний ринок. У листопаді 2014 року обсяг торгів становив 211,86 млрд. дол. США, кількість угод 201 [2].

В Україні валютні операції комерційних банків в умовах нестабільної фінансової ситуації мають тенденцію до зменшення, основною причиною цього стала курсова нестабільність. З метою зменшення курсових втрат доцільно проводити політику з управління валютними ризиками. У світі існує багато методів мінімізації валютних ризиків, але більш прийнятними для України є хеджування валютного ризику за допомогою "валютного кошика" та валютного арбітражу, валютні опціони та ф'ючерси не дуже розвинені, бо вітчизняні банки практично не використовують деривативи у своїй діяльності з причини недостатнього розвитку ринку цінних паперів в Україні.

До початку 2014 року українська гривня залишалася все ще досить щільно прив'язаною до одного основного валютного орієнтиру — долара США. Тепер же, в силу ескалації політичної кризи і загального падіння економіки, введення бівалютного кошика в нашої країні навіть в середньостроковій перспективі є дуже потрібною, але досить малоймовірною подією [3].

За умов подолання панічних настроїв та спекулятивних атак на валютному ринку, середньорічний обмінний курс можна прогнозувати на рівні 16-17 грн/дол. у 2015 р. порівняно з 2014 р. на рівні 12-13 грн/дол. Підтримка обмінного курсу у 2014 р. потребувала інтервенцій Національного банку з продажу іноземної валюти, у результаті чого рівень золотовалютних резервів у 2014 р. знизився до 14-15 млрд дол. США, а у 2015 р., за умов стабілізації, може дещо збільшитися до 18-19 млрд дол. Така динаміка обмінного курсу на тлі згорання економічної активності у поточному році призведе до зростання рівня державного боргу до ВВП до 62 % у 2015 р. порівняно з 2014 - 57 % [2].

На даний час одним із перспективних інструментів хеджування валютних ризиків можуть стати ф'ючерсні контракти на курс долар США – українська гривня, торги за якими на українській біржі розпочато 28 січня 2015 року [4]. Завдяки запуску таких торгів можна буде зменшити тиск на валютний ринок, так як частина накопиченого спекулятивного інтересу на валюту перейде на регульований біржовий ринок. Такий ф'ючерс, набуваючи різними компаніями, дає можливість отримати якусь незалежність від змін валютних котирувань за деяких умов, тобто отримання достатньо точного прогнозу напрямку руху курсу. Валютний ф'ючерс, це однак не тільки хороший спосіб хеджування ризиків для різних великих компаній та інвесторів, але і відмінний фінансовий інструмент для трейдерів.

Практика показує, що розмір гарантійного забезпечення по ф'ючерсу на пару USD / UAH може становити 15%, наприклад, під час покупки одного шестимісячного контракту за ціною 16,4 грн за долар, гарантійне забезпечення може скласти $(16,4 \times 1000) \times 15\% = 2460$ UAH. Якщо ж на певну дату виконання ф'ючерсу, гривня впаде до 19 грн за долар, то інвестор зможе заробити - так як зробить покупку 1000 \$ за попередньо обумовленою ціною $(19 - 16,4) \times 1000 / 19 = 136,8$ USD. Наприклад, в тому випадку, якщо гривня подорожає до 14 грн за долар, то інвестор буде в програві (-171,4 USD).

В наш час існує багато різних методів мінімізації ризиків, які дозволяють передбачити та нейтралізувати їх. Але вітчизняне ставлення до нових технологій, методик, методів управління стримує багатьох керівників в удосконаленні цих процесів. Ризик завжди існує і без методів хеджування компанії можуть зазнати банкрутства. Таким чином, розробка та реалізація стратегії хеджування, побудова моделі управління ринковими ризиками відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного розвитку кожного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи [Текст] / Н. Е. Бодрова // Економіка. — 2012. — № 1. — с. 102-114.
 2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 3. Бівалютний кошик: що це дасть Україні [Електронний ресурс] // Вкурс.ua: новостной сайт. — Режим доступу: <http://vkurse.ua/ua/economics/bivalyutnaya-korzina.html>.
- “Українська біржа” запускає нові ф'ючерсні контракти [Електронний ресурс] // Finance.ua: новостной сайт. — Режим доступу: <http://vkurse.ua/ua/economics/bivalyutnaya-korzina.html>

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЩОДО ВИВЕДЕННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ БАНКІВ З РИНКУ

Кочетков В.М., д.е.н., професор

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Основною метою діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі Фонд) є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку [2]. Тому вельми актуальним є вдосконалення його діяльності в умовах економічної і фінансової кризи (в т.ч. кризи банківської системи країни).

На наш погляд, серед основних причин банківської кризи в Україні можна виділити такі: 1) політична та економічна нестабільність; 2) тісні зв'язки банків із політиками і чиновниками на вищому рівні; 3) недостатній рівень регулювання та нагляду в банківській системі; 4) недостатній рівень капіталізації банків; 5) високий рівень кредитів, пов'язаним особам, що призведуть до нецільового використання коштів і відповідних ризиків; 6) надання банкам ліцензій без аналізу і врахування відповідних критеріїв.

Згідно із діючим законодавством проблемним вважається банк, щодо якого НБУ прийняв рішення про віднесення до категорії проблемних у порядку передбаченому законодавством і нормативно-правовими актами НБУ [1;2].

Слід визначити такі ознаки проблемного (неплатоспроможного) банку: по-перше, невідповідність вимогам щодо ліквідності; по-друге, розрив між термінами погашення активів і зобов'язань; по-третє, недостатній рівень дохідності і капіталу; по-четверте, зниження якості активів; по-п'яте, порушення законодавчих та нормативно-правових актів; по-шосте, слабка система внутрішнього контролю і управління ризиками.

У разі прийняття рішення, щодо плану врегулювання, фондом визначається спосіб, економічне обґрунтування, строки та умови виведення проблемного банку з ринку.

Згідно із Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» на підставі оцінки фінансового та майнового стану проблемного банку визначаються заходи щодо його виведення з ринку в один із таких способів: 1) ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів; 2) ліквідація банку з відчуженням у процесі ліквідації всіх або частини його активів і зобов'язань на користь приймаючого банку; 3) відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку з відкликанням ліцензії та подальшою ліквідацією неплатоспроможного банку; 4) створення та продаж інвестору перехідного банку з передачею йому активів та зобов'язань неплатоспроможного банку з подальшою його ліквідацією; 5) продаж неплатоспроможного банку інвестору [2].

При цьому потрібно: по-перше, забезпечити доступ Фонду до усіх даних, необхідних для своєчасної та ефективної реалізації моделі виведення банку з ринку; по-друге, дозволити здійснення інвентаризації всіх депозитів у разі позбавлення банку ліцензії; по-третє, отримати контроль над інформаційною системою банку і забезпечити належне зберігання усіх даних.

У процесі виведення неплатоспроможних банків з ринку Фонду необхідно здійснити його виведення протягом, встановленого законодавством терміну, а також використати свої повноваження із дотриманням принципів забезпечення ефективності витрат, конфіденційності інформації і фінансової стабільності банківської системи.

Виведення банку з ринку у будь-який спосіб передбачає проведення аналізу його фінансового стану і оцінки ринкової вартості [3;4]. В монографії «Міжнародні банки: аналіз діяльності та оцінка ринкової вартості» детально розглядається питання організації та проведення аналізу діяльності й оцінки ринкової вартості комерційного банку (на прикладі банку «ОТР») [4]. Монографія спирається на поглиблення методології комплексної оцінки ринкової вартості банку, системи аналітичних засобів і модельного інструментарію оптимізації фінансового управління в нестабільній економіці.

Отже, для подолання кризи банківської системи, на наш погляд, потрібно здійснити: 1) оздоровлення державних банків (як фінансове так і структурне); 2) виведення з ринку неплатоспроможних банків та їх активів; 3) підвищення рівня достатності капіталу; 4) удосконалення системи управління ризиками; 5) створення ефективної системи нагляду і регулювання; 6) внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність банків з метою їх вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про банки: банківську діяльність» від 07.12.200р., №2121-III.
2. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012р., №4451-VI
3. Кочетков В.М., Сорокіна Л.В., Камарицький Ю.С., Інноваційні методи оцінки банківського капіталу: Монографія. - К.: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2014.-244с.
4. Кочетков В.М., Камарицький Ю.С. Міжнародні банки: аналіз діяльності та оцінка ринкової вартості: Монографія. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011.-248с.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО ВАЛЮТНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ

Лугвіщик Ю. М., студентка 3 курсу, гр. УС-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, lug_j@ukr.net

У ринковій економіці валютний курс формується під впливом попиту та пропозиції валюти з боку держави, підприємств та населення; місця країни у світовому поділі праці та її макроекономічних показників. У випадку суттєвих коливань валютного курсу під впливом зміни зазначених чинників вирішальну роль у його стабілізації відіграє державне регулювання. Підтримка стабільного валютного курсу є одним з пріоритетних завдань валютної політики держави, оскільки за допомогою валютного курсу виробники мають змогу порівняти власні результати виробництва з відповідними показниками закордонних підприємств, оцінити ефективність здійснення зовнішньої торгівлі, визначити цінову конкурентоспроможність власної продукції на світовому ринку.

Важливою складовою валютної політики держави є вибір валютного режиму. Так у 2014 році з метою посилення спроможності економіки та фінансової системи протистояти зовнішнім шокам Національним банком України було запроваджено перехід до системи гнучкого обмінного курсу [1, с. 2]. Так, як гнучкий режим валютного курсу дозволяє оперативно реагувати на зміну ринкового середовища, в умовах нестабільності економіки України зазначена політика призвела до зростання курсу долара до 16,18 - 16,38 грн / дол. США станом на кінець 2014 року. Значні коливання валютного курсу негативно відбилися на індексі інфляції, який у 2014 році становив 124,9 %, за рахунок «ефекту переносу», тобто реагування рівня цін у країні на зміни курсу національної валюти. Відповідно, основним недоліком гнучкого валютного режиму є висока мінливість номінального та реального обмінного курсу [2, с. 28].

З метою стабілізації валютного курсу державою може вводитися фіксований валютний режим. Фіксація валютного курсу може бути вигідною лише у короткостроковому періоді, оскільки для підтримки курсу валюти на встановленому рівні держава змушена здійснювати валютні інтервенції, на що спрямовуються ресурси золотовалютних резервів країни. Небезпекою такого валютного режиму є швидка девальвація національної валюти, яка спостерігалася в 2008 та 2014 роках, що настає у разі, коли здійснення валютних інтервенцій припиняється через обмеженість обсягів золотовалютних резервів країни.

Девальвація національної валюти може бути вигідною для підприємств, що працюють на експорт або конкурують з імпортом. Експортери отримують додатковий прибуток у вигляді експортної премії при обміні отриманої в результаті реалізації продукції іноземної валюти на національну. Крім того, підприємства мають змогу знизити експортні ціни, що підвищує цінову конкурентоспроможність продукції, або ж реалізовувати більший обсяг товарів та послуг за заниженими цінами. При цьому існує загроза виникнення дефіциту відповідної продукції на внутрішньому ринку, тому в країні виникає необхідність введення експортних мит і квот, підтримки імпортозаміщуючого виробництва, орієнтованого переважно на внутрішній ринок.

Девальвація національної валюти також стимулює приплив інвестицій з-за кордону через знецінення активів. Відповідно політика девальвації гривні дозволила уряду збільшити обсяг коштів, залучених за рахунок зовнішніх кредитів, у перерахунку на національну валюту.

При оцінці економічних вигід виробників та держави від девальвації національної валюти слід враховувати, що стрімке зростання курсів іноземних валют відносно національної призводить до втрати населенням частини валютних заощаджень та зростанню цін на імпортовані товари.

Одним із механізмів стабілізації валютного курсу може стати запровадження валютного коридору. У цьому разі у випадку досягнення встановленого державою граничного валютного курсу застосовуватимуться валютні інтервенції. Перевагами цього режиму валютного курсу є менший обсяг витрат держави порівняно з фіксованим валютним режимом та збереження впливу попиту та пропозиції на встановлення рівноважного валютного курсу. Наявність валютного коридору обмежить можливості спекуляцій на валютному ринку і стабілізує очікування суб'єктів господарювання.

Отже, для забезпечення ефективного функціонування економіки України першочерговим завданням валютної політики є стабілізація курсу національної валюти. Протиріччя між інтересами товаровиробників та споживачами на внутрішньому ринку породжують необхідність державного регулювання валютних курсів та, відповідно, зваженого підходу до вибору оптимального валютного режиму.

Список використаних джерел:

1. Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік / Вісник НБУ. – 2014. - № 6. – С. 5-9.
2. Орищенко-Бартоха Т. А. Вибір валютного режиму в контексті валютно-курсової політики України / Т. А. Орищенко-Бартоха // Фінансовий простір. – 2013. - № 2 (10). - С. 26 – 33.

ОЦІНКА ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Сліпенко О. П., студентка 3 курсу ФММ, гр. УС-22,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
slipenkoolga@gmail.com

У світі існують дві основні системи бухгалтерського обліку: Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку (GAAP) та Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS). GAAP в основному використовується в Сполучених Штатах, хоча Комісія по цінним паперам і біржам має на меті у 2015 році перейти до IFRS, оскільки ця система використовується в Європейському Союзі та багатьох інших країнах. Багато країн мають свої власні системи бухгалтерського обліку, хоча більшість з них відповідає одній з двох головних систем, вони працюють в умовах глобалізації економічних процесів і приймають участь у процесах інтернаціоналізації для підтримання країн на відповідному рівні сучасності.

Усі системи бухгалтерського обліку дотримуються правил подвійного запису та розподіляють операції за доходами та витратами, активами і зобов'язаннями. Але водночас вони мають деякі відмінності, які можуть вплинути на кінцевий результат обліку.

Американські принципи GAAP встановлюються Комітетом зі стандартів фінансового обліку (FASB) - організації бухгалтерів, фінансових аналітиків і регуляторів, які отримують бухгалтерські завдання для задоволення поточних змін на ринках. Кожен раз, коли з'являється нове завдання чи проблема, FASB вивчає справу, розробляє пропонувану процедуру обліку, і направляє її для розгляду та коментування різним користувачам фінансової звітності, у тому числі корпораціям і аналітикам [1].

Головна відмінність GAAP полягає у можливості надання «урівноваженої» інформації щодо заробітку. Головна ідея в тому, щоб надати інвесторам почуття отримання нормованих фінансових результатів, а не фактичні цифри грошових коштів в готівці та в обігу. Наприклад, розмір податків відображається на підставі нормативних показників, незалежно від того, яку суму податку підприємство фактично сплатило; деякі основні фонди можуть бути амортизованими протягом декількох років, замість того, щоб бути зареєстрованими як витрати того ж року придбання. Хоча фінансові результати «врівноважуються», вони все одно коливаються від кварталу до кварталу, від року до року. Ідея принципів бухгалтерського обліку GAAP полягає не в тому, щоб прикрасити результативні показники економічної діяльності підприємства, а донести до потенційного інвестора необхідну інформацію щодо середніх капітальних витрат та розмірів оподаткування обраної фірми чи компанії. Але кожна компанія обов'язково повинна пояснити свої припущення щодо витрат чи зобов'язань, згідно GAAP США, підприємства зобов'язані відображати у примітках усю необхідну інформацію щодо обраних ними бухгалтерських методів оцінки витрат та доходів для детального аналізу їх діяльності зацікавленими особами. Такі примітки мають не завжди легку інформацію для сприйняття, але саме вони є ключовими при оцінці фінансового стану потенційного об'єкту інвестування.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) були створені у 2001 р. і прийняті Європейським Союзом у 2005 р. Світове економічне товариство сподівається, що у близькому майбутньому всі підприємства працюватимуть за цими стандартами, щоб інвестори та фінансисти мали змогу отримати інформацію та проаналізувати фінансове становище будь-якого підприємства з будь-якого куточка світу як потенційного об'єкта інвестування, економічного співробітництва або продовження кредитування. Крім того, IFRS є стимулом для країн, що розвиваються, у веденні бухгалтерського обліку згідно міжнародним стандартам для підвищення конкурентоспроможності своїх підприємств на міжнародній арені [2].

Філософія IFRS схожа на GAAP, але існують деякі ключові відмінності, які показані в таблиці 1.

Таблиця 1

Статті відмінностей	IFRS	GAAP
Звіт про прибутки та збитки	Два підходи до класифікації витрат: по їх суті або за функціями	Поділ на доходи і витрати або операційний і неопераційний фінансовий результат
Відстрочені податки	Окремим рядком у балансі	Разом з активами і зобов'яз.
Нетипові статті	Заборонені	Дозволено, якщо вони важливі
Банківські овердрафти	Можуть бути включені до готівки	Віднесені до фін. діяльності

Хоча ці відмінності не можуть спричинити кардинальних розбіжностей у оцінці фінансових результатів підприємства, але їх слід пам'ятати, а українські підприємства, з однієї сторони, та українські інвестори, з другої, повинні слідувати та приймати активну участь у світовому товаристві облікового процесу.

Список використаних джерел:

1. Комітет із стандартів фінансового обліку США [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fasb.org>
2. Організація МСФЗ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ifrs.org>

РОЛЬ ЗОЛOTOВАЛЮТНИХ РЕЗЕРВІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО БАЛАНСУ КРАЇНИ

Столярчук А. В., студентка V курсу кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
nastia_stoliarchuk@ukr.net

Багатство країни визначається величиною її активів, розмір яких забезпечує стабільність функціонування взаємопов'язаних механізмів функціонування країни та відіграє важливу роль у житті кожного громадянина. Для оцінки стану забезпеченості та платоспроможності країни доцільно розглядати величину золотовалютних резервів країни.

Аналізуючи динаміку золотовалютних резервів (ЗВР) протягом 1993 – 2014 рр., слід відмітити, що обсяг ЗВР протягом останніх років значно скоротився. Зокрема, темп скорочення ЗВР України у листопаді 2014 року становив 23,4 %. Порівнюючи розміри золотовалютних резервів 2014 року з аналогічним періодом 2010 року (обсяг ЗВР становив 34,58 млрд дол. США), то в абсолютному значенні спостерігалось зменшення на 21,99 млрд дол., або ж на 71,18 % [1]. Тобто, максимальне скорочення ЗВР спостерігалось у IV кварталі 2014 року.

Варто зазначити, що скорочення ЗВР України, станом на 01 січня 2015 року порівняно з аналогічним періодом 2014 року – 63,1 % або на 12,88 млрд дол. Проте, слід відмітити, що протягом 2012 – 2013 років спостерігалось зниження обсягів золотовалютних резервів і країн G20. Так, зокрема, серед 43-х країн, темпи приросту спостерігались лише у 15-х країнах (приріст ЗВР у 2012 році мали 39 країн). Максимальне зниження – Аргентина, Кіпр, Португалія, США і Франція – 41,56 %, 29,99 %, 28,82 %, 28,04 % і 27,12 % відповідно. Серед аналізуючих країн зростання обсягу ЗВР простежувалось лише у Чехії, Швеції, Хорватії, Китаї і Туреччині – 20,16 %, 20,07 %, 16,66 %, 12,70 % і 9,07 % відповідно [2].

Зважаючи на посилення інтернаціональних і глобалізаційних процесів, все більше уваги приділяється оцінці показників економіки та показників людського добробуту у світі. Це пов'язано, у першу чергу з тим, що оцінити і порівняти життя людей у різних країнах стає все складніше. Тому, досліджуючи золотовалютні резерви та аналізуючи їх роль у забезпеченні макроекономічної стабільності країни, варто відмітити, що рівень золотовалютних резервів немає прямого впливу на Індекс людського розвитку, оскільки існує ряд розвинених країн, розмір офіційних резервів яких менший від України, проте ІЛР їх більший.

При зростанні темпів приросту золотовалютних резервів країн спостерігається обернена залежність до ВВП за ПКС країн, тобто, при збільшенні темпів приросту золотовалютних резервів відбувається скорочення темпів приросту ВВП і навпаки. Винятками є Угорщина, Люксембург і Словенія.

За аналізом місця положення країн з врахуванням рівня ВВП, обсягу зовнішнього боргу та золотовалютного резерву на одного мешканця слід відзначити певні закономірності. Так, досить чітко виражено те, що переважна кількість країн із значними обсягами зовнішнього боргу на одну особу мають високий рівень ВВП, при цьому не завжди достатньо високий обсяг золотовалютних резервів. Варто зазначити, що країни зі значними обсягами зовнішнього боргу мають значно кращі положення ВВП, аніж ЗВР на 1 особу. Це пояснюється тим, що зовнішні запозичення спрямовуються на задоволення суспільних благ, а не у резерв. Так, у Люксембурзі ВВП на 1 особу становить 103,86 тис. дол., при цьому обсяг зовнішнього боргу становить 5527,87 тис. дол., до того ж, обсяг зовнішніх запозичень перевищує розміри золотовалютних резервів у 2962 разів. Слід зазначити, що в Україні обсяг зовнішнього боргу перевищує розмір золотовалютних резервів на одну особу у 6 разів [3].

Таким чином, для забезпечення макроекономічної стабільності, необхідним є підвищення рівня добробуту населення у країні, шляхом встановлення оптимального рівня золотовалютних резервів, ВВП і зовнішніх запозичень на одного мешканця.

Список використаних джерел:

1. НБУ Інформація про стан міжнародних резервів України [Електронний ресурс] Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Світового банку. Data & Research. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.worldbank.org/>
3. Столярчук А. В., Войтко С. В. Роль золотовалютних резервів у забезпеченні стабільності соціально-економічної системи країн / А. В. Столярчук, С. В. Войтко // Everything in the name of science : The International Scientific and Practical Congress of Economists and Lawyers : professional scientific publication, - ed.dep. : Geneva (Switzerland), Minsk (Republic of Belarus), Odessa (Ukraine), St. Petersburg (Russian Federation), 2015.- Vol 1. – P. 237-242.

ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ ТА ДІЄВІ ЗАХОДИ ЇХ ЗНИЖЕННЯ

Чебан М., студентка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», seban.maria@bk.ru

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) є вагомим фінансовим інструментом у міжнародних економічних відносинах. Багато країн намагаються стимулювати приплив ПІІ за рахунок розробки механізмів залучення іноземного капіталу державними органами. В Україні також приділяється особлива увага залученню іноземних інвестицій, як ефективного джерела розвитку економіки України. ПІІ використовуються для вкладення в сферу послуг і виробництва, є джерелом НДДКР і розробки нових технологій і методів управління. Також, створюють умови для інтеграції економіки та сприяють розширенню експортного потенціалу країни [1].

Хоча динаміка потоків ПІІ в економіку України за кілька останніх років має позитивний характер, проте обсяг залучених інвестицій наразі знаходяться не на тому рівні, який би поліпшив економічну ситуацію в країні. Основні потоки в економіку України іноземних інвестицій у 2014 р. були здійсненні з країн ЄС – 35575,5 млн.дол США, що становить 77,5 % від загального обсягу інвестицій в акціонерний капітал; із країн СНД – 3581,5 млн. дол. США (7,8 %), з інших країн світу – 6759,1 млн. дол. США (14,7 %) [2].

Аналізуючи спрямування ПІІ за видами діяльності, доцільно зазначити, що в основному інвестиції зосереджуються у вже розвинених сферах економічної діяльності. Серед таких видів економічної діяльності України з максимальним спрямуванням інвестицій є промисловість, де за статистичними даними у 2014 році було зосереджено 14817,1 млн.дол. США ПІІ (32,3 % від їх загального обсягу), у тому числі переробна – 12569,5 млн.дол. США (84,8 % від обсягу інвестицій в промисловість), добувна промисловості і розроблення кар'єрів – 1461,2 млн.дол. США (9,9 %), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 717,0 млн. дол. США (5,3 %) [2]. Однак варто зазначити, що доля ПІІ у промисловість в загальній економічній структурі останніми роками має тенденцію до спаду. Але вона залишається пріоритетом напрямом інвестування, адже для іноземних інвесторів промисловість відноситься до високо рентабельних видів діяльності.

Відповідно до статистичних даних обсяг ПІІ у 2014 році в порівнянні з 2013 скоротився на 13592,1 млн. дол. США (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 12246,5 млн. дол. США) [2]. Така ситуація спричинена факторами політичного та економічного характеру, які стримують процес залучення іноземного капіталу в Україну. До них відносяться: по-перше це недосконала система оподаткування (необґрунтована структура податків, складний процес податкових зборів і багаторівневість системи оподаткування); по друге, високий рівень корупції (здійснення корупційних схем, порушення керівними особами своїх повноважень тощо); по-третє, низький рівень захисту інвесторів (недоліки в законодавчому регулюванні інвестиційної діяльності, відсутність державних гарантій для інвестиційних проектів з довгим терміном окупності тощо); по-четверте, ускладнення політичної ситуації (зміна політичної влади, війна на сході України, анексія АР Крим тощо); по-п'яте, девальвація національної валюти та інфляційні процеси (взаємозалежні фактори, які спричинені збільшення державного боргу та залученням нових траншів кредитних коштів) тощо.

На фоні такої ситуації виникає потреба у створенні сприятливих умов для поліпшення інвестиційної діяльності та політики по залученню іноземних інвестицій в економіку України. Тому доцільно розробити ряд заходів, які будуть відповідати наступним вимогам: бути стабільними в процесі реалізації, мати диференційований підхід, бути орієнтованими на пріоритетність галузей і сфер економіки і динаміку їх розвитку. Тільки відповідність таким вимогам ці заходи послугують певним імпульсом для поліпшення інвестиційної діяльності в сучасній економіці України. А для поліпшення політики по залученню іноземних інвестицій держава повинна: 1. створити дієву систему захисту прав для іноземних інвесторів в окремих галузях і регіонах; 2. удосконалити економічне і зовнішньоторговельне законодавство; 3. знизити податкове навантаження і спростити структуру податків; 4. поліпшити митну політику, вжити заходів щодо стимулювання вільного переміщення товарів, послуг і капіталів, як всередині, так і за межами держави; 5. знизити рівень політичного ризику, так як це є головним пріоритетом у прийнятті інвестиційного рішення тощо.

Таким чином, іноземні інвестиції можуть принести величезну користь для економічного розвитку країни, допоможуть вирішити економічні проблеми, тому залучення інвесторів необхідно і виправдано. Для підвищення інвестиційної привабливості країни необхідно реалізувати комплекс заходів з боку держави та уряду. Залучення прямих іноземних інвестицій поліпшить економічну ситуацію в країні, а також допоможе Україні вийти на шлях стабільного економічного зростання.

Список використаної літератури:

1. Кубликова Т. Б. Ключевые факторы привлечения прямых иностранных инвестиций в Украину [Електронний ресурс] / Т. Б. Кубликова. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Експрес-випуски : Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у 2014 році. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РЕФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Хринюк О.С., доцент кафедри економіки і підприємництва,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Правильне визначення пріоритетів в управлінні підприємствами, зміцнення їх економічної безпеки, вдосконалення структури фінансових потоків є важливими завданнями в забезпеченні їх стабільного розвитку. Підвищення уваги до цих питань викликане посиленням нестабільності у військовій, політичній та економічній сферах нашої країни та міжнародного співтовариства. Сильні зовнішні виклики загострюють внутрішні проблеми підприємств, обумовлюючи необхідність в прискоренні проведення господарських операцій, породжують загострення фінансових та інших ризиків, посилюють значення та важливість управління відносинами господарюючих суб'єктів.

Забезпечення зменшення рівня ризиків та конфлікту інтересів контрагентів, збалансованості фінансових потреб за доходами та видатками, формування керованого руху грошових потоків в часі та просторі вимагає певних новацій при вдосконаленні механізму управління взаєморозрахунками. Адже це визначає фінансовий стан підприємств і має безпосередній вплив на їх фінансово-економічну безпеку.

При реформуванні вказаного механізму важливим є врахування наступних методичних положень.

По-перше, підвищення ефективності механізму управління взаєморозрахунками вимагає дотримання та впровадження дієвої внутрішньої фінансово-господарської політики, яка сама б базувалась на адекватних управлінських новаціях. Тут можна виділити умову необхідності дотримання наступних принципів:

- ефективного регулювання взаємовідносин;
- збалансованості інтересів контрагентів;
- дотримання договірних умов з контрагентами;
- системного вирішення питань розрахунків;
- комплексного використання важелів та інструментів;
- швидкого реагування на ризикові явища.

По-друге, механізм управління взаєморозрахунками має стати складовою частиною загальної фінансової моделі управління підприємством, яка б містила дві взаємозв'язані підсистеми з управління дебіторськими та кредиторськими відносинами з партнерами, конкурентами, постачальниками, покупцями, працівниками, акціонерами, організаціями-регуляторами, державою та іншими агентами внутрішнього та зовнішнього оточення. Ці підсистеми мають формувати інформаційні бази щодо всіх характерних ознак та особливостей господарських та фінансових зв'язків підприємства, мати індикатори, характеристики їх порогових значень в економіко-правових відносинах з контрагентами.

По-третє, реформуванню механізму управління взаєморозрахунками має передувати економіко-правовий аудит системи управління підприємством взагалі, та управління фінансово-господарськими, організаційно-правовими зв'язками зокрема. При цьому оцінити рівні досконалості механізму за наперед визначеними критеріями. За, наприклад, результативною ознакою можливо виділити три рівні ефективності механізму:

1) низький рівень, якщо він не спроможний забезпечити будь-який вплив на параметри взаємовідносин з контрагентами;

2) дієвий рівень, коли механізм управління забезпечує виконання завдань по формуванню партнерських стосунків господарюючих суб'єктів з бажаними характеристиками фінансових відносин;

3) недосконалий рівень, при якому існують проблеми із захистом фінансових інтересів підприємств.

В залежності від рівня діагностики вказаного механізму мають прийматися заходи щодо його побудови чи поліпшення.

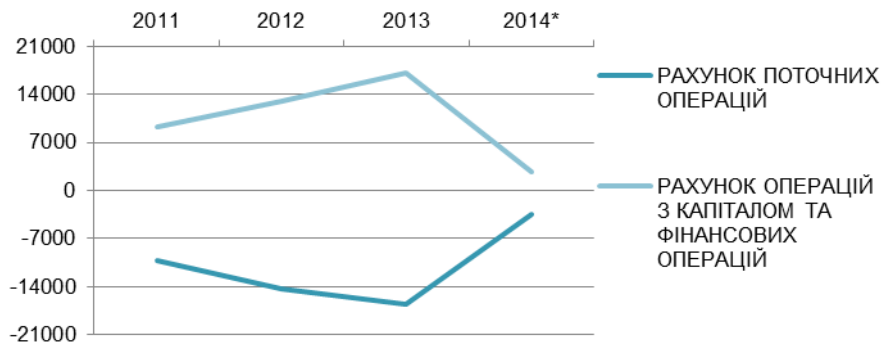
По-четверте, реформування механізму управління взаєморозрахунками має бути спрямоване на формування його повноцінної структури на основі процесного та результативного підходів. Структурну модель цього механізму можна було б представити у вигляді взаємозв'язаних блоків, які б формували його раціональну організаційну будову і дієві функціональні можливості, забезпечуючи доцільний, результативний та ефективний вплив на предмет управління – взаєморозрахунки з контрагентами. Складовими елементами мають стати – аналітичний блок з формування відносин, координаційний блок з регулювання відносин, контрольний блок з відновлення відносин. Виходячи із спільної мети – досягнення запланованого рівня фінансово-економічної безпеки, вказані блоки мають забезпечити вирішення відповідних завдань при реалізації інтересів підприємства, зокрема, в частині формування його вхідних та вихідних фінансових потоків, з використанням новітніх організаційно-економічних інструментів та важелів впливу на бажаний стан та рівень економічних взаємовідносин з контрагентами.

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ

Григоревська В. Є., студентка 3 курсу
НТУУ "Київський політехнічний інститут",
ipower60@gmail.com

Платіжний баланс кожної країни відображає ступінь її заборгованості за фінансовими операціями на світовому ринку. В умовах інтенсивної глобалізації неможливо знайти країну, яка б не мала боргів. Перевищення отриманих платежів над платежами сплаченими закордон утворює активний платіжний баланс. Заборгованість країни означає пасивний платіжний баланс і може вплинути на курс національної валюти даної країни. Дефіцит або надлишок неодмінно виснажуватиме або збагачуватиме золоті та валютні резерви, а отже впливатиме на пропозицію грошей на ринку.

За період з 2011 рік по третій квартал 2013 року рахунок поточних операцій був від'ємним: заборгованість поступово збільшувалась з 10 245 млн. дол. в 2011 році до 16 478 млн. дол., після чого спостерігається різке зменшення заборгованості до 3 557 млн. дол. в 2014 році за три квартали. На графіку відображена динаміка змін рахунку поточних операцій та операцій з капіталом по роках. Але при цьому рахунки операцій з капіталом та фінансові операції залишаються додатними і майже повністю перекривають рахунки поточних операцій [1].

*Примітка: дані вказані за три квартали.

Рис. 1. Графік змін рахунку поточного балансу та рахунку операцій з капіталом за період 2011-2014 роки, млн. дол. США.

Країна повинна рухатись до нульового сальдо платіжного балансу, для чого застосовуються такі інструменти:

- валютні інтервенції;
- обмеження зовнішньоекономічних зв'язків, які ведуть до утворення нової заборгованості;
- зміна внутрішньої фіскальної і грошово-кредитної політики;
- зміна валютного курсу [2, с. 417].

Валютними інтервенціями є форма валютної політики, коли центральний банк проводить значний та цілеспрямований вплив на валютний ринок і курс. Він здійснюється шляхом купівлі або продажу банком партії іноземної валюти відповідно до інтересів держави. Це досить ефективний інструмент, оскільки для підвищення курсу валюти національний банк продає іноземну валюту, для зниження її курсу – скуповує іноземну валюту.

До регулювання зовнішньоекономічних зв'язків відносять таку політику держави, яка б сприяла або обмежувала основні форми економічних відносин щодо вивезення капіталу, кредитних відносин, валютних відносин, виробничого та науково-технічного співробітництва тощо.

Існує два способи впливу фіскальної та грошово-кредитної політики на платіжний баланс – рівень доходу та встановлення ставки процента. Успіх при застосуванні цього виду інструмента багато в чому залежить від мобільності грошових коштів. Ріст ставки доходу неодмінно призведе до значного припливу іноземного капіталу, а при збільшенні рахунку операцій з капіталом призведе до врегулювання негативного сальдо платіжного балансу. Державні витрати передбачають, як правило, збільшення обсягів державних запозичень на внутрішніх фінансових ринках, що викликає ріст процентної ставки. Але необхідно враховувати і той факт, що при низькій мобільності грошових коштів країна швидше за все буде затягнута в постійні борги, а в довгостроковому періоді буде змушена віддавати більшу частину, ніж отримала, що викликає відтік капіталу до зарубіжних країн.

Ефективність використання кожного інструменту окремо або в сукупності впливає на кінцевий результат, тому необхідність його застосування країна визначає самостійно на основі економічного обґрунтування.

Список використаних джерел:

1. Статистика платіжного балансу. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464
2. Небава, М.І. Теорія макроекономіки : Навч. посібник / М.І. Небава. – Київ : Слово, 2003. – 536 с.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
СЕКЦІЯ 1. ІНЖЕНЕРНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА	7
Белякова О. В. ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	8
Бігун У. В. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА СВІТОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТРИЛЕММИ	9
Бондар-Підгурська О.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО СОЦІАЛЬНО- ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	10
Ведута Л. Л., Тишкун В. С.УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИНЦИПАХ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ	11
Войтко С. В. ЧИ НЕОБХІДНІ БУЛИ ТАКІ КАРДИНАЛЬНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ У 2014 РОЦІ?	12
Заїчко І.В. СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ БЮДЖЕТОТВОРЕННЯ.....	13
Іванова Т. В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	14
Клименко К.С. ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА.....	15
Комарніцький І.О. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	16
Коськовецька Н. М. ЗЕЛЕНИЙ НОВИЙ КУРС ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	17
Кривда В. І. SWOT-АНАЛІЗ В ДИПЛОМНИХ РОБОТАХ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ.....	18
Кухарук А. Д. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	19
Кучмії К. О. ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГРАНТИ І СТИПЕНДІЇ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	20
Логвиненко Ю. М, Андрусь О. І. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БІОМАСИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИДУ ПАЛИВА В УМОВАХ СВІТОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ.....	21
Моїсенко Т. Є. ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА	22
Нараєвський С.В. АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ	23
Панасюк Т. П., Калапа Т.В. ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	24
Пігуль В. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В РАМКАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	25
Покрас О. С. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ ТА ЕКСПОРТ ТЕХНОЛОГІЙ.....	26
Приймак В.М., Нетребчук Л.О. СТРАТЕГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ.....	27
Редько К. Ю. ПРО МОЖЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	28
Redko K., Ishmael Lamptey. ENGINEERING AND ECONOMIC SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF GHANA.....	29
Свириденко В. Ю. МОДЕЛЮВАННЯ ТА МОНІТОРІНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	30
Серебренніков Б. С. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ: ОЦІНЮВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ	31
Смірних Д. В. АНАЛІЗ СТАНУ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....	32
Сокотенюк С. М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	33
Солоха Д. В. ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ	34
Тишкун В. С. ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....	35
Чавдар К. О.ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ СВОБОДНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗОНЫ – КАК УСЛОВИЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	36
Ушенко Н. В. ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	37
Царик Н. Л. ДО ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРИРОДООХОРОННІЙ СФЕРІ	38
Шнуренко О. Р. ВАРТІСНА ОЦІНКА МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ ПАСПОРТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	39
Яншина А. М. SUSTAINABLE GROWTH POLICIES IN DEVELOPED COUNTRIES	40

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	41
Антонюк К. І., Антонюк Д. А. ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ	42
Арбузова І. А., Ткаченко Т. П. БІОТЕХНОЛОГІЯ ЯК СТИМУЛЯТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	43
Бойчук Н. Я., Чепурко Т. А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ДОСЯГНЕНЬ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	44
Бурлака В. Г. СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЯДЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: УКРАЇНА І СВІТ	45
Воробьева Е. А. ВАЛЮТНАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В СИСТЕМЕ ПОДДЕРЖКИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В ВАЛЮТНОМ РЕГУЛИРОВАНИИ	46
Гацковський Ю. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА З МІКРОВОДОРОСТЕЙ	47
Герасимчук В. Г. ЗНАТИ, ВМІТИ, ЩОБ РОБИТИ: "CDIO"	48
Грінько І. М. МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	49
Грох Н. М. ПРО ПРОБЛЕМИ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	50
Довбенко В. І. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УЧАСНИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ – ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	51
Заец Р. В. ОТ ПРИРОДОРАЗРУШАЮЩЕГО К ПРИРОДОСБЕРЕГАЮЩЕМУ РАЗВИТИЮ: ТРЕБОВАНИЯ ЭКОЛОГИЗАЦИИ НАУКИ И ИННОВАТИКИ	52
Калько Ю. В. ПІДВИЩЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	53
Мулик Л. І. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОПАРКІВ	54
Омельяненко В. А. МУЛЬТИАГЕНТНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ	55
Redko K., Richard Quansah Kwame THE THEORETICAL ASPECT OF NATIONAL INNOVATION SYSTEMS: PROBLEMS OF FORMATION AND EFFECTIVENESS	56
Ткаченко Т. П., Котик Б. Є. СТРАТЕГІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІОТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО КЛАСТЕРУ	57
Кулинич О. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ	58
Манаєнко І. М. ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ: СВІТОВИЙ АСПЕКТ	59
Морозов О. Ф. ЕКОНОМІКА, ЧАС І ГЕОМЕТРІЯ	60
Назаркевич О. Б., ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	61
Покрас О. С. ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇН В АСПЕКТІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	62
Савченко С. М., Качараба Н. П. СУЧАСНІ СПОСОБИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	63
Сапсай К. В. АНАЛІЗ ОБСЯГІВ СПОЖИВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ОБЛАСТЯМИ УКРАЇНИ	64
Сімчера О. І. ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	65
Сосєдова А. В. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	66
Сушко А. Р. ЗНАЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИДУ ПАЛИВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	67
Федотова Т. А., Лісовська А. В. ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ	68
Черняк Г. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	69
Шинкарчук М. В., Фесюк О. В. «ЗЕЛЕНА» БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ ДО ГЕРБІЦИДІВ ГМ-КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	70
СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ	71
Багинський О. В. АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ ТА КОРПОРАТИВНІ ІНТЕРЕСИ	72
Бараннікова А. О. АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ СУПУТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ І ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ	73
Безуглий І. В. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ	74
Бурлак В. В. ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН	75
Воронкова І. Ю. ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ	76
Герасименко М. А. ПУТИ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ И ФОРМИРОВАНИЕ РАЗВЕТВЛЕННОЙ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УКРАИНЕ	77

Григор'єв Г. С. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ	78
Дзюба О. В., Андрусь О. І. ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ.....	79
Дубчак Л. В. КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ МОНИТОРИНГУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	80
Іринчина А. Г. ШЛЯХИ НАБУТТЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	81
Іринчина І. Б. МОТИВАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАРМАКО ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ З БОКУ ДЕРЖАВИ	82
Кваша Т. К. РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА БЮДЖЕТНІ КОШТИ В УКРАЇНІ	83
Кирєєва А. Є. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	84
Коновалова Н. С. КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	85
Корогодова О. О. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ СТРУКТУРИ У НАФТОГАЗОВОМУ КОМПЛЕКСІ.....	86
Кугій А. А. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЛІДЕРІВ ПРОМИСЛОВИХ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	87
Липищенко А. П. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	88
Мазур О. А., Пустовойт С. В., Бровченко Н.С. ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР	89
Мариніна С. В. ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	90
Нетреба І. О. СТВОРЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВЕБ-САЙТІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	91
Новікова А. П. ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ УКРАЇНИ, ЯК ФАКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ	92
Пилипчук Б. В. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ У ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА	93
Погоняй М. О. РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО РІВНЯ.....	94
Руденко Л. С., Ткаченко Т. П. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	95
Савченко С. М., Браїлко Д. С. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ.....	96
Сергієнко К. С., Писаренко О.Л., Коновалова Н.С. АКТУАЛЬНІСТЬ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....	97
Синько Н.С. МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	98
Старовойт А. С. ПРИМАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЧИ ЗАКОРДОННА СТАБІЛЬНІСТЬ	99
Стеченко Д. М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ.....	100
Стрельник О. О. СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ В УКРАЇНІ.....	101
Ткачова А. Є. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	102
Шеламова І. Д. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ	103
Яремчук Н. Т. ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ СТРУКТУРНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ	104
Quansah Richard THE BOUNDARIES OF INNOVATION SYSTEMS IN A GLOBAL ECONOMY	105
СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	106
Багинський О. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПРОСТОРУ.....	107
Богун Т. А. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	108
Бойко О. М. ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	109
Бойчук Н. Я., Горбунов А. О. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ СВІТОВОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	110
Бондаренко Т. М. ВЗАЄМОДІЯ НАУКИ ТА ВИРОБНИЦТВА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ	111
Бучер О. О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У МІЖНАРОДНИХ ТЕНДЕРАХ.....	112

Василенко А. Т. ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ОАЕ У СФЕРІ АВІАБУДУВАННЯ	113
Голіков К. Ю. ТРАДИЦІЙНИЙ ТА ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	114
Грибюк Д. В. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В АВІАБУДІВНИЙ ГАЛУЗІ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	115
Драчук Ю. З., Трушкіна Н. В. ЩОДО ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	116
Карагодова А. В. ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА РІВЕНЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	117
Кирєєва А. Є. ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	118
Козловський А. Г., Коновалова Н. С. ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО – ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ	119
Котелевець Є. К. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В НЕСТАБІЛЬНОМУ РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	120
Кропотова К. О. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	121
Круш П. В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	122
Кузнєцова К. О. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОСТАЧАННЯ ГАЗУ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ГТС УКРАЇНИ	123
Максименко К. О. ЗРОСТАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	124
Марковська О. К. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ДВОХ АСПЕКТІВ: ТОВАРУ ТА ПІДПРИЄМСТВА	125
Мяло Н. С. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ	126
Осталецький В. Б. ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	127
Павленко Т. В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ НДДКР ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	128
Петренко К. В. ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	129
Пименов О. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІТАКОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ	130
Пляцко С. Р. ПОТЕНЦІАЛ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ: СПІВПРАЦЯ З ЯПОНІЄЮ	131
Редько О. В. ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ	132
Редько Е., Ли Им. СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ И КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ, КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ	133
Скоробогатова Н. Є. РИЗИКИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА	134
Токарчук І. В. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ЗА РАХУНОК КОНСОЛІДОВАНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ	135
Тульчинська С. О. ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ	136
Яресько Р. С. ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГОЄМНОСТІ ВВП УКРАЇНИ ЯК ПОКАЗНИК НЕЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ	137
СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	138
Агеєнко В. С. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ	139
Баранова Х. О., Михайленко О. Г. ПРОГРАММА «МОЛОДЬ В ДІЇ» - ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЄС	140
Герасименко М. О. ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	141
Грищенко Є. С. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	142
Дідух В. В. ДОЦІЛЬНІСТЬ ІНСТРУМЕНТАРІЮ РАНЖУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ З МЕТОЮ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРИ РЕІНЖІНІРИНГУ	143
Єршова М. О. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З «ВІДМИВАННЯМ» ГРОШЕЙ ТА ФІНАНСУВАННЯМ ТЕРОРИЗМУ	144
Ershova M. PROBLEMS DISPLAYING SOCIAL RESPONSIBILITY IN ACCOUNTING	145
Зелінська О. О. РИЗИК ЛІКВІДНОСТІ У БОРГОВОМУ ПОРТФЕЛІ УКРАЇНИ	146
Зинченко Н. С. МЕЖДУНАРОДНОЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ: УЧАСТИЕ В РАМОЧНЫХ ПРОГРАММАХ ЕС	147
Кавун В. А. АНАЛІЗ ТА МЕТОДИ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ	148

Кочетков В. М. ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЩОДО ВИВЕДЕННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ БАНКІВ З РИНКУ	149
Лугвіщик Ю. М. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО ВАЛЮТНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ	150
Сліпенко О. П. ОЦІНКА ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	151
Столярчук А. В. РОЛЬ ЗОЛOTOВАЛЮТНИХ РЕЗЕРВІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО БАЛАНСУ КРАЇНИ	152
Чебан М. ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ ТА ДІЄВІ ЗАХОДИ ЇХ ЗНИЖЕННЯ	153
Хринюк О. С. РЕФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКАМИ ПІДПРИЄМСТВ	154
Григоревська В. Є. ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ	155